

עזרי מעם השם עושה שמים וארץ

ספר הזהר

שיחבר התנא האלקי רבן שמעון בר יוחאי זיע"א

ובו: "ספר הזהר", "זהר חדש", "תקוני הזהר"

מנקד

- כרך כו -

תרומה

דף קמ"ט ע"א - דף קס"ה ע"ב

מבאר בלשון הקדש עם פרוש קל ונחמד למען ירוץ הלומד בו

מחלק לשנה אחת ולשלוש שנים

מופץ ללא מטרות רווח כלל ועיקר
לקירוב הגאולה ברחמים

בדקות ספורות בלבד תזכה להיות בן עולם הבא

נסדר, נערך והוגה מחנך, בנקוד ופסוק מלא, עם מראה מקומות,
בחלוק קטעים לפי העניינים, באותיות גדולות ומאירות עינים

יוצא לאור על ידי "מפעל הזהר העולמי"
בעיה"ק בית שמש תובב"א
כסלו תשע"א לפ"ק

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א
רחוב נחל לכיש 24/8 רמת בית שמש ארץ ישראל
טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
C/O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gross
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin
Cong. Of Holmin, Nachal Lachish 24/8
Ramat Beth Shemesh 99093, Israel
Tel: 054-843-6784 / fax: 02-995-1300
hazohar.com@gmail.com

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי

בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות, לכל החברים וידידים,
ולכל אחד ואחד מישראל, לקרב הגאולה שלימה בב"א
וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים
ולכל ההבטחות הרשב"י זיע"א

כל הזכויות שמורות

ואין למכור או לסחור או לקבל רווח עבור הטקסט או חלקו
מותר ומצוה ללמוד ולזכות את הרבים **בחינם בלבד**

ניתן ל"מפעל הזוהר העולמי"

על ידי הרב הצדיק המקובל **הרב בניהו שמואלי** שליט"א
ראש ישיבת "נהר שלום" (רח' שילה 6 ירושלים)
לעילוי נשמת מורינו ורבינו הצדיק הקדוש
רבי **מרדכי** בן מרים **שרעב"י** זיע"א

תפלה קודם למוד הזהר (קבלה מהאריז"ל)

רבון העולמים ואדוני האדונים, אב הרחמים והסליחות. מודים אנחנו לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, בקדה ובהשתחויה, שקרבתנו לתורתך ולעבודתך עבודת הקדש, ונתת לנו חלק בסודות תורתך הקדושה. מה אנו, מה חיינו, אשר עשית עמנו חסד גדול פנה. על פן אנחנו מפילים תחנונינו לפניך, שתמחול, ותסלח, לכל חטאתינו ועוונותינו, ואל יהיו עוונותינו מבדילים בינינו לביניך.

ובכן יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, שתכונן לבבינו ליראתך ואהבתך, ותקשיב אזניך לדברינו אלה, ותפתח לבבינו הערל בסודות תורתך, ויהיה למודנו זה נחת רוח לפני כסא כבודך פריח נחות. ותאציל עלינו אור מקור נשמתנו בכל בחינתינו, ושיתנוצצו ניצוצות עבדיך הקדושים אשר על ידם גלית דבריך אלה בעולם. וזכותם, וזכות אבותם, וזכות תורתם, ותמימותם, וקדשם, יעמוד לנו לבל נפשל בדברים אלו. ובזכותם תאיר עינינו במה שאנו לומדים. כמאמר נעים ומירות ישראל "גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך". יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגואלי. כי יי יתן חכמה מפיו דעת ותבונה:

תפלה לאחר למוד הזהר (יאמר בפנות הלב)

אלהינו ואלהי אבותינו מלך רחמן רחם עלינו טוב ומטיב הדרש לנו. שובה אלינו בהמון רחמיך בגלל אבות שעשו רצונך. בנה ביתך כבתחלה וכוונן מקדשך על מכונו. והראנו בבנינו ושמחנו בתקונו. והשב פהנים לעבודתם ולויים לדוכנם לשירם ולזמרם. והשב ישראל לנויהם. ומלאה הארץ דעה את ה' ליראה ולאהבה את שמך הגדול הגבור והנורא אמן פן יהי רצון.

חוט אֶחָד הָיָה (עמוד הענין) מאותו צד של האור הראשון שִׁצָא בְּשִׁמְחָה בְּכַל (של הכל) כְּשֶׁנִּכְנַס לְמִשְׁכַּן שְׁלֵמָה, וּמֵאוֹתוֹ יוֹם (ראשון) לֹא נִגְלָה, אֲבָל שְׁמוֹשׁ מְשֻׁשׁ בְּעוֹלָם, וְהוּא מְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית.

רַבִּי יוֹסִי הָיָה עוֹסֵק בַּתּוֹרָה, וְהָיוּ עִמּוֹ רַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי חֲזַקְיָה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הָרִי רֵאִינוּ שְׁמַעֲשֵׂה הַמְּשָׁכֵן הוּא כְּמוֹ מַעֲשֵׂה שְׁמַיִם וָאָרֶץ, וְהָרִי הַתְּעוֹרָרוּ הַחֲבָרִים בְּסוּדוֹת שְׁלָהֶם מַעֵט, שְׁלֹא יְכוּל אִישׁ לְאַכֵּל בְּפִיו וְלַהוֹשִׁיט יָדוֹ לְתוֹךְ פִּיו וְלִבְלַע.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, דְּבָרִים אֵלּוּ נִעְלָה אוֹתָם לְתוֹךְ (אצל) הַמְּנוּרָה הַקְּדוּשָׁה, שֶׁהוּא מְתַקֵּן תְּבַשְׂלִיִּים מְתוֹקִים, כְּמוֹ שֶׁהַתְּקִינִים הַעֲתִיק הַקְּדוֹשׁ, נִסְתַּר כָּל הַנְּסֻתִּים, וְהוּא מְתַקֵּן תְּבַשְׂלִיִּים, שְׂאִין בֶּהַם מְקוּם שְׂיָבָא אַחַר וְיִשְׁפֹּךְ בָּהֶם מֶלַח. וְעוֹד, שְׂיִכּוּל אָדָם לְאַכֵּל וְלִשְׁתּוֹת וְלַהֲשִׁילִים כְּרִסוֹ מִכָּל עֲדוּנֵי הָעוֹלָם וְלַהֲשִׂאֵר, וְכֹו יִתְקַיֵּם (מלכים-ב ד) וַיִּתֵּן לַפְּנִיָּהֶם וַיֵּאכְלוּ וַיִּוְתְּרוּ כְּדָבָר ה'.

פָּתַח וְאָמַר, (שם-א ה) וְה' נָתַן חֲכָמָה לְשִׁלְמָה כַּאֲשֶׁר דָּבָר לוֹ וַיְהִי שְׁלֹם בֵּין חִירָם וּבֵין שְׁלֹמֹה וַיִּכְרְתוּ בְרִית שְׁנֵיהֶם. פְּסוּק זֶה הָרִי נֹאמַר בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת. אֲבָל וְה' - הַסְּכָמָה שְׁלֵמָה וּמִטָּה כְּאֶחָד. וְה' - הוּא וּבֵית דִּינֹו. נָתַן חֲכָמָה - נָתַן, כְּמוֹ שְׁנוֹתֵן דּוֹרוֹן וּמִתְּנֹת לְאֶהוּבֹו. כַּאֲשֶׁר דָּבָר לוֹ - שְׁלֵמוֹת הַחֲכָמָה, בַּעֲשֶׂר, וּבְשִׁלּוֹם וּבְשִׁלְטוֹן. זֶהוּ שְׁפָתוֹב כַּאֲשֶׁר דָּבָר לוֹ.

וַיְהִי שְׁלֹם בֵּין חִירָם וּבֵין שְׁלֹמֹה, מָה הַטַּעַם? כִּי הָיוּ מְפִירִים זֶה עִם זֶה אֶת סֵתֵר הַדְּבָרִים שֶׁהָיוּ אוֹמְרִים, וּבְנֵי אָדָם אֲחָרִים לֹא הָיוּ יוֹדְעִים לְהַתְּבוּנָה וְלַדַּעַת בָּהֶם

סְטָרָא דְאוֹר קְדָמָא, דְנִפְק בְּחֻדָּה בְּכֻלָּא (דְּכֻלָּה), כְּדָ עָאלַת לְמִשְׁכְּנָא דְלִתְתָא. וּמַהֲהוּא יוֹמָא (קְדָמָא). לָא אֲתַגְלִי, אֲבָל שְׁמוֹשָׁא קָא מְשֻׁשׁ בְּעוֹלָמָא, וְאִיהוּ מְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹמָא עוֹבְדָא דְבְּרֵאשִׁית.

רַבִּי יוֹסִי הָוָה לְעֵי בְּאוֹרֵייתָא, וְהוּו עֲמִיָה רַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי חֲזַקְיָה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הָא חֲמִינָן דְּעוֹבְדָא דְּמִשְׁכְּנָא, כְּגוֹוֹנָא דְּעוֹבְדָא דְּשָׁמַיִם וָאָרֶץ, וְהָא אֲתַעְרוּ חֲבָרִיָּא בְּרִזִּין דְּלַהוֹן זַעִירוּ, דְּלֹא יְכִיל בְּרִ נֶשׁ לְמִיכַל בְּפוּמִיָה, וְלְמִישׁט יְדִיָה לְגוֹ פּוּמִיָה וְלְמַבְלַע.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מְלִין אֲלִין נְסִלְק לֹון לְגוֹ (נ"א לְנִבִּיָה) בּוּצִינָא קְדִישָׁא, דְּאִיְהוּ מְתַקֵּן תְּבַשְׂלִין מְתִיקִין, כְּמָה דְּאֲתַקִּין לֹון עֲתִיקָא קְדִישָׁא, סְתִימָא דְּכָל סְתִימִין, וְאִיְהוּ אֲתַקִּין תְּבַשְׂלִין, דְּלִית בְּהוּ אֲתֵר, לְמִיתֵי אֲחָרָא, לְמִשְׁדֵּי בְּהוּ מְלַחָא. וְתוּ, דְּיְכִיל בְּרִ נֶשׁ לְמִיכַל וְלְמִשְׁתֵּי וְלֹא שְׁלָמָא כְּרִסוּי מִכָּל עֲדוּנִין דְּעוֹלָמָא וְלֹא שְׁתַּאֲרָא, וּבִיָה יִתְקַיֵּם, (מלכים ב ד) וַיִּתֵּן לַפְּנִיָּהֶם וַיֵּאכְלוּ וַיִּוְתְּרוּ כְּדָבָר יי'.

פָּתַח וְאָמַר, (מלכים א ה) וַיִּי, נָתַן חֲכָמָה לְשִׁלְמָה כַּאֲשֶׁר דָּבָר לוֹ וַיְהִי שְׁלֹם בֵּין חִירָם וּבֵין שְׁלֹמֹה וַיִּכְרְתוּ בְרִית שְׁנֵיהֶם. הָאִי קָרָא הָא אֲתַמַּר בְּכַמָּה דּוּכְתֵי. אֲבָל וַיִּי, אֲסַתְּפִמוּתָא דְּלַעֲלִילָא וְתַתָּא כְּחֻדָּא. וַיִּי אִיְהוּ וּבִי דִינִיָה. נָתַן חֲכָמָה, נָתַן: כְּמָאן דְּיָהִיב נְבֻזְפָּזָא וּמִתְּנָה לְרַחֲמִיָה. כַּאֲשֶׁר דָּבָר לוֹ, שְׁלִימוֹ דְּחֲכָמָתָא, בְּעוֹתָרָא, וּבְשִׁלּוֹם, וּבְשִׁלְטָנוּ, הָדָא הוּא דְּכִתִּיב כַּאֲשֶׁר דָּבָר לוֹ.

וַיְהִי שְׁלֹם בֵּין חִירָם וּבֵין שְׁלֹמֹה, מָאִי טַעְמָא. בְּגִין דְּהוּו יְדַעֵי דָא לְדָא, סְתִימוֹ דְּמְלִין דְּהוּו אֲמַרִי, וּבְנֵי נֶשׂא אֲחֻרְנִין לָא הָוּו יְדַעֵי לְאֲסַתְּפִלָּא וְלְמַנְדַּע בְּהוּ כָּלֵל, וּבְגִינִיָהוּ,

כָּלֵל, וּבשְׂבִילֵם תָּזַר חִירָם
 להודות לשלמה בכל דְּבָרָיו.
 שְׁלֹמֹה הִמְלִיךְ הַתְּבוּנָן וְהָיָה רוֹאֵה,
 שְׁהָרִי אָפְלוּ בְּאוֹתוֹ דּוֹר, שֶׁהָיָה
 שְׁלֵם מִכָּל הַדּוֹרוֹת הָאֲחֵרִים, לֹא
 הָיָה רְצוֹן הִמְלִיךְ הַעֲלִיּוֹן שֶׁתִּגְלֶה
 חֻכְמָה כָּל כֶּף עַל יָדוֹ, (ולא התגלתה)
 שֶׁתִּגְלֶה תוֹרָה שֶׁהִיְתָה נִסְתָּרֶת
 בְּרֵאשׁוֹנָה, וּפְתַח לָהּ פְּתָחִים. וְאִף
 עַל גַּב שֶׁפְּתַח, הֵם נִסְתָּרִים, פָּרֹט
 לְאוֹתָם חֻכְמִים שְׂזָכוּ וּמִגְמָגְמִים
 בָּהֶם, וְלֹא יוֹדְעִים לִפְתַּח בָּהֶם פֶּה.
 וְהַדּוֹר הַזֶּה שְׂרָבִי שְׁמֵעוֹן שְׂרָבִי
 בְּתוֹכוֹ, רְצוֹנוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא הוּא בְּשִׁבִיל רַבִּי שְׁמֵעוֹן,
 שִׁיתְּגַלוּ דְּבָרִים נִסְתָּרִים עַל יָדוֹ.
 אֲבָל תִּמְהַנֵּי עַל חֻכְמֵי הַדּוֹר אִיךָ
 עוֹזְבִים אָפְלוּ רָגַע אֶחָד מִלְּעַמֵּד
 לִפְנֵי רַבִּי שְׁמֵעוֹן לְעֶסֶק בְּתוֹרָה,
 בְּעוֹד שְׂרָבִי שְׁמֵעוֹן עוֹמֵד בְּעוֹלָם,
 אֲבָל בְּדוֹר הַזֶּה לֹא תִשְׁכַּח הַחֻכְמָה
 מִן הַעוֹלָם. אוֹי לְדוֹר כְּשֶׁהוּא
 יִסְתַּלֵּק, וְהַחֻכְמִים יִתְמַעְטּוּ,
 וְהַחֻכְמָה תִּשְׁתַּכַּח מִהַעוֹלָם.
 אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וַדַּאי כֶּף הוּא,
 שְׁהָרִי יוֹם אֶחָד הֵייתִי הוֹלֵךְ עִמּוֹ
 בְּדֶרֶךְ, וּפְתַח פִּי בְּתוֹרָה, וְרֵאִיתִי
 עִמּוֹ עֲנָן נֶעוֹץ מִמַּעַלָּה לְמַטָּה,
 וְהָיָה אֶחָד זוֹהַר תוֹךְ הַעִמּוֹד.
 פְּחַדְתִּי פָּחַד רַב וְאֲמַרְתִּי: אֲשֶׁרִי
 הָאִישׁ שֶׁכֶּף הַנּוֹדֵמָן לוֹ בְּעוֹלָם
 הַזֶּה.

אֲתֶהְדֵּר חִירָם לְאוֹדָאָה לְשֹׁלֹמֹה בְּכָל מְלוֹי.
 שְׁלֹמֹה מִלְכָּא, אִסְתַּפַּל וְהָיָה חָמִי, דְּהָא אָפְלוּ
 בְּהָהוּא דְרָא, דְּהָיָה שְׁלִים מִכָּל דְרִין
 אַחֲרָנִין, לֹא הָיָה רְעוּתָא דְּמִלְכָּא עֲלָאָה,
 דִּיתְגַּלִּי חֻכְמָה כָּל כֶּף עַל יָדֵיהּ, (נ"א ולא התגליא)
 דִּאתְגַּלִּי אוֹרִייתָא דְּהָיָה סְתִימָא בְּקַדְמִיתָא,
 וּפְתַח לָהּ פְּתָחִין. וְאִף עַל גַּב דְּפְתַח, סְתִימִין
 אִינוּן, בַּר לְאִינוּן חֻכְמִין דְּזָכוּ, וּמִתְגַּמְגְּמִי
 בָּהוּ, וְלֹא יוֹדְעֵי לְמַפְתַּח בָּהוּ פּוּמָא. וְדָרָא דָּא
 דְרַבִּי שְׁמֵעוֹן שְׂרָבִי בְּגוּיָה, רְעוּתָא דִּיקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא בְּגִינֵיהּ דְרַבִּי שְׁמֵעוֹן, דִּיתְגַּלִּיין מְלִין
 סְתִימִין עַל יָדוֹי.
 אֲבָל תוֹוֹהֲנָא עַל חֻכְמֵי דְרָא, הֵיךְ שְׂבָקִין
 אָפְלוּ רָגַעָא חָדָא, לְמִיָּקָם קָמִי דְרַבִּי
 שְׁמֵעוֹן לְמַלְעֵי בְּאוֹרִייתָא, בְּעוֹד דְרַבִּי שְׁמֵעוֹן
 קָאִים בְּעֵלְמָא, אֲבָל בְּדָרָא דָּא לֹא יִתְנַשֵּׁי
 חֻכְמָתָא מִעֵלְמָא, וְוִי לְדָרָא כַּד יִסְתַּלֵּק אִיהוּ,
 וְחֻכְמִין יִתְמַעְטּוּן, וְחֻכְמָתָא יִתְנַשֵּׁי מִעֵלְמָא.
 אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וַדַּאי הָכִי אִיהוּ, דְּהָא יוּמָא
 חַד הוֹינָא אֲזִיל עֲמִיָּה בְּאַרְחָא, וּפְתַח
 פּוּמִיָּה בְּאוֹרִייתָא, וְחֻכְמִנָּא עִמּוּדָא דְעֲנָנָא
 נְעִיץ מִעֵילָא לְתַתָּא, וְחַד זִיְהָרָא זְהִיר גּוּ
 עִמּוּדָא. דְּחִילָנָא דְחִילוֹ סָגִי אֲמִינָא זְפָאָה
 אִיהוּ בַר גַּשׁ, דְּהָכִי אֲזַדְמָן לִיָּה בְּהָאִי עֵלְמָא.
 מַה פְּתִיב בֵּיָּה בְּמִשָּׁה, (שמות לג) וְרָאָה כָּל הָעָם
 אֶת עִמּוּד הָעֲנָן עוֹמֵד פְּתַח הָאֹהֶל וְקָם כָּל
 הָעָם וְהִשְׁתַּחֲוּוּ אִישׁ פְּתַח אֹהֶלוֹ. יָאוּת הוּא
 לְמִשָּׁה, דְּאִיהוּ נְבִיאָה מְהִימְנָא עֲלָאָה עַל כָּל
 נְבִיאֵי עֵלְמָא, וְדָרָא הָהוּא דְקָבִילוּ אוֹרִייתָא עַל
 טוֹרָא דְסִינֵי, וְחָמוּ כְּמָה נִסִּין וְכְמָה גְבוּרָאן
 בְּמַצְרִים וְעַל יָמָא. אֲבָל הָכָא בְּדָרָא דָּא,
 זְכוּתָא עֲלָאָה דְרַבִּי שְׁמֵעוֹן קָא עֲבִיד,
 לְאַתְחַזָּאָה נִסִּין עַל יָדוֹי. (דף קמ"ט ע"ב).

ותבִלְתָּ, אָמַר רַבִּי יִצְחָק, תְּכַלֵּת מַה־הוּא
מֵאוֹתוֹ דָּג שֶׁל יָם גִּינוֹסָר, שֶׁהוּא
בְּגוֹרְלוֹ שֶׁל זְבוּלוֹן, וְהַצֵּרֶף הַגָּזוֹן
הַזֶּה לְמַעֲשֵׂה הַמִּשְׁכָּן שִׁירָאָה הַגָּזוֹן
הַזֶּה.

פָּתַח וְאָמַר, (בראשית א) וַיֹּאמֶר
אֱלֹהִים יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם וַיְהִי
מִבְדִּיל בֵּין מַיִם לְמַיִם. הַרְקִיעַ
הַזֶּה נִבְרָא בְּשָׁנִי, שֶׁהַמַּעֲשֵׂה הַזֶּה
הוּא מִצַּד הַשְּׂמָאל. וּבַיּוֹם הַשְּׁנִי
שֶׁהוּא צַד הַשְּׂמָאל, בּוֹ נִבְרָא
גִּיהֶנֶם שִׁיוֹצֵא מִתּוֹךְ הַתּוֹף הָאֵשׁ
שֶׁל הַשְּׂמָאל, וּבַיּוֹם נִצְבַּע בּוֹ גָּזוֹן
תְּכַלֵּת, שֶׁהוּא פֶסַח הַדִּין.

וְנוֹטָר הַיּוֹם הַמַּיִם שֶׁהָיוּ מִצַּד
הַיָּמִין, וְאוֹתָם הַמַּיִם שֶׁהָיוּ מִצַּד
הַיָּמִין לֹא הִתְגַּלוּ אֶלָּא בַּיּוֹם שְׁנִי.
בַּיּוֹם שֶׁלֹּא הִתְגַּלָּה מַיִם, אֶלָּא
הַתְּחִלָּה, מִשּׁוּם שֶׁנִּכְלַל זֶה בְּזֶה
וְהַתְּפֹסֶם זֶה בְּזֶה. הָאוֹר שֶׁל הַיּוֹם
הַרְאִישׁוֹן, הָאוֹר הַרְאִישׁוֹן מִכָּל
שֵׁשֶׁת הָאוֹרוֹת הוּא. וְהָאוֹר הַזֶּה
הָיָה בְּצַד הָאֵשׁ, שְׁכַתּוֹב (ישעיה י)
וְהָיָה אוֹר יִשְׂרָאֵל לְאֵשׁ. וְאוֹתוֹ
אוֹר שֶׁל יִשְׂרָאֵל הָיָה מִצַּד הַיָּמִין,
נִכְלַל בְּאֵשׁ.

וְהַיּוֹם הַרְאִישׁוֹן מֵאוֹתָם שֵׁשֶׁת
הַיָּמִים הוּא מַיִם, וְלֹא שֶׁמֶשׁ
מַעֲשֵׂה הַמַּיִם, אֶלָּא מַעֲשֵׂה הָאוֹר,
שֶׁהוּא מִצַּד הָאֵשׁ, שֶׁהוּא יוֹם שְׁנִי,
לְהִרְאוֹת שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא
בְּרָא אֶת הָעוֹלָם אֶלָּא עַל שְׁלוֹם,
וּבְדַרְךָ שְׁלוֹם הִפֵּל הָיָה. הַיּוֹם
הַרְאִישׁוֹן, כֹּל מַה שֶׁעָשָׂה, מִצַּד
חִבְרוֹ עָשָׂה. הַיּוֹם הַשְּׁנִי בְּצַד יוֹם
הַרְאִישׁוֹן עָשָׂה אוֹתוֹ אֲמֵן וְשִׁמְשׁ
בֵּה, שֶׁכָּל אֶחָד שִׁמְשׁ בְּמַעֲשֵׂה
חִבְרוֹ, לְהִרְאוֹת שֶׁהַכֹּל נִכְלְלוּ זֶה
בְּזֶה. הַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי הָיָה בְּצַד שֶׁל
שְׁנֵיהֶם, וְבוֹ הָיָה אֲרַגְמָן, וְעַל זֶה
פְּתוּבִי פִי טוֹב כִּי טוֹב פְּעַמִּים בַּיּוֹם
הַשְּׁלִישִׁי.

תְּבַלְתָּ, זֶה הַיּוֹם הַשְּׁנִי, נִצְבַּע
בְּשָׁנֵי גִנְיָם - אָדָם וְשָׁחַר. וְתְּכַלֵּת

וְתְּבַלְתָּ, (שמות כה) אָמַר רַבִּי יִצְחָק, תְּכַלֵּת מַה־הוּא
נוֹנָא דְיִמָּא דְגִינוֹסָר, דְּאִיהוּ בְּעַדְבֵיהּ
דְּזְבוּלוֹן. וְאַצְטְרִיךְ גְּוֹנָא דָּא לְעוֹבְדָא
דְּמִשְׁכְּנָא לְאַתְחַזָּאָה הַאי גְּוֹן.

פָּתַח וְאָמַר, (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רְקִיעַ
בְּתוֹךְ הַמַּיִם וַיְהִי מִבְדִּיל בֵּין מַיִם לְמַיִם.
הַאי רְקִיעַ אֲתַבְרִי בְּשָׁנִי, דְּעוֹבְדָא דָּא מִסְטָרָא
דְּשְׂמָאֲלָא אִיהוּ. וּבַיּוֹמָא תְּנַיִנָא דְּאִיהוּ סְטָר
שְׂמָאֲלָא, אֲתַבְרִי בֵּיה גִּיהֶנֶם, דְּאִיהוּ נְפִיק מִגּוֹ
הַתּוֹכָא דְּנוֹרָא דְּשְׂמָאֲלָא, וּבַיּוֹמָא אֲצַטְבַּע בֵּה
גְּוֹן תְּכַלָּא, דְּאִיהוּ כּוֹרְסֵיִיא דְּדִינָא.

וְנוֹטָר הַאי יוֹמָא מַיִם דְּהוּוּ מִסְטָרָא דִּימִינָא,
וְאִינוֹן מַיִם דְּהוּוּ מִסְטָרָא דִּימִינָא, לָא
אֲתַגְלוּ אֶלָּא בַּיּוֹם שְׁנִי. בַּיּוֹמָא דִּילֵיהּ, לָא
אֲתַגְלִי מַיִם, אֶלָּא אֲתַחֲלַף, בְּגִין דְּאַתְּכַלִּיל דָּא
בְּדָא, וְאַתְּפֹסֶם דָּא בְּדָא. אוֹר דִּיּוֹמָא קְדַמָּאָה,
נְהִירוֹ קְדַמָּאָה מִכָּל שִׁיתָא נְהוֹרִין אִיהוּ. וְהַאי
אוֹר בְּסְטָרָא דְּאֵשׁ הָוָה, דְּכַתִּיב, (ישעיה י) וְהָיָה
אוֹר יִשְׂרָאֵל לְאֵשׁ. וְהָהוּא אוֹר דִּישְׂרָאֵל
מִסְטָרָא דִּימִינָא הָוָה, אֲתַכְלִיל בְּאֵשׁ.

וְיִוְמָא קְדַמָּאָה מֵאִינוֹן שִׁיתָא יוֹמִין, מַיִם אִיהוּ,
וְלֹא שֶׁמֶשׁ עוֹבְדָא דְּמַיִם, אֶלָּא עוֹבְדָא
דְּאוֹר, דְּאִיהוּ מִסְטָרָא דְּאֵשׁ, דְּאִיהוּ יוֹם שְׁנִי.
לְאַחַזָּאָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא בְּרָא עֲלֵמָא,
אֶלָּא עַל שְׁלוֹם, וּבְאַרְח שְׁלוֹם הָוָה כֹּלָא. יוֹמָא
קְדַמָּאָה כֹּל מַה דְּעַבַּד, מִסְטָרָא דְּחִבְרִיהּ עַבַּד.
יוֹמָא תְּנַיִנָא בְּסְטָרָא דִּיּוֹמָא קְדַמָּאָה עַבַּד
הָהוּא אוֹמְנָא, וְשִׁמְשׁ בֵּה, דְּכָל חַד שִׁמְשׁ
בְּעוֹבְדָא דְּחִבְרִיהּ, לְאַחַזָּאָה, דְּהָא אֲתַכְלִילוּ
דָּא בְּדָא. יוֹמָא תְּלִיתָאָה, הָוָה בְּסְטָרָא
דְּתַרוּוִיָּהּ, וּבֵיהּ הָוָה אֲרַגְמָן, וְעַל דָּא כַּתִּיב,
כִּי טוֹב פִּי טוֹב תְּרִי זְמַנִּי בַּיּוֹמָא תְּלִיתָאָה.

תְּבַלְתָּ, דָּא יוֹמָא תְּנַיִנָא, אֲצַטְבַּע בְּתַרִּין גְּוֹנִין

סוּמָק וְאוֹכֵם. וּתְכַלֶּת, סוּמָק אִיהוּ דִּילִיָּה, מִיּוֹמָא תְנַיִנָא מִמֶּשׁ, כְּעִין גְּוֹן אִשָּׁא, וְדָא אִיהוּ אֱלֹהִים, וְיָרִית גְּוֹן דִּדְהָבָא, דְּכֻלָּא גְּוֹנָא חָדָא. תְּכַלְתָּא נְפִיק מִגּוֹ הֵהוּא גְּוֹן סוּמָק, וְכַד נְחִית לְתַתָּא, אֶתְרַחַק גְּוֹן סוּמָק, וְעָאֵל גּוֹ הֵהוּא אֶתֶר דְּאִיהוּ יַמָּא, וְאַצְטַבַּע גְּוֹן תְּכַלָּא. הֵהוּא סוּמָקָא עֵייל גּוֹ יַמָּא, וְאַתְחַלֵּשׁ גְּוֹן דִּילִיָּה, וְאַתְהַדֵּר תְּכַלָּא, וְדָא אִיהוּ אֱלֹהִים, אֲבַל לָאו אִיהוּ תְקִיפָא כְּקַדְמָאָה.

סוּמָק וְאוֹכֵם, גְּוֹן דָּא נְפִיק מִהֵתוּכָא דְסוּמָקָא, כַּד אֶתְהַתֵּף וְאַתְחַלֵּשׁ לְתַתָּא בְּהֵתוּכָא דְזוּהֵמָא, וְנְחִית לְתַתָּא, וְנְפִיק מִהֵהוּא זוּהֵמָא גְּוֹן סוּמָק, מִזוּהֵמָא תְקִיפָא, וּמִגּוֹ זוּהֵמָא תְקִיפָא, אֶתְהַדֵּר לְאוֹכֵם. וְכֻלָּא מִהֵהוּא סוּמָקָא קַדְמָאָה (ס"א עלאה) אֶתְהַתֵּף. וְכֻלָּ דָּא אֶתְבְּרִי בְּשָׁנִי, וְהָאֵי אֶקְרִי אֱלֹהִים אֲחֵרִים.

שָׁחַר, גְּוֹן זֶה יוֹצֵא מִהֵתוּפָא הָאֲדָם כְּשִׁמְתֵּהֶתֵף וְנַחֲלֵשׁ לְמַטָּה בְּהֵתוּפָא הַזֹּהֵמָה, וְיִוְרַד לְמַטָּה, וְיוֹצֵא מֵאוּתָה זֹהֵמָה גְּוֹן אָדָם, מִהַזֹּהֵמָה הַקְּשָׁה, וּמִתוּפָא הַזֹּהֵמָה הַקְּשָׁה הוֹפֵף לְשָׁחַר. וְהַפֵּל מֵאוּתוֹ הָאֲדָם הִרְאִישׁוֹן (הַעֲלִיז) הַתְּהַתֵּף, וְכֻלָּ זֶה נִבְרָא בְּשָׁנִי, וְזֶה נִקְרָא אֱלֹהִים אֲחֵרִים.

הָאֵי אוֹכֵם אִיהוּ חֲשׁוּף יַתִּיר, דְּלֹא אֶתְחַזִּי גְּוֹן דִּילִיָּה מִגּוֹ חֲשׁוּכָא. בּוֹצִינָא קְדִישָׁא הַכִּי אָמַר, דְּהָאֵי גְּוֹן אוֹכֵם חֲשׁוּף, בְּאֵן אֶתֶר אֲצַטַּבַּע. אֶלָּא כַּד הֵהוּא סוּמָקָא אֶתְהַתֵּף בְּגוֹ תְכַלָּא, וְאַתְעַרְבוּ גְּוֹנִין, אֶתְהַתֵּף הֵתוּכָא דְזוּהֵמָא לְגוֹ תְהוּמִי, וְאַתְעַבִּיד מִתְּמֵן רְפִשׁ וְטִיט. כְּמָה דְּאֶתֶּ אָמַר (ישעיה נז) וַיִּגְרְשׁוּ מִימִיּוֹ רְפִשׁ וְטִיט. וּמִגּוֹ הֵהוּא טִינָא דְתְהוּמִי, נָפַק הֵהוּא חֲשׁוּף דְּאִיהוּ אוֹכֵם, וְלֹא אוֹכֵם אֶלָּא חֲשׁוּף יַתִּיר, הִדָּא הוּא דְכְתִיב, (בראשית א) וַחֲשָׁף עַל פְּנֵי תְהוֹם. אֲמַאי אֶקְרִי חֲשָׁף, בְּגִין דְּגְּוֹן דִּילִיָּה חֲשׁוּף, וְאַחֲשִׁיף אֲנִפִי בְרִיין. וְדָא אִיהוּ סוּמָק וְאוֹכֵם, וּבְגִין דָּא לֹא כְתִיב בְּשָׁנִי כִי טוֹב.

הַשָּׁחַר הוּא יוֹתֵר חֲשׁוּף, שְׁלֹא נִרְאָה הַגְּוֹן שְׁלוֹ מִתוּפָא הַחֲשָׁף. הַמְּנִוְרָה הַקְּדוּשָׁה כַּף אָמַר, שֶׁהַגְּוֹן הַשָּׁחַר הַזֶּה הַחֲשׁוּף, בְּאִיזָה מְקוֹם נִצְבָּע? אֶלָּא כְּשִׁאוּתוֹ אָדָם מִתְהַתֵּף בְּתוּפָא הַתְּכַלָּת וּמִתְעַרְבִים הַגְּוֹנִים, מִתְהַתֵּף הַתוּפָא הַזֹּהֵמָה לְתוּפָא הַתְּהוּמוֹת וְנַעֲשֶׂה מִשֶּׁם רְפִשׁ וְטִיט, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (שם נז) וַיִּגְרְשׁוּ מִימִיּוֹ רְפִשׁ וְטִיט. וּמִתוּפָא אוּתוֹ טִיט שֶׁל הַתְּהוּמוֹת יוֹצֵא אוּתוֹ חֲשָׁף, שֶׁהוּא שָׁחַר, וְלֹא שָׁחַר אֶלָּא יוֹתֵר חֲשׁוּף. זֶהוּ שְׁכַתוּב וַחֲשָׁף עַל פְּנֵי תְהוֹם. לְמָה נִקְרָא חֲשָׁף? מִשּׁוֹם שֶׁהַגְּוֹן שְׁלוֹ חֲשׁוּף וּמְחַשֵּׁף אֶת פְּנֵי הַבְּרִיּוֹת, וְזֶהוּ אָדָם וְשָׁחַר, וּמִשּׁוֹם זֶה לֹא כְתוּב בְּשָׁנִי כִי טוֹב.

וְאֵם תֵּאמַר, וְהָרִי כְתוּב וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד, זֶה מִלְּאֲפָּה הַמְּוֹת, וְכַאֵן אֲמַרְתָּ שְׁלֹא נֵאמַר בְּגִלְלוּ כִי טוֹב - אֶלָּא סוּד הַסּוּדוֹת כַּאֵן, שֶׁהָרִי טוֹב. וְהָאֵי תֵימָא, וְהָאֵי כְתִיב (בראשית א) וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד דָּא מִלְּאֲפָּה הַמְּוֹת, וְהֵכָא אֲמַרְתָּ דְלֹא אֶתְמַר בְּגִינִיָּה כִי טוֹב. אֶלָּא רְזָא דְרִזִּין הֵכָא, דְּהָא וְדָאֵי מִלְּאֲפָּה הַמְּוֹת אִיהוּ טוֹב

וְאֵם תֵּאמַר, וְהָרִי כְתוּב וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד, זֶה מִלְּאֲפָּה הַמְּוֹת, וְכַאֵן אֲמַרְתָּ שְׁלֹא נֵאמַר בְּגִלְלוּ כִי טוֹב - אֶלָּא סוּד הַסּוּדוֹת כַּאֵן, שֶׁהָרִי טוֹב.

וְאֵי תֵימָא, וְהָאֵי כְתִיב (בראשית א) וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד דָּא מִלְּאֲפָּה הַמְּוֹת, וְהֵכָא אֲמַרְתָּ דְלֹא אֶתְמַר בְּגִינִיָּה כִי טוֹב. אֶלָּא רְזָא דְרִזִּין הֵכָא, דְּהָא וְדָאֵי מִלְּאֲפָּה הַמְּוֹת אִיהוּ טוֹב

מלאך המות ודאי הוא טוב מאד. מה הטעם? משום שהרי כל בני העולם יודעים שימותו ויחזרו לעפר, ורבים הם שחוזרים בתשובה לרבונם משום פחד זה, ופחדים לחטא לפניו. רבים פוחדים מהמלאך מתוך שתלויה רצועה לפניהם. כמה טובה אותה רצועה אל האדם, שעושה להם טובות ואמתות ומתקנים בדרךיהם פראוי. ועל זה והנה טוב מאד. מאד ודאי.

סוד הסודות שלמדנו מתוך המנורה הקדושה, והנה טוב - זה מלאך החיים. מאד - זה מלאך המות, שהוא יותר. למה מלאך המות הוא טוב מאד? אלא כשברא הקדוש ברוך הוא את העולם, הכל היה מתקן טרם שברא אדם, שהוא המלאך של העולם הזה. פיון שנברא אדם, עשה אותו מתקן בדרך אמת. זהו שכתוב (קהלת ז) אשר עשה האלהים את האדם ישר והמה בקשו חשבונות רבים. עשה אותו ישר, ואחר כך סרח ונטרד מגן עדן.

גן העדן הוא נטוע בארץ באותן נטיעות שנטע אותו הקדוש ברוך הוא, כמו שנאמר (בראשית ב) ונטע ה' אלהים גן בעדן מקדם. הוא נטע אותו בשם שלם, כדגמת עליון שלמעלה. וכל הדיוקנאות העליונים כלם, מרקמים ומצירים בגן העדן הזה שלמטה, ושם הם הכרוכים. אינם חקוקים בחקיקות של בני אדם מזהב או מדבר אחר, אלא כלם אורות שלמעלה חקוקים ומצירים בציוור מרקם, מעשה ידי אמן של השם השלם של הקדוש ברוך הוא, וכלם חקוקים שם. וכל הדיוקנאות והצירים של העולם הזה, כלם מצירים שם, וחקוקים ומתחקקים שם כמו העולם הזה.

מאד. מאי טעמא. בגין דהא כל בני עלמא ידעי דימותון ויתהדרון לעפרא, וסגיאין אינון דמהדרי בתיובתא למאריהון, בגין דחילו דא, ודחלי למחטי קמיה. סגיאין דחלי מן מלפא, מגו דתליא רצועה לקמיהו. כמה טבא ההיא רצועה לגבי בני נשא, דעבדת לון טבין וקשיטין, ומתקנין בארחייהו כדקא יאות. ועל דא והנה טוב מאד. מאד ודאי. (דף

ק"נ ע"א)

רוא דרזין, דאוליפנא מגו בוצינא קדישא והנה טוב, דא מלאך חיים. מאד, דא מלאך המות, דאיהו יתיר. אמאי מלאך המות איהו טוב מאד. אלא כד ברא קדשא בריך הוא עלמא, כלא הוה מתתקן עד לא ייתי אדם, דאיהו מלפא דהאי עלמא. פיון דאתברי אדם, עבד ליה מתתקן בארז קשוט, הדא הוא דכתיב, (קהלת ז) אשר עשה האלהים את האדם ישר והמה בקשו חשבונות רבים, עבד ליה ישר, ולבתר סרח, ואטריד מגנתא דעדן. גן עדן איהו בארעא, נטיע באינון נטיען דנטע ליה קדשא בריך הוא, כמה דאת אמר (בראשית ב) ונטע יי' אלהים גן בעדן מקדם, איהו נטע ליה בשמא שלים, כגוונא עלאה לעילא. וכל דיוקנין עלאין פלהו, מרקמן ומתצירין בהאי גן עדן דלתתא, ותמן אינון פרוכים. לאו אינון גליפין בגליפוי דבני נשא מדהבא או ממלה אחרא, אלא כלהו נהורין דלעילא, גליפין ומתצירין בציורא מרקמא, עובדי ידי אומנא דשמא שלים דקודשא בריך הוא, וכלהו מחקקון תמן. וכל דיוקנין וציורין דהאי עלמא, פלהו מתצירין תמן, וגליפין ומתחקקון תמן, פלהו כגוונא דהאי עלמא.

ומקום זה הוא מדור לרוחות קדושות, בין אותן שבאו לעולם הזה, בין אותן שלא באו לעולם הזה והם עתידים לבא לעולם הזה. כלן רוחות מלבשות בלבושים וגופים ופרצופים כמו של העולם הזה, ומסתפלות שם בזיו פבוד רבונם, עד שבאות לעולם הזה.

בשעה שיוצאות משם לבא לעולם הזה, מתפשטות אותן רוחות מאותו גוף ולבוש של שם, ומתלבשות בגוף ולבוש של העולם הזה, ועושות מדורם בעולם הזה בלבוש וגוף הזה, שהוא מטפה סרוחה.

ובשמיני זמנו ללכת ולצאת מהעולם הזה, לא יוצא עד שמלאך המות הזה מפשיטו הלבוש של הגוף הזה. פיון שנפשט הגוף מאותה רוח על ידי אותו מלאך המות, הולך ומתלבש באותו גוף האחר שבגן עדן שממנו התפשט פשבא לעולם הזה, ואין שמחה לרוח פרט לאותו הגוף של שם, ושמת על שהתפשט מהגוף הזה של העולם הזה והתלבש בגוף אחר שלם כמו של (אותו) העולם הזה, וכו' יושב והולך ומתבונן בסודות העליונים, מה שלא יכל לרעת ולהתבונן בעולם הזה בגוף הזה. ובשמת רבשת הנשמה באותו לבוש של אותו עולם, כמה עדונים וכמה כסופים שלה שם. מה גרם לגוף הזה להתלבש בו הרוח? הנה אומר, אותו מעשה שהפשיטו מהלבושים הללו. והקדוש ברוך הוא עושה טוב עם הבריות שלא מפשיט מהאדם הלבושים הללו עד שמתקין לו לבושים אחרים נכבדים וטובים מאלה.

ואתר דא איהו מדורא לרוחין קדישין, בין אינון דאתו להאי עלמא, בין אינון דלא אתו להאי עלמא, ואינון דזמינין למיתי להאי עלמא. פלהו רוחין מתלבשן בלבושין וגופין ופרצופין פגוונא דהאי עלמא, ומסתפלן תמן בזיו יקרא דמאריהון, עד דאתיין להאי עלמא.

בשעתא דנפקי מתמן, למיתי להאי עלמא, מתפשטין אינון רוחין, מההוא גופא ולבושא דתמן, ומתלבשין בגופא ובלבושא דהאי עלמא, ועבדין דיוריהון בהאי עלמא, בלבושא וגופא דא, דאיהו מטפה סרוחה.

וכד מטי זמניה למיהו ולנפקא מהאי עלמא, לא נפיק עד דהאי מלאך המות אפשיט ליה לבושא דגופא דא. פיון דאתפשט האי גופא מההוא רוחא, על ידי דההוא מלאך המות, אזלא ומתלבשא בההוא גופא אחרא דבגנתא דעדן, דאתפשט פד אתי להאי עלמא. ולית חדו לרוחא, בר בההוא גופא דתמן, וחדוי על דאתפשט מהאי גופא דהאי עלמא, ואתלבש בלבושא אחרא שלים, פגוונא דהאי (נ"א דהוא) עלמא, וביה יתיב ואזיל ואסתפל למנדע ברזין עלאין, מה דלא יכיל למנדע ולאסתפלא בהאי עלמא בגופא דא.

וכד אתלבשת נשמתא בההוא לבושא דההוא עלמא, כמה עדונין, כמה כסופין דילה תמן. מה גרים לגופא דא, לאתלבשא ביה רוחא. הוי אימא ההוא דאפשיט ליה לבושין אלין. וקודשא בריהו הוא עביד טיבו עם ברזין, דלא אפשיט ליה לבר נש לבושין אלין, עד דאתקין ליה לבושין אחרנין יקירין וטבין מאלין.

פָּרַט לְאוֹתָם רִשְׁעֵי הָעוֹלָם שְׁלֹא חָזְרוּ בְתַשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְרַבּוֹנָם, שְׁמַעְרֻטְלִים בָּאוּ לְעוֹלָם הַזֶּה וּמַעְרֻטְלִים יָשׁוּבוּ לְשָׁם. וְהַנְּשֵׁמָה הוֹלְכֵת בְּבוֹשָׁה כְּלָפִי אַחֲרוֹת, כִּי אֵין לָהּ כָּלֵל לְבוּשִׁים, וְנִדְוִנִית בְּאוֹתוֹ גִּיהֶנֶם שְׁפָאֲרִץ מִתּוֹךְ אוֹתָהּ הָאֵשׁ שְׁלִמְעֵלָה. וְיֵשׁ מִהֵן שְׁמַצְפָּצוֹת וְעוֹלוֹת, וְאֵלוֹ הֵם רִשְׁעֵי הָעוֹלָם שְׁחֻשְׁבוּ בְלִבְכֶם תְּשׁוּבָה וּמִתּוֹ, וְלֹא יָכְלוּ לַעֲשׂוֹת אוֹתָהּ. אֵלֶּה נִדְוִנִים שֵׁם בְּגִיהֶנֶם, וְאַחַר כֵּן מַצְפָּצִים וְעוֹלִים.

רָאָה כִּמָּה רַחֲמֵנוּתוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עִם בְּרִיּוֹתָיו, שְׁאֶפְלוּ שֶׁהוּא רִשְׁעֵי גְדוֹל וְהִרְהַר תְּשׁוּבָה וְלֹא יָכֹל לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה וּמִתּוֹ, הָרִי וְדָאֵי מְקַבֵּל עָנֵשׁ עַד שֶׁהוֹלֵךְ כְּלֵי תְּשׁוּבָה. אַחַר כֵּן אוֹתוֹ הִרְצוֹן שְׁשָׁם לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה, לֹא זָז מִלְּפָנֵי הַמֶּלֶךְ הַעֲלִיּוֹן, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְקַן לְאוֹתוֹ רִשְׁעֵי מְקוֹם בְּמִדּוֹר הַשְּׂאוֹל, וְשָׁם מַצְפָּצֵף תְּשׁוּבָה. שֶׁהִרִי אוֹתוֹ רְצוֹן יוֹרֵד מִלְּפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשׁוֹבֵר כָּל הַשׁוֹמְרִים (לְאַחַר שֶׁקָּבַל עָנֵשׁ, אוֹתוֹ רְצוֹן טוֹב שֶׁהִיָּח אוֹתוֹ רִשְׁעֵי לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה, עוֹלָה מִלְּפָנֵי הַמֶּלֶךְ הַעֲלִיּוֹן, וְלֹא זָז מִשָּׁם עַד שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְקַן לְאוֹתוֹ רִשְׁעֵי מְקוֹם בְּמִדּוֹר הַשְּׂאוֹל, וְאֵין אוֹתוֹ רְצוֹן יוֹרֵד מִלְּפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשׁוֹבֵר אֶת כָּל הַשׁוֹמְרִים) שֶׁל שְׁעָרֵי מְדוּרֵי הַגִּיהֶנֶם, וּמַגִּיעַ לְאוֹתוֹ מְקוֹם שְׂאוֹתוֹ הַרִשְׁעֵי שָׁם, וּמִכָּה בּוֹ וּמַעֲרֹרֵר אֶת אוֹתוֹ רְצוֹן כְּמִקְדָּם. וְאֵין מַצְפָּצֵפֶת אוֹתָהּ נִשְׁמָה לַעֲלוֹת מִתּוֹךְ מְדוֹר הַשְּׂאוֹל.

וְאֵין רְצוֹן טוֹב שֶׁנֶּאֱבָד מִלְּפָנֵי הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ, וּמִשׁוֹם כֵּן אֲשָׁרִי אוֹתוֹ מִי שֶׁמְהַרְהַר הִרְהוּרִים טוֹבִים לְרַבּוֹנוֹ. שְׂאָף עַל גֵּב שְׁלֹא יָכֹל לַעֲשׂוֹת אוֹתָם, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מַעֲלָה אֶת רְצוֹנוֹ כְּאֵלוֹ עֲשֵׂה, וְזֶה לְטוֹב. אֲבָל רְצוֹן לְרַע - לֹא, פָּרַט לְהִרְהוּרֵי שֶׁל עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים

בַּר לְאֵינוֹן חֲיִיבֵי עֲלֻמָּא, דְּלֹא אֶהְדְּרוּ בְּתִיּוּבְתָא שְׁלִימְתָא לְמֵאֲרִיהוֹן, דְּעֲרֻטִילְאִין אָתוּ לְהֵאִי עֲלֻמָּא, וְעֲרֻטִילְאִין יְתוּבוֹן תַּמָּן. וְנִשְׁמְתָא אֲזֵלָא בְּכַסּוּפָא לְגַבֵּי אַחֲרָנִין, דְּלִית לָהּ לְבוּשִׁין כְּלָל, וְאַתְדַּנַּת בְּהֵוּא גִיהֶנֶם דְּבְאַרְעָא, מַגּוּ הֵוּא אֲשָׂא דְלַעֲיָלָא. וְאִית מְנַהוֹן דְּמַצְפָּצִי וְסִלְקִי, וְאֵלִין אֵינוֹן חֲיִיבֵי עֲלֻמָּא, דְּחֻשְׁבֵי בְלִבֵּיהוּ תְּשׁוּבָה, וּמִיתוּ, וְלֹא יָכְלוּ לְמַעַבְד לָהּ. אֵלִין אֲתַדְּנוּ תַמָּן בְּגִיהֶנֶם, וּלְבַתֵּר מַצְפָּצִי וְסִלְקִין.

חֲמֵי כִּמָּה רַחֲמֵנוּתָא דְקוּדְשָׁא בְרוּךְ הוּא עִם בְּרִיּוֹהֵי, דְאֶפְלוּ דְאִיהוּ חֲיִיבָא יְתִיר, וְהִרְהַר תְּשׁוּבָה, וְלֹא יָכִיל לְמַעַבְד תְּשׁוּבָה, וּמִית, הֵאִי בּוֹדְאֵי, מְקַבֵּל עוֹנֵשָׁא, עַד דְאֵזִיל בְּלֹא תְּשׁוּבָה. לְבַתֵּר הֵוּא רְעוּתָא דְשׁוּי לְמַעַבְד תְּשׁוּבָה, לֹא אַעֲדִיאת מְקַמֵּי מְלָכָא עֲלָאָה, וְקוּדְשָׁא בְרוּךְ הוּא אֲתַקִּין לְהֵוּא חֲיִיבָא דּוּכְתָא, בְּמִדּוֹרָא דְשְׂאוֹל, וְתַמָּן מַצְפָּצֵפֶת תְּשׁוּבָה. דְּהֵא הֵוּא רְעוּתָא נְחִית מְקַמֵּי קְדָשָׁא בְרוּךְ הוּא, וְתַבַּר כָּל גְּזִיזִין (כ"א) לְבַתֵּר דְּקַבֵּל עוֹנֵשִׁיהּ הֵוּא רְעוּתָא טְבָא דְשׁוּי הֵוּא חֲיִיבָא לְמַעַבְד תְּשׁוּבָה סְלֵמָא קַמֵּי מְלָכָא עֲלָאָה וְלֹא אַעֲדִיאת מִתַּמָּן עַד דְּקוּדְשָׁא בְרוּךְ הוּא אֲתַקִּין לְהֵוּא חֲיִיבָא דּוּכְתָא בְּמִדּוֹרָת שְׂאוֹל וּבְרִין הֵוּא רְעוּתָא נְחִיתָא מְקַמֵּי קְדָשָׁא בְרוּךְ הוּא וְתַבַּר כָּל גְּזִיזִין) דְּתַרְעִי מְדוּרֵי גִיהֶנֶם, וּמְטִי לְהֵוּא אָתֵר דְּהֵוּא חֲיִיבָא תַמָּן, וּבְטַש בֵּיהּ, וְאַתְעַר לִיהּ הֵוּא רְעוּתָא כְּמִלְקָדְמִין. וּכְדִין מַצְפָּצֵפֶת (דף ק"ג ע"ב) הֵהִיא נִשְׁמְתָא, לְסִלְקָא מַגּוּ מְדוּרָא דְשְׂאוֹל.

וְלִית רְעוּתָא טְבָא דִּיתְאַבִּיד מְקַמֵּי מְלָכָא קְדִישָׁא. וּבְגִין כֵּן, זְכָאָה אִיהוּ מְאֵן דְּמְהַרְהַר הִרְהוּרִין טְבִין לְגַבֵּי מְאֲרִיָּה, דְאָף עַל גֵּב דְּלֹא יָכִיל לְמַעַבְד לּוֹן, קְדָשָׁא בְרוּךְ הוּא סְלִיק לִיהּ רְעוּתִיָּה כְּאֵילוֹ עַבִּיד. דָּא לְטַב. אֲבָל

רעותיה לביש, לא. פר הרהורא דפוכבים
ומזלות, והא אוקמוה חברייא.

אינון דלא הרהרו תשובה, נחתי לשאול, ולא
סלקי מתמן לדרי דרין. עלייהו כתיב,
פלה ענן וילך פן יורד שאול לא יעלה.
על קדמאי כתיב (שמואל א ב) 'י' ממית ומחיה
מוריד שאול ויעל.

אמר רבי יהודה, דינא דעונשי דגיהנם, הא
אוליפנא, דאיהו למידן תמן לחייביא,
על מה אתדנו בנורא דגיהנם. אלא גיהנם
איהו נור דליק יממי ולילי, כגוונא דחייביא
מתחממן בנורא דיצר הרע, למעבר על פתגמי
אורייתא. בכל חמומא וחמומא דאינון
מתחממן ביצר הרע, הכי אתוקד נורא
דגיהנם.

זמנא חדא לא אשתכח יצר הרע בעלמא,
דאעילו ליה גו גושפנקא דפרזלא,
בנוקבא דתהומא רבא. וכל ההוא זמנא, פכה
נורא דגיהנם, ולא אתוקד כלל. אהדר יצר
הרע לאתריה, שארו חייבי עלמא לאתחממא
ביה, שארי נורא דגיהנם לאתוקדא, דהא
גיהנם לא אתוקד אלא בחמימו דתוקפא דיצר
הרע דחייביא. ובההוא חמימו, נורא דגיהנם
אתוקד יממי ולילי, ולא שכיף.

שבעה פתחין אינון לגיהנם, ושבעה מדורין
אינון תמן. שבעה זיני חייבין אינון:
רע. בליעל. חוטא. רשע. משחית. לץ. יהיר.
וכלהו לקבליהו אית מדורין לגיהנם, כל חד
וחד פדקא חזי ליה. וכפום ההוא דרגא דחטא
ביה ההוא חייבא, הכי יתבין ליה מדורא
כגיהנם.

ומזלות, והרי פרשנה החברים.
אותם שלא הרהרו תשובה,
יורדים לשאול, ולא עולים משם
לדורי דורות. עליהם כתוב (איוב ו)
פלה ענן וילך פן יורד שאול לא
יעלה. על הראשונים כתוב
(שמואל א ב) ה' ממית ומחיה מוריד
שאול ויעל.

אמר רבי יהודה, דין של ענשי
הגיהנם, הרי למדנו שהוא לדון
שם את הרשעים. על מה נדונים
באש הגיהנם? אלא גיהנם היא
אש דולקת ימים ולילות, כמו
שהרשעים מתחממים באש של
יצר הרע לעבר על דברי התורה.
בכל חמום וחמום שהם
מתחממים ביצר הרע, כך בוערת
אש הגיהנם.

פעם אחת לא נמצא יצר הרע
בעולם, שהכניסו אותו לתוף
חומם פרזל בנקב תהום רבה, וכל
אותו זמן כבתה אש הגיהנם ולא
בערה כלל. חזר יצר הרע למקומו
- התחילו רשעי העולם להתחמם
בו, והתחילה אש הגיהנם לבער,
שהרי הגיהנם לא בוער אלא פחם
של תקף היצר הרע של הרשעים.
ובאותו החם אש הגיהנם בוערת
ימים ולילות ולא שוככת.

שבעה פתחים הם לגיהנם, ויש
שם שבעה מדורים. שבעה מיני
רשעים הם: רע. בליעל. חוטא.
רשע. משחית. לץ. יהיר. וכנגד
כלם יש מדורים לגיהנם, כל אחד
ואחד פראוי לו. וכפי אותה מעלה
שחטא בה אותו הרשע, כך
נותנים לו מדור בגיהנם.

ובכל מדור ומדור יש מלאך
ממנה על אותו מקום פחת ידו
של דומה, וכמה אלף ורבוא עמו
שדנים את הרשעים, כל אחד

ובכל מדורא ומדורא, אית מלאך ממנא על ההוא אתר, תחות ידא

ואחד פראוי לו באותו מדור
שהוא שם.

(אש הגיהנם שלמעלה מגיעה לגיהנם שלמטה)
אש הגיהנם למטה מגיעה מתוך
אש הגיהנם שלמעלה, ומגיעה
לגיהנם הזה שלמטה, ובווערת
באותה התעוררות החם של
הרשעים, שמחממים את עצמם
תוך יצר הרע, וכל אותם מדורים
דולקים שם.

מקום יש בגיהנם, ויש שם דרגות
שנקראו צואה רותחת, ושם היא
זהמת הנשמות, אותן
שמתלכלכות מפל הזהמה של
העולם הזה. ומתלבנות ועולות,
ונשארת שם אותה זהמה, ואותן
דרגות רעות שנקראות צואה
רותחת התמנו על אותה זהמה,
ואש הגיהנם שולטת באותה
זהמה שנושארה.

ויש רשעים, אותם שמתלכלכים
בחטאיהם תמיד ולא מתלבנים
מהם, ומתו בלי תשובה, וחטאו
והחטיאו אחרים והיו תמיד קשי
ערף, ולא נשברו לפני רבונם
בעולם הזה. אלו נדונים שם
באותה זהמה ובאותה צואה
רותחת שלא יוצאים משם
לעולמים. אותם שמשחיתים
דרךם על הארץ ולא חששו
לכבוד רבונם בעולם הזה, כל
אלה נדונים שם לדורי דורות ולא
יוצאים משם.

בשבתות ובחדשים ובזמנים
ובחגים, באותו מקום האש
שוכנת ולא נדונים, אבל לא
יוצאים משם פשאר הרשעים
שיש להם מנוחה. כל אותם
שמחללים שבתות וזמנים ולא
חוששים לכבוד רבונם כלל פדי
לשמר אותם, אלא מחללים
בפרהסייה - כמו שהם לא שמרו

דוומה. וכמה אלה ורבוא עמיה, דדיינין לון
לחייביא, כל חד וחד וחד כמה דאתחזי ליה
בההוא מדורא דאיהו תמן.

(כ"א אשא דגיהנם דלעילא, מטי להאי גיהנם דלתתא) אשא דגיהנם
לתתא, מטי מגו אשא דגיהנם
דלעילא, ומטי להאי גיהנם דלתתא, ואתוקד,
בההוא אתערו דחמימו דחייביא, דקא
מחממי גרמייהו גו יצר הרע, וכל אינון
מדורין דליקין תמן.

אתר אית בגיהנם, ודרגין תמן דאקרון צואה
רותחת, ותמן איהו זוהמא דנשמתין,
אינון דמתלכלכן מפל זוהמא דהאי עלמא.
ומתלבנן וסלקין, ואשתארת ההוא זוהמא
תמן, ואינון דרגין בישין דאתקרון צואה
רותחת, אתמנן על ההוא זוהמא. ונורא
דגיהנם שלטא, בההוא זוהמא דאשתארת.

ואית חייבין, אינון דמתלכלכן בחובבייהו
תדיר, ולא אתלבנן מנבייהו, ומיתו בלא
תשובה, וחטו והחטיאו אחרנין, והווי קשי
קדל תדיר, ולא אתברו קמי מאריהון בהאי
עלמא. אלין אתדנו תמן בההוא זוהמא,
ובההיא צואה רותחת, דלא נפקין מתמן
לעלמין. אינון דמחבלין ארחייהו על ארעא,
ולא חששו ליקרא דמאריהון בהאי עלמא,
כל אינון אתדנו תמן לדרי דרין, ולא נפקי
מתמן.

בשבתתי ובירחי ובזמני ובחגי, בההוא אתר
נורא אשתכף, ולא אתדנו, אבל לא
נפקי מתמן, פשאר חייבין דאית להו נייחא.
כל אינון דמחללי שבתות וזמני, ולא חיישי
ליקרא דמאריהון כלל, בגין למטר לון, אלא
מחללי בפרהסיא, כמה דאינון לא נטרי שבתתי
וזמני בהאי עלמא, הכי נמי לא נטרין ליה בההוא עלמא, ולית לון נייחא.

שבתות וזמנים בעולם הזה, כף גם לא שומרים אותו בעולם הבא, ואין להם מנוחה.

אמר רבי יוסי, אל תאמר כף, אלא הם שומרים שבתות וזמנים שם בגיהנם בעל פרחם. אמר רבי יהודה, אלה אותם עובדי כוכבים ומזלות שלא הצטוו, שלא שמרו שבת בעולם הזה, שומרים אותה שם בעל פרחם.

בבב ערב שבת כשמתקדש היום, הפרושים הולכים בכל אותם מדורי הגיהנם: הסתלקו דיני הרשעים, שהרי המלך הקדוש בא, והיום מתקדש, והוא מגן על הכל. ומיד מסתלקים הדינים ויש לרשעים מנוחה. (וכל אותם מחללי שבתות ומועדים בפרהסיא, דינים מסתלקים מעליהם) (ואפלו עובדי כוכבים ומזלות שלא נצטוו לשמר שבתות ומועדים, שם שומרים בעל פרחם) אבל אש הגיהנם לא שוככת מעל אלה שלא שמרו שבת לעולמים, וכל רשעי הגיהנם שואלים עליהם: מה שונים אלה שאין להם מנוחה מכל הרשעים של פאנ? ואותם בעלי הדין משיבים להם: אלה הם הרשעים שספרו בקדוש-ברוך-הוא ועברו על כל התורה. משום שלא שמרו שבת שם, לכן אין להם מנוחה לעולמים.

וכר אותם הרשעים יוצאים ממקומם, ונתנת להם רשות ללכת ולראות אותם. ומלאך אחד ששמו סנטריא"ל הולך ומוציא את אותו הגוף שלהם ומכניסו לגיהנם לעיני הרשעים, ורואים אותו שפעלה תולעים, ולנשמה אין מנוחה באש הגיהנם.

וכר אותם הרשעים ששם סוככים את אותו הגוף ומכריזים עליו: זהו פלוני הרשע שלא חשש לכבוד רבונו, וכפר בקדוש-ברוך-הוא, וכפר בכל התורה כלה. אוי לו! טוב שלא נברא

אמר רבי יוסי, לא תימא הכי, אלא נטרי שפתי וזמני תמן בגיהנם בעל פרחיהו.

אמר רבי יהודה, אלין אינון עובדי כוכבים ומזלות, דלא אתפקדו, דלא נטרי שבת בהאי עלמא, נטרי ליה תמן בעל פרחיהו.

בבב מעלי שבתא כד יומא אתקדש, כרוזין (דף קנ"א ע"א) אזלין בכל אינון מדורין

דגיהנם: סליקו דינא דחייביא, דהא מלפא קדישא אתיא, ויומא אתקדש, ואיהו אגין על פלא. ומיד דינין אסתלקו, וחייביא אית לון נייחא. (וכל אינון מחללי שבתות וזמני בפרהסיא דינין סלקון מנייהו)

(נ"א ואפילו עובדי כוכבים ומזלות דלא אתפקדו למישר שפתי וזמני תמן נטרין בעל פרחם) אבל נורא דגיהנם לא אשתפך, מעלייהו דלא נטרי שבת לעלמין. וכל חייבי גיהנם שאלי עלייהו, מאי שנא אלין דלית לון נייחא, מפל חייבין דהכא. אינון מאריהון דדינא תייבין לון, אלין אינון חייבין דכפרו ביה בקודשא בריך הוא, ועברו על אורייתא כלא, בגין דלא נטרו שבת תמן, בגין כף לית להו נייחין לעלמין.

ואינון חייבין פלהון, נפקין מדוכתייהו, ואתייהיב לון רשו למיהך למחמי בהו. ומלאך חד די שמייה סנטרי"אל, אזיל ואפיק לההוא גופא דלהון, ועייל ליה לגיהנם, לעיניהון דחייביא, וחמן ליה דסלקא תולעין, ונשמטא לית לה נייחא בנורא דגיהנם.

וכר אינון חייביא דתמן, סחרין לההוא גופא, ומכריזי עליה, דא איהו פלנא חייבא, דלא חייש ליקרא דמאריה, כפר ביה בקודשא בריך הוא, וכפר בכל אורייתא כלא, ווי ליה,

חשש לכבוד רבונו, וכפר בקדוש-ברוך-הוא, וכפר בכל התורה כלה. אוי לו! טוב שלא נברא

טב דלא יתברי, ולא ייתי לדינא דא, ולכסופא דא, הדא הוא דכתיב, (ישעיהו טו) ויצאו וראו בפגרי האנשים הפשעים בי כי תולעתם לא תמות ואשם לא תכבה והיו דראון לכל בשר. פי תולעתם לא תמות, מן גופא. ואשם לא תכבה, מן נשמתא. והיו דראון לכל בשר, והיו די ראון, עד דכל חייבין דגיהנם דתמן, יימרון, די ראיה דא.

רבי יוסי אמר, ודאי הכי הוא, בגין דשבת איהו לקבל אורייתא כלא, ואורייתא איהי אש, בגין דעברו על אש דאורייתא, הא אש דגיהנם דליק, דלא שכיף מעלייהו לעלמין.

אמר רבי יהודה, לבתר פד נפיק שבתא, אתי ההוא מלאך, ומתדר ההוא גופא לקבריה, ואתדנו תרווייהו, דא לסטריה ודא לסטריה. וכל דא, בעוד דגופא קיימא על ברייה, דהא כיון דגופא אתאפל, לית ליה לגופא כל אלין דינין, וקודשא בריך הוא (תהלים עח) לא יעיר כל חמתו פתיב ביה.

כל חייבין דעלמא, בעוד דגופא שלים בכל שייפוי גו קברא, אתדנו גופא ורוחא, כל חד דינא כדקא חזי ליה. כיון דגופא אתעפל, דינא דרוחא אשתכח. מאן דאצטריך לנפקא, נפיק. ומאן דאצטריך למהוי עלייהו נייחא, אית לון נייחא. ומאן דאצטריך למהוי קטמא ועפרא תחות רגלי דצדיקייא. כל חד וחד, פדקא חזי ליה, אתעביד ליה.

וער דא, פמה טב לון, בין לצדיקי, בין לחייבי, למהוי גופא דלהון דביק בארעא, ולא תעפל לא גו עפרא לזמן קריב, ולא למהוי בקיומא כל ההוא זמנא סגני, בגין לאתדנא גופא ונפשא ורוחא תדיר. (בבב יומא) דהא לית לך כל צדיק וצדיק

ולא יבא לדין הזה ולבושה הזו! זהו שכתוב (ישעיהו טו) ויצאו וראו בפגרי האנשים הפשעים בי כי תולעתם לא תמות ואשם לא תכבה והיו דראון לכל בשר. פי תולעתם לא תמות - מן הגוף. ואשם לא תכבה - מן הנשמה. והיו דראון לכל בשר - והיו די ראון, עד שכל רשעי העולם של שם יאמרו די לראיה הזו.

רבי יוסי אמר, ודאי כף זה, משום ששבת היא כנגד כל התורה, והתורה היא אש - משום שעברו על אש התורה, הרי אש הגיהנם דולק, שלא שוכף מעליהם לעולמים.

אמר רבי יהודה, לאחר פשיוצאת שבת, בא אותו מלאך ומחזיר אותו גוף לקברו, ונדונים שניהם, זה לצדו וזה לצדו. וכל זה בעוד שהגוף קיים על בריו, שהרי כיון שהגוף נתעפל, אין לגוף את כל הדינים הללו, והקדוש ברוך הוא פתוב בו, ולא יעיר כל חמתו.

כל רשעי העולם, בעוד שהגוף שלם בכל איבריו בתוף הקבר, נדונים גוף ורוח, לכל אחד דין כראוי לו. כיון שהגוף נתעפל, דין הרוח שוכף. מי שצריך לצאת, יוצא. ומי שצריך להיות עליהם מנוחה, יש להם מנוחה. ומי שצריך להיות עפר ואפר פחת רגלי הצדיקים, כל אחד ואחד כראוי לו נעשה לו.

וכן פמה טוב להם, בין לצדיקים בין לרשעים, להיות גופם דבוק בארץ ולהקרב בתוף העפר לזמן קרוב ולא להיות בקיום כל אותו זמן רב, כדי לדון גוף ונפש ורוח תמיד (בבב טו). שהרי אין לך כל צדיק וצדיק בעולם שאין לו דין הקבר, משום שאותו מלאך

לא יבא לדין הזה ולבושה הזו!

הממנה על הקברים עומד על הגוף ודן אותו בכל יום ויום. אם לצדיקים כף - על אחת כמה וכמה לרשעים.

ובזמן שהגוף נרקב ונבלה בעפר, הרי הדין שוכף מהכל, פרט לאותם חסידים העמודים של העולם שהם ראויים להעלות נשמתם לאותו מקום עליון שראוי להם, ומעטים הם בעולם. כל אותם המתים של העולם, כלם מתים על ידי המלאך המשחית, פרט לאותם שמתים בארץ הקדושה (וכלם מתים על ידי המלאך המשחית, שהוא מלאך המות, וכל אותם המתים שבארץ הקדושה) שלא מתים על ידו, אלא על ידי מלאך הרחמים ששולט בארץ.

אמר רבי יצחק, אם כן, מה השבח של משה ואהרן ומרים שכתוב בהם על פי ה', שאלה לא מתו על ידי אותו המלאך המשחית, ואתה אומר שכל העולם, אותם שמתו בארץ ישראל, לא מתים על ידי זה? אמר לו, כן הוא ודאי, והשבח של משה אהרן ומרים היה יותר מכל בני העולם שהם מתו מחוץ לארץ הקדושה. שמשה אהרן ומרים מתו מחוץ לארץ הקדושה, וכלם מתו על ידי אותו המשחית, פרט למשה אהרן ומרים שלא מתו אלא על ידי הקדוש ברוך הוא. אבל אותם שמתים בארץ הקדושה, לא מתים על ידי אותו המשחית, שהרי הארץ הקדושה אינה עומדת ברשות אחרת, אלא ברשות הקדוש ברוך הוא לבדו. וכן כתוב, (ישעיה כו) יחיו מתיד נבלתי יקומו הקיצו ורננו שכני עפר וגו'. יחיו מתיד - אלו

בעלמא, דלית ליה דינא דקברא. בגין דההוא מלאך דממנא על קברי, קאים על גופא, ודן ליה בכל יומא ויומא. אם לצדיקים כף, לחייבים על אחת כמה וכמה.

ובזמנא דגופא אתעפל ואתבלי בעפרא, הא דינא אשתכח מפלא, בר מאינון חסידי קיימין דעלמא, דאינון אתחזון לסלקא נשמתהון ליהווא אתר עלאה דאתחזי לון, וזעירין אינון בעלמא.

כל אינון מתין דעלמא, פלהו מתין על ידי דמלאכא מחבלא, בר אינון דמתין דארעא קדישא, (ובולהו מתין על ידי דמלאכא מחבלא דאיהו מלאך המות, וכל אינון מתין די בארעא קדישא) לא מתין על ידי, אלא על ידי דמלאכא דרחמי דשליט בארעא.

אמר רבי יצחק, אי הכי, מאי שבחא איהו למשה ולאהרן ומרים, דכתיב בהו על פי יי', דאלין לא מיתו על ידי דההוא מלאך מחבלא, ואת אמרת, דכולי עלמא אינון דמיתו בארעא דישראל, לא מתין על ידי דדא.

אמר (דף קנ"א ע"ב) ליה, הכי הוא ודאי, ושבחא דמשה אהרן ומרים, הוה יתיר מכל בני עלמא, דאינון מיתו לבר מארעא קדישא, דמשה אהרן ומרים לבר מארעא קדישא מיתו, וכלהו מיתו על ידי דההוא מחבלא, בר אינון משה ואהרן ומרים, דלא מיתו אלא על ידי דקודשא בריה הוא. אבל אינון דמתין בארעא קדישא, לא מתין על ידי דההוא מחבלא, דהא ארעא קדישא לא קיימא ברשו אחרא, אלא ברשו דקודשא בריה הוא בלחודו.

ועל דא כתיב, (ישעיה כו) יחיו מתיד נבלתי יקומו הקיצו ורננו שוכני עפר

שמתים בארץ הקדושה, שהם מתים שלו, ולא מאחר, שלא שולט שם הצד האחר כלל, ולכן כתוב מתיך. נבלתי יקומו - אותם שמתו בארץ נכריה אחרת על ידי אותו המשחית.

ולכן נקראו נבלה. מה נבלה מטמאה במשא - אף אותם שמתים מחוץ לארץ הקדושה מטמאים במשא (במגע). ולכן הם נבלה. כל שחיטה שנפסלה נקראת נבלה, משום ששחיטה זו היא מצד האחר, ומיד כשנפסל שורה עליו הצד האחר. ומשום שהיא שלו ושורה עליה נקרא נבלה. וסוד זה - (בשמו בן הוא) נבל הוא, ונבל שמו ונבלה עמו.

ולכן בכל מקום שהוא שורה נקרא נבלה. המנוול הזה לא שורה אלא במקום פסול, ולכן שחיטה שנפסלה היא שלו, ונקראת על שמו. ולכן המתים מחוץ לארץ הקדושה פחת רשות אחרת ושורה עליהם הצד האחר נקראים נבלה.

הקיצו ורננו שוכני עפר. שוכני - דירים ישנים, ולא מתים. ומי הם? ישני חברון, שהם לא מתים, אלא ישנים. ולכן כתוב בהם גויעה, כמי שגווע ויש בו קיום להתנער. אף כן אותם ארבע זוגות של חברון ישנים הם ולא מתים, וככל עומדים בקיומם באותם הגופות שלהם, ויודעים סתרים גנוזים יותר משאר בני אדם. גנוזים היו שם תוך פתח הגן עדן אותם הגופים שלהם, ואלה הם שוכני עפר. ולכן כל אותם שייצאה נשמתם בארץ הקדושה, אינה יוצאת על ידי אותו המשחית, ולא שולט שם, אלא על ידי מלאך הרחמים, שהארץ הקדושה עומדת בגודלו.

קדישא קיימא בעדביה.

וגו'. יחיו מתיך, אלין דמתין בארעא קדישא, דאינון מתין דיליה, ולא מאחרא, דלא שלטא תמן סטרא אחרא כלל, ועל דא כתיב מתיך. נבלתי יקומו, אינון דמיתו בארעא נוכראה אחרא, על ידי דההוא מחבלא.

ועל דא אקרוין נבלה, מה נבלה מטמאה במשא, אוף אינון דמתין לבר מארעא קדישא, מטמאין במשא. (נ"א במגע) ועל דא אינון נבלה. כל שחיטה דאיפסיל, אקרי נבילה, בגין שחיטה הא איהי מסטרא אחרא, ומיד דאיפסיל שריא עלה סטרא אחרא. ובגין דאיהי דיליה, ושריא עלה אקרי נבלה. ורזא דא (ס"א בשמו בן הוא) נבל הוא, (שמואל א כה) ונבל שמו ונבלה עמו.

ועל דא בכל אתר דאיהו שריא, אקרי נבלה. מנוול דא לא שריא, אלא באתר פסילו, ועל דא שחיטה דאפסיל, הא דיליה הוא, ואקרי על שמייה. ובגין כן, מתין דאינון לבר מארעא קדישא, תחות רשו אחרא, ושריא עלייהו סטרא אחרא, אקרוין נבלה.

הקיצו ורננו שוכני עפר, שוכני, דיירין דמיכין, ולא מתין. ומאן אינון. דמיכין דחברון, דאינון לא מתין, אלא דמיכין. ועל דא כתיב בהו גויעה, פמאן דגווע, ואית ביה קיומא לאנערא. אוף הכי אינון ארבעה זוגי דחברון, דמיכין אינון ולא מתין, וכלהו קיימו בקיומיהו באינון גופין דלהון, וידעי סתרין גניזין, יתיר משאר בני נשא. גניזין הוו תמן גו פתחא דגן עדן אינון גופין דלהון, ואלין אינון שוכני עפר. ועל דא כל אינון דנפקו נשמתיהו בארעא קדישא, לא נפיק על ידי דההוא מחבלא, ולא שלטא תמן, אלא על ידי דמלאכא דרחמי, דארעא

יש מקום ביישוב שלא שולט בו אותו משחית ולא נחנת לו רשות להפגס לשם, וכל אותם שדרים שם לא מתים, עד שיוצאים מחוץ לעיר. ואין לה אדם מפל הדירים שם שלא מתים, וכלם מתים כמו שאר בני אדם, אבל לא בעיר. מה הטעם? משום שלא יכולים תמיד לשבת בעיר, אלא אלה יוצאים ואלה נכנסים, ולכן פלם מתים. מה הטעם אין שולט שם אותו מלאך המשחית? אם תאמר שלא עומדת ברשותו, הרי ארץ הקדש שלא עומדת ברשות אחרת ומתים, באותו מקום למה לא מתים? אם תאמר משום קדשה - אין מקום בקדשה בכל הישוב כמו ארץ ישראל. ואם תאמר משום אותו איש שבנה אותו - פמה בני אדם היו שזכותם יתרה משלו. אמר רבי יצחק, אני לא שמעתי ולא אמר.

באו ושאלו את רבי שמעון. אמר להם, ודאי שאותו מקום לא שולט בו מלאך המות, והקדוש ברוך הוא לא רוצה שבאותו מקום ימות אדם לעולמים. ואם תאמר שקדם לכן באותו מקום טרם שנבנה מתו בו בני אדם - לא כן! אלא מיום שנבא העולם התפתח אותו מקום לקיום, וסוד הסודות כאן לאותם המתבוננים בסוד החכמה.

בשבבא הקדוש ברוך הוא את העולם, ברא אותו בסוד האותיות, והתגלגלו האותיות, וברא את העולם בתקיות השם הקדוש. התגלגלו האותיות וסוכבו את העולם בתקיות. וכשהתגלה והתפשט העולם ונברא, היו האותיות סוכבות פדי לברא. אמר הקדוש ברוך הוא שישתים ביו"ד. נשארה האות ט' (יגלגלו האותיות, וסוכבו את העולם בתקיות)

אתר אית ביישובא, דלא שלטא ביה ההוא מחבלא, ולא אתייהיב ליה רשו לאעלא תמן, וכל אינון דיירי תמן, לא מתין, עד דנפקין לבר מקרתא. ולית לה בר נש מפל דיירין תמן, דלא מתין, וכלהו מתין בשאר בני נשא, אבל לאו במתא. מאי טעמא. בגין דלא יכלין למיתב תדיר במתא, אלא אלין נפקין, ואלין עאלין, ועל דא כלהו מתין.

מאי טעמא לא שלטא תמן ההוא מלאך מחבלא. אי תימא דלא קיימא ברשותיה, הא ארעא קדישא דלא קיימא ברשו אחרא, ומתין, בההוא אתר אמאי לא מתין. אי תימא בגין קדשה, לית אתר בקדושה בכל ישובא כגוונא דארץ ישראל. ואי תימא, בגין ההוא גברא דבני לה. פמה בני נשא הוו דזכותיהון יתיר מדיליה. אמר רבי יצחק, אנא לא שמענא ולא אימא.

אתו שאילו ליה לרבי שמעון, אמר לון, ודאי ההוא אתר לא שלטא עליה מלאך המות, וקודשא בריך הוא לא בעי דבההוא אתר ימות בר נש לעלמין, ואי תימא, דקדם לכן בההוא דוכתא, עד לא אתבני, מיתו ביה בני נשא, לאו הכי. אלא מיומא דאתברי עלמא, אתתקן ההוא אתר, לקיומא, ורזא דרזין הכא, לאינון דמסתפלי ברזא דחכמתא. כד ברא קדשא בריך הוא עלמא, ברא ליה ברזא דאתוון, ואתגלגלו אתוון, וברא עלמא, בגלופי דשמא קדישא. אתגלגלו אתוון, ואסחרו עלמא בגלופי וכד אתגלי ואתפשט עלמא ואתברי, והוו אתוון סחרן למברי, אמר קדשא בריך הוא דיסתים ביו"ד, אשתארת את ט' (כ"א יתגלגלו אתוון, ואסחרו עלמא בגלופי דשמא קדישא וכד אתגלגלו אתוון והוו סחרן למברי, אמר קדשא

השם הקדוש. וכאשר התגלגלו האותיות והיו מסובכות לברא. אמר הקדוש ברוך הוא: די יסתים ביו"ד. נשארה אות ט' לבדה) באותו מקום תלויה באויר. כיון שאמר הקדוש ברוך הוא שיסתים באות יו"ד, נשארה אות טי"ת בלבדה תלויה באויר על גבי אותו מקום. טי"ת היא אות של אור החיים. ולכן מי שרואה טי"ת בחלומו, סימן טוב הוא לו וחיים נתקנו לו. ולכן, משום שהיתה ט' תלויה על אותו מקום, לא שולט בו המות.

בשרצה הקדוש ברוך הוא להעמיד עולם, זרק צרור אחד לתוך המים חקוק בסוד של ע"ב (של כ"ב) אותיות, ומשם התחיל ללכת אותו צרור, ולא מצא מקום לעמד בו פרט הארץ הקדושה (בבית המקדש), והמים היו הולכים אחריו, עד שהגיע אותו צרור פחת המזבח, ושם נשקע, והתקיים כל העולם.

ואם תאמר, אם כך שבאותו מקום שורים חיים, למה לא נבנה שם בית המקדש לתת חיים ליושביה? אלא פאן במקום הזה התקיים משום אות אחת ששורה עליו. בבית המקדש כל האותיות כלן שורות בו, ובהם נברא הוא לבדו כמו שכל העולם.

ועוד, שהארץ הקדושה (בית המקדש) נותנת חיים וכפרה וכפרה ליושביה באותו העולם, ומקום זה לא כך - נותן חיים לאותו מקום בעולם הזה, ולא בעולם הבא. ובית המקדש בהפך משם, משום שיש חלק לישראל באותו עולם, ולא בעולם הבא. ולכן עומד בית המקדש לכפר חטאים ולזכות את ישראל לעולם הבא.

בא וראה, טי"ת אור של חיים בכל מקום, ולכן פתח בה הכתוב פי טוב, שכתוב (בראשית א) וַיֵּרָא

בְּרִיךְ הוּא דַי יִסְתִּים בְּיו"ד, אֲשֶׁתֶּאֱרַת אֶת ט' בַּלְחֻדְהָא) **בְּהוּא דוּכְתָא**, (דף קנ"ב ע"א) **תְּלִיא בְּאוּרָא, כְּיִוֵן דְּאָמַר קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דַי יִסְתִּים בְּיו"ד, אֲשֶׁתֶּאֱרַת אֶת טי"ת בַּלְחֻדְהָא תְּלִיא בְּאוּרָא עַל גְּבִי הַהוּא דוּכְתָא: טי"ת, אִיהוּ אֶת, דְּנִהִירוּ חֵיִין, בְּגִין כְּךָ, מָאן דְּחָמֵי טי"ת בַּחֲלָמִיהָ, סִימְנָא טָבָא הוּא לִיהָ, וְחֵיִין אֶתְתַּקְּנוּ לִיהָ. וְעַל דָּא בְּגִין דְּהוּה ט' תְּלִיא עַל גְּבִי הַהוּא אֶתְרָ, לָא שְׁלֵטָא בֵּיה מוּתָא.**

כַּד בְּעָא קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְקִיִּמָא עַלְמָא, זְרִיק חַד צְרוּרָא גּוּ מִיָּא, גְּלִיף בְּרִזָּא דְשַׁבְעִין וְתַרְיִן (נ"א דכ"ב) אֶתְוּוֹן, וּמִתְמָן שְׁאָרֵי לְמִיְהוּדָה הַהוּא צְרוּרָא, וְלָא אֲשַׁכַּח אֶתְרָ לְאֶתְקִימָא בֵּיה, בַּר אַרְעָא קַדִּישָׁא, (נ"א כ"ב מְקַדְשָׁא) וּמִיָּא הוּוּ אֶזְלִין אֲבַתְרִיהָ, עַד דְּמִטָּא הַהוּא צְרוּרָא תַּחֲוֹת הַמְּזֻבָּח, וְתַמָּן אֲשַׁתְּקַע, וְאֶתְקִיִּים כָּל עַלְמָא.

וְאִי תִימָא, אִי הָכִי דְבַהֲהוּא אֶתְרָ שְׁרִיִן חֵיִים, אֲמָאֵי לָא אֶתְבְּנִי תַמָּן בִּי מְקַדְשָׁא, לְמִיְהִיב חֵיִין לִיתְבַּהָא. אֲלָא הָכָא בְּהָאֵי אֶתְרָ אֶתְקִיִּים בְּגִין אֶת חַד דְּשְׁרִיָּא עֲלִיהָ. בְּבִי מְקַדְשָׁא כָּל אֶתְוּוֹן כְּלָהוּ שְׁרָאן בֵּיה, וּבְהוּ אֶתְבְּרִי אִיהוּ בַּלְחֻדְוִי, כְּגוּוֹנָא דְכָל עַלְמָא.

וְתוּ, דְאַרְעָא קַדִּישָׁא (נ"א כ"ב מְקַדְשָׁא) יְהִיב חֵיִין וּכְפָרָה לִיתְבַּהָא בְּהוּא עַלְמָא, וְאֶתְרָ דָּא לָאוּ הָכִי, יְהִיב חֵיִין לְהַהוּא אֶתְרָ בְּהָאֵי עַלְמָא, וְלָא בְּעַלְמָא דְאַתִּי. וּבִי מְקַדְשָׁא בְּהַפּוּכָא מִתְמָן, בְּגִין דְּאִית חוּלְקָא לְיִשְׂרָאֵל בְּהַהוּא עַלְמָא, וְלָא בְּעַלְמָא דָּא. וְעַל דָּא קִיִּמָּא בִּי מְקַדְשָׁא לְכַפְּרָא חוּבִין, וְלְמַזְפֵּי לֹוֹן לְיִשְׂרָאֵל לְעַלְמָא דְאַתִּי.

תָּא חֲזִי, טי"ת נִהִירוּ דְחֵיִין בְּכָל אֶתְרָ, וְעַל דָּא פִּתַּח בְּהָ קָרָא כִּי טוֹב. דְּכַתִּיב, (בראשית א)

וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב. מֵהָאֵי אֶת, (נ"א
מֵהָאֵר דָּא) עָרִיק מִלְּאָכָא מִחֶבְלָא. לָא תִימָא עָרִיק,
אָלָא דְלָא אֲתִייהִיב לִיה רִשׁוּ לְאֶעְלָא תַּמָּן.
אֶת דָּא מְשַׁנְיָא מֵאֶת ק', ק' לָא מִתְיַשְׁבָּא (נ"א
מֵאֶת ח', ח' לָא מִתְיַשְׁבָּא) פְּלִל בְּדוּכְתָא בְּעֶלְמָא,
וְסִימְנָךְ (תהלים קמ) אִישׁ לְשׁוֹן בַּל יִפּוֹן בְּאַרְצֵךְ אֶת
טִי"ת אֲתִיִּשְׁבָּא בְּכָל דְּוִכְתָּא, וְאֲתַתְּקַנְתָּ
לְאֲתִיִּשְׁבָּא כְּדָקָא יְאוּת, וּבְגִין כְּךָ בְּכָל דְּוִכְתָּא
דָּאֵת ט' תַּמָּן, לִית יִשׁוּבָא לְאֶת ק' תַּמָּן
לְאֲתִיִּשְׁבָּא בֵּיה. וְעַל דָּא אֲתֵר דָּא לָא שְׁלֵטָא
בֵּיה פְּלִל סֵטְרָא אַחְרָא, וְיִהִיב חַיִּים דְּהָאֵי
עֶלְמָא לִיְתִבֵי תַּחֲוִתִּיה דָּאֵת דָּא, וְלָא יִפּוּק
לְבַר, וְכַד נְפִיק לְבַר, אִית רִשׁוּ לְסֵטְרָא אַחְרָא
לְשֵׁלְטָאָה בֵּיה. כְּמָה דָּאֵת דָּא שְׁלֵטָא בְּאַתֵּר
דָּא, הָכִי נְמִי שְׁלֵטָא אֶת אַחְרָא בְּאַתֵּר דְּגִיְהֵנָם,
וּמֵאֵן אִיְהִי, אֶת ק'.

וּבְסִפְרָא דְרַב הַמְנוּנָא סְבָא, הָכָא אֵינוּן תְּרִין
אֲתוּוֹן: ח', ט'. וְעַל דָּא לָא הוּוּ
כְּתִיבִין גּוּ אַבְנֵי בּוֹרְלָא, אַבְנִין דְּאֲשְׁלֻמוּתָא,
וּשְׁבֻטֵין דִּישְׂרָאֵל, תְּרִין אֲתוּוֹן אֵלִין אֲתַמְנַעוּ
מִנְיֵיהוּ, בְּגִין דְּלָא יְהֵא רִשִּׁים בְּגוֹוִיֵיהוּ ח"ט.
בְּאַתֵּר דְּבֵי מִקְדָּשָׁא תִלְיִין כָּל אֲתוּוֹן דְּאֶלְפָּא
בֵּיתָא, בְּרִזִין גְּלִיפִין דְּשִׁמְהֵן קְדִישִׁין,
קְשִׁירִין, מְרַקְמֵן עֲלֵיה, וְכָל עֶלְמָא דְלַעֲיִלָּא
וְתַתָּא, כְּלָא בְרִזָּא דְאֲתוּוֹן מִתַּחְמָמֵן (נ"א מִתַּחְמָמֵן)
וּגְלִיפָּא, וְרִזִין דְּקִדְשָׁא (ס"א דְשִׁמָּא קְדִישָׁא) עֲלָאָה,
עֲלִיֵיהוּ אֲתַגְלִיף.

בְּמִשְׁכְּנָא אֲתַגְלִיפּוּ וְאֲתַצְיִירוּ אֲתוּוֹן פְּדָקָא
חֲזִי. דְּהָא בְּצִלְאֵל הוּוּ יָדַע
חֲכַמְתָּא, לְצַרְפָּא אֲתוּוֹן דְּאֲתַבְרִיאוּ בְּהוּ שְׁמִיא
וְאַרְעָא. וְעַל חֲכַמְתָּא דִּילֵיה, (נ"א דָּא) אֲתַבְנֵי
מִשְׁכְּנָא עַל יְדֵיה, וְאֲתַבְרִיר מִכָּל עֲמָא
דִּישְׂרָאֵל. וְכַמָּה דְאִיהוּ אֲתַבְרִיר לַעֲיִלָּא, הָכִי
בְּעָא קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּוּ דִּיתַבְרִיר לְתַתָּא.

אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב. מֵהָאֵי אֶת, (נ"א
מֵהָאֵר דָּא) עָרִיק מִלְּאָכָא מִחֶבְלָא. לָא תִימָא עָרִיק,
אָלָא דְלָא אֲתִייהִיב לִיה רִשׁוּ לְאֶעְלָא תַּמָּן.
אֶת דָּא מְשַׁנְיָא מֵאֶת ק', ק' לָא מִתְיַשְׁבָּא (נ"א
מֵאֶת ח', ח' לָא מִתְיַשְׁבָּא) פְּלִל בְּדוּכְתָא בְּעֶלְמָא,
וְסִימְנָךְ (תהלים קמ) אִישׁ לְשׁוֹן בַּל יִפּוֹן בְּאַרְצֵךְ אֶת
טִי"ת אֲתִיִּשְׁבָּא בְּכָל דְּוִכְתָּא, וְאֲתַתְּקַנְתָּ
לְאֲתִיִּשְׁבָּא כְּדָקָא יְאוּת, וּבְגִין כְּךָ בְּכָל דְּוִכְתָּא
דָּאֵת ט' תַּמָּן, לִית יִשׁוּבָא לְאֶת ק' תַּמָּן
לְאֲתִיִּשְׁבָּא בֵּיה. וְעַל דָּא אֲתֵר דָּא לָא שְׁלֵטָא
בֵּיה פְּלִל סֵטְרָא אַחְרָא, וְיִהִיב חַיִּים דְּהָאֵי
עֶלְמָא לִיְתִבֵי תַּחֲוִתִּיה דָּאֵת דָּא, וְלָא יִפּוּק
לְבַר, וְכַד נְפִיק לְבַר, אִית רִשׁוּ לְסֵטְרָא אַחְרָא
לְשֵׁלְטָאָה בֵּיה. כְּמָה דָּאֵת דָּא שְׁלֵטָא בְּאַתֵּר
דָּא, הָכִי נְמִי שְׁלֵטָא אֶת אַחְרָא בְּאַתֵּר דְּגִיְהֵנָם,
וּמֵאֵן אִיְהִי, אֶת ק'.

וּבְסִפְרָא דְרַב הַמְנוּנָא סְבָא, הָכָא אֵינוּן תְּרִין
אֲתוּוֹן: ח', ט'. וְעַל דָּא לָא הוּוּ
כְּתִיבִין גּוּ אַבְנֵי בּוֹרְלָא, אַבְנִין דְּאֲשְׁלֻמוּתָא,
וּשְׁבֻטֵין דִּישְׂרָאֵל, תְּרִין אֲתוּוֹן אֵלִין אֲתַמְנַעוּ
מִנְיֵיהוּ, בְּגִין דְּלָא יְהֵא רִשִּׁים בְּגוֹוִיֵיהוּ ח"ט.
בְּאַתֵּר דְּבֵי מִקְדָּשָׁא תִלְיִין כָּל אֲתוּוֹן דְּאֶלְפָּא
בֵּיתָא, בְּרִזִין גְּלִיפִין דְּשִׁמְהֵן קְדִישִׁין,
קְשִׁירִין, מְרַקְמֵן עֲלֵיה, וְכָל עֶלְמָא דְלַעֲיִלָּא
וְתַתָּא, כְּלָא בְרִזָּא דְאֲתוּוֹן מִתַּחְמָמֵן (נ"א מִתַּחְמָמֵן)
וּגְלִיפָּא, וְרִזִין דְּקִדְשָׁא (ס"א דְשִׁמָּא קְדִישָׁא) עֲלָאָה,
עֲלִיֵיהוּ אֲתַגְלִיף.

בְּמִשְׁכְּנָא אֲתַגְלִיפּוּ וְאֲתַצְיִירוּ אֲתוּוֹן פְּדָקָא
חֲזִי. דְּהָא בְּצִלְאֵל הוּוּ יָדַע
חֲכַמְתָּא, לְצַרְפָּא אֲתוּוֹן דְּאֲתַבְרִיאוּ בְּהוּ שְׁמִיא
וְאַרְעָא. וְעַל חֲכַמְתָּא דִּילֵיה, (נ"א דָּא) אֲתַבְנֵי
מִשְׁכְּנָא עַל יְדֵיה, וְאֲתַבְרִיר מִכָּל עֲמָא
דִּישְׂרָאֵל. וְכַמָּה דְאִיהוּ אֲתַבְרִיר לַעֲיִלָּא, הָכִי
בְּעָא קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּוּ דִּיתַבְרִיר לְתַתָּא.

רַמְעֵלָה כְּתוּב (שמות לא) רָאָה
קְרָאתִי בְשֵׁם בְּצַלְאֵל. לְמַטֵּה - (שם
לה) רָאוּ קְרָא ה' בְּשֵׁם בְּצַלְאֵל.
וּשְׁמוֹ בְּסוּד עֲלִיּוֹן נִקְרָא כֶּף
בְּצַלְאֵל - בְּצַל אֵל. וּמִיָּהוּ? זֶה
צְדִיק, שֶׁהוּא יוֹשֵׁב בְּצַל אֵל, אוֹתוֹ
שֶׁנִּקְרָא אֵל עֲלִיּוֹן, וְהוּא יוֹשֵׁב כְּמוֹ
שְׁאוֹתוֹ אֵל. אוֹתוֹ אֵל נוֹטֵל שֶׁשֶׁה
צְדָדִים, אוֹתוֹ צְדִיק נוֹטֵל אוֹתָם.
אֵף כֶּף אוֹתוֹ אֵל מֵאִיר לְמַעְלָה,
וְהַצְדִיק הַזֶּה מֵאִיר לְמַטֵּה. אוֹתוֹ
הָאֵל כָּלֵל שֶׁל כָּל שֵׁשֶׁת הַצְדָדִים.
וְאוֹתוֹ צְדִיק הוּא כָּלֵל שֶׁל כָּל
שֵׁשֶׁת הַצְדָדִים.

בֶּן אוּרִי - בֶּן הָאוֹר הָרַאשׁוֹן שֶׁבְּרָא
הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּמַעֲשֵׂה
בְּרָאשִׁית. בֶּן חוּר - הַבֶּן שֶׁל חֲרוֹת
הַכֵּל. דְּבַר אַחַר בֶּן חוּר - בֶּן חוּר
מִכָּל הַגְּוִיִּים. וְזֶה הַתְּמַנָּה לְמַטֵּה
יְהוּדָה, הַכֵּל כְּרָאוּי.

כֹּר הַגְּוִיִּים טוֹבִים לְחֵלוֹם פֶּרֶט
לְתַכְלֵת, כְּמוֹ שְׁנֹאֲמַר, מִשׁוּם
שֶׁהוּא כִּסָּא לְדוֹן אֶת דִּינֵי
הַנְּשֻׁמוֹת. וְהָרִי דְרָגָה זוֹ (אחת) הִיא
לְכַנֵּה. אֵלָּא בְּשַׁעֲה שְׁעוֹמְדָת
בְּדִינֵי נְפֻשׁוֹת, אִזְּ הִיא גְּוֹן תַּכְלֵת,
וְהָרִי בְּאַרְנֵיהָ.

בְּשַׁעֲה שְׁרוּאָה אָדָם אֶת הַגְּוֹן
הַזֶּה, נִזְכָּר הָאָדָם לְעִשׂוֹת מַצּוֹת
רְבוּנוֹ. כְּמוֹ שְׁנַחֲשׁ הַנְּחֻשֶׁת,
בְּשַׁעֲה שֶׁהָיוּ רוֹאִים אוֹתוֹ, הָיוּ
פוֹחֲדִים מִלִּפְנֵי הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
וְשׁוֹמְרִים אֶת עֲצָמָם מִכָּל
הַחֻטָּאִים, וּבְשַׁעֲה שְׁאוֹתוֹ הַפּוֹחַד
שֶׁל הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹלָה
עֲלֵיהֶם, מִיד נִרְפָּאִים. מִי גֵרָם לָהֶם
לְפַחַד מִלִּפְנֵי הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא?
אוֹתוֹ נְחֻשׁ, אוֹתָהּ רְצוּעָה
שֶׁמִּסְתַּכְלִים בָּהּ. אֵף כֶּף הַתַּכְלֵת
- (במדבר טו) וְרָאִיתֶם אוֹתוֹ וְזִכַּרְתֶּם
אֶת כָּל מַצּוֹת ה'. מֵאוֹתוֹ הַפּוֹחַד
שְׁלוֹ. וְעַל זֶה תַּכְלֵת בְּמִשְׁכָּן.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, זֶה שְׁאֲמַר מוֹרְנוֹ
שֶׁתַּכְלֵת הִיא כִּסָּא דִּין, וּכְשֶׁהִיא

רַמְעֵלָה כְּתוּב, (שמות לא) רָאָה קְרָאתִי בְשֵׁם
בְּצַלְאֵל. לְתַתָּא (שמות לה) רָאוּ קְרָא יְיָ
בְשֵׁם בְּצַלְאֵל. וּשְׁמִיָּה בְּרִזָּא עֲלָאָה אֶקְרִי הָכִי
בְּצַלְאֵל: בְּצַל אֵל. וּמֵאֵן אִיהוּ. דָּא צְדִיק.
דְּאִיהוּ יְתִיב בְּצַל אֵל, הֵהוּא דְּאֶקְרִי אֵל עֲלִיּוֹן.
וְאִיהוּ יְתִיב כְּגוֹנוֹנָא דְּהֵהוּא אֵל. הֵהוּא אֵל נוֹטֵל
שִׁית סְטָרִין, הֵהוּא צְדִיק נוֹטֵל לוֹן. אוּף הָכִי,
הֵהוּא אֵל אֲנָהִיר לְעֵילָא, הָאִי צְדִיק אֲנָהִיר
לְתַתָּא. הֵהוּא אֵל, כְּלָלָא דְּכֻלְהוּ שִׁית סְטָרִין.
הֵהוּא צְדִיק, כְּלָלָא דְּכֻלְהוּ שִׁית סְטָרִין.

בֶּן אוּרִי: בֶּן אוֹר קְדָמָאָה, דְּבְרָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ
הוּא בְּעוֹבְדָא דְּבְרָאשִׁית. בֶּן חוּר: בֶּן חֲרוֹת
דְּכָלָא. דְּבַר אַחַר, בֶּן חוּר: בֶּן חוּר מִכָּל
גְּוִיִּין. וְדָא אֲתַמְנִי לְמַטֵּה יְהוּדָה, כְּלָא כְּדָקָא
יָאוּת.

כֹּר גְּוִיִּין טְבִין לְחֵלְמָא, בַּר תַּכְלָא, כְּמָה
דְּאֲתַמַּר. בְּגִין דְּאִיהוּ כְּרִסְיָא, לְמִידָן
דִּינֵין דְּנִשְׁמָתִין. וְהָא הָאִי דְרָגָא (כ"א חדא) חוּרָא
אִיהוּ. אֵלָּא בְּשַׁעֲתָא דְּקִימָא בְּדִינֵי דְּנַפְשָׁאן,
כְּדִין אִיהוּ גְּוֹן תַּכְלָא. וְהָא (דף קנ"ב ע"ב)
אוּקִימָנָא.

בְּשַׁעֲתָא דְּחָמִי בַר נָשׁ לְהָאִי גְּוֹן, אֲדַפְּרַר בַּר
נָשׁ לְמַעַבַד פְּקוּדִין דְּמֵאֲרִיָּה. כְּגוֹנוֹנָא
דְּנַחֲשׁ הַנְּחֻשֶׁת, בְּשַׁעֲתָא דְּהוּוּ חֲמָאן לִיָּה, הוּוּ
דְּחֵלִי מִקָּמִי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּמִנְטָרָן
גְּרַמְיָהוּ מִכָּל חוּבִין, וּבְשַׁעֲתָא דְּהֵהוּא דְּחֵלִלוּ
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סְלָקָא עֲלֵיָּיהוּ, מִיד
אֲתַסְיִין. מֵאֵן גְּרִים לוֹן לְדַחֲלָא מִקָּמִי קְדָשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, הֵהוּא נְחֻשׁ, הֵהִיא רְצוּעָה
דְּמִסְתַּכְלָן בָּהּ. אוּף הָכִי תַּכְלֵת (במדבר טו) וְרָאִיתֶם
אוֹתוֹ וְזִכַּרְתֶּם אֶת כָּל מַצּוֹת יְיָ. מֵהֵהוּא דְּחֵלִלוּ
דִּילִיָּה, וְעַל דָּא תַּכְלֵת בְּמִשְׁכָּנָא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הָאִי דְּאָמַר מַר תַּכְלֵת כְּרִסְיָא

עומדת בגון הזה, איז היא פסא לדון דיני נפשות. מתי היא ברחמים? אמר לו, בפשה שהכרוכים מחזירים פניהם זה עם זה ומסתכלים פנים בפנים. פיון שאותם פרוכים מסתכלים פנים בפנים, אז כל הגונים מתתקנים, ומתהפך גון תכלת לגון אחר. מתהפך גון ירק לגון זהב. (נ"א חנוך).

ורבן בהפוך הגונים מתהפך מדין לרחמים, וכן מרחמים לדין, והכל בהפוך הגונים. כמו שמסדרים ישראל תקונייהם לקדוש ברוך הוא, כך הכל עומד וקף מסתדר. ולכן פתוב (ישעיה מט) ישראל אשר בך אתפאר, באותם גונים שכלולים זה בזה, היפי של כלם.

ועשית שלחן עצי שטים וגו'. רבי יצחק פתח, (דברים ח) ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלהיך וגו'. כמה צדיקים הם ישראל שהקדוש ברוך הוא התרצה בהם וקרבם אליו מכל העמים, ובשביל ישראל נתן מזון ושבע לכל העולם, ואלמלא ישראל - לא נתן הקדוש ברוך הוא מזון לעולם, ועכשו שישאל בגלות, על אחת כמה וכמה שנוטלים מזון על אחד פי שנים.

בזמן שהיו ישראל בארץ הקדושה, היה יורד להם מזון ממקום עליון, והם נותנים חלק תמצית לעמים עובדי פוכבים, וכל העמים לא נזונו אלא מהתמצית, ועכשו שישאל הם בגלות, התהפך לגון אחר.

משל למלך שהתקין סעודה לבני ביתו. כל זמן שהם עושים את רצונו, ואכלים סעודה עם המלך, ונותנים לפלכים חלק העצמות

דינא איה, וכד איהי קיימא בגוונא דא, פדין איהי פרסייא למידן דיני נפשאן. אימתי איהי ברחמי. אמר ליה, בשעתא דכרובים מהדרן אנפיהו דא עם דא, ומסתפלן אנפין באנפין. פיון דאינון פרוכים מסתפלן אנפין באנפין פדין כל גוונין מתתקנו, ואתהפך גוון תכלא לגוון אחרא. מתהפך גוון ירוק, לגוון זהב. (נ"א חנוך).

ועל דא, בהפוכא דגוונין, אתהפך מדינא לרחמי, וכן מרחמי לדינא, וכלא בהפוכא דגוונין. כמה דמסדרין ישראל תקונייהו לגבי קדשא בריך הוא, הכי קיימא פלא, והכי אתסדר. ועל דא כתיב (ישעיה מט) ישראל אשר בך אתפאר, באינון גוונין דכלילן דא בדא, שפירו דכלהו. (חסר כאן).

ועשית שלחן עצי שטים וגו'. (שמות כה) רבי יצחק פתח, (דברים ח) ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלהיך וגו', כמה זכאין אינון ישראל, דקודשא בריך הוא אתרעי בהו, וקריב לון לגביה מכל עמין, ובגינהון דישאל, יהיב מזונא ושבעא, לכל עלמא. ואלמלא ישראל, לא יהיב קדשא בריך הוא מזונא לעלמא, והשתא דישאל אינון בגלותא, על אחת כמה וכמה דנטלי מזונא על חד תרין.

בזמנא דהוו ישראל בארעא קדישא, הוה נחית לון מזונא מאתר עלאה, ואינון יהבי חולק תמצית לעמין עובדי כוכבים, ועמין פלהו לא אתזנוו אלא מתמצית. והשתא דישאל אינון בגלותא, אתהפך בגוונא אחרא.

מתר למלפא, דאתקין סעודתא לבני ביתיה, כל זמנא דאינון עבדי רעותיה, אכלי סעודתא עם מלפא, ויהבי

סעודתא עם מלפא, ויהבי

לגדר. בשעה שבני ביתו לא עושים את רצון המלך, המלך נותן את כל הסעודה לכלבים, ומעלה להם את העצמות.

כמו זה, כל זמן שישראל עושים רצון רבונם, הם אוכלים על השלחן הזה של המלך, וכל הסעודות מתקנות להם. והם, מאותה שמחה שלהם, נותנים עצמות שהן תמצית לעובדי כוכבים. וכל זמן שישראל לא עושים רצון רבונם, הם הולכים לגלות, והסעודה הולכת לכלבים, ועולה להם התמצית. ככה יאכלו בני ישראל את לחמם טמא בגוים, שהרי תמצית הגעל שלהם הם אוכלים. אוי לכן המלך שיושב ומצפה לשלחן העבד, ומה שנשאר מתוך השלחן הוא אוכל.

דוד המלך אמר, (תהלים כג) תערוף לפני שלחן נגד צוררי דשנת בשמן ראשי כוסי רוייה. תערוף לפני שלחן - זו סעודת המלך. נגד צוררי - אותם הכלבים שיושבים לפני השלחן ומצפים לחלקת עצמות, והוא יושב עם המלך בענג של הסעודה בשלחן.

דשנת בשמן ראשי - זה ראש הסעודה. שכל שמן ושמנונית ותקון הסעודה נתנים בראשונה לאהוב המלך. מה שנשאר נתן אחר כך לכלבים ולאותם עובדי השלחן. כוסי רוייה - מלאה הכוס לפני אהוב המלך תמיד שלא יצטרף לבקש, ועל סוד זה היו ישראל תמיד עם שאר העמים.

רבי חייא היה הולך לרבי שמעון לטבריה, והיו עמו רבי יעקב בר אידי ורבי ייסא הקטן. עד שהיו הולכים, אמר רבי ייסא לרבי חייא, תמוה מה שפתוב (מלכים א-

לכלבי חולק גרמין למגרר. בשעתא דבני ביתיה לא עבדי רעותא דמלכא, מלכא יהיב כל סעודתא לכלבי, וסליק לון גרמי.

בגוונא דא, כל זמנא דישראל עבדי רעותא דמאריהון, הא על פתורא דמלכא אינון אכלי, וכל סעודתא אתתקן להון. ואינון, מההוא חדוה דלהון, יהבי גרמי דאיהו תמצית לעובדי כוכבים. וכל זמנא דישראל לא עבדי רעותא דמאריהון, אזלי בגלותא, והא סעודתא לכלבי, ואסתלק לון תמצית (יחזקאל ד) פכה יאכלו בני ישראל את לחמם טמא בגוים, דהא תמצית דגעוליהון אכלי. ווי לברא דמלכא, דיתיב ומצפה לפתורא דעבדא, מה דאשתאר מגו פתורא איהו אכיל.

דוד מלכא אמר, (תהלים כג) תערוף לפני שלחן נגד צוררי דשנת בשמן ראשי כוסי רוייה. תערוף לפני שלחן, דא סעודתא דמלכא. נגד צוררי, אינון פלבי דיתבי קמי פתורא, מצפאן לחולק גרמין, ואיהו יתיב עם מלכא בענוגא דסעודתא בפתורא.

דשנת בשמן ראשי, דא רישא דסעודתא, דכל משחא, ושמנונא, ותקון סעודתא, אתייהיב בקדמיתא לרחימא דמלכא. מה דאשתאר, לבתר אתייהיב לכלבי, ולאינון פלחי פתורא. כוסי רוייה, מליא כסא קמי רחימא דמלכא תדיר, דלא יצטרף למשאל. ועל רזא דא, הווי ישראל תדיר, עם שאר עמין.

רבי חייא הוה אזיל לגבי דרבי שמעון לטבריה, והווי עמיה רבי יעקב בר אידי, ורבי ייסא זעירא, עד דהווי אזלי, אמר רבי ייסא לרבי חייא, תימה מה דכתוב,

ולבני ברזילי הגלעדי תעשה (מלכים א ב)

וְלִבְנֵי בְרִזְלֵי הַגִּלְעָדִי תַעֲשֶׂה חֶסֶד וְהָיוּ בְּאֹכְלֵי שְׁלַחְנֶךָ וְגו'. אם כֵּן, כָּל טוֹב וְאַמֶּת לְאָכַל עַל שְׁלַחְנֹו וְלֹא יוֹתֵר, מִשְׁאֵמֵר כָּאֵן וְהָיוּ בְּאֹכְלֵי שְׁלַחְנֶךָ. וְעוֹד, לֹא כְבוֹד הַמֶּלֶךְ הוּא שְׂיֵאכַל אִישׁ אַחֵר עַל שְׁלַחֲנֵי הַמֶּלֶךְ, וְלֹא צָרִיךְ זֶה אֶלֶּא הַמֶּלֶךְ לְבַדּוֹ, וְכֵל הַגְּדוּלִים שְׁלוֹ סְבִיבוֹ לְמַטָּה מִמֶּנּוּ.

אָמַר רַבִּי חֲיִיא, לֹא שָׁמַעְתִּי בְּזֶה דְבָר, וְלֹא אָמַר. אָמַר לוֹ לְרַבִּי יַעֲקֹב בַּר אִידִי, וְאַתָּה שָׁמַעְתָּ בְּזֶה הַדְּבָר? אָמַר לוֹ, אָתָּם שְׂיִינְקִים בְּכָל יוֹם מִדְּבַשׁ שְׁמֵן הַעֲלִיּוֹן לֹא שָׁמַעְתָּם, כָּל שָׁפָן אֲנִי. שָׂאֵל אֶת רַבִּי יִיסָא, וְאַתָּה שָׁמַעְתָּ בְּזֶה דְבָר? אָמַר לוֹ, אַף עַל גַּב שְׂאֲנִי תִינּוֹק וּמְלַפְנֵי מִסְפֵּר זְמַיִם בְּאֵתִי אֲלִיכֶם וְלֹא זְכִיתִי מִקְדָּם לְזֶה - אֲנִי כֵן שָׁמַעְתִּי.

פִּתְחָה וְאָמַר, (תהלים קלו) נוֹתֵן לָחֶם לְכָל בֶּשֶׂר כִּי לַעֲוֹלָם חֶסֶדּוֹ. מַה רָאָה דָּוִד שֶׁבְּסוּיָם הַהֵלֵל הַגְּדוֹל סִיִּים כֵּן בְּפִסּוּק הַזֶּה? אֶלֶּא שְׁלֹשָׁה שְׁלִיטִים הֵם לְמַעְלָה שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נוֹדֵעַ בָּהֶם, וְהֵם סוֹד נִכְבָּד שְׁלוֹ, וְאַלְהָה הֵם: מַח וְלֵב וְכֹבֵד. וְהֵם בְּהַפֵּךְ שֶׁל הַעוֹלָם הַזֶּה. לְמַעְלָה הַמַּח נוֹטֵל בְּרֹאשׁ, וְאַחֵר כֵּן נוֹתֵן לְלֵב, וְהֵלֵב נוֹטֵל וְנוֹתֵן לְכָל אֹתָם מְקוּרוֹת שְׁלֵמָטָה, כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּרֵאוֹ לֹו. לְמַטָּה הַכֹּבֵד נוֹטֵל בְּרֹאשׁ, וְאַחֵר מְקַרֵּב הַכָּל לְלֵב, וְהֵלֵב נוֹטֵל אֶת הַיָּפֶה שֶׁל הַמַּאֲכָל. כִּיּוֹן שְׁנוֹטֵל וּמִתְחַזֵּק מֵאוֹתוֹ כַּח וְרִצּוֹן שְׁנוֹטֵל, נוֹתֵן וּמַעֲוֵרֵר אֶל הַמַּח. וְאַחֵר כֵּן חוֹזֵר לְכָל מְקוּרוֹת הַגְּדוּף. (בַּיּוֹם שֶׁהָאֵדָם מִתְעוֹרֵר בְּתַעֲנִית, מִתְעוֹרֵר לְמַעְלָה כְּאוֹתָהּ דְגָמָא מִמֶּשׁ, וּבַיּוֹם שֶׁל שְׁבַע לֹא כֵּן).

בַּיּוֹם שֶׁל תַּעֲנִית, אָדָם מְקַרֵּב

חֶסֶד וְהָיוּ בְּאֹכְלֵי שְׁלַחְנֶךָ וְגו'. אִי הָכִי כָּל טִיבוֹ וְקִשּׁוּט, לְמִיכַל עַל פְּתוּרִיה וְלֹא יִתִּיר, מִדְּקָאֵמֵר הָכֵא וְהָיוּ בְּאֹכְלֵי שְׁלַחְנֶךָ. וְתוֹ, לֹא יִקְרָא דְמַלְפָּא אִיהוּ, לְמִיכַל בַּר נֶשׁ אַחֲרָא (דף קנ"ג ע"א) עַל פְּתוּרִיה דְמַלְפָּא, וְלֹא אֲצַטְרִיךְ דָּא, אֶלֶּא מַלְפָּא בְּלַחֲדוּדִי, וְכִלְהוּ רַבְּרַבְנֵיהִי סַחְרִינְהִי, לְתַתָּא מִנְיָה.

אָמַר רַבִּי חֲיִיא לֹא שָׁמַעְנָא בְּהַאי מִיַּדִּי, וְלֹא אִימָא. אָמַר לִיה לְרַבִּי יַעֲקֹב בַּר אִידִי, וְאַתָּה שָׁמַעְתָּ בְּהַאי מִיַּדִּי. אָמַר לִיה, אַתּוּן דִּינְקִין בְּכָל יוֹמָא מִדְּבַשָּׁא דְמִשְׁחָא עַלְאָה, לֹא שָׁמַעְתּוּן, כָּל שָׁפָן אֲנָא. אָמַר לִיה לְרַבִּי יִיסָא, וְאַתָּה שָׁמַעְתָּ מִיַּדִּי בְּהַאי. אָמַר לִיה אַף עַל גַּב דְאֲנָא רַבִּיא וּמְיוֹמִין זְעִירִין אַתִּינָא לְגַבִּיכוּ, וְלֹא זְכִינָא מִקְדָּמַת דְנָא, אֲנָא שָׁמַעְנָא.

פִּתְחָה וְאָמַר (תהלים קלו) נוֹתֵן לָחֶם לְכָל בֶּשֶׂר כִּי לַעֲוֹלָם חֶסֶדּוֹ. מַאי קָא חֲמָא דָּוִד דְסוּיָם הַהֵלֵל רַבָּא, סִיִּים הָכִי בְּהַאי קָרָא. אֶלֶּא תִלַּת שְׁלִיטִין אֵינּוּן לְעִילָא, דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֲשֶׁתְּמוּדְעָא בְּהוּ, וְאֵינּוּן רָזָא יִקְרָא דִילִיָּה, וְאֵלִין אֵינּוּן: מוּחָא, וְלַבָּא, וְכַבְדָּא. וְאֵינּוּן בְּהַפּוּכָא דְהַאי עַלְמָא. לְעִילָא, מוּחָא נְטִיל בְּרִישָׁא, וּבְתַר יְהִיב לְלַבָּא, וְלַבָּא נְטִיל וְיְהִיב לְכַבְדָּא, וּלְבְתַר כַּבְדָּא יְהִיב חוּלְק לְכָל אֵינּוּן מְקוּרִין דְלַתְתָּא, כָּל חַד וְחַד בְּדָקָא חֲזִי לִיה. לְתַתָּא, כַּבְדָּא נְטִיל בְּרִישָׁא, וּלְבְתַר אִיהוּ מְקַרֵּב כְּלָא לְלַבָּא, וְנְטִיל לַבָּא שְׁפִירוּ דְמִיכְלָא. כִּיּוֹן דְנְטִיל, וְאַתְתַּקְףָּ מֵהוּא תְקַפָּא וְרַעוּ דְקָא נְטִיל, יְהִיב וְאַתְעַר לְגַבִּי מוּחָא. וּלְבְתַר אַהֲדָר כַּבְדָּא, וּפְלִיג מְזוּנָא לְכָל מְקוּרִין דְגוּפָא. (בַּיּוֹמָא דְכָר נֶשׁ אַתְעַר בְּתַעֲנִיתָא, אַתְעַר לְעִילָא כְּגוּנָא הוּוּא מִמֶּשׁ, וּבַיּוֹמָא דְשַׁבְעָא, לֹא הָכִי).

בַּיּוֹמָא דְתַעֲנִיתָא, בַּר נֶשׁ מְקַרֵּב מִיכְלָא

מאכל ומשתה לכבד העליון, ומה הוא מקריב? חלבו ודמו ורצונו. אותו כבד נוטל הפל ברצון. פיון שהכל הוא אליו, נוטל ומקריב הפל לפני הלב, שהוא גדול ושולט עליו. פיון שהלב נוטל ומתחזק הרצון, מקריב הפל למח, שהוא שליט עליון על כל הגוף. אחר כך חוזר הכבד ומחלק חלקים לכל אותם מקורות ואיברים שלמטה.

בזמן אחר, כאשר (כל) המח נוטל הפל בתחלה, ואחר כך נותן ללב, והלב נותן לכבד, והכבד נותן לכל המקורות והאיברים שלמטה, ואחר כך פשוטה לחלק מזון לעולם הזה, בראשונה נותן ללב, שהוא המלך שבארץ, ושלחן המלך מתעורר בראשונה מפל שאר בני העולם. אשריו מי שהיה בחשבון של שלחן המלך, שהרי ידוע הוא להיטיב לו באותו טוב שלמעלה. (ומשום כך) וזהו טוב ואמת שעשה דוד לבני ברזלי, שכתוב והיו באכלי שלחןך. ואם תאמר שבשלחן המלך אוכל אדם אחר פרט לו - לא! אלא המלך אוכל בראשונה, ואחר כך כל העם. ואותם שאוכלים עם המלך בשעה שהוא אוכל - אותם שחביבים עליו מכלם, והם נמנים משלחן המלך.

ואם תאמר, הרי כתוב (שמואל ב ט) על שלחן המלך תמיד הוא אכל - משום שכל מזונו לא עושה חשבון אחר, אלא על שלחן המלך, שמשם היה בא מזונו ומאכלו. וזהו על שלחן המלך תמיד הוא אכל. בא רבי חייא ונשקו על ראשו. אמר לו, תינוק אתה, וחכמה עליונה שורה

ומשתתף לגבי כבדא עלאה, ומאי איהו מקרב. חלביה ודמיה ורעותיה. ההוא כבדא נטיל כלא ברעותא. פיון דכלא איהו לגביה, נטיל ומקרב כלא לקמי לבא, דאיהו רב ושליט עליה. פיון דלבא נטיל ואתתקף ברעוא, מקרב כלא לגבי מוחא, דאיהו שליטא עלאה על כל גופא, לבתר אהדר כבדא ומפלג חולקין לכל אינון מקורין ושייפין דלתתא.

בזמנא אחרא, פד (ד"א בלא) מוחא נטיל בקדמיתא, ולבתר יהיב ללבא, ולבא יהיב לכבדא, וכבדא יהיב לכלהו מקורין ושייפין דלתתא, ולבתר פד בעי לפלגא מזונא להאי עלמא, ברישא יהיב ללבא, דאיהו מלפא די בארעא. ופתורא דמלפא, אתער בקדמיתא מפל שאר בני עלמא.

זבאה איהו, מאן דהוי בחושבנא דפתורא דמלפא, דהא אשתמודעא לאוטבא ליה בההוא טיבו דלעילא. (ובגניי כך) ודא איהו טיבו וקשוט, דעבד דוד לבני ברזילי, דכתיב והיו באכלי שלחןך. ואי תימא דבשלחנא דמלפא, אכיל בר נש אחרא בר מניה. לא. אלא מלפא אכיל ברישא, ובתר כל עמא. ואינון דאכלי עם מלפא, בשעתא דאיהו אכיל אינון דחביבין עליה מפלהו, ואינון אתמנון משלחנא דמלפא.

ואי תימא, הא כתיב, (שמואל ב ט) על שלחן המלך תמיד הוא אוכל. בגין דכל מזונא דיליה, לא עביד חשבנא אחרא, אלא על שלחן המלך, דמתפן הוה אתי מזונא ומיכלא דיליה. ודא איהו על שלחן המלך תמיד הוא אוכל. אתא רבי חייא, ונשקיה על רישיה,

אמר ליה רביא אנת, וחכמתא עלאה שריא בלבך. אדהכי, חמו ליה לרבי

בלבד. בינתיים ראו את רבי חזקיה שיהיה בא. אמר לו רבי חייא, ונדאי בחברות זו הקדוש ברוך הוא יתחבר עלינו, שהרי דברים חדושי תורה יתחדשו כאן.

ישבו לאכל. אמרו, כל אחד ואחד יאמר דברי תורה בפסעודה הזו. אמר רבי ייסא, סעודת עראי היא, ולכן נקראת סעודה. ולא עוד, אלא שזו נקראת סעודה שנהנה ממנה הקדוש ברוך הוא. ועל זה כתוב, זה השלחן אשר לפני ה', שהרי דברי תורה יקיפו את המקום הזה.

פתח רבי חייא ואמר, (דברים ח) ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלהיך וגו'. וכי עד שלא אוכל אדם לשבעה ותתמלא כרסו לא יברך את הקדוש ברוך הוא! (אם כן) במה נבאר ואכלת ושבעת, ואחר כך וברכת? אלא אפלו לא יאכל אדם אלא פזית, ורצונו עליו, וישים את אותו המאכל עקר מאכלו - נקרא שבעה, שכתוב (תהלים קמה) פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון. לא כתוב לכל חי אכילה, אלא רצון. אותו רצון ששם על אותו מאכל נקרא שבעה, ואפלו שאין לפני האדם אלא אותו מעט בכזית ולא יותר, הרי רצון השבע שם עליו. ומשום כך ומשביע לכל חי רצון. כתוב רצון, ולא אכילה. ועל זה וברכת ודאי, ומתחייב האדם לברך את הקדוש ברוך הוא כדי לתת שמחה למעלה.

פתח רבי חזקיה בפסוק הזה אחריו ואמר, ואכלת ושבעת. מכאן שלשפור מתר לברך ברכת המזון, מה שאין פן בתפלה. שתפלה לא כך, שהרי תפלה מעלה היא בלי אכילה, מה הטעם? משום שתפלה עולה למעלה למעלה, מקום שאין בו

חזקיה דהיה אתי. אמר ליה רבי חייא, ונדאי בחברותא דא, קדשא בריך הוא יתחבר עלנא, דהא מלין חדתין דאורייתא יתחדתון הכא.

יתבו למיכל. אמרו, כל חד וחד לימא מלי דאורייתא בהאי סעודתא, אמר רבי ייסא, סעודת עראי איהי, ועם כל דא סעודה אקרי. ולא עוד, אלא דהאי אקרי סעודתא דקודשא בריך הוא אתהני מינה. ועל דא כתיב, (יחזקאל מא) זה השלחן אשר לפני יי', דהא מלין דאורייתא יסחרון להאי אתר.

פתח רבי חייא ואמר, (דברים ח) ואכלת ושבעת וברכת את יי' אלהיך וגו'. וכי עד לא אכיל בר נש לשבעא, ויתמלי כריסיה, לא יברך ליה לקודשא בריך הוא, (ד"א ל"ג אי הכי) (דף קנ"ג ע"ב) במאי נוקים ואכלת ושבעת, ובתר וברכת. אלא אפילו לא ייכול בר נש אלא כזית, ורעותיה איהו עליה, וישוי ליה לההוא מיכלא עקרא דמיכליה, שבעא אקרי. דכתיב, (תהלים קמה) פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון.

לכל חי אכילה לא כתיב, אלא רצון. ההוא רעותא דשוי על ההוא מיכלא, שבעא אקרי, ואפילו דלית קמיה דבר נש אלא ההוא זעיר בכזית, ולא יתיר הא רעותא דשבעא שוי עליה. ובגין כך, ומשביע לכל חי רצון, רצון כתיב, ולא אכילה. ועל דא וברכת ונדאי, ואתחייב בר נש לברכא ליה לקודשא בריך הוא, בגין למיהב חדוה לעילא.

פתח רבי חזקיה, בהאי קרא אבתריה ואמר, ואכלת ושבעת. מהכא, דשפור שרי ליה לברכא ברכתא דמזונא, מה דלית הכי בצלותא. דצלותא לאו הכי, דהא צלותא מעליא בלא אכילה איהי, מאי טעמא, בגין דצלותא סלקא לעילא לעילא, אתר דלית ביה

לא אכילה ולא שתיה. ועל זה שנינו, העולם הבא אין בו אכילה ושתיה וכו'.

אבר' שאר הדרגות שלמטה יש. בכרפת המזון נמצא גון אחר ומעלה, אותה ברכה שנמצאת בשבע. משום שברכת המזון היא במקום שיש בו אכילה ושתיה, וממנו יוצאת מזון ושבע למטה, ועל זה צריך להראות לפניו שבע ושמחה. (ומשום כך זהו מקום שיש בו אכילה ושתיה, וממנו יוצא מזון למטה, וצריך להראות לפניו שבע ושמחה) במקום של תפלה לא פך, שהרי עולה יותר למעלה למעלה, ועל זה שפור לא יתפלל תפלה.

בברכת המזון, שכור מתר לו לברך ברכת המזון. משמע מהפסוק הזה, שכתוב ואכלת ושבעת וברכת. ואכלת - זו אכילה. ושבעת - זו שתיה, שהרי שבע בנין מתרנה. יין שבע ודאי, וזהו שפור, שכתוב וברכת את דוקא, שמשמע שברכת המזון צריך שמחה ושבע. על הארץ הטובה. מה זה טובה? שבע, כמו שנאמר (ירמיה מד) ונשבע לחם ונהיה טובים. משום כך צריך שמחה ושבע.

פתח רבי ייסא ואמר, ועשית שלחן עצי שטים וגו'. השלחן הזה הוא עומד לתוך המשכן, והברכה שלמעלה שורה עליו, וממנו יוצא מזון לכל העולם. ושלחן זה לא צריך להיות בריקנות אפלו רגע אחד, אלא שיהיה עליו מזון, שהרי הברכה לא נמצאת במקום ריק. ולכן צריך להיות עליו תמיד לחם, שתהיה תמיד ברכה עליונה נמצאת בו, ומתוך אותו שלחן יוצאות ברכות ומזונות לכל שאר שלחנות העולם, שמתברכים בגללו.

לא אכילה ולא שתיה. ועל דא תנינן, עלמא דאתי לית ביה אכילה ושתיה וכו'.

אבר' שאר דרגין דלתתא אית בברכת מזונא, אשתכח גוונא אתרא ומעליא, ההוא ברכתא דאשתכח בשבעא. בגין דברכת מזונא, איהי באתר דאית ביה אכילה ושתיה, ומניה נפיק מזונא ושבעא לתתא, ועל דא אצטריך לאתזאה קמיה שבעא וחדוה. (ובנין כך האי איהו אתר דאית ביה אכילה ושתיה ומניה נפיק מזונא לתתא ואצטריך לאתזאה קמיה שבעא וחדוה) באתר דצלותא, לאו הכי, דהא סלקא יתיר לעילא לעילא ועל דא, שפור לא יצלי צלותא.

בברכת מזונא, שפור שרי ליה לברכא ברפת מזונא. משמע מהאי קרא, דכתיב ואכלת ושבעת וברכת. ואכלת: זו אכילה. ושבעת: זו שתיה דהא שבעא, בחמרא איהי רוי. חמרא שבעא ודאי, ודא איהו שפור. דכתיב וברכת את דייקא, דמשמע דברכת מזונא אצטריך חדוה ושבעא. על הארץ הטובה. מאי טובה. שבעא. כמה דאת אמר, (ירמיה מד) ונשבע לחם ונהיה טובים בגין כך אצטריך חדוה ושבעא.

פתח רבי ייסא ואמר (שמות כה) ועשית שלחן עצי שטים וגו', שלחן דא איהו קיימא לגו במשפנא. וברכתא דלעילא שריא עליה, ומניה נפיק מזונא לכל עלמא. ושלחן דא לא אצטריך למהוי בריקניא, אפילו רגעא חדא, אלא למהוי עליה מזונא, דהא ברכתא לא אשתכח על אתר ריקניא. ובגין כך אצטריך למהוי עליה נהמא תדיר, דלהוי תדיר ברכתא עלאה משתכחא ביה, ומגו ההוא שלחן, נפקי ברפאן ומזוני לכל שאר פתורי דעלמא, דאתברכאן בגיניה.

שֶׁלַחַן דְּכָל בַּר נֶשׂ אֶצְטְרִיף לְמַהוּי הַכִּי קָמִיהַ, בְּשַׁעֲתָא דְקָא מְבַרְךְ לִיה לְקוּדְשָׁא בְרִיף הוּא, בְּגִין דִּתְשַׁרִי עָלֵיה בְּרַכְתָּא מְלַעֲיָלָא, וְלֹא יִתְחַזִּי בְרִיקְנִיָא, דְּהָא בְּרַפְּאֵן דִּלְעִילָא לֹא שְׂרִיין בְּאַתְר רִיקְנִיָא, דְּכַתִּיב, (מלכים ב' ד) הַגִּידִי לִי מַה יֵשׁ לָךְ בַּבַּיִת, וְהָא אוּקְמוּהָ חֲבַרְיָא. שֶׁלַחַן דְּלֹא אֲתָמַר עָלֵיה מְלִי דְאֹרִייתָא, (בס"א אינו, ולא בְּרִיף עַל הַהוּא מְזוּנָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא) עָלֵיה כְּתִיב, (ישעיה כח) כִּי כָּל שֶׁלַחֲנוֹת מְלָאוּ קִיָּא צוּאָה בְּלִי מְקוּם. וְאַסִּיר לְבָרְכָא עַל הַהוּא שֶׁלַחַן.

מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּאִית שֶׁלַחַן, וְאִית שֶׁלַחַן. שֶׁלַחַן אִיהוּ דְקָא מְסַדְרָא קָמִיהַ דְקוּדְשָׁא בְרִיף הוּא לְעִילָא, וְאִיהוּ קִיָּמָא תְדִיר לְסַדְרָא בֵּיה פְתַגְמֵי אֹרִייתָא, וְלֹא אֲכַלְלָא בֵּיה אֲתוּוֹן דְּמְלִי דְאֹרִייתָא, (בס"א אינו, דא הוּא בְּרַכְתָּא דְּמְזוּנָא, דְּאִית פְּסוּקֵי וּמְלִי דְאֹרִייתָא וְאִינוּן אֲתוּוֹן דְּמְלִי אֹרִייתָא אֲתַכְלִילֵן בֵּיה כַּהוּא שֶׁלַחַן) וְאִיהוּ לְקִיט לֹוֹן לְגַבִּייה, וְכֻלִּיל כְּלָהוּ בְּגִייה, וּבְהוּ אֲשַׁתְּלִים, וְחַדִּי, וְאִית לִיה חֲדוּהַ. וְעַל שֶׁלַחַן דְּאִי כְּתִיב, (יחזקאל מא) זֶה הַשֶּׁלַחַן אֲשֶׁר לִפְנֵי יְיָ, לִפְנֵי יְיָ, לִפְנֵי יְיָ, וְלֹא מִלִּפְנֵי יְיָ. שֶׁלַחַן אַחְרָא אִית, דְּלֹא אִית בֵּיה חוּלְקָא דְאֹרִייתָא, וְלִית לִיה חוּלְקָא בְּקִדּוּשָׁה דְאֹרִייתָא, וְהַהוּא שֶׁלַחַן אֲקָרִי קִיָּא צוּאָה, וְדָא אִיהוּ בְּלִי (ד' קנ"ד א"ו) מְקוּם, דְּלִית לִיה חוּלְקָא בְּסַטְרָא דְקִדּוּשָׁה כְּלוּם.

בְּגִין כֵּן, שֶׁלַחַן דְּלֹא אֲתָמַר עָלֵיה מְלִי דְאֹרִייתָא, אִיהוּ שֶׁלַחַן דְּקִיָּא צוּאָה. אִיהוּ שֶׁלַחַן דְּטַעוּא אַחְרָא. לִית בְּהַהוּא שֶׁלַחַן חוּלְקָא בְּרִזָּא דְאַלְהָא עֲלָאָה. שֶׁלַחַן דְּמְלִי אֹרִייתָא אֲתָמַרוּ עָלֵיה, קִדְשָׁא בְרִיף הוּא נְטִיל הַהוּא שֶׁלַחַן, וְשׁוּי לִיה לְחוּלְקִיָּה. וְלֹא עוּד, אֲלֹא סוּרִי"א רַב מְמַנָּא, נְטִיל כָּל אִינוּן מְלִין, וְשׁוּי דִיּוּקְנָא דִּיהוּא שֶׁלַחַן קָמִי קִדְשָׁא בְרִיף

הַשֶּׁלַחַן שֶׁל כָּל אָדָם צְרִיף לְהִיּוֹת כֵּן לִפְנֵינוּ בְּשַׁעֲתָא שְׂמִכְרָךְ אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּדִי שֶׁתְּשַׁרְהָ עָלֵינוּ בְּרַכָּה מְלַמְעֵלָה, וְלֹא יִרְאֶה בְרִיקְנִיָּת, שְׂהַרִי הַבְּרַכּוֹת שֶׁלְמַעֲלָה לֹא שׁוֹרוֹת בְּמִקוּם רִיק, שְׂפַתּוֹב (מלכים-ב' ד) הַגִּידִי לִי מַה יֵשׁ לָךְ בַּבַּיִת, וְהַרִי פְרָשׁוּהוּ הַחֲבַרְיִים. שֶׁלַחַן שֶׁלֹּא נֶאֱמַרוּ עָלֵינוּ דְבַרִי תוֹרָה (ולא בְּרַךְ עַל אוֹתוֹ מְזוּן לְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא), עָלֵינוּ כְּתוּב (ישעיה כח) כִּי כָּל שֶׁלַחֲנוֹת מְלָאוּ קִיָּא צוּאָה בְּלִי מְקוּם. וְאַסִּיר לְבָרְךְ עַל אוֹתוֹ שֶׁלַחַן.

מַה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁיֵּשׁ שֶׁלַחַן וְיֵשׁ שֶׁלַחַן. שֶׁלַחַן שֶׁהוּא מְסַדְרֵ לִפְנֵי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַעֲלָה וְעוֹמֵד תְּמִיד לְסַדְרֵ בּוֹ דְבַרִי תוֹרָה וְלִהְכֻלִּיל בּוֹ אוֹתִיוֹת שֶׁל דְבַרִי תוֹרָה, (זהו בְּרַכַּת הַמְּזוּן. שֵׁשׁ פְּסוּקִים וְדְבַרִי תוֹרָה וְאוֹתוֹן אוֹתִיוֹת שֶׁל דְבַרִי תוֹרָה נְכַלְלִים בּוֹ בְּאוֹתוֹ שֶׁלַחַן) וְהוּא לּוֹקֵט אוֹתָם אֵלָיו וְכוּלֵל אֶת כָּלָם לְתוֹכוֹ, וּבְהֵם מְשַׁתְּלֵם וְשִׂמַח וְיֵשׁ לוֹ שְׂמֵחָה. וְעַל שֶׁלַחַן זֶה כְּתוּב (יחזקאל מא) זֶה הַשֶּׁלַחַן אֲשֶׁר לִפְנֵי ה', לִפְנֵי ה', וְלֹא מִלִּפְנֵי ה'. יֵשׁ שֶׁלַחַן אַחַר שְׂאִין בּוֹ חֵלֶק שֶׁל תוֹרָה, וְאִין לוֹ חֵלֶק בְּקִדְשַׁת הַתּוֹרָה. וְאוֹתוֹ שֶׁלַחַן נִקְרָא קִיָּא צוּאָה, וְזֶהוּ בְּלִי מְקוּם, שְׂאִין לוֹ חֵלֶק בְּצַד הַקְּדוּשָׁה כְּלוּם.

מִשּׁוּם כֵּן, שֶׁלַחַן שֶׁלֹּא נֶאֱמַר עָלֵינוּ דְבַרִי תוֹרָה הוּא שֶׁלַחַן שֶׁל קִיָּא צוּאָה, הוּא שֶׁלַחַן שֶׁל אֱלִיל אַחַר. אִין בְּאוֹתוֹ שֶׁלַחַן חֵלֶק בְּסוּד הָאֱלוֹהִים הַעֲלִיּוֹן. שֶׁלַחַן שֶׁדְבַרִי תוֹרָה נֶאֱמָרִים עָלֵינוּ, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נוֹטֵל אוֹתוֹ שֶׁלַחַן וְשֵׁם אוֹתוֹ לְחֻלְקוֹ. וְלֹא עוּד, אֲלֹא סוּרִי"א, הַמְּמַנֶּה הַגְּדוֹל, נוֹטֵל כָּל הַדְּבַרִים הַלְלוֹ, וְשֵׁם דִּיוּקְנֵן אוֹתוֹ הַשֶּׁלַחַן לִפְנֵי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְכָל אוֹתָם דְבַרִי תוֹרָה שְׂנֵאֲמַרוּ עָלֵינוּ

עולים על אותו שלחן, ומתעטר (ומזדמן) לפני המלך הקדוש. משמע שכתוב זה השלחן אשר לפני ה', שמתעטר (שמזדמן) לפני הקדוש ברוך הוא. שלחנו של אדם עומד לטהר את האדם מפל חטאיו. אשרי הוא מי שאלה השנים עומדים על שלחנו - דברי תורה, וחלק לעניים. מאותו שלחן.

בשמוערים אותו שלחן מלפני אותו אדם, שני מלאכים קדושים מזדמנים לשם, אחד מימין ואחד משמאל. אחד אומר: זהו שלחן של המלך הקדוש שפלוגי מסדר לפניו, מסדר יהיה תמיד השלחן הזה בכרכות עליונות, ושמן ומשחה עליונה הקדוש ברוך הוא ישרה עליו. ואחד אומר: זהו השלחן של המלך הקדוש שפלוגי מסדר לפניו, זה שלחן שעליונים ותחתונים יכרכו אותו, מסדר יהיה שלחן זה לפני עתיק הימים בעולם הזה ובעולם הבא. רבי אבא, פשהיו מעלים את השלחן מלפניו, הנה מכסה אותו והנה אומר: סלקו שלחן זה בצניעות, שלא יהיה בבושה לפני שלוחי המלך. השלחן שאדם זוכה לו לעולם הבא, וזוכה לו למזון של העולם הזה, ומזכה אותו להודע לטוב לפני עתיק הימים, ומזכה אותו להתוסף כח וגדל במקום שצריך. אשריו חלקו של אותו אדם בעולם הזה ובעולם הבא.

רבי יעקב אומר, כתוב (שמואל א' - א) ויהי כל יודעו מאתמול שלשם וגו', הגם שאול בנביאים. וכי שאול בחיר ה' מקדם לכן הנה, שכתוב הראיתם אשר בחר בו ה'. לא כתוב אשר בוחר בו, אלא אשר בחר בו, מקדם לכן. ובשעה

הוא. וכל אינון מלין דאורייתא דאתמרו עליה, סלקין על ההוא פתורא, ואתעטר (כ"א ואתעטר) קמי מלפא קדישא. משמע דכתיב זה השלחן אשר לפני יי' דאתעטר (כ"א ואתעטר) קמי קדישא ברוך הוא. שלחן דבר נש, קיימא לדפאה ליה לבר נש, מפל חובוי. זפאה איהו, מאן דאלין תרין קיימין על פתוריה. מלי דאורייתא. וחולקא למספנין, מההוא שלחן. כד סלקין ההוא פתורא מקמיה דבר נש, תרין מלאכין קדישין אזדמנן תמן, חד מימינא, וחד משמאלא. חד אמר דא איהו שלחן דמלפא קדישא, דפלוגא קא מסדר קמיה, מסדר יהא תדיר פתורא דא, בברכאן עלאין, ומשחא ורבו עלאה, קדישא ברוך הוא ישרי עלוי. וחד אמר, דא איהו שלחן דמלפא קדישא, דפלוגא קא מסדר קמיה, דא פתורא די עלאי ותתאי יברכון ליה, מסדר יהא פתורא קמי עתיק יומין, בהאי עלמא, ובעלמא דאתי.

רבי אבא, כד הוה סלקין פתורא מקמיה, הוה חפי ליה, והוה אמר סליקו האי פתורא בצניעו, דלא יהא בכסופא קמי שלוחי מלפא. שלחן דבר נש זכי ליה לעלמא דאתי, וזכי ליה למזונא דהאי עלמא, וזכי ליה לאשתמודעא לטב קמי עתיק יומין, וזכי ליה לאתוספא חילא ורבו באתר דאצטריך. זפאה איהו חולקיה דההוא בר נש, בהאי עלמא ובעלמא דאתי.

רבי יעקב אומר, פתיב (שמואל א' - א) ויהי כל יודעו מאתמול שלשם וגו', הגם שאול בנביאים. וכי שאול בחיר יי' מקדמת דנא הוה, דכתיב, (שמואל א' - א) הראיתם אשר בחר בו יי', אשר בוחר בו לא כתיב, אלא אשר בחר

שָׁבָא וְנִכְנָס בֵּין הַנְּבִיאִים וְהַתְּנַבֵּא
בִּינֵיהֶם, לְמָה תִּמְהוּ?

אֲלֵא כְּשֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
הַתְּרַצָּה בּו, לֹא הַתְּרַצָּה בּו אֲלֵא
לְמַלְכוּת, אֲבָל לֹא לְנְבוּאָה. שְׁהָרִי
שְׁנֵי אֵלֶּה לֹא נִמְסְרוּ כֶּאֱחָד בְּאָדָם
בְּעוֹלָם, פָּרַט לְמִשָּׁה הַנְּאָמָן
הַעֲלִיּוֹן שֶׁזָּכָה לְנְבוּאָה וּמַלְכוּת
כְּאֶחָד, וְלֹא נִתַּן לְשׁוּם אָדָם אַחֵר
שְׁנֵיהֶם כְּאֶחָד.

וְאִם תֹּאמַר, הָרִי שְׁמוּאֵל שֶׁזָּכָה
לְשְׁנֵיהֶם, לְנְבוּאָה וּמַלְכוּת - לֹא
כֵּן! לְנְבוּאָה זָכָה, שְׁכַתּוּב (שם א)
וַיֵּדַע כָּל יִשְׂרָאֵל מִדֶּן וְעַד בְּאֵר
שֶׁבַע כִּי נִאֲמָן שְׁמוּאֵל לְנְבִיא.
לְנְבִיא וְלֹא לְמֶלֶךְ. נְבִיא וְדִין הִיָּה.
שְׁאֵם מֶלֶךְ הִיָּה, לֹא שְׁאֵלוּ יִשְׂרָאֵל
מֶלֶךְ. אֲבָל הוּא לֹא הִיָּה אֲלֵא נְבִיא
נִאֲמָן, וְהִיָּה דִן אֵת דִּינֵי יִשְׂרָאֵל,
שְׁכַתּוּב (שם ב) וְשִׁפְט אֵת יִשְׂרָאֵל.
וְלִכֵּן כְּשֶׁהִיָּה שְׁאוּל בְּנְבוּאָה,
תִּמְהוּ עֲלָיו.

וְאִם תֹּאמַר, לְמָה שָׁרְתָה עֲלָיו
נְבוּאָה, הוֹאִיל וְזָכָה לְמַלְכוּת? -
אֲלֵא שְׁנֵיהֶם לֹא זָכָה בָּהֶם כְּאֶחָד,
(וּמִשׁוּם) שֶׁהַנְּבוּאָה) שֶׁהַמַּלְכוּת נִתַּן לוֹ הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא וְהוֹדָה לוֹ עָלָיו בְּטָרַם הִיָּה מֶלֶךְ)
וּמִשׁוּם שְׁמַלְכוּת הַתִּישְׁבָּה עַל
הַתְּעוֹרְרוֹת שֶׁל רוּחַ הַקְּדוֹשׁ, הִיָּה
בְּהַתְּעוֹרְרוֹת הַנְּבוּאָה קָדָם לָכֵן.
אֲבָל כְּשֶׁעֲלָה לְמַלְכוּת, לֹא הִיָּתָה
בּו נְבוּאָה, אֲלֵא הַתְּעוֹרְרוֹת שֶׁל
רוּחַ הַשְּׂכָל לְדוֹן אִמַּת הַתְּעוֹרְרָה
עֲלָיו, שֶׁכֵּן רָאוּי לְמֶלֶךְ. וּבְעוֹד
שֶׁהִיָּה בְּתוֹךְ אוֹתָם נְבִיאִים שָׁרְתָה
עֲלָיו נְבוּאָה, וְלֹא אַחֵר שֶׁנִּפְרַד מֵהֶם
לֹא הִיָּתָה בּו נְבוּאָה.

וְאִנִּי, מִי נִתַּן לִי הַתְּעוֹרְרוֹת שֶׁל
רוּחַ הַקְּדוֹשׁ לְהִיּוֹת בְּתוֹךְ נְבִיאִים
נִאֲמָנִים, תְּלַמִּידֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן
יוֹחָאֵי, שְׁעֲלִיּוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים
חֲרָדִים מִפְּנֵיו, כָּל שֶׁכֵּן אֲנִי לְהִיּוֹת
בִּינֵיכֶם.

פְּתַח וְאָמַר, וְעֲשִׂיתָ שְׁלַחַן וְגו'.

בּו מְקַדְּמַת דְּנָא. וּבְשַׁעֲתָא דְאַתָּא וְעָאֵל בֵּין
נְבִיאֵי וְאַתְנַבֵּי בִּינֵיהוּ, אֲמַאי תּוֹהוּ.

אֲלֵא, כַּד קִדְּשָׁא בְּרוּךְ הוּא אַתְרַעֵי בֵּיה, לֹא
אַתְרַעֵי בֵּיה אֲלֵא לְמַלְכוּ, אֲבָל לְנְבוּאָה
לֹא. דְּהָא תְרִין אֲלִין, לֹא אַתְמַסְרוּ כְּחֻדָּא בְּבַר
נִשׁ בְּעֵלְמָא, בַּר מִמִּשָּׁה מְהִימְנָא עֲלָאָה, דְּזָכָה
לְנְבוּאָה וּמַלְכוּ כְּחֻדָּא, וְלֹא אַתְיִיְהִיב לְבַר נִשׁ
אַחְרָא תְרוּוִיְהוּ כְּחֻדָּא.

וְאִי תִימָא, הָא שְׁמוּאֵל דְּזָכָה לְתְרוּוִיְהוּ,
לְנְבוּאָה וּמַלְכוּ. לָאו הִכִּי. לְנְבוּאָה זָכָה,
דְּכַתִּיב, (שְׁמוּאֵל א ג) וַיֵּדַע כָּל יִשְׂרָאֵל מִדֶּן וְעַד בְּאֵר
שֶׁבַע כִּי נִאֲמָן שְׁמוּאֵל לְנְבִיא. לְנְבִיא וְלֹא
לְמֶלֶךְ. נְבִיא וְדִין הִיָּה, דְּאִי מֶלֶךְ הִיָּה, לֹא
שְׁאֵלוּ יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ. אֲבָל אִיהוּ לֹא הִיָּה אֲלֵא
נְבִיאָה מְהִימְנָא, וְהִיָּה דְאִין דִּינְהוֹן דִּישְׂרָאֵל,
דְּכַתִּיב, (שְׁמוּאֵל א י) וְשִׁפְט אֵת יִשְׂרָאֵל. וְעַל דָּא כַּד
הִיָּה שְׁאוּל בְּנְבוּאָה, תּוֹהוּ עֲלֵיהּ.

וְאִי תִימָא, אֲמַאי שָׁרָא עֲלֵיהּ נְבוּאָה, הוֹאִיל
וְזָכָה לְמַלְכוּ. אֲלֵא תְרוּוִיְהוּ לֹא זָכָה בְּהוּ

כְּחֻדָּא. (וּבְגִין) נ"א דְנְבוּאָה) דְמַלְכוּתָהּ לִיב קִדְּשָׁא בְּרוּךְ הוּא וְאִוְרִי לִיב
עֲלָה עַד לֹא הוּי מַלְכָּא) וּבְגִין דְמַלְכוּתָהּ אַתְיִשְׁבַּע עַל
אַתְעֲרוּתָא דְרוּחַ קְדוֹשָׁא, הִיָּה בְּאַתְעֲרוּתָהּ דְנְבוּאָה
קָדָם לָכֵן. אֲבָל כַּד סָלִיק לְמַלְכוּ, לֹא הִיָּה בֵּיה
נְבוּאָה, אֲלֵא אַתְעֲרוּ דְרוּחַ סְכַלְתָּנוּ, לְמִידִן
קְשׁוּט, אַתְעֲרַ עֲלֵיהּ, דְּהִכִּי אַתְחַזִּי לְמַלְכָּא.
וּבְעוֹד דְּהִיָּה גוֹ אֵינוֹן נְבִיאֵי, שָׁרָא עֲלֵיהּ
נְבוּאָה, לְבַתֵּר דְאַתְפָּרַשׁ מִנֵּיהוּ, לֹא הִיָּה בֵּיה
נְבוּאָה.

וְאִנָּא, מֵאֵן יְהִיב לִי אַתְעֲרוּתָא דְרוּחַ קְדוֹשָׁא,
לְמַהוּי בְּגוֹ נְבִיאֵי מְהִימְנֵי, תְלַמִּידֵי
דְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאֵי, דְעֲלָאִין וְתַתְּאִין זְעִין
מִנֵּיהּ, כָּל שֶׁכֵּן אֲנָא, לְמַהוּי בִּינֵיכֶם.

פְּתַח וְאָמַר, וְעֲשִׂיתָ שְׁלַחַן וְגו' (שְׁמוֹת כה) שְׁלַחַן וְגו'.

שֶׁלֶחַן זֶה הוּא לְמִטָּה לְשִׁים עֲלִיו
לְחֵם הָאֲפִיָּה, מִי עֲדִיף זֶה מִזֶּה,
לְחֵם אוֹ שֶׁלֶחַן? אִם תֹּאמַר שֶׁהַכֹּל
הוּא אֶחָד - הֲרִי (אם תֹּאמַר לְחֵם עֲדִיף,
שֶׁהֲרִי) שֶׁלֶחַן מְסֻדָּר לְאוֹתוֹ לְחֵם.
וְעוֹד, שֶׁלֶחַן לְמִטָּה וְלְחֵם עֲלִיו -
לֹא כֵּן! אֲלֵא הַשֶּׁלֶחַן הוּא הַעֲקָר
בְּסֻדוֹר שְׁלוֹ לְקַבֵּל בְּרֻכּוֹת
שְׁלֹמֶעֱלָה וּמְזוֹן לְעוֹלָם, וּמֵהֶסוּד
שֶׁל הַשֶּׁלֶחַן הַזֶּה יוֹצֵא מְזוֹן לְעוֹלָם
כְּמוֹ שֶׁנִּתֵּן בּוֹ מִלְּמַעְלָה.

וְאוֹתוֹ לְחֵם הוּא פְּרִי וּמְזוֹן שְׂיוּצָא
מֵהַשֶּׁלֶחַן הַזֶּה, לְהִרְאוֹת שֶׁהֲרִי
מֵהַשֶּׁלֶחַן הַזֶּה יוֹצֵאִים פְּרוֹת
וּמְזוֹנוֹת לְעוֹלָם. אִם לֹא נִמְצָא
כֶּרֶם - הַעֲנָבִים, שֶׁהֵם הַפְּרִי הַיּוֹצֵא
מִמֶּנּוּ, לֹא יִהְיוּ נִמְצָאִים. אִם
הָאֵילָן לֹא יִהְיֶה, לֹא יִמְצָא פְּרִי
בְּעוֹלָם, לְכֵן הַשֶּׁלֶחַן הוּא הַעֲקָר.
הַמְזוֹן שְׂיוּצָא מִמֶּנּוּ הוּא אוֹתוֹ
לְחֵם הַפְּנִים.

וְהַכֹּהֲנִים הָיוּ לוֹקֻטִּים פְּרִי הַשֶּׁלֶחַן
מֵעֶרֶב שֶׁבֶת לְעֶרֶב שֶׁבֶת (מִשְׁבֶּת
לְשֶׁבֶת), לְהִרְאוֹת שֶׁהֲרִי מְזוֹן עֲלִיוֹן
יוֹצֵא מִתּוֹךְ אוֹתוֹ שֶׁלֶחַן. מִשּׁוּם
אוֹתוֹ לְחֵם שֶׁהָיוּ לוֹקֻטִּים הַכֹּהֲנִים,
הַתְּבַרְךְ כָּל מְזוֹן וּמְזוֹן שְׂאוּכְלִים
וְשׁוֹתִים שְׂלֵא יִקְטֹרֵג בָּהֶם יֵצֵר
הָרַע, שֶׁהֲרִי יֵצֵר הָרַע לֹא נִמְצָא
אֲלֵא מִתּוֹךְ מֵאֲכָל וּמִשְׁתֵּה. זֶהוּ
שְׁפָתוֹב (מִשְׁלִיל) פֶּן אֲשַׁבַּע וְכַחֲשֵׁתִי
וְגו'. שְׁמִתּוֹךְ מֵאֲכָל וּמִשְׁתֵּה, יֵצֵר
הָרַע מִתְגַּדֵּל בְּמַעֵי הָאָדָם.

לְחֵם זֶה, מְזוֹן שְׂיוּצָא מִתּוֹךְ
הַשֶּׁלֶחַן, מְבַרְךְ אֶת מְזוֹן הַכֹּהֲנִים
שְׂלֵא יִמְצָא בָהֶם מְקַטְרֵג לְקַטְרֵג
לְחֵם, וְלַעֲבֹד בְּלֵב שֶׁלֵם לְקַדוֹשׁ-
בְּרוּךְ הוּא. וְזֶה צְרִיף לְכֹהֲנִים
יוֹתֵר מִכָּל הָעוֹלָם, וְלְכֵן שֶׁלֶחַן
הוּא עֲקָר, וְהַפְּרִי וְהַמְזוֹן שְׂיוּצָא
מִמֶּנּוּ הוּא אוֹתוֹ לְחֵם.

דָּא אִיהוּ לְתַתָּא, לְשׂוּאָה עֲלִיָּה לְחֵם דְּאֲפִיָּא
מֵאֵן עֲדִיף דָּא מִן דָּא, לְחֵם אוֹ שֶׁלֶחַן. אִי
תִּימָא דְכֻלָּא (דף קנ"ד ע"ב) אִיהוּ חַד. הָא (ס"א א' תִּימָא
לְחֵם עֲדִיף דְהָא) שֶׁלֶחַן מִתְסַדָּרָא לְגַבֵּי הַהוּא לְחֵם.
וְתוּ, שֶׁלֶחַן לְתַתָּא וְלְחֵם עֲלִיָּה. לְאוּ הָכִי, אֲלֵא
שֶׁלֶחַן אִיהוּ עֲקָרָא, בְּסֻדוֹרָא דִּילִיָּה, לְקַבֵּלָא
בְּרַפָּאן דִּלְעִילָא וּמְזוֹנָא לְעֵלְמָא. וּמְרָזָא דְהָאִי
שֶׁלֶחַן, נְפִיק מְזוֹנָא לְעֵלְמָא כְּמָה דְאֲתִיָּהִיב
בֵּיהּ מִלְּעִילָא.

וְהַהוּא לְחֵם, אִיהוּ אִיבָא וּמְזוֹנָא דְקָא נְפִיק
מֵהָאִי שֶׁלֶחַן לְאַחֲזָא דְהָא מִשֶּׁלֶחַן
דָּא, נְפִיקִי פְּרִין וְאִבִּין וּמְזוֹנָא לְעֵלְמָא. אִי לֹא
אֲשַׁתְּכַח פְּרִים, עֲנָבִין דְּאִינוּן אִיבָא דְנְפִיקִי
מִנֵּיהּ, לֹא יִהוּן מִשְׁתַּפְּחִין. אִי אִילָנָא לֹא יִהָא,
אִיבָא לֹא יִשְׁתַּפַּח בְּעֵלְמָא, בְּגִין כֵּן, שֶׁלֶחַן
אִיהוּ עֲקָרָא, מְזוֹנָא דְנְפִיקִי מִנֵּיהּ, אִיהוּ הַהוּא
לְחֵם הַפְּנִים.

וְכַהֲנִי הוּוּ לְקֻטִּי אִיבָא דְשֶׁלֶחַן מֵעֶרֶב שֶׁבֶת
לְעֶרֶב שֶׁבֶת, (ד"א מִשְׁבֶּת לְשֶׁבֶת) לְאַחֲזָא דְהָא
מְזוֹנָא עֲלָאָה נְפִיק מְגוֹ הַהוּא דְשֶׁלֶחַן. בְּגִין
הַהוּא לְחֵם דִּהוּוּ לְקֻטִּי כַּהֲנִי, אֲתַבְּרָכָא כָּל
מְזוֹנָא וּמְזוֹנָא דְאַכְלִי וְשִׁתָּאן, דִּלָּא לְקַטְרָגָא
בְּהוּ יֵצֵר הָרַע, דְהָא יֵצֵר הָרַע לֹא אֲשַׁתְּכַח,
אֲלֵא מְגוֹ מִיכְלָא וּמִשְׁתֵּיָא. הָדָא הוּא דְכַתִּיב,
(מִשְׁלִיל ל) פֶּן אֲשַׁבַּע וְכַחֲשֵׁתִי וְגו', דְמְגוֹ מִיכְלָא
וּמִשְׁתֵּיָא יֵצֵר הָרַע מִתְרַבִּי בְּמַעוֹי דְבַר נֶשׁ.

לְחֵם דָּא, מְזוֹנָא דְקָא נְפִיק מְגוֹ שֶׁלֶחַן, מְבַרְךְ
מְזוֹנָא דְכַהֲנִי, דִּלָּא יִשְׁתַּפַּח בְּהוּ
מְקַטְרָגָא לְקַטְרָגָא לוֹן, לְמַפְלַח בְּלֵבָא שְׁלִים
לְקוּדְשָא בְּרִיף הוּא. וְדָא אֲצִטְרִיף לְכַהֲנִי יִתִּיר
מִכָּל עֵלְמָא. וּבְגִין כֵּן, שֶׁלֶחַן אִיהוּ עֲקָרָא,
וְאִיבָא וּמְזוֹנָא דְקָא נְפִיקִי מִנֵּיהּ, אִיהוּ הַהוּא
לְחֵם.

השִׁלְחָן הַזֶּה צָרִיף הַסְּדוּר שְׁלוֹ
לְהַתְּקֵן בְּצַד הַצְּפוֹן, שְׁפָתוֹב
וְהַשִּׁלְחָן תַּתֵּן עַל צֵלַע צְפוֹן. מָה
הַטַּעַם? מִשּׁוּם שְׁמִשָּׁם רֵאשִׁית
הַשְּׂמֵחָה. הַשְּׂמֵאל נוֹטֵל תְּמִיד
מֵהִימֵין בְּרֵאשׁוֹנָה, וְאַחַר כֵּף הוּא
מִתְעוֹרֵר לְנִקְבָּה. אַחַר כֵּף הִימֵין
מִקְרֵב אוֹתוֹ אֵלָיו וְנִדְבֵק בוֹ.

הַפִּיּוּם הֵם מִימֵין, וְהֵם שְׂמֵחָה.
מִיָּד נוֹתֵן לְשְׂמֵאל, וְנִדְבָקִים בוֹ
אוֹתָם מִים וּמְשַׁמְּחִים אוֹתוֹ. וְאַחַר
כֵּף הוּא נִכְלָל בְּיָמֵין, וּמִתְעוֹרֵר אֶת
הַנִּקְבָּה בְּאוֹתָהּ שְׂמֵחָה, וְסִימָנָהּ -
מִי שְׂנוּטֵל מִים בְּיַד יְמִינוֹ בְּכָלִי,
רֵאשׁוֹן לְרוֹקֵן מִים הוּא בְּשְׂמֵאל,
וְלֹא מְשַׁמְּאֵל לְיָמֵין, שֶׁהָרִי מִים
מִימֵין לֹקַח אוֹתָם הַשְּׂמֵאל.

וְכֵן מִים לֹא נִמְצְאִים אֲלֵא מִצַּד
הַשְּׂמֵאל. כִּיּוֹן שְׂנוֹלְקָחוּ הַפִּיּוּם
אֵלָיו, הָרִי הִתְעוֹרְרוּ לְנִקְבָּה
בְּאוֹתָם מִים, וְלָכֵן גְּבוּרוֹת גִּשְׁמִים
שְׂנִינּוּ. וְלָכֵן וְהַשִּׁלְחָן תַּתֵּן עַל צֵלַע
צְפוֹן, שְׂמֵאוֹתוֹ הֵצַד הַפְּרוֹת
נִמְצְאִים בוֹ יוֹתֵר מֵהֵצַד הָאַחַר,
בְּהִתְעוֹרְרוֹת הַשְּׂמֵחָה שְׁלוֹ
בְּרֵאשׁוֹנָה, כְּמוֹ שְׂנֵאמַר (שיר ב)
שְׂמֵאלוֹ תַחַת לְרֵאשִׁי, וְאַחַר כֵּף -
וְיְמִינוֹ תַחְבֵּקֵנִי.

שִׁלְחָנוֹ שֶׁל אָדָם צָרִיף לְהַמְצֵא
בְּנִקְיוֹת הַגּוּף, שְׁלֵא יִקְרַב לְאָכַל
אֶת מְזוֹנוֹ אֲלֵא בְּנִקְיוֹן עֲצָמוֹ. וְלָכֵן
צָרִיף הָאָדָם לְפָנוֹת עֲצָמוֹ בְּתַחֲלָה
טָרָם שִׂיאֲכַל מְזוֹן שֶׁל שִׁלְחָן
טָהוֹר, כִּי אוֹתוֹ מְזוֹן שֶׁהִכִּין לוֹ,
בּוֹ רוּצָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּדִי
שְׁלֵא יִקְרַב עַל אוֹתוֹ שִׁלְחָן קִיא
צוֹאָה, שֶׁהוּא מְסוּד הֵצַד הָאַחַר,
וְהֵצַד הָאַחַר לֹא יִקְבַּל כְּלוּם
מֵאוֹתוֹ מְזוֹן שֶׁל הַשִּׁלְחָן הַזֶּה.
אַחַר שְׂאָכַל אָדָם וְהִתְעַנֵּג, צָרִיף
לְתַת חֶלֶק שֶׁל תְּמַצִּית לְאוֹתוֹ

שִׁלְחָן דָּא, אֲצִטְרִיף סְדוּרָא דִּילִיָּה לְאַתְתְּקֵנָא,
בְּסִטְרָא דְצְפוֹן, דְכֹתִיב וְהַשִּׁלְחָן תַּתֵּן עַל
צֵלַע צְפוֹן. מָאי טַעְמָא. בְּגִין דְמִתְמָן שִׁירוּתָא
דְחֻדְוָה. שְׂמֵאלָא נְטִיל מִימֵינָא תְדִיר
בְּקַדְמֵיתָא, וְלִבְתֵּר אִיהוּ אֲתַעַר לְגַבֵּי נוֹקְבָא,
וּבְתֵר קְרִיבַת לִיָּה יְמֵינָא לְגַבֵּיהּ, וְאַתְדַּבְּקַת
בֵּיהּ.

מִיּוֹם אֵינּוֹן מִימֵינָא, וְאִיהוּ חֻדְוָה, מִיָּד יִהִיב
לְשְׂמֵאלָא, וְאַתְדַּבְּקוּ בֵּיהּ אֵינּוֹן מִים,
וְחֻדְאֵן לִיָּה. וּבְתֵר אֲתַפְלִיל אִיהוּ לִימֵינָא,
וְאַתְעַר לְנוֹקְבָא בְּהוּא חֻדְוָה. וְסִימָנָהּ, מָאֵן
דְנְטִיל מֵיָא בִידֵיהּ יְמֵינָא בְּמֵאנָא, קַדְמָאָה
לְאַרְקָא מֵיָא בְּשְׂמֵאלָא אִיהוּ, וְלֹא מְשַׂמְּאֵל
לִימֵינָא, דְהָא מֵיָא מִימֵינָא נְטִיל לֹון שְׂמֵאלָא.

וּבְגִין כֵּף מֵיָא לָא אֲשַׁתְּכַחוּ, אֲלֵא מְסִטְרָא
דְשְׂמֵאלָא. כִּיּוֹן דְנְטִילוּ מֵיָא לְגַבֵּיהּ, הָא
אֲתַעַרו לְגַבֵּי נוֹקְבָא בְּאֵינּוֹן מִים. וְעַל דָּא
גְּבוּרוֹת גִּשְׁמִים תְּנִינָן. וּבְגִין כֵּף וְהַשִּׁלְחָן תַּתֵּן
עַל צֵלַע צְפוֹן, דְמַהֲהוּא סֵטֵר אֵיבִין אֲשַׁתְּכַחוּ
בֵּיהּ יַתִּיר, מְסִטְרָא אַחְרָא. בְּאַתְעַרו דְחֻדְוָה
דִּילִיָּה בְּקַדְמֵיתָא, כְּמָה דְאַתְתְּ אָמַר (שיר השירים ב)
שְׂמֵאלוֹ תַחַת לְרֵאשִׁי לְבָתֵּר וְיְמִינוֹ תַחְבֵּקֵנִי.

שִׁלְחָן דְבֵר נֶשׁ אֲצִטְרִיף לְאַשְׁתַּפְּחָא בְּנִקְיוּתָא
דְגוּפָא, דְלֹא יִתְקַרַב לְמִיכַל מְזוֹנָא
דִּילִיָּה, אֲלֵא בְּנִקְיוּתָא דְגְרַמִּיָּה. וְעַל דָּא
אֲצִטְרִיף בֵּר נֶשׁ, לְפָנָאָה גְרַמִּיָּה בְּקַדְמֵיתָא, עַד
לָא יִיכוֹל מְזוֹנָא דְשִׁלְחָנָא דְכִיָּא, דְהוּא
מְזוֹנָא דְאַתְקִין לִיָּה, בֵּיהּ אֲתַרְעֵי קַדְשָׁא בְרִיף
הוּא, בְּגִין דְלֹא יִתְקַרַב עַל הוּא שִׁלְחָן קִיא
צוֹאָה, דְאִיהוּ מְרֻזָּא דְסִטְרָא אַחְרָא וְסִטְרָא
אַחְרָא לָא יִקְבַּל מֵהוּא מְזוֹנָא דְשִׁלְחָן דָּא
כְּלוּם.

לְבָתֵּר דְאָכִיל בֵּר נֶשׁ, וְאַתְעַנֵּג, אֲצִטְרִיף לְמִיָּהּ חוֹלְקָא דְתְמַצִּית לְהוּא

הצד, ומהו? מיים אחרונים. אותה
זהמת הידים. שצריך לתת לאותו
צד חלק שצריך לו. ולכן ודאי
שהם חוכה, חוכה הם, ובמקום
של חוכה שורים, והוא חיוב על
אדם לתת לו חלק זה. ולכן לא
צריך לברך פלל, שהרי אין
הברכה באותו הצד.

ולכן צריך אדם שלא יתן מזון
שעל גבי שלחנו לאותו קיא
צואה, וכל שכן במעיו, וכל שכן
שהוא טהור (טוב) לאדם ובריאות
ותקון הגוף שלו. ולכן השלחן
הוא לאכל בו בטהרה, כמו
שנתבאר.

שלחן זה שעומד בבית המקדש,
כדי להמצא בו מזון ולהוציא
ממנו מזון, ולכן אפלו רגע אחד
לא צריך לעמד בריקנות. שלחן
אחר הוא שלחן הריקנות, ולא
צריך לתת לו מקום במקום
קדוש. ולכן שלחן המקדש אפלו
רגע אחד לא ישב בלי מזון,
ויצטרך שלא ימצא במקום גרוע,
שהרי הברכה שלמעלה לא
נמצאת במקום גרוע. זה שלחן
שלפני הקדוש ברוך הוא. שלחן
שאדם מברך עליו את הקדוש
ברוך הוא, אף כן לא צריך להיות
בריקנות, שהרי אין הברכה
במקום ריק.

הרחמים שעל גבי השלחן של
הקדוש ברוך הוא הם שנים עשר.
והרי בארנו סוד הלחמים, שהם
סוד הפנים, ולכן נקרא לחם
הפנים, שהרי מזון וספוק של
העולם באים מאותם הפנים
העליונים. ולכן לחם זה הוא
פנימי של הכל, הוא בסוד עליון
כראוי.

לחם הפנים - מאכל של אותם
פנים, מזון וספוק שיוצא לעולם,

סטרא. ומאן איהו. מיים אחרונים. ההוא
זוהמא דידין, דאצטריך למיהב לההוא
סטרא, חולקא דאצטריך ליה. ועל דא ודאי
אינון חוכה, חוכה אינון, ובאתר דחוכה
שריין. ואיהו חיובא על בר נש, למיהב ליה
חולקא דא. ועל דא לא אצטריך לברכא כלל,
דהא ברכה לאו איהו בההוא סטרא.

ובגין כן אצטריך בר נש, דלא יהיב מזונא
דעל גבי פתוריה, לההוא קיא צואה,
ופל שפן במעוי, ופל שפן דאיהו דכיו (כ"א טב)
לבר נש ובריאו ותקונא דגופיה. ועל דא,
שלחן איהו למיכל ביה בדכיו, כמה דאתמר.
שלחן דא דקיימא כבי מקדשא, בגין
לאשתכחא ביה מזונא, ולאפקא
מניה מזונא, ועל דא אפילו (דף קנ"ה ע"א) רגעא
חדא, לא אצטריך לקיימא בריקנא. שלחן
אחרא, איהו שלחן הריקנא, ולא אצטריך
למיהב ליה דוכתא באתר קדישא. ועל דא,
שלחן דמקדשא, אפילו רגעא חדא לא יתיב
בלא מזונא. ויצטריך דלא ישתכח אתר גריע,
דהא ברכתא דלעילא לא משתכחא באתר
גריע, דא שלחן דקמיה דקודשא בריך הוא.
שלחן דבר נש דקא מברך עליה לקודשא
ברוך הוא, אוף הכי לא אצטריך למיהוי
בריקנא, דהא לית ברכתא באתר ריקנא.

נהמי דעל גבי שלחן דקודשא בריך הוא,
אינון תריסר. והא אוקימנא רזא
דנהמי, דאינון רזא דפנים. ועל דא אקרי לחם
הפנים, דהא מזונא וספוקא דעלמא, מאינון
פנים עלאין קאתיין. ובגין כן, לחם דא,
איהו פנימא דכלא, איהו ברזא עלאה,
כדקא יאות.

לחם הפנים, מיכלא דאינון פנים, מזונא וספוקא דנפיק לעלמא, מנייהו

מהם בא, ושורה על אותו שלחן. ומשום ששלחן זה מקבל מזון וספוק מאותם פנים של מעלה, והיא מוציאה מזונות וספוקים מאותם פנים פנימיים, והמזון שמוציאה הוא אותו לחם, כפי שאמרנו, חם היה מתקרב, וחם היה מוסר משם, והרי פרושהו, שכתוב ביום הלקחו, ומשום שלחן זה יש לאדם לשמר סודות שלחנו בכל אותם גונים שאמרנו.

רבי אלעזר פתח ואמר, (קהלת ט) בכל עת יהיו בגדיך לבנים ושמן על ראשך אל יחסר. פסוק זה פרושהו ונתבאר. אבל בא וראה, הקדוש ברוך הוא ברא את האדם בסוד החכמה, ועשה אותו באמנות רבה, ונפח באפיו נשמת חיים כדי לדעת ולהתבונן בסודות החכמה ולדעת בכבוד רבונו, כמו שנאמר (ישעיה מג) כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו.

ולכבודי בראתיו ונקא, וסוד זה ולכבודי בראתיו למדנו, שהרי הכבוד שלמטה סוד הכסא הקדוש לא התתקן למעלה, אלא מתוך תקון בני העולם. כשאותם בני אדם צדיקים וחסידים ויודעים לתקן תקונם, וזהו שכתוב ולכבודי בראתיו. משום שכבודי הזה לתקן אותו בעמודים חזקים ולקשטו בתקון וקשוט שלמטה, בשביל שכבודי הזה יתעלה (בכבוד) בזכות הצדיקים שבארץ.

בשביר כף בראתיו, כמו הכבוד העליון שבו התקונים הללו. בריאה לצד שמאל, יצירה בימין, כמו שנאמר יוצר אור ובזר חשך. עשיה באמצע, כמו שנאמר אני ה' עשה כל, וכתוב עושה שלום ובזר רע, וכתוב עושה

אתי, ושריא על ההוא פתורא, ובגין דשלחן דא, מקבלא מזונא וספוקא מאינון פנים דלעילא, ואיהי אפיקת מזונין וספוקין מאינון פנים פנימאין, ומזונא דאפיקת, איהו ההוא לחם, כדקאמרן, חום הוה מתקרב, וחום הוה מתעדי מתמן, והא אוקמוהו, דכתיב, (שמואל א כא) ביום הלקחו ובגין שלחן דא אית לבר נש לנטרא רזין דשלחן דיליה בכל אינון גוונין כדקאמרן.

רבי אלעזר פתח ואמר, (קהלת ט) בכל עת יהיו בגדיך לבנים ושמן על ראשך אל יחסר. האי קרא אוקמוהו ואתמר, אבל תא חזי, קדשא בריך הוא ברא ליה לבר נש ברזא דחכמתא, ועבד ליה באומנותא סגיי, ונפח באפוי נשמתא דחיי, למנדע ולאסתפללא ברזין דחכמתא, למנדע ביקרא דמאריה, כמה דאת אמר, (ישעיה מג) כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו.

ולכבודי בראתיו דייקא, ורזא דא ולכבודי בראתיו אוליפנא, דהא כבוד דלתתא רזא דכורסייא קדישא לא אתתקן לעילא, אלא מגו תקוניא דבני עלמא. כד אינון בני נשא, זפאין וחסידין, וידעי לתקנא תקוני, הדא הוא דכתיב ולכבודי בראתיו. בגין דהאי כבודי, לתקנא ליה בעמודין תקיפין, ולקשטא ליה בתקוניא וקשוטא דלתתא, בגין דהאי כבודי יסתלק, (ביקרא) בזכו דצדיקיא די בארעא.

בגין כף בראתיו. כגוונא דכבוד עלאה, דתקונין אליון ביה. בריאה לסטר שמאלא יצירה בימינא כמה דאת אמר יוצר אור ובזר חשך. עשיה באמצעיתא כמה דאת אמר אני יי עשה כל וכתוב עושה שלום ובזר רע, וכתוב עושה שלום

במרומיו ועל דא בראתיו יצרתיו אף עשיתיו, כתקונא עלאה. ועל דא, הואיל ואדם איהו בארעא, ואית ליה לתקנא ההוא כבודי עבדית ביה תקונין דכבוד עלאה, דאית ביה אוף הכי בריאה, ועל דא בראתיו.

בההוא כבוד עלאה, אית ביה יצירה, ועל דא יצרתיו, תקונא דא יהבית ביה באדם, למהוי איהו בארעא, כגוונא דההוא כבוד עלאה. בההוא כבוד עלאה, אית ביה עשייה, ועל דא אוף הכי כבר נש, פתיב עשיתיו, למהוי איהו כגוונא דההוא כבוד עלאה, דמתקן ובריה לכבוד תפאה. מנלן, דההוא כבוד עלאה אית ביה תלת אלין. דכתיב ביה, יוצר אור ובורא חשף עושה שלום. יוצר אור - הרי יצירה. ובורא חשף - הרי בריאה. עשה שלום - הרי עשייה. וזהו כבוד עליון, שהרי מתקן ומברך ומספק בכל צרכיו את הכבוד התחתון. כמו כן ברא אדם בארץ שהוא כמו אותו כבוד עליון, לתקן את הכבוד הזה ולהכלל מכל הצדדים. בכבוד העליון יש את שלשת אלה - באדם למטה יש את שלשת אלה. ולהתפלל אותו כבוד תחתון ממעלה וממטה, להיות שלם בכל הצדדים. אשרי האיש שזוכה במעשיו להיות כמו זה. ולכן כתוב, בכל עת יהיו בגדיך לבנים ושמן על ראשך אל יחסר.

מה לכבוד העליון לא נמנע אותו שמן משחת קדש מסוד העולם הבא - אף כף לאדם, שמעשיו מתלבנים תמיד, אותו שמן משחת קדש לא ימנע ממנו תמיד. במה זוכה אדם להתעדין באותו עדין עליון? בשלחנו. כמו שהוא מעדין על שלחנו נפשות העניים, שכתוב (ישעיה נח) ונפש נענה תשביע, מה כתוב אחריו? אז

במרומיו ועל דא בראתיו יצרתיו אף עשיתיו, כתקונא עלאה. ועל דא, הואיל ואדם איהו בארעא, ואית ליה לתקנא ההוא כבודי עבדית ביה תקונין דכבוד עלאה, דאית ביה אוף הכי בריאה, ועל דא בראתיו.

בההוא כבוד עלאה, אית ביה יצירה, ועל דא יצרתיו, תקונא דא יהבית ביה באדם, למהוי איהו בארעא, כגוונא דההוא כבוד עלאה. בההוא כבוד עלאה, אית ביה עשייה, ועל דא אוף הכי כבר נש, פתיב עשיתיו, למהוי איהו כגוונא דההוא כבוד עלאה, דמתקן ובריה לכבוד תפאה. מנלן, דההוא כבוד עלאה אית ביה תלת אלין. דכתיב ביה, יוצר אור ובורא חשף עושה שלום. יוצר אור, הא יצירה. ובורא חשף, הא בריאה. עושה שלום הא עשייה. ודא איהו כבוד עלאה, דקא מתקן ובריה וספיק בכל צרכיו לכבוד תפאה. כגוונא דא, ברא אדם בארעא, דאיהו כגוונא דההוא כבוד עלאה, לתקנא להאי כבוד, ולא תפלא מכל סטרין. כבוד עלאה אית ביה תלת אלין, אדם לתתא אית ביה תלת אלין. ולא תפלא ההוא כבוד תפאה, מעילא ומתתא, למהוי שלים בכל סטרין. זכאה איהו בר נש, דזכי בעובדוי למהוי כגוונא דא. ועל דא פתיב, (קהלת ט) בכל עת יהיו בגדיך לבנים ושמן על ראשך אל יחסר.

מה לכבוד עלאה, ההוא משחא רבות קדשא לא אתמנע מגיה, מרזא דעלמא דאתי. אוף הכי לבר נש, דעובדוי מתלבנן תדיר, ההוא (דף קנ"ה ע"ב) משח רבות קדשא, לא יתמנע מגיה תדיר. במאי זכי בר נש, לאתעדנא בההוא עדונא עלאה. בשלחן דיליה. כמה דאיהו מעדין על פתוריה נפשאן דמסכני,

תתענג על ה' וגו', שאף כף הקדוש ברוך הוא מרוה אותו בכל אותם עדוניהם של שמן משחת קדש העליון שנשפץ ונמשך תמיד לאותו כבוד עליון. פתוב ונפש נענה תשביע. מה פתוב אחריו? אז תתענג על ה'. רבי יוסי ורבי חייא היו הולכים בדרך, והיה סוחר אחד מחמר אחריהם. אמר רבי יוסי לרבי חייא, יש לנו להתעסק ולהשתדל בדברי תורה, שהרי הקדוש ברוך הוא הולך לפנינו, (שהרי השכינה הולכת לפנינו, שכתוב (תהלים פה) צדק לפניו יתלה) ולכן זמן הוא לעשות לו (לה) תקון עמנו בדרך זו.

פתח רבי חייא ואמר, (תהלים קיט) עת לעשות לה' הפרו תורתך. פסוק זה נתבאר ופרשוהו החברים. אבל עת לעשות לה' - בכל זמן שהתורה מתקיימת בעולם ובני אדם משתדלים בה, כפיכול הקדוש ברוך הוא שמח במעשי ידיו ושמח בכל העולמות, ושמים וארץ עומדים בקיומם.

ולא עוד, אלא הקדוש ברוך הוא מקבץ את כל הפמליה שלו ואומר להם: ראו את העם הקדוש שיש לי בארץ, שתורתי מתעטרת בשבילם! ראו מעשי ידי שאתם אמרתם (תהלים ח) מה אנוש כי תזכרנו. והם, כשהם רואים את שמחת רבונם בעמו, מיד פותחים ואומרים, (שמואל ב-ז) ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ. ובשעה שישאל מתבטלים מהתורה, כפיכ"ל תשש פחו, שכתוב צור לדרך תשי. ואז פתוב, וכל צבא השמים עומדים עליו. ועל זה עת לעשות לה'. אותם (בני העולם) הצדיקים שנשארו, יש להם

דכתיב, (ישעיה נח) ונפש נענה תשביע, מה כתיב בתריה, אז תתענג על יי' וגו', דאוף הכי קדשא בריך הוא רוי ליה, בכל אינון עדוניה דמשח רבות קדשא עלאה, דנגיד ואתמשך תדיר לההוא כבוד עלאה, פתיב ונפש נענה תשביע, מה פתיב בתריה, אז תתענג על יי'.

רבי יוסי ורבי חייא הוו אזלי באורחא, והוה חד טייעא טעין אבתריהו, אמר רבי יוסי לר' חייא, אית לן לאתעסקא ולאשתדלא במלי דאורייתא, דהא קדשא בריך הוא אזיל לקמן, (נ"א דהא שכינתא אולא קמן דכתיב (תהלים פ"ה) צדק לפניו יתלה) ועל דא עידן הוא, למעבד ליה (נ"א לה)

תקונא בהדן בהאי ארחא.

פתח רבי חייא ואמר (תהלים קיט) עת לעשות ליי' הפרו תורתך, האי קרא אתמר, ואוקמוה חבריאי. אבל עת לעשות ליי', בכל זמנא דאורייתא מתקיימא בעלמא, ובני נשא משתדלן בה, כפיכול, קדשא בריך הוא חדי בעובדי ידוי, וחדוי בעלמין פלהו, ושמיא וארעא קיימי בקיומיהו.

ולא עוד, אלא קדשא בריך הוא כניש כל פמליא דיליה, ואמר לון, חמו עמא קדישא דאית לי בארעא, דאורייתי מתעטרא בגיניהון. חמו עובדי ידי, דאתון אמרתון (תהלים ח) מה אנוש כי תזכרנו. ואינון פד חמאן חדוה דמאריהון בעמיה, מיד פתחי ואמרי, (שמואל ב ז) ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ. ובשעתא דישאל מתבטלי מאורייתא, כפיכ"ל, תשש חיליה, דכתיב, (דברים לב) צור ילךך תשי. וכדין פתיב, (דברי הימים ב יח) וכל צבא השמים עומדים עליו, ועל דא עת לעשות ליי', אינון (בני עלמא) צדיקייא דאשתארן, אית לון לחגרא חרצין, ולמעבד עובדין דכשראן, בגין דקודשא בריך הוא יתתקף בהו בצדיקייא,

לשנָס מתנַים וְלעֲשׂוֹת מַעֲשִׂים כְּשֵׁרִים, כְּדִי שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִתְחַזֵּק בָּהֶם בְּצַדִּיקִים וּבַמַּחֲנֹת וּבַהַמּוֹנִים שְׁלוֹ. מַה הַטַּעַם?

מִשּׁוּם שֶׁהִפְרוּ תוֹרַתְךָ, וְלֹא מִשְׁתַּדְּלִים בָּהּ בְּנֵי הָעוֹלָם כְּרֹאוּי. אוֹתוֹ סוֹחֵר שֶׁהִיָּה מִחֲמַר אַחֲרֵיהֶם, אָמַר לָהֶם, בְּבִקְשָׁה מִפֶּם, שְׂאֵלָה אַחַת בְּרִצּוֹנִי לְדַעַת. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וּדְאִי שֶׁהֲדַרְךָ מִתְקַנֵּת לְפָנֵינוּ, שְׂאֵל אֶת שְׂאֵלְתְךָ! אָמַר, הַפְסוּק הַזֶּה אִם כְּתוּב יֵשׁ לַעֲשׂוֹת אוֹ נַעֲשֶׂה - הַיִּיטִי אוֹמֵר כֶּךָ. מַה זֶה עֵת? וְעוֹד, לַעֲשׂוֹת לַה', לְפָנֵי ה' הִיָּה צְרִיף לַהִיּוֹת! מַה זֶה לַעֲשׂוֹת לַה'? אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּכַמָּה גִּוְנִים הֲדַרְךָ מִתְקַנֵּת לְפָנֵינוּ; אֶחָד - שֶׁהֵינּוּ שָׁנִים וְעָכְשׁוּ הָרִי אָנּוּ שְׁלֹשָׁה, וְהַשְׂכִּינָה כְּלוּלָה עִמָּנוּ. וְאֶחָד - שֶׁחֲשַׁבְתִּי שְׁלֹא הֵייתָ אֵלָא כְּמוֹ עֵץ יָבֵשׁ, וְאַתָּה רַעֲנָן כְּמוֹ זֵית. וְאֶחָד - שֶׁיִּפֶּה שְׂאֵלְתָּ, וְהוֹאִיל וְהִתְחַלַּתְתָּ אֶת הַדְּבָר - אָמַר.

פִּתַח וְאָמַר, עֵת לַעֲשׂוֹת לַה' הִפְרוּ תוֹרַתְךָ. עֵת לַעֲשׂוֹת לַה', יֵשׁ עֵת וַיֵּשׁ עֵת. (קהלת א) עֵת לְאֱהָב וְעֵת לִשְׂנֹא. עֵת הִיא לְמַעֲלָה, שְׂאוֹתָה עֵת הִיא סוֹד הָאֱמוּנָה. וְזוֹ נִקְרְאֵת עֵת רִצּוֹן, וְזֶהוּ שֶׁהִתְחַיֵּב אָדָם לְאֱהָב לַה' תְּמִיד, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דברים ו) וְאֶהְבֵת אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ, וְלִכֵּן עֵת לְאֱהָב, זֶהוּ עֵת שֶׁמְחַיֵּב הָאָדָם לְאֱהָב. וַיֵּשׁ עֵת אַחֲרַת שְׁהִיא סוֹד שֶׁל אֱלֹהִים אַחֲרִים, וּמְחַיֵּב הָאָדָם לִשְׂנֹא אוֹתָהּ וְלֹא יִמְשֹׁךְ לְבוֹ אַחֲרֶיהָ, וְעַל זֶה עֵת לִשְׂנֹא, וְלִכֵּן כְּתוּב (ויקרא טז) דְּבַר אֵל אֶהְרֹן אַחִיךָ וְאֵל יָבֵא בְּכָל עֵת אֵל הַקֹּדֶשׁ. (ובאין)

בְּזִמְן שֶׁיִּשְׂרָאֵל מִשְׁתַּדְּלִים בַּתּוֹרָה וּבְמַצּוֹת הַתּוֹרָה, אוֹתָהּ עֵת סוֹד הָאֱמוּנָה הַקְדוּשָׁה מִתְקַנֵּת בְּתַקּוּנֶיהָ וּמִתְקַשֶּׁטת בְּשִׁלְמוֹת כְּרֹאוּי. וּבְזִמְן שֶׁיִּשְׂרָאֵל מִתְבַטְּלִים מִהַתּוֹרָה, כְּבִיכּוֹל אוֹתָהּ עֵת אֵינָה בְּתַקּוּנֶיהָ, וְלֹא נִמְצְאֵת בְּשִׁלְמוֹת וְלֹא בְּאוֹר, וְאֵז עֵת לַעֲשׂוֹת

וּמִשְׁרִיין וְאוֹכְלִסִּין דִּילִיָּה. מְאִי טַעֲמָא. בְּגִין דְּהִפְרוּ תוֹרַתְךָ, וְלֹא מִשְׁתַּדְּלִי בָּהּ בְּנֵי עַלְמָא, כְּדָקָא יְאוּת.

הַהוּא טַיִיעָא דְהוּה טַעִין אַבְתְּרִיָּהוּ, אָמַר לוֹן בְּמִטּוֹ מְנַיִכוּ, שְׂאֵלְתָא חֲדָא בְּעִינָא לְמַנְדַּע. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וּדְאִי אַרְחָא מִתְתַקְנָא קָמָן, שְׂאִיל שְׂאֵלְתְךָ. אָמַר, הֵאִי קָרָא, אִי כְּתִיב יֵשׁ לַעֲשׂוֹת, אוֹ נַעֲשֶׂה, הוּה אָמִינָא הַכִּי. מְאִי עֵת. וְתוּ, לַעֲשׂוֹת לִי, לְפָנֵי יי' אַצְטְרִיךְ, מְאִי לַעֲשׂוֹת לִי. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּכַמָּה גִּוְנִין אַרְחָא מִתְתַקְנָא קָמָן. חַד, דְּהוִינָן תְּרִין, וְהַשְׂתָּא הָא אָנָן תְּלַתָּא, וְשְׂכִינְתָּא אַתְּפִלִּילַת בְּהַדָּן. וְחַד דְּחִשְׁבִּנָּא דְלֹא הוּיַת אֵלָא כְּאִילָנָא יַבְשְׁתָּא, וְאַנְתָּ רַעֲנָנָא כְּזֵיתָא. וְחַד, דְּיְאוּת שְׂאֵלְתָּ, וְהוֹאִיל וְשִׁרִית מְלָה, אִימָא.

פִּתַח וְאָמַר עֵת לַעֲשׂוֹת לִי הִפְרוּ תוֹרַתְךָ. עֵת לַעֲשׂוֹת לִי, אִית עֵת. וְאִית עֵת. (קהלת א)

עֵת לְאֱהָב וְעֵת לִשְׂנֹא. עֵת אִיהוּ לְעִילָא. דְּהִהוּא עֵת, רְזָא דְמַהִימְנוּתָא אִיהוּ. וּדְא אַקְרִי עֵת רִצּוֹן, וְהֵאִי אִיהוּ דְאַתְחַיֵּיב בְּר נֶשׁ לְמַרְחַם לִי תְדִיר, כְּמָה דְאַתָּ אָמַר (דברים ו) וְאֶהְבֵת אֶת יי' אֱלֹהֶיךָ, וְעַל דָּא, עֵת לְאֱהָב, דָּא אִיהוּ עֵת דְאַתְחַיֵּיב בְּר נֶשׁ לְאֱהָב. וְאִית עֵת אַחֲרָא, דְּאִיהוּ רְזָא דְאֱלֹהִים אַחֲרִים, וְאַתְחַיֵּיב בְּר נֶשׁ לְמִשְׁנָא לִיָּה, וְלֹא יִתְמַשֵּׁךְ לְבִיָּה אַבְתְּרִיָּה, וְעַל דָּא עֵת לִשְׂנֹא, וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב (ויקרא טז) דְּבַר אֵל אֶהְרֹן אַחִיךָ וְאֵל יָבֵא בְּכָל עֵת אֵל הַקֹּדֶשׁ. (והכא).

בְּזִמְנָא דִּישְׂרָאֵל מִשְׁתַּדְּלִי בְּאוֹרֵייתָא, וּפְקוּדֵי אוֹרֵייתָא, הַהוּא עֵת רְזָא דְמַהִימְנוּתָא קְדִישָׁא, מִתְתַקְנָא בְּתַקּוּנָהָא, וּמִתְקַשֶּׁטָא בְּשִׁלְמוּתָא, כְּדָקָא יְאוּת. וּבְזִמְנָא דִּישְׂרָאֵל

הָאֱמוּנָה הַקְדוּשָׁה מִתְקַנֵּת בְּתַקּוּנֶיהָ וּמִתְקַשֶּׁטת בְּשִׁלְמוֹת כְּרֹאוּי. וּבְזִמְן שֶׁיִּשְׂרָאֵל מִתְבַטְּלִים מִהַתּוֹרָה, כְּבִיכּוֹל אוֹתָהּ עֵת אֵינָה בְּתַקּוּנֶיהָ, וְלֹא נִמְצְאֵת בְּשִׁלְמוֹת וְלֹא בְּאוֹר, וְאֵז עֵת לַעֲשׂוֹת

מתבטלי מאורייתא, כבכיכול ההוא עת, לאו איהו בתקוננהא, ולא אשתכחת בשלימו, ולא בנהורא וכדין עת לעשות ליי. מאי לעשות. כמה דאת אמר (בראשית ב) אשר ברא אלהים לעשות. מאי לעשות. דאשתארו גופי דשידי, דאתקדש יומא, ולא אתעבדו, ואשתארו לעשות, רוחין בלא גופי. אוף הכא עת לעשות, אשתאר בלא תקונא, ובלא שלימו. מאי טעמא. משום דהפרו תורתך, בגין דאתבטלו ישראל לתתא מפתגמי אורייתא. בגין דההוא עת, הכי קיימא, או סלקא, או נחתא, בגיניהון דישראל.

אתו רבי יוסי ורבי (דף קנ"ו ע"א) חייא ונשקוהו ברישיה. אמר רבי יוסי, ודאי לית אנת פדאי, לטייעא אבתרן. זפאה ארחא דא, דזכינן למשמע דא, זפאה דרא דרבי שמעון שארי בגויה, דאפילו ביני טוריא, חכמתא אשתכחת תמן. נחתו רבי יוסי ורבי חייא, ואזלו תלתהון בארחא.

פתח ההוא טייעא ואמר (תהלים ט) ואני תפלתי לך יי עת רצון אלהים ברב חסדך ענני באמת ישעך, תנינן, אימתי אקרי עת רצון בשעתא דצבור קא מצלאן. שפיר איהו, והכי איהו ודאי. דהא כדין צבורא מסדרי ומתקני תקונא דהאי עת, וכדין איהו עת רצון, ואצטריך למשאל שאלתא, דכתיב אלהים ברב חסדך ענני באמת ישעך דהא כדין אצטריך למשאל שאלתא.

ואני: תפלתי לך יי, הא הכא רזא דיהודא. ואני: דא דוד מלכא, אתר דאקרי גאולה. תפלתי: דא תפלה. והכא איהו סמיכא לגאולה, דאיהו חד. פד איהו סמיך גאולה לתפלה, פדין איהו

לה. מה זה לעשות? כמו שנאמר (בראשית א) אשר ברא אלהים לעשות. מה זה לעשות? שנשארו גופות השדים כשהתקדש היום ולא נעשו, ונשארו לעשות רוחות ללא גופים. אף כאן עת לעשות - נשארו בלי תקון ובלי שלמות. מה הטעם? משום שהפרו תורתך, משום שהתבטלו ישראל למטה מדברי התורה, משום שאותה עת כף עומדת, או עולה או יורדת, בגלל ישראל.

באו רבי יוסי ורבי חייא ונשקוהו בראשו. אמר רבי יוסי, ודאי אינד פדאי לחמר אחרינו. אשרי הדרך הזו שזכינו לשמע את זה. אשרי הדור שרבי שמעון שרוי בתוכו, שאפלו בין ההרים נמצאת שם החכמה. ירדו רבי יוסי ורבי חייא, והלכו לשפתם בדרך.

פתח אותו הסוחר ואמר, (תהלים ט) ואני תפלתי לך ה' עת רצון אלהים ברב חסדך ענני באמת ישעך. שנינו, אימתי נקראת עת רצון? בשעה שהצבור מתפללים. לפה הוא, וכך הוא ודאי. שהרי אז הצבור מסדרים ומתקנים את תקוננה של העת הזאת, ואז הוא עת רצון וצריך לבקש בקשה, שכתוב אלהים ברב חסדך ענני באמת ישעך, שהרי אז יש לבקש את הבקשה. ואני תפלתי לך ה', הרי כאן סוד היחוד. ואני - זה דוד המלך, המקום שנקרא גאלה. תפלתי - זו תפלה. וכאן הוא סמיכה לגאלה, שהוא אחד. כשהוא עת סומך גאלה לתפלה, אזי הוא עת רצון. עת רצון - אף כף, כלל הוא פאחד, עת אחד, רצון אחד,

גאולה לתפלה, פדין איהו

נכללו זה בזה ונהיו אחד. ודוד המלך רצה ליחד בפסוק הזה יחוד אחד.

ואם תאמר, למה התמנה הפסוק הזה בתפלת מנחה של שבת? נאה הוא להיות בשבת באותה תפלת מנחה ולא בתפלת חל, שודאי אין תפלת מנחה של שבת כמו חל. משום שהרי בחל, בשעת המנחה, תלוי הדין בעולם ואינו עת רצון, אבל בשבת כשכל הרגז הוסר והכל נכלל כאחד, ואף על גב שמתעורר דין, זו התבשמות, ולכן צריך פסוק של יחוד ליחד את כל הדרגות. שפשיש יחוד, הדין מתחבר ונכלל ברחמים והכל מתבסם, ואז פתוב עת רצון. עת רצון כולל הכל כאחד. והדין מתבסם באותו זמן, ויש שמחה בכל.

משה הסתלק מן העולם באותה שעת תפלת מנחה של שבת, בשעה שנמצאת עת רצון. ובאותה שעה רצון היה למעלה, וצער למטה, ועל זה ננעלו השערים בשבת משעת המנחה ומעלה. אילו שערים ננעלו? שערי בית המדרש, כדי להזכיר את משה הרועה הנאמן שהתורה התבטלה בגללו.

באותו זמן בית מדרשו של משה בטל, כל שפן האחרים. מי רואה את שערי בית מדרשו של משה שננעלו, ושלא ינעלו כל האחרים? כשהתורה של משה עצובה עליו באותו זמן, מי לא עצוב? משום כך כל שערי בית המדרש ננעלו, והצטרכו כלם לצדק את הקדוש ברוך הוא בדרך שבת, ונהינו (תהלים לו) צדקתך בְּהַרְרֵי אֵל.

עת רצון. עת רצון: אוף הכי, פללא איהו כחדא, עת חד, רצון חד, אתפלילו דא בדא, ויהו חד. ודוד מלכא בעא ליחדא בהאי קרא, יחודא חדא.

ואי תימא, אמאי אתמני האי קרא, בצלותא דמנחה דשבת. יאות איהו למהוי בשבת בהיא צלותא דמנחה, ולא בצלותא דחול, דודאי לאו צלותא דמנחה דשבת פחול. בגין דהא בחול בשעתא דמנחה, תליא דינא בעלמא, ולא איהו עת רצון. אבל בשבת, דכל רוגזא אתעדי, וכלא אתפליל פחדא, ואף על גב דדינא אתער, אתבסמותא איהו, ועל דא אצטריף קרא דיחודא, ליחדא כל דרגין, דכד הוי יחודא, דינא אתחבר ואתפליל ברחמי, ואתבסם כלא, וכדין עת רצון פתיב. עת רצון, פליל כלא כחדא. ודינא אתבסם בההוא זמנא, והוי חדוה בכלא.

משה אסתלק מעלמא, בההיא שעתא דצלותא דמנחה דשבת, בשעתא דעת רצון אשתכח. ובההיא שעתא רעוא הוה לעילא, וצערא לתתא, ועל דא ננעלו תרעין בשבת, משעתא דמנחה ולעילא. מאן תרעין ננעלו. תרעין דבי מדרשא, בגין לאדפרא למשה רעיא מהימנא, דאורייתא אתבטלא בגיניה.

בההוא זמנא, בי מדרשא דמשה אתבטיל, כל שפן אתרנין. מאן חמי תרעין דבי מדרשא דמשה דננעלו, דלא ננעלו אתרנין פלהו. אורייתא דמשה עצובא עליה בההוא זמנא, מאן לא עצוב. בגין כך כל תרעין דבי מדרשי ננעלו, ואצטריכו כלא לצדקא ליה לקידשא בריהו הוא בארח שבחא, והיינו (תהלים לו) צדקתך בְּהַרְרֵי אֵל.

שְׂרֵשֶׁה הֵם שֶׁהִסְתַּלְקוּ מִן הָעוֹלָם בְּזֶמַן הַזֶּה, וְכֵלָם כְּלוּלִים בְּמֹשֶׁה. אֶחָד - מֹשֶׁה הַנְּבִיא הַנְּאֻמָּן הָעֲלִיּוֹן, וְאֶחָד - יוֹסֵף הַצַּדִּיק, וְאֶחָד - דָּוִד הַמֶּלֶךְ. מִשּׁוּם כֵּן יֵשׁ כָּאֵן שְׁלֹשָׁה צְדוּקֵי דִין. אֶחָד הוּא שֶׁל יוֹסֵף הַצַּדִּיק קוֹדֵם לְכָל אֱלֹהִים, וְזֶהוּ צְדָקְתָּךְ כְּהַרְרִי אֵל מִשְׁפָּטֶיךָ תְּהוּם רַבָּה וְגו' , שֶׁהוּא לְבַדּוֹ כְּהַרְרִי אֵל, כְּמוֹ כָּל הַהַרִים הָעֲלִיּוֹנִים. וְאֶחָד מֹשֶׁה הַנְּבִיא הַנְּאֻמָּן, וְזֶהוּ שְׂכֵתוֹב (שם עא) וְצְדָקְתָּךְ אֱלֹהִים עַד מְרוֹם אֲשֶׁר עֲשִׂיתָ גְדוּלוֹת, מִשּׁוּם שֶׁהוּא נוֹטֵל לְכָל הַצְּדִידִים, יְמִין וְשְׂמָאל. וְאֶחָד הוּא דָּוִד הַמֶּלֶךְ, וְזֶהוּ שְׂכֵתוֹב (שם קיט) צְדָקְתָּךְ צָדֵק לְעוֹלָם וְתוֹרְתָךְ אֱמֶת. לְעוֹלָם - זֶה דָּוִד הַמֶּלֶךְ. אִזּוֹ מִתְכַּנֵּס הַכֹּל בְּזֶמַן הַזֶּה, תּוֹרָה שְׂבֻכְתָּב וְתוֹרָה שְׂפֻעֵל פֶּה. וְעַל זֶה בְּזֶמַן הַזֶּה נִנְעָלוּ שְׁעָרֵי תּוֹרָה, וְנִנְעָלוּ שְׁעָרֵי כָּל הָעוֹלָם בְּזֶמַן הַזֶּה.

בְּשַׁעַת שְׁמַת יוֹסֵף הַצַּדִּיק, יָבִשׁוּ הַמְּקוֹרוֹת וְהַמְּעִינּוֹת, וְכָל הַשְּׂבֻטִים נִפְלוּ בְּגִלוֹת. פְּתַחוּ הָעֲלִיּוֹנִים וְאִמְרוּ, צְדָקְתָּךְ כְּהַרְרִי אֵל מִשְׁפָּטֶיךָ תְּהוּם רַבָּה וְגו' .

בְּשַׁעַת שְׁמַת מֹשֶׁה, נִחְשַׁף הַשֵּׁמֶשׁ בְּצִהְרִים, וְנִנְעָלָה תּוֹרָה שְׂבֻכְתָּב, הָאוֹר שֶׁל הָאֶסְפֶּקְלָרִיָּה הַמְּאִירָה. בְּשַׁעַת שְׁמַת דָּוִד הַמֶּלֶךְ, כָּנְסָה הַלְּבָנָה אֶת אִוְרָהּ, וְתוֹרָה שְׂפֻעֵל פֶּה כָּנְסָה אֶת אִוְרָהּ. וּמֵאוֹתוֹ זְמַן נִגְזְרוּ אוֹרוֹת הַתּוֹרָה, וְהַתְּרַבְּתָה הַמְּחַלְקַת עַל הַמְּשֻׁנָה, וְהַחֲכָמִים בְּמַחְלָקָת, וְכָל חֲזָקֵי הַלֵּב בְּעַרְבוּבָה. וְעַל זֶה אֵין שְׂמַחַת הַתּוֹרָה בְּאוֹתוֹ זְמַן בְּכָל דּוֹרוֹת הָעוֹלָם.

וְיִמְחֵן חֲמֻרוֹת הַתְּעִנּוּיֹת שְׂגֻזְרוּ רַבָּנֵי? כְּשִׁמְת פְּלוּנֵי גְזָרוּ תְּעִנּוּת, כְּשֶׁהִיָּה כֵּן גְזָרוּ כֵּן. (ע"ה שְׁהִיָּה) וְכִשְׁהִיָּה כְּנוֹס יֵתֵר שֶׁל שְׂמַחַת

תְּתָרָא אֵינּוֹן דְּאִסְתַּלְקוּ מִעֲלָמָא בְּהַאי זְמַנָּא, וְכִלְהוּ כְּלוּלֵן בְּמֹשֶׁה. חַד, מֹשֶׁה נְבִיאָה מְהִימָנָא עֲלָאָה. וְחַד, יוֹסֵף צַדִּיקָא. וְחַד, דָּוִד מְלָכָא. בְּגִינֵי כֵּן, תְּלַת צְדוּקֵי דִינֵי הַכָּא, חַד אִיהוּ דִּיוֹסֵף זְכָאָה, קָדִים לְכָל הַנִּי, וְדָא אִיהוּ צְדָקְתָּךְ כְּהַרְרִי אֵל מִשְׁפָּטֶיךָ תְּהוּם רַבָּה וְגו' , דָּא יוֹסֵף, דְּאִיהוּ בְּלַחֲדוּי כְּהַרְרִי אֵל, כְּכִלְהוּ טוֹרִין עֲלָאִין. וְחַד מֹשֶׁה נְבִיאָה מְהִימָנָא, וְדָא אִיהוּ דְכֻתִּיב, (תהלים עא) וְצְדָקְתָּךְ אֱלֹהִים עַד מְרוֹם אֲשֶׁר עֲשִׂיתָ גְדוּלוֹת, בְּגִין דְּאִיהוּ נָטִיל לְכָל סְטָרִין, יְמִינָא וְשְׂמָאלָא. וְחַד אִיהוּ דָּוִד מְלָכָא, וְדָא אִיהוּ דְכֻתִּיב, (תהלים קיט) צְדָקְתָּךְ צָדֵק לְעוֹלָם וְתוֹרְתָךְ אֱמֶת, לְעוֹלָם: דָּא דָּוִד מְלָכָא. בְּדִין אֲתַכְּנִישׁ כְּלָא בְּהַאי זְמַנָּא, תּוֹרָה שְׂבֻכְתָּב, וְתוֹרָה שְׂפֻעֵל פֶּה. וְעַל דָּא בְּהַאי זְמַנָּא נִנְעָלוּ תְּרַעֵי דְאוֹרֵייתָא, וְנִנְעָלוּ תְּרַעֵי דְכָל עֲלָמָא, בְּהַאי זְמַנָּא.

בְּשַׁעַתָּא דְמִית יוֹסֵף צַדִּיקָא, יָבִשׁוּ מְקוֹרֵין וּמְבוּעֵין, וְכִלְהוּ שְׂבֻטִין נִפְלוּ בְּגִלוֹתָא, פְּתַחוּ עֲלָאִי וְאִמְרוּ, צְדָקְתָּךְ כְּהַרְרִי אֵל מִשְׁפָּטֶיךָ תְּהוּם רַבָּה וְגו' .

בְּשַׁעַתָּא דְמִית מֹשֶׁה, אֲתַחֲשַׁף שְׂמָשָׁא בְּטִיְהִירָא, וְאִנְעֵלַת תּוֹרָה שְׂבֻכְתָּב, נְהוּרָהָא דְאֶסְפֶּקְלָרִיָּה דְנְהִירָא.

בְּשַׁעַתָּא דְמִית דָּוִד מְלָכָא, פְּנִישַׁת סִיְהִירָא נְהוּרָהָא (ד' קנ"ו ע"ב) וְאוֹרֵייתָא דְכַעַל

פֶּה כְּנִישַׁת נְהוּרָהָא. וּמַהֲהוּא זְמַנָּא אֲתַגְּנִיזוּ נְהוּרִין דְאוֹרֵייתָא, וְאִסְגִּיאוּ מַחְלוּקַת עַל מְשֻׁנָה, וְחִפְימִיָּא בְּמַחְלוּקַת, וְכִלְהוּ תְּקִיפֵי לְבָא בְּעַרְבוּבָא. וְעַל דָּא, חֲדוּה דְאוֹרֵייתָא לָאו אִיהוּ בְּהַהוּא זְמַנָּא, בְּכָל דְרִין דְעֲלָמָא.

וְיִמְחֵן אֵינּוֹן חוֹמְרֵי דְתְּעִנּוּיֹת דְגְזָרוּ רַבָּנֵן, כִּד מִית פְּלוּנֵי, גְזָרוּ תְּעִנּוּת. כִּד הוּהוּ כֵּן,

הַתּוֹרָה שֶׁבְכַתֵּב וְתוֹרָה שֶׁבְעַל פֶּה,
בְּאוֹתוֹ זְמַן עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה
שְׁצַרְיָךְ לְנַעַל שְׁעָרֵי הַתּוֹרָה בְּאוֹתוֹ
זְמַן.

וְלָכֵן אוֹמְרִים אֵת אֵלוֹ צְדוּקֵי
הַדִּין, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר. שְׁמַחוּ רַבִּי
יוֹסֵי וְרַבִּי חֲזִיָּא וְנִשְׁקוּהוּ בְּרֵאשׁוֹ
כְּמַקְדָּם, וְאָמְרוּ, אֲשֶׁרִי חֲלַקְנוּ
בְּדַרְךָ הַזֶּה!

עוֹד פִּתַּח וְאָמַר, (קהלת ב) הַחֲכָמָה
תַּעֲזוּ לַחֲכָם מֵעֲשֶׂרָה שְׁלִיטִים אֲשֶׁר
הֵיוּ בְּעִיר. הַחֲכָמָה תַּעֲזוּ לַחֲכָם -
זֶה מֹשֶׁה. כְּשֶׁעָלָה לְהָר סִינַי לְקַבֵּל
תּוֹרָה, הִנְדַּעְזוּעוּ כָּל אוֹתָם רְקִיעִים
וְכָל אוֹתָם מַחְנוֹת עֲלִיוֹנִים, וְאָמְרוּ
לְפָנָיו: רַבּוֹן הָעוֹלָם, וּמָה כָּל טוֹב
וְכָל שְׂמֵחָה שֶׁלָּנוּ אֵינָה אֵלָּא
בַּתּוֹרָה, וְאִתָּה רוּצָה לְהוֹרִידָהּ
לְאַרְצֵנוּ? הַתְּקַבְּצוּ עַל מֹשֶׁה
לְשַׂרְפוֹ בְּאֵשׁ. הַתְּחַזֵּק מֹשֶׁה וְכוּ',
כְּמוֹ שֶׁבְּאֵרוֹת הַחֲבָרִים, שְׁאָמַר
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה וְכוּ'.

אָבֵר, הַחֲכָמָה תַּעֲזוּ לַחֲכָם - כָּל
מִי שֶׁמִּתְעַסֵּק בַּתּוֹרָה וּמִשְׁתַּדֵּל בָּהּ
לְשִׂמְחָה, מִתְחַזֵּק בַּתּוֹרָה בְּשִׂעָה
שְׁצַרְיָךְ לוֹ תִקַּף וְחֻזַּק לְהִגָּן עָלָיו
בְּשִׂעָה שְׁצַרְיָךְ. וְאוֹתוֹ תִקַּף וְחֻזַּק
מֵאִיזָה מְקוֹם מִתְחַזֵּק? חֲזוּר וְאָמַר,
מֵעֲשֶׂרָה שְׁלִיטִים. מֵאוֹתָן עֲשֶׂר
אֲמִירוֹת שֶׁכְּתוּבוֹת בַּתּוֹרָה, שֶׁהֵם
שְׁלִיטִים עֲלִיוֹנִים, שְׂאָדָם מִתְחַזֵּק
בָּהֶם בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.
כָּל סוּדוֹת הָעוֹלָם וְכָל הַמַּצּוֹת
וְכָל הַחֲכָמָה שֶׁלְמַעַלָּה וּמִטָּה
תְּלוּיִים בָּהֶם, וּבָהֶם הֶפֶל נִכְלָל,
וְהֶפֶל הוּא בַּתּוֹרָה. אֲשֶׁרִי חֲלַקוּ
שֶׁל מִי שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה לְהִיּוֹת
מִתְחַזֵּק בְּחֻזַּק לְעוֹלָם הַבָּא.

עֲשֶׂרָה שְׁלִיטִים - עֲשֶׂרָה מִיָּנִי

גָּזְרוּ כֵּךְ. (ס"א דא דהוה) וְכַד הָוָה כְּנִישׁוֹ יִתִּיר
דְּחֻדָּה דְּתוֹרָה דְּבִכְתָּב וְתוֹרָה דְּבְעַל פֶּה,
בְּהֵוָא זְמַנָּא, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה דְּאַצְטְרִיךְ
לְמַנְעַל תְּרַעֲי דְאוּרִייתָא בְּהֵוָא זְמַנָּא.

וּבְגִין כֵּךְ אֲמַרִינָן הֵינִי צְדוּקֵי דִינָא, כְּמָה
דְּאִתְמַר. חֲדוּ רַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי חֲזִיָּא,
וְנִשְׁקוּהוּ בְּרִישִׁיָּה כְּמַלְקָדְמִין, אָמְרוּ זַכָּאָה
חוּלְקָנָא בְּהַאי אַרְחָא.

הֵנוּ פִּתַּח וְאָמַר. (קהלת ו) הַחֲכָמָה תַּעֲזוּ לַחֲכָם
מֵעֲשֶׂרָה שְׁלִיטִים אֲשֶׁר הֵיוּ בְּעִיר. הַחֲכָמָה
תַּעֲזוּ לַחֲכָם, דָּא מֹשֶׁה, כַּד סָלִיק לְטוֹרָא דְּסִינַי
לְקַבֵּל אֲוִרִייתָא, אֲזִדְעָזְעוּ כָּל אֵינּוֹן רְקִיעִין,
וְכָל אֵינּוֹן מְשַׁרְיִין עֲלֵאִין, וְאָמְרוּ קָמִיָּה,
מֵאִרְיָה דְּעֵלְמָא, וּמָה כָּל טוֹבָא, וְכָל חֻדָּה
דִּילָן, לָאוּ אִיהוּ אֵלָּא בְּאוּרִייתָא, וְאֵת בְּעִי
לְנַחְתָּא לָהּ בְּאַרְעָא. אִתְכְּנִישׁוּ עַל מֹשֶׁה
לְאוּקְדִיָּה בְּנוּרָא, אִתְתַּקַּף מֹשֶׁה וְכוּ', כְּמָה
דְּאוּקְמוּהָ חֲבָרִיָּא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר
לִיָּה לְמֹשֶׁה וְכוּלֵי.

אָבֵר הַחֲכָמָה תַּעֲזוּ לַחֲכָם, כָּל מֵאֵן דְּאִתְעַסֵּק
בְּאוּרִייתָא, וְאִשְׁתַּדֵּל בָּהּ לְשִׂמְחָה, אִתְתַּקַּף
בָּהּ בְּאוּרִייתָא, בְּשִׂעָתָא דְּאַצְטְרִיךְ לְמַהוּי לִיָּה
תְּקַפָּא וְחִילָא, לְאַגְנָא עֲלִיָּה בְּשִׂעָתָא
דְּאַצְטְרִיךְ. וְהֵוָא תְּקַפָּא וְחִילָא מֵאֵן אִתְר
אִתְתַּקַּף. הָדָר וְאָמַר, מֵעֲשֶׂרָה שְׁלִיטִים. אֵינּוֹן
עֲשֶׂר אֲמִירָן דְּכְתִיבִין בָּהּ בְּאוּרִייתָא, דְּאֵינּוֹן
שְׁלִיטִין עֲלֵאִין, דְּבַר נִשְׁ אִתְתַּקַּף בְּהוּא בְּהַאי
עֵלְמָא, וּבְעֵלְמָא דְּאִתִּי כָּל רִזִּין דְּעֵלְמָא, וְכָל
פְּקוּדִין, וְכָל חֲכָמָתָא דְּעִילָא וְתַתָּא, בְּהוּ
תְּלִיא, וּבְהוּ אִתְכְּלִיל כְּלָא, וְכָלָא אִיהוּ

בְּאוּרִייתָא. זַכָּאָה חוּלְקִיָּה מֵאֵן דְּאִשְׁתַּדֵּל בְּאוּרִייתָא, לְמַהוּי מִתְתַּקַּף
בְּתַקְפָּא לְעֵלְמָא דְּאִתִּי.

עֲשֶׂרָה שְׁלִיטִין, עֲשֶׂר זִינֵי חֲכָמָתָא אֵינּוֹן בָּהּ בְּאוּרִייתָא, בְּעֲשֶׂר שְׂמָהָן

חכמה הם בתורה, בעשרה שמות חקוקים, ונכללו בשם אחד של עשרים ושנים אותיות חקוקות, סודות העולם הבא, באותם זהרים, שאין העין שולטת לראות, ואפלו בשכל לדעת, ולהסתכל באותו עדון ותשוקה שהקדוש ברוך הוא הוריש לצדיקים לעולם הבא, כמו שנאמר (ישעיה סד) עין לא ראתה אלהים וזולתך יעשה למחכה לו. שדחנו של אדם מזכה אותו לאכל על שלחן אחר בעדון של אותו העולם, כמו שנאמר (שמואל ב ט) כי על שלחן המלך תמיד הוא אכל. ודוד המלך היה אומר, תערוף לפני שלחן נגד צררי, וזהו עריכת השלחן באותו עולם, שהרי אז הוא עדון ותשוקה שהנשמה נהנית בהם בעולם הבא.

וכי שלחן יש לנשמות באותו עולם? כן. שהרי מזון וספוק ועדון אוכלים באותו עולם כמו שאוכלים מלאכים עליונים. וכי מלאכים עליונים אוכלים? כן. פמותם אכלו ישראל במדבר. ואותו מזון סוד הוא לטל ששופע ונמשך ממעלה מסוד העולם הבא, והוא מזון של אור שמן משחת קדש, ונשמות הצדיקים נזונות משם בגן עדן ונהנות שם, שהרי שם נשמות הצדיקים מתלבשות בגן עדן של מטה כמו שהעולם הזה.

ובשבתות ובזמנים מתפשטים ועולים לראות בכבוד רבונם ולהתעדן בעדון עליון פראוי, שפתוב (ישעיה סו) והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו יבוא כל בשר להשתתחות לפני אמר ה'. וכי כל בשר יבוא? לא כף היה לו לכתב, אלא כל רוח או כל נשמה. מהו כל בשר?

גליפין, ואתפלילו בשמא חד, דעשרין ותריין אתון גליפין, רזין דעלמא דאתי, באינון זיהרין, דלא שלטא עינא למחמי, ואפילו בסכלתנו למנדע, ולאסתפלא בההוא עדונא, וכסופא, דקודשא בריך הוא אחסין לון לצדיקיא לעלמא דאתי. פמה דאת אמר (ישעיה סד) עין לא ראתה אלהים וזולתך יעשה למחכה לו. פתורא דבר נש, מזפי ליה למיכל על פתורא אחרא, בעדונא דההוא עלמא, פמה דאת אמר (שמואל ב ט) פי על שלחן המלך תמיד הוא אוכל. ודוד מלפא הוה אמר, (תהלים כג) תערוף לפני שלחן נגד צוררי, ודא איהו אתסדרותא דפתורא בההוא עלמא, דהא כדין איהו עדונא וכסופא, דנשמתא אתהני בהו, בעלמא דאתי.

וכי פתורא אית לון לנשמתין בההוא עלמא. אין. דהא מזונא וספוקא דעדונא, אכלי בההוא עלמא, פגוונא דמלאכי עלאי אכלי. וכי מלאכי עלאי אכלי. אין. פגוונא דלהון אכלו ישראל במדברא. וההוא מזונא, רזא איהו לטלא, דנגיד ואתמשך מעילא, מרזא דעלמא דאתי, ואיהו מזונא דנהירו משח רבות קדשא, ונשמתהון דצדיקיא אתזנו מתמן בגנתא דעדן, ואתהנון תמן. דהא תמן נשמתהון דצדיקיא, מתלבשן בגנתא דעדן דלתתא, פגוונא דהאי עלמא.

ובשבתוי ובזמני, מתפשטאן, וסלקין למחמי ביקרא דמאריהון, ולא אתעדנא בעדונא עלאה כדקא יאות, דכתוב, (ישעיה סו) והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו יבוא כל בשר להשתתחות לפני אמר יי'. וכי כל בשר ייתי, לאו הכי הוה ליה למכתב, אלא כל רוח או כל נשמה, מהו כל בשר?

אָרְאָה קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עֲבַד לִיה לְבַר נֶשׁ בְּהַאי
 עֲלֵמָא, פְּגוּוּנָא דִּיקְרָא דְכְבוּד עֲלָאָה
 לְעֵילָא. הַהוּא כְבוּד עֲלָאָה, אִיהוּ רוּחַ לְרוּחַ,
 וְנִשְׁמָתָא לְנִשְׁמָה, (דף קנ"ז ע"א) עַד דְמָטִי לְחַד
 אֲתֵר לְתַמָּא דְאֶקְרִי גּוּף, וּבְהַאי עֵייל חַד רוּחַ
 דְמְקוּרָא דְחַיִּים, דְאֶקְרִי כָל, בְּדָא אִיהוּ כָל
 טוּבָא, וְכָל מְזוּנָא, וְכָל סְפוּקָא, דְהַהוּא גּוּף.
 וְרָזָא דָא, (קהלת ה) וַיִּתְרוֹן אֶרֶץ בְּכַל הַיָּמִים
 כָּבֵל הַיָּמִים) הַאי כָּל אִיהוּ רוּחַ לְהַהוּא גּוּף.
 פְּגוּוּנָא דָא בַר נֶשׁ בְּהַאי עֲלֵמָא, אִיהוּ גּוּף,
 וְרוּחַ דְשִׁלְטָא בֵיה, פְּגוּוּנָא דְהַהוּא רוּחַ עֲלָאָה,
 (כ"א דְשִׁלְטָא עַל גּוּפָא דְאֶקְרִי כָל) דְאֶקְרִי כָל, דְשִׁלְט עַל
 גּוּפָא לְעֵילָא, וְדָא הוּא דְאֶקְרִי כָל בְּשֵׁר, וְעַל
 דָא כְתִיב, יָבֹא כָל בְּשֵׁר לְהַשְׁתַּחֲוֹת לְפָנַי אָמַר
 יי'. עַל הַהוּא עֲדוּנָא פְתִיב, (ישעיה סד) עֵינן לֹא
 רָאִתָּה אֱלֹהִים זּוֹלְתָךְ יַעֲשֶׂה לְמַחְפָּה לּוֹ.
 חֲדוּ חֲבַרְיָא בְּאַרְחָא. פַּד מְטוּ לְגוּ טוּרָא חַד
 אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא לְהַהוּא טַיִיעָא, מַה שְׂמָךְ.
 אָמַר לִיה חֲנָן. אָמַר לִיה קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 יַחֲנִנְךָ, וַיִּשְׁמַע לְקוֹלְךָ בְּשַׁעֲתָא דְתַצְטְרִיךְ לִיה.
 אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וַדַּאי הָא נָטִי שְׂמָשָׁא, וְהֲכִי
 בְתֵר טוּרָא דָא, אִית פְּפֵר חַד עַל שְׂמָךְ, דְאֶקְרִי
 כְּפֵר חֲנָן, נְבִית פִּמְן בְּגִין יְקָרָא דְשְׂמָךְ. פַּד מְטוּ
 לְהַתָּם, עָאלוּ לְבֵית אוּשְׁפִיזֵיהוּ, וְסִדְרוּ
 קְמִיֵּיהוּ פְתוּרָא, בְּכַמְהָ זִינִין לְמִיכָל. אָמַר רַבִּי
 חֲזִיָּא, וַדַּאי פְתוּרָא דָא, פְּגוּוּנָא דְעֵלְמָא דְאֲתִי,
 וְאִית לָן לְסִלְקָא הַאי פְתוּרָא, וְלֹא עֲטָרָא לִיה
 בְּמַלְיָן דְאוּרִייתָא.

פְתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, (דברים ח) וְאֶכְלֶתְּ וּשְׂבַעְתְּ
 וּבִרְכַתְּ אֶת יי' אֱלֹהֶיךָ עַל הָאֶרֶץ הַטּוֹבָה
 אֲשֶׁר נָתַן לָךְ. אִי בְּאַרְעָא דִישְׂרָאֵל מְבָרְכִינָן,
 לְבַר מְאַרְעָא מְנַלָן. דְהַא בְּגוּוּנָא דָא לֹא
 אֲצִטְרִיךְ. אֲלֵא, קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא כַד בְּרָא עֲלֵמָא, פְּלִיג אַרְעָא, יִשׁוּבָא

אָרְאָה קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עֲבַד לִיה לְבַר נֶשׁ בְּהַאי
 עֲלֵמָא, פְּגוּוּנָא דִּיקְרָא דְכְבוּד עֲלָאָה
 לְעֵילָא. הַהוּא כְבוּד עֲלָאָה, אִיהוּ רוּחַ לְרוּחַ,
 וְנִשְׁמָתָא לְנִשְׁמָה, (דף קנ"ז ע"א) עַד דְמָטִי לְחַד
 אֲתֵר לְתַמָּא דְאֶקְרִי גּוּף, וּבְהַאי עֵייל חַד רוּחַ
 דְמְקוּרָא דְחַיִּים, דְאֶקְרִי כָל, בְּדָא אִיהוּ כָל
 טוּבָא, וְכָל מְזוּנָא, וְכָל סְפוּקָא, דְהַהוּא גּוּף.
 וְרָזָא דָא, (קהלת ה) וַיִּתְרוֹן אֶרֶץ בְּכַל הַיָּמִים
 כָּבֵל הַיָּמִים) הַאי כָּל אִיהוּ רוּחַ לְהַהוּא גּוּף.
 פְּגוּוּנָא דָא בַר נֶשׁ בְּהַאי עֲלֵמָא, אִיהוּ גּוּף,
 וְרוּחַ דְשִׁלְטָא בֵיה, פְּגוּוּנָא דְהַהוּא רוּחַ עֲלָאָה,
 (כ"א דְשִׁלְטָא עַל גּוּפָא דְאֶקְרִי כָל) דְאֶקְרִי כָל, דְשִׁלְט עַל
 גּוּפָא לְעֵילָא, וְדָא הוּא דְאֶקְרִי כָל בְּשֵׁר, וְעַל
 דָא כְתִיב, יָבֹא כָל בְּשֵׁר לְהַשְׁתַּחֲוֹת לְפָנַי אָמַר
 יי'. עַל הַהוּא עֲדוּנָא פְתִיב, (ישעיה סד) עֵינן לֹא
 רָאִתָּה אֱלֹהִים זּוֹלְתָךְ יַעֲשֶׂה לְמַחְפָּה לּוֹ.

חֲדוּ חֲבַרְיָא בְּאַרְחָא. פַּד מְטוּ לְגוּ טוּרָא חַד
 אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא לְהַהוּא טַיִיעָא, מַה שְׂמָךְ.
 אָמַר לִיה חֲנָן. אָמַר לִיה קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 יַחֲנִנְךָ, וַיִּשְׁמַע לְקוֹלְךָ בְּשַׁעֲתָא דְתַצְטְרִיךְ לִיה.
 אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וַדַּאי הָא נָטִי שְׂמָשָׁא, וְהֲכִי
 בְתֵר טוּרָא דָא, אִית פְּפֵר חַד עַל שְׂמָךְ, דְאֶקְרִי
 כְּפֵר חֲנָן, נְבִית פִּמְן בְּגִין יְקָרָא דְשְׂמָךְ. פַּד מְטוּ
 לְהַתָּם, עָאלוּ לְבֵית אוּשְׁפִיזֵיהוּ, וְסִדְרוּ
 קְמִיֵּיהוּ פְתוּרָא, בְּכַמְהָ זִינִין לְמִיכָל. אָמַר רַבִּי
 חֲזִיָּא, וַדַּאי פְתוּרָא דָא, פְּגוּוּנָא דְעֵלְמָא דְאֲתִי,
 וְאִית לָן לְסִלְקָא הַאי פְתוּרָא, וְלֹא עֲטָרָא לִיה
 בְּמַלְיָן דְאוּרִייתָא.

פְתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, (דברים ח) וְאֶכְלֶתְּ וּשְׂבַעְתְּ
 וּבִרְכַתְּ אֶת יי' אֱלֹהֶיךָ עַל הָאֶרֶץ הַטּוֹבָה
 אֲשֶׁר נָתַן לָךְ. אִי בְּאַרְעָא דִישְׂרָאֵל מְבָרְכִינָן,
 לְבַר מְאַרְעָא מְנַלָן. דְהַא בְּגוּוּנָא דָא לֹא

הקדוש ברוך הוא את העולם, חלק את הארץ. הישוב הוא לצד אחד, והתרכה היא לצד אחר. חלק את הישוב והקיף את העולם סביב נקדה אחת, ומי היא? הארץ הקדושה. הארץ הקדושה היא מרכז העולם, ובאמצע הארץ הקדושה היא ירושלים. אמצע ירושלים הוא בית קדש הקדשים. וכל הטוב וכל המזון של כל הישוב יורד לשם מלמעלה, ואין לה מקום בכל הישוב שלא נזון משם.

חלק את התרכה, ולא נמצא מקום חרב קשה בכל העולם פרט לאותו מדבר, ששכרו ישראל כחו ותקפו ארבעים שנה, כמו שנאמר (דברים ח) המוליכך במדבר הגדל והנורא. באותו מדבר שולט הצד האחר, ובעל פרוו הלכו עליו ישראל ושכרו כחו ארבעים שנים. ואם ישראל נמצאו צדיקים באותם ארבעים שנים, היה מעבר אותו הצד האחר מן העולם. ומשהגזירו את הקדוש ברוך הוא כל אותן פעמים, התחזק אותו הצד האחר, ונפלו כלם תחת רשותו.

ואם תאמר, והרי משה שעלה על כל בני העולם איך מת שם? - לא כן, שהרי משה הנאמן לא היה ברשותו אלא בהר העברים. מה זה העברים? מחלקת. שנהלקו עליו שליטים עליונים שלמעלה, ולא נמסר בידי ממנה ושליט אחר, ונשאר כן, עד שבא משה העבד הנאמן ושלט עליו, ונקבר שם, ולא התעסק בקבורתו - רק הקדוש ברוך הוא לבדו, שפתיב (שם לד) ויקבר אתו בני.

ויקבר אתו, מי? אותו שפתיב בו בדרך נסתר (שמות כד) ואל משה אמר, ולא כתוב מי הוא. ויקרא אל משה, ולא כתוב מי הוא. אף

איהו לסטר חד, וחרבא איהו לסטר אחרא. פליג ישובא, ואסחר עלמא סחרניה דנקודה חדא. ומאן איהו, דא ארעא קדישא, ארעא קדישא אמצעיתא דעלמא. ובאמצעיתא דארעא קדישא, איהו ירושלים. אמצעיתא דירושלים איהו בית קדש הקדשים, וכל טיבו וכל מזונא דכל ישובא, תמן נחית מלעילא. ולית לה אחר בכל ישובא דלא אתון מתמן. פליג חרבא. ולא אשתכח חרבא תקיפא בכל עלמא, בר ההוא מדבר, דתברו חיליה ותקפיה ישראל ארבעים שנה, כמה דאת אמר (דברים ח) המוליכך במדבר הגדול והנורא. בההוא מדברא, שלטא סטרא אחרא, ובעל פרחיה אזלו ישראל עליה, ותברו חיליה, ארבעין שנין. ואי ישראל ישתכחו ופאין באינון ארבעין שנין, הוה מתעברא ההוא סטרא אחרא מעלמא, ומדקא ארגיזו ליה לקידשא בריך הוא כל אינון זמנין, אתתקף ההוא סטרא אחרא, ונפלו כלהו תמן תחות רשותיה.

ואי תימא, והא משה דסליק על כל בני עלמא, היך מית תמן. לאו הכי, דהא משה מהימנא לא הוה ברשותיה, אלא בהר העברים. מאי העברים. פלוגתא. דאתפלגו עליה שליטין עלאין דלעילא, ולא אתמסר בידי דממנא ושליטא אחרא, ואשתאר הכי, עד דאתא משה עבדא מהימנא, ושליט עליה, ואתקבר תמן, ולא אתעסק ביה בקבורתיה, בר קדשא בריך הוא בלחודוי, דכתיב, (דברים לד) ויקבר אותו בני.

ויקבר אתו, מאן. ההוא דכתיב ביה בארץ סתים, (שמות כד) ואל משה אמר, ולא כתיב מאן איהו. ויקרא אל משה, ולא כתיב

כאן ויקבר אתו, ולא כתוב מי הוא, אלא ודאי מקום זה ידוע הוא לחברים. ולכן באותו הר לא שלט עליו - רק משה לבדו, והוא נקבר שם. ובשביל להודיע לכל הדורות האחרים של העולם שאותם מתי מדבר יקומו, אותו הרועה שלהם השרה בתוכם, להיות כלם בהתעוררות העמידה לעולם הבא.

ואם תאמר, אם כך שאותו מדבר הוא תקף וכח הצד האחר, איך צוה הקדוש ברוך הוא על אותו שעיר לשלחו להר אחר שנקרא עזאזל? הנה להם לשלחו לאותו הר שהלכו בו ישראל במדבר. אלא, כיון שהרי הלכו בו ישראל ארבעים שנים, הרי נשבר תקפו. ותקפו התחזק במקום שלא עבר בו איש שם לעולמים, ובאותו הר הרי הנה דיורם של ישראל שם ארבעים שנים.

אבר בשעיר הזה, אותו מקום הוא סלע חזק עליון, ותחת עמק אותו סלע, שאיש לא (אינו יכול להכנס לשם) נכנס שם, הוא שולט יותר לאכל טרפו, כדי שיעבר מעל ישראל ולא ימצא להם מקטרג עליהם בישוב.

ש'טמונ של סוד האמונה תוך מרבו הנקדה של כל (העולם) הארץ הקדושה בבית קדש הקדשים. ואף על גב שעכשו אינו בקיום, בזכותו נזון כל העולם, ומזון וספוק יוצאים משם לכל בכל מקום של צד הישוב. ולכן, אף על גב שישאל עכשו מחוץ לארץ הקדושה, עם כל זה, מכח וזכות הארץ נמצא מזון וספוק לכל העולם. ועל זה כתוב (דברים ח) וברכת את ה' אלהיך על הארץ הטבה אשר נתן לך. על הארץ

מאן איהו. אוף הקא ויקבור אותו, ולא כתיב מאן איהו, אלא ודאי האי אתר ידיעא איהו לגבי חברייה. ועל דא, בההוא טורא לא שליט עליה, בר משה בלחודווי, ואיהו אתקבר תמן. ובגין למנדע לכל דרין אתרנין דעלמא, דאינון מתי מדבר יקומו, ההוא רעיא דלהון אשרי ליה בגווייהו, למיהוי כלהו באתערוותא דקיומא לעלמא דאתי.

ואי תימא, אי הכי דההוא מדברא איהו תקפא דסטרא אתרא, היך פקיד קדשא בריך הוא, על ההוא שעיר, לשדרא ליה לטורא אתרא, דאקרי עזאזל, הנה לון (דף קנ"ז ע"ב) לשדרא ליה לההוא טורא דאזלי ישראל במדברא ביה. אלא, כיון דהא אזלו ביה ישראל ארבעין שנין, הא אתבר תקפיה. ותקפיה אתתקף באתר דלא עבר ביה גבר תמן לעלמין, ובההוא טורא, הא הנה דייוריהון דישראל תמן ארבעין שנין.

אבר בהאי שעיר, ההוא אתר איהו טנרא תקיפא עלאה, ותחות עמקא דההוא טנרא, דבר נש לא (ס"א לא יכול למיעל תמן) עייל תמן איהו שליט יתיר למיכל טרפיה, בגין דיתעבר מעלייהו דישראל, ולא ישתפח בהו מקטרגא עלייהו בישובא.

שור'טנותיה דרזא דמהימנותא, גו אמצעיתא דנקודה דכל (עלמא) ארעא קדישא, בבי קדש הקדשים. ואף על גב דהשתא לאו איהו בקיומא, בזכותיה כל עלמא אתון, ומזונא וספוקא מתמן נפקא לכלא, בכל אתר סטרא דישובא. ובגין כך, אף על גב דישראל השתא לבר מארעא קדישא, עם כל דא מחילא וזכותא דארעא, אשתכח מזונא וספוקא לכל עלמא. ועל דא כתיב (דברים ח) וברכת את ה' אלהיך על הארץ

וְסֻפּוּקָא לְכָל עַלְמָא. וְעַל דָּא כְּתִיב (דברים ח) וּבֵרַכְתָּ אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ עַל הָאָרֶץ

הטובה ודאי, שהרי בשבילה נמצא מזון וספוק לעולם.

מי שמתעדין על שלחנו ומתענג באותם מאכלים, יש לו להזכיר ולדאג על קדשת הארץ הקדושה ועל היכל המלך שחרב. ובשביל אותו עצב שהוא מתעצב על שלחנו באותה שמחה ומשתה של שם, הקדוש ברוך הוא חושב עליו כאלו בנה את ביתו ויבנה את כל חרבות בית המקדש. אשרי חלקו!

בום של ברכה אינו אלא בשלשה, משום שהרי מסוד של שלשת האבות מתברך, ועל זה לא צריך פוס אלא בשלשה. פוס של ברכה צריך לתת אותה בימין ובשמאל ולקבלה בין שניהם, משום שנתנת בין ימין ושמאל. אחר כך ישאיר אותה בימין, שהרי משם מתברך.

עשרה דברים נאמרו בכוס של ברכה, וכלם הם פראוי, משום שתקוניי פוס של ברכה הם עשרה, והרי פרשוה החברים. פוס של ברכה צריך להשגיח בו בעין, משום שכתוב (שם יא) עיני ה' אלהיך בה, ולא צריך להשכח מהעין, אלא להשגיח בו.

בום של ברכה מתברך באותה ברכה שמברך האדם את הקדוש ברוך הוא, משום (ק) שהוא סוד האמונה, וצריך לשמרו בשמירה עליונה, כמי שהוא חשיבות המלך, שהרי בשבילו נתברך שלחנו בשעת ברפת המזון שאותו אדם מברך.

צריך ששלחנו לא יהיה ריקם, שהרי אין ברכה מצויה על שלחן ריק, כמו שבארוה, שכתוב (מלכים ב ד) הגידי לי מה יש לך בבית וגו'. ולכן שלחן לא צריך

הטובה אשר נתן לך. על הארץ הטובה ודאי, דהא בגינה מזונא וספוקא אשתכח בעלמא.

מאן דאתעדן על פתוריה ומתענג באינון מיכלין, אית ליה לאדכרא ולדאגא על קדשה דארעא קדישא, ועל היכלא דמלכא דקא אתחריב. ובגין ההוא עציבו דאיהו קא מתעצב על פתוריה, בההוא חדוה ומשתאיא דתמן, קדשא בריך הוא חשיב עליה פאלו בנה ביתיה, ובנה כל אינון חרבי דבי מקדשא, זפאה חולקיה.

בום של ברכה, לא הוי אלא בתלתא. בגין דהא מרזא דתלת אבהן קא מתברכא, ועל דא לא אצטריך פוס אלא בתלתא. פוס של ברכה אצטריך למיהב ליה בימינא ובשמאלא, ולקבלא ליה בין תרווייהו, בגין דאתיהיב בין ימינא ושמאלא. ולבתר ישתביק ליה בימינא, דהא מתמן אתברכא.

עשרה דברים נאמרו בכוס של ברכה, וכלהו הוו פדקא יאות, בגין דתקוניי דכוס של ברכה עשרה אינון, והא אוקמוה חברי. פוס של ברכה אצטריך לאשגחא ביה בעינא, בגין דכתיב, (דברים יא) עיני יי' אלהיך בה, ולא אצטריך לאתנשי מעינא, אלא לאשגחא ביה. בום של ברכה, אתברך בההוא ברכתא, דקא מברך בר נש עליה לקודשא בריך הוא, בגין (ק) דאיהו רזא דמהימנותא, ואצטריך לנטרא ליה בנטירו עלאה, פמאן דאיהו חשיבותא דמלכא, דהא בגיניה, אתברך פתוריה, בשעתא דברפת מזונא, דההוא בר נש מברך.

פתוריה אצטריך דלא יהא בריקניא, דהא לית ברכתא משתפחא על פתורא ריקניא,

כמה דאוקמוה, דכתיב, (מלכים ב ד) הגידי לי מה יש לך בבית וגו'. ועל דא

לְהִרְאוֹת רִיקָם, שֶׁהֵרִי הַפְּרָכוֹת
הַעֲלִינּוֹת לֹא שׁוֹרוֹת אֲלֵא בְּמָקוֹם
שֶׁלֶם. וְסוּד זֶה - וּבִלְבַב פֶּל חֲכָם
לֵב נִתְּתִי חֲכָמָה, וְכָתוּב (דְּנִיאל ב)
נִוְתַן חֲכָמָה לְחַכְמִים. וְעַל סוּד זֶה
שֶׁלְחַן שֶׁל לֶחֶם הַפָּנִים, שֶׁפָּתוּב
(שְׁמוֹת כח) וְנִתְּתָה עַל הַשְּׁלַחֵן לֶחֶם
פָּנִים לְפָנֵי תְּמִיד.

רַעֲיָא מְהִימְנָא

תְּנַאֲיִם וְאַמּוֹרָאִים, הַתְּכַנְסוּ
כֻלְכֶם, שֶׁהֵרִי הַגִּיעָה הַשְּׁעָה לְתַקֵּן
בָּהּ פְּלִי הַמֶּלֶךְ, (לְהַזְהִיר וּלְהַתְּמַקֵּן)
לְהַאִיר לְהַתְּמַקֵּן לְפָנָיו, שֶׁהֵן:
מִשְׁפָּן, מְנוּרָה, שְׁלַחֵן, מִזְבֵּחַ, כִּיּוֹר
וְכִנּוֹ, אֲרוֹן וְכַפֶּרֶת וְכַרְוִיבִים. וְהַכֹּל
בְּשֶׁקֶל. וּמִשׁוּם כֶּף צָוָה אֵת
יִשְׂרָאֵל, זֶה יִתְּנוּ.

עֹמֵד תִּנָּא אֶחָד וְאָמַר, רוּעָה
הַנְּאֻמָּן, וְדַאי כֶּף הוּא, וְאוֹתָךְ צָוָה
לְעֲשׂוֹת אֵת כֻּלָּם, זֶהוּ שֶׁפָּתוּב
וְעֲשִׂיתָ מְנוּרָת. וְעֲשִׂיתָ שְׁלַחֵן. וְכֶּף
בְּהַכֹּל, וְרָאָה וְעָשָׂה, וּמִהַכֹּל לֹא
הַתְּקַשָּׁה לָךְ לְעֲשׂוֹת אֲלֵא שְׁלֹשָׁה
דְּבָרִים רְשׁוּמִים בְּאוֹתִיּוֹת שְׁמֶךָ:
מִ"נְנוּרָה, שְׁ"קָלִים, הַ"חֲדָשׁ. לְמָה
הַתְּקַשׁוּ לָךְ?

אָמַר לוֹ, זָקֵן זָקֵן, אַתָּם מוֹצִיאִים
קִשְׂיָה זוֹ שֶׁהַתְּקַשְׁתָּה לִי מִן מִקְשָׁה
תִּיעֲשֶׂה הַמְּנוּרָה. וְדַאי שֶׁהַכֹּלִי שֶׁל
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הִיא שְׁכִינָה,
שֶׁהִיא כֹּלִי לְשִׁמְשׁ אֵת בְּעֲלָהּ, הִיא
הַמְּנוּרָה שֶׁלוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ (תְּהִלִּים
ק"ט) שְׁבַע בַּיּוֹם הִלְלִיתִךָ, שְׁהֵם:
הַגְּדֻלָּה, וְהַגְּבוּרָה, וְהַתְּפָאֶרֶת,
וְהַנְּצִחַת, וְהַהוֹד, יְסוּד וּמַלְכוּת.
בְּשֶׁבַע כְּלוּלָהּ.

מִשְׁבַּע הַדְּרָגוֹת הַלְלוֹ - שְׁלֹשֶׁת
קִנֵּי הַמְּנוּרָה מִצְדָּה הָאֶחָד, גּוּף
וּשְׁתֵּי זְרוּעוֹת הַמֶּלֶךְ, הוּא גַר
מִצְדָּה לְהַאִיר בָּהֶם. וּשְׁלֹשֶׁת קִנֵּי
הַמְּנוּרָה מִצְדָּה הַשֵּׁנִי, הֵם שְׁתֵּי

פְּתוּרָא לֹא אֲצִטְרִיךְ לְאַתְחַזְּאָה בְּרִיקְנִיָּא, דְּהָא
בְּרַפְאֵן עֲלֵאִין לָא שְׂרִיִין, אֲלֵא בְּאַתְרֵי שְׁלִים.
וְרָזָא דָא (שְׁמוֹת לא) וּבִלְבַב פֶּל חֲכָם לֵב נִתְּתִי
חֲכָמָה, וּכְתִיב (דְּנִיאל ב) יִהְיֶה חֲכָמְתָא לְחַפְיִמִּין.
וְעַל רָזָא דְנָא שְׁלַחֵן דְּלֶחֶם הַפָּנִים, דְּכְתִיב,
(שְׁמוֹת כח) וְנִתְּתָה עַל הַשְּׁלַחֵן לֶחֶם פָּנִים לְפָנֵי
תְּמִיד.

רַעֲיָא מְהִימְנָא

תְּנַאֲוִין וְאַמּוֹרָאִין אַתְּפְּנָשׁוּ כֻלְכוּ, דְּהָא קָא מְטוּ
שְׁעִתָא, לְתַקְנָא בֵּיה מְאֵנִי מִלְפָּא, (ס"א
לְאַחֲרָא וּלְאַתְּמַקְנָא) לְאַנְהֲרָא לְאַתְּמַקְנָא קָמִיָּה,
דְּאִינוּן: מִשְׁפָּנָא, מְנוּרָתָא, פְּתוּרָא, מִדְּבַחָא,
כִּיּוֹר, וְכִנּוֹ, אֲרוֹן, וְכַפֶּרֶת, וְכַרְוִיבִים, וְכֻלָּא
בְּשֶׁקֶל. וּבְגִין דָּא מְנִי לְיִשְׂרָאֵל, זֶה יִתְּנוּ.

קָם תִּנָּא חֲדָא וְאָמַר, (וְדַא) רַעֲיָא מְהִימְנָא וְדַאי
הִכִּי הוּא, וְלָךְ מְנִי לְמַעַבְדַּ פְּלָהוּ, הֲדָא
הוּא דְכְתִיב, וְעֲשִׂיתָ מְנוּרָת. וְעֲשִׂיתָ שְׁלַחֵן.
וְהִכִּי בְכֻלָּא, וְרָאָה וְעָשָׂה, וּמִכֻּלָּא לֹא אַתְּקַשִּׁי
לָךְ לְמַעַבְדַּ, אֲלֵא תִלַּת מְלִין דְּרִשְׁמִימִין בְּאַתְרוּן
דְּשְׁמֶךָ, מִ"נְנוּרָה, שְׁ"קָלִים, הַ"חֲדָשׁ. אֲמַאי
אַתְּקַשִּׁי לָךְ.

אָמַר לִיָּה, סְבָא סְבָא, אַתוּן מְפִיקִין (דף קנ"ח ע"א)
קוּשְׂיָא דָא דְאַתְקַשִּׁי לִי, מִן מִקְשָׁה
תִּיעֲשֶׂה הַמְּנוּרָה. וְדַאי מְאֵנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, אִיְהִי שְׁכִינְתָא, דְּאִיְהִי מְאֵנָא לְשִׁמְשָׁא
לְבַעֲלָהּ, אִיְהִי מְנוּרָתָא דִּילִיָּה, דְּאַתְמַר בֵּיָּה,
(תְּהִלִּים ק"ט) שְׁבַע בַּיּוֹם הִלְלִיתִךָ, דְּאִינוּן: הַגְּדוּלָּה,
וְהַגְּבוּרָה, וְהַתְּפָאֶרֶת, וְהַנְּצִחַת, וְהַהוֹד, יְסוּד,
וּמַלְכוּת. שְׁבַע כְּלוּלָא.

מִשְׁבַּע דְּרָגִין אֲלִין, שְׁלֹשֶׁת קִנֵּי מְנוּרָה מִצְדָּה
הָאֶחָד, גּוּפָא וְתָרִין דְּרוּעֵי דְמִלְפָּא.

אִיְהוּ גַר מִצְדָּה, לְאַנְהֲרָא בְּהוּן. וּשְׁלֹשָׁה קִנֵּי מְנוּרָה מִצְדָּה הַשֵּׁנִית, אִינוּן

שוקים וברית, והוא נר מערבית להאיר בהם. מנורת הפלך נקראת, והיא נר להאיר בו נר מצוה, שנאמר בו מצות ה' ברה מאירת עינים.

וכי ראש המנורה? בינה, ה' העליונה, שיש לה שלשה קנים, בדיוקן זה ה', שלש ווי"ם, שהם שלשת האבות. ה' השנייה, שלשה קנים, בדיוקן זה ה', (שלש ווי"ם) שהם גצח הוד יסוד. ו' המנורה של האמצע בן ז"ה. על שמו נקראת בינה. הוא פולל ו' קנים למטה בחשבון ו', בששת הקנים שלו.

ו' אשת חיל עטרת בעלה (משלי יב). כתר של ספר תורה כצורת ז' מצד של העולם הבא אינה כלי אליו, ולא משמשת לו אלא עטרה על ראשו. אבל בעולם הזה הוא כמו זה הוה"י, הוא כלי תחתי. השמוש שלו בכל ספירה שלו, בכל איבר שלו, בכל מדה שלו. ומשום זה י' זו לפעמים היא תחתי, לפעמים על ראשו, לפעמים באמצע. על ראשו יהו"ה, (תהלים קיח) אכן מאסו הבונים היתה לראש פנה. וזה (ויקרא כד) להעלות נר תמיד, שהוא י' על הו"ה מצד המנורה. באמצע מחצית השקל, זהו שפתוב (שמות ל) זה יתנו, כמו זה הו"ה. בסוף, במשכן, כמו זה הוה"י, חמש אמות ארך מצד הה' העליונה, וחמש אמות רחב מצד הה' התחתונה, ואמה ו'. וחצי האמה י'. והכל נרמז באות ו'.

וזהו סוד (ישעיה מד) אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלהים, שנרמז בשם הזה יו"ד ה"י וי"ו ה"י, וכל שם ששולט ה' על י' הוא נקבה מצד השמאל. ואף על

תרין שוקין, וברית. ואיהו נר מערבית, לאנהרא בהון. מנרתא דמלכא אתקריאת, ואיהו נר לאנהרא ביה נר מצוה, דאתמר ביה (תהלים יט) מצות יי' ברה מאירת עינים.

ומאן רישא דמנרתא, בינה ה' עלאה, דאית לה תלת קנין, בדיוקנא דא ה', תלת ווי"ן, דאינון תלת אבהן. ה' תנינא, תלת קנים תנינין בדיוקנא דא ה', (כ"א תלת ווי"ן) דאינון גצח הוד יסוד. ו' מנרתא דאמצעיתא בן ז"ה. על שמייה אתקרי בינה. איהו כליל ו' קנין לתתא, בחושבן ו', בו' קנין דיליה.

ו' (משלי יב) אשת חיל עטרת בעלה, תגא דספר תורה, כצורת ז' מסטרא דעלמא דאתי, לאו איהי מאנא לגביה, ולאו משמשא לגביה, אלא עטרה על רישיה. אבל בעלמא דין, איהי כגוונא דא, הוה"י איהו מאנא תחתיה, שמושא דיליה, בכל ספירה דיליה, בכל אבר דיליה, בכל מדה דיליה.

ובגין דא, י' דא, לזמנין איהי תחותיה, לזמנין על רישיה, לזמנין באמצעיתא. על רישיה יהו"ה (תהלים קיח) אכן מאסו הבונים היתה לראש פנה. ודא (ויקרא כד) להעלות נר תמיד, דאיהו י' על הו"ה מסטרא דמנרתא. באמצעיתא, מחצית השקל, הדא הוא דכתיב, (שמות ל) זה יתנו, כגוונא דא הו"ה. בסופא, במשפנא, כגוונא דא הוה"י, חמש אמות ארך, מסטרא דה' עלאה, וחמש אמות רחב, מסטרא דה' תתאה. ואמה: ו'. וחצי האמה: י'. וכלא אתרמיז באת ו'.

ודא איהו רזא, (ישעיה מד) אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלהים דאתרמיז בהאי שמא, יו"ד ה"י וי"ו ה"י וכל שם דשליט ה' על י' נוקבא איהו, מסטרא דשמאלא. ואף על

גב דמסטרא דאת י' איהי

גב שְׁמַצְדָּה של האות י' היא
בְּרֵאשׁ, אחר שְׁבַשְׁנֵי הַהי"ן היא
בְּסוּף, כְּמוֹ זֶה הַי' הַי' נִדוֹן לְרֹב,
וְהִיא נִקְבָּה. אֲלֵא י' עַל ה' (ו) הוּא
כְּתָר, תַּחַת ה' - שְׁמוּשׁ. כָּל שְׁפָן
תַּחַת ו'.

וּמִשּׁוּם שֶׁלֹא עֲשִׂינוּ קְצוּץ וּפְרוּד
בַּיְחוד הַעֲלִיּוֹן, שֶׁהַכֹּל יְחוּד אֶחָד,
הַתְקַשָּׁה לִי לַעֲשׂוֹת. (או כְּתָר, או
אֲמַצְעִי, או שְׁמוּשׁ) וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
שִׁיּוּדֵעַ כָּל הַמַּחְשְׁבוֹת, אָמַר, אַחַר
שֶׁזֶה הַתְּפִיץ לְטוֹב, שֶׁלֹא לַעֲשׂוֹת
קְבוּץ וּפְרוּד, (שְׁמוֹת כה) תִּיַעֲשֶׂה
הַמֶּנִּי"וֹרָה, תַעֲשֶׂה מַעֲצָמָה כְּמוֹ
הַשְׁכִּינָה, תַעֲשֶׂה מַעֲצָמוֹ שֶׁל
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּלִי פְרוּד. שְׂאֵר
הַכֹּלִים שֶׁבָּהֶם הִיא שְׁכִינָה שְׁמוּשׁ,
(שם לו) וַיַּעַשׂ בְּצִלְאֵל.

וּבְכָל מְקוֹם שֶׁשְׁכִינָה תַּחַתוֹנָה,
הִיא עֲטָרָה שֶׁל הַעֲמוּד הָאֲמַצְעִי,
כְּשֶׁנִּשְׁטַלַּת מִבֵּינָה, שֶׁהִיא הָעוֹלָם
הַבָּא, וְדַאי אֵין הַכְּרָה לְאָדָם
בַּקְדוּשׁ בְּרוּךְ-הוּא וְלֹא בְּכָל
מִדּוֹתָיו, עַד שִׁכְנַס לְשַׁעַר הַזֶּה,
שֶׁנֶּאֱמַר עָלָיו (תְּהִלִּים קיח) זֶה הַשַּׁעַר
לְה'.

בְּאוֹת ל', שֶׁהִיא יי (י"י) הִיא כְּלוּלָה
מִכָּל סְפִירָה וּמִכָּל הָאוֹתִיּוֹת שֶׁל
הַשְּׁמוֹת, מְפָרְשִׁים וְנִסְתָּרִים. הִיא
נִקְדָּה בְּכָל אוֹת וְאוֹת, שְׁמוּשׁ תַּחַת
בְּעֵלָה. וְהִיא עֲטָרָה עַל רֵאשׁוֹ,
מִהֲצַד שֶׁלָּהּ שֶׁל הַטְּעָמִים, כְּמוֹ
סְגוּלָה נִקְדָּה תַּחַת בְּרַכֵּי הַמַּלְאָךְ,
(ישעיה סו) וְהָאֲרָץ הָדָם רִגְלִי. וְהִיא
בְּאֲמַצְעַ עֲמוֹ, מַחְצִית הַשֶּׁקֶל,
בְּשׁוּרָק. וְהִיא עֲטָרָה עַל רֵאשׁוֹ
מִצַּד הַסְּגוּלָּתָא.

וְרָקָא מִקְּפֵר שׁוּפֵר הוֹלֵךְ סְגוּלָּתָא.
בְּאוֹתוֹ זְמַן הִיא כְּתָר עַל רֵאשׁ
הַמַּלְאָךְ, כְּתָר יִתְנוּ לָךְ ה' אֱלֹהֵינוּ.
הִיא יְדוּעָה בְּאוֹתוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ,
בְּמִפְלֵא מִמֶּךָ אֵל תִּדְרֹשׁ וּבְמִכְסֵה
מִמֶּךָ אֵל תַּחְקֹר. שְׁבָה הוּא נוֹדֵעַ
שֶׁהוּא רֵאשׁוֹן לְמַעְלָה בְּכְתָר,

בְּרֵישָׁא, כְּתָר דְּבַתְרִין הַהי"ן אִיהִי בְּסוּפָא,
כְּגוּוֹנָא דָא הַי' הַי', אֲתַדְּן לְרֹב, וְנוֹקְבָא
אִיהִי. אֲלֵא י' עַל ה' (נ"א ו') תְּגָא, תַּחוֹת ה',
שְׁמוּשׁ. כָּל שְׁפָן תַּחוֹת ו'.

וּבְגִין דְּלֹא עֲבִידָא קְצוּץ וּפְרוּד בַּיְחודָא
דְּלַעֲיָלָא, דְּכֹלָא יְחוּדָא חַד, נִתְקַשָּׁה לִי
לְמַעְבַּד. (או תְּגָא, או אֲמַצְעִי, או שְׁמוּשָׁא) וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא דִידֵעַ כָּל מַחְשְׁבֵיתִין, אָמַר, כְּתָר דְּדָא
לְטוֹב אֲתַפְּוֹן, דְּלֹא לְמַעְבַּד קְצוּץ וּפְרוּד, (שְׁמוֹת
כה) תִּיַעֲשֶׂה הַמֶּנִּי"וֹרָה, תִּיַעֲשֶׂה מַעֲצָמָה
כְּגוּוֹנָא דְשְׁכִינָתָא, תִּיַעֲשֶׂה מַעֲצָמוֹ דְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, בְּלֹא פְרוּדָא. שְׂאֵר מְאֵינִין דְּבַהוֹן
אִיהִי שְׁכִינָתָא שְׁמוּשָׁא, (שְׁמוֹת לו) וַיַּעַשׂ בְּצִלְאֵל.

וּבְכָל אֲתָר דְשְׁכִינָתָא תַּתָּא אִיהִי עֲטָרָא
דְעֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא, כַּד נִטְיִילַת מִן
בֵּינָה, דְאִיהוּ עֲלָמָא דְאֲתִי, וְדַאי לִית יְדִיעָה
לְכַר נֶשׁ. בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלֹא בְּכָל מִדּוֹת
דִּילֵיהּ, עַד דִּיעוֹל בְּהַאי תְּרַעָא, דְאֲתַמַּר עָלָהּ
(תְּהִלִּים קיח) זֶה הַשַּׁעַר לַיְי'.

בְּאוֹת ל', דְאִיהִי יי (י"י), אִיהִי כְּלוּלָא מִכָּל
סְפִירָה, וּמִכָּל אֲתוּוֹן דְשְׁמָהֶן,
מְפוֹרְשִׁים וְנִסְתָּרִים. אִיהִי נִקְדָּה בְּכָל אֵת
וְאֵת, שְׁמוּשָׁא תַּחוֹת בְּעֵלָה. וְאִיהִי עֲטָרָה עַל
רֵישִׁיהּ, מְסֻטָּרָא דִילָהּ דְטְעָמִי. כְּגוּן סְגוּלָה
נִקְדָּה תַּחוֹת יְרִכֵי מְלָכָא, (ישעיה סו) וְהָאֲרָץ הָדָם
רִגְלִי. וְאִיהִי בְּאֲמַצְעִיתָא, עֲמִיהּ, מַחְצִית
הַשֶּׁקֶל, בְּשׁוּרָק. וְאִיהִי עֲטָרָה עַל רֵישִׁיהּ,
מְסֻטָּרָא דְסְגוּלָּתָא.

וְרָקָא מִקְּפֵר, שׁוּפֵר הוֹלֵךְ, סְגוּלָּתָא, בְּהֵהוּא
זְמַנָּא אִיהִי כְּתָר עַל רֵישָׁא דְמְלָכָא, כְּתָר
יִתְנוּ לָךְ יְי' אֱלֹהֵינוּ. אִיהִי יְדִיעַת הַהוּא דְאֲתַמַּר
בֵּיהּ, בְּמוֹפְלֵא מִמֶּךָ אֵל תִּדְרֹשׁ וּבְמִכְסֵה מִמֶּךָ
אֵל תַּחְקֹר. דְּבַה אֲשַׁתְּמוּדֵעַ, דְאִיהוּ רֵאשׁוֹן

שְׁהִינוּ סְגוּלָתָא, וְהוּא אַחֲרוֹן, בְּסִגּוּל. וּמִבְּלַעֲדֵיו אֵין אֱלֹהִים, בְּשׁוּרָק. וְהַכֹּל בְּהַ נּוֹדַע (לְמִטָּה).

מִי שֶׁנִּדְבַק בְּהַ לְמִטָּה, הִיא מַעֲלָה אוֹתוֹ לְמַעֲלָה. וּמִי שֶׁרוּצָה לְעֲלוֹת עֲלֶיהָ לְהַשִּׁיג לְמַעֲלָה מִמֶּנָּה, הִיא מְשַׁפִּילָה אוֹתוֹ לְמִטָּה מִמֶּנָּה וְאֵין לוֹ חֵלֶק בְּהַ. וּמִשׁוּם שֶׁיַּעֲקֹב נּוֹדַע בְּהַ, לְמַד אוֹתָהּ לְבָנָיו, וְצוּהָ שֶׁלֹּא יִבְקָשׁוּ לְעֲלוֹת לְדִרְגָּה לְמַעֲלָה מִמֶּנָּה, שֶׁהִיא הַכֹּל - מַעֲלָה וּמִטָּה וְאִמְצַע. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (בְּרֵאשִׁית מֵט) וְזֹאת אֲשֶׁר דִּבֶּר לָהֶם אֲבִיהֶם.

נְבִיא שֶׁהִיא מִפִּיר אוֹתָהּ, צוּחַ וְאָמַר לְכַעֲלֵי תוֹרָה חֲכָמִים בְּתוֹרָה וְעֲשִׂירִים בְּהַ וּשְׁמַחִים בְּחֻלְקָם.

צוּחַ אֲלֵיהֶם וְאָמַר, (יְרֵמִיָּה ט) כֹּה אָמַר ה' אֵל יִתְהַלֵּל וְגו', כִּי אִם בְּזֹאת יִתְהַלֵּל הַמִּתְהַלֵּל הַשֶּׁפֶל וְיִדַע אוֹתִי. דָּוִד שֶׁהִיא מִפִּיר אוֹתָהּ

אָמַר, (תְּהִלִּים כו) אִם תִּחְנֶנָּה עָלַי מִחְנֶנָּה וְגו', בְּזֹאת אֲנִי בּוֹטֵחַ. וְיִרְמְיָה רָאָה אֶת אֲרֻךְ הַגְּלוּת, וְסָמָא"ל (כֹּא) וְהַנְּחָשׁ, וְכָל הַמְּמַנִּים

שֶׁל שְׁבַעִים הָאֲמוֹת בְּרַבּוּא רְבֻבוֹת שְׁיִוְרָדִים עַל יִשְׂרָאֵל, וְרָאָה אֶת הַפְּסוּק הַזֶּה שֶׁאָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, (וִיקְרָא כו) וְאִף

גַּם זֹאת בְּהִיּוֹתֶם בְּאֶרֶץ אוֹיְבֵיהֶם וְגו'. אָמַר הַנְּבִיא, (אֵיכָה א) זֹאת אֲשִׁיב אֵל לְבִי עַל כֵּן אוֹחִיל. וְאֲשֶׁר לֹא שֶׁת לְבוֹ גַּם לְזֹאת, עָלָיו נֶאֱמַר (תְּהִלִּים צב) וְכִסִּיל לֹא יִבִּין אֶת זֹאת.

(דְּבָרִים לג) וְזֹאת לִיהוּדָה וַיֹּאמֶר שָׁמַע ה' קוֹל יְהוּדָה. מִשׁוּם שֶׁשָּׁמַר מֵהַ שֶׁצָּנְהוּ אֲבִיו, זָכָה לְמַלְכוּת. וְדָוִד בְּשִׁבְלֵהָ עָלָה לְמַלְכוּת, שֶׁטָּרַח עֲלֶיהָ כָּל יָמָיו.

אָמַר הַמְּגִנָּה הַקְּדוֹשָׁה, עָלֶיהָ נֶאֱמַר (שְׁמֹד) וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׁם מִשֶּׁה וְגו'. בְּהַ הַזְּהֵרָת אֶת יִשְׂרָאֵל בְּשַׁעַת מִיתָתָהּ, בְּהַ בְּרַכְתָּ אֶת

לְעֵילָא בְּתָגָא, דְּהֵינּוּ סְגוּלָתָא וְאִיהוּ אַחֲרוֹן, בְּסִגּוּל. וּמִבְּלַעֲדֵיו אֵין אֱלֹהִים, בְּשׁוּרָק. וְכֹלָא בְּהַ אֲשַׁתְּמוּדַע. (לְתַתָּא).

מֵאֵין דְּאֲתִדְבַק בְּהַ לְתַתָּא, אִיהִי מְסַלְקָא לִיהַ לְעֵילָא. וּמֵאֵין דְּבַעֲי לְאֲסַתְלָקָא עָלָהּ לְאֲדַבְקָא לְעֵילָא מִינָּה, אִיהִי מְשַׁפִּילָתוֹ לְתַתָּא מִינָּה, וְלִית לִיהַ חוּלְקָא בְּהַ. וּבְגִין דְּיַעֲקֹב אֲשַׁתְּמוּדַע בְּהַ, אוֹלִיף (דף קנ"ח ע"ב) לָהּ לְבָנוּי, וּמְנִי דְלֹא יִבְקָשׁוּן לְסַלְקָא לְדִרְגָּא לְעֵילָא מִינָּה, דְּאִיהִי כֹלָא, עֵילָא וְתַתָּא וְאִמְצַעִיתָא.

הָדָא הוּא דְכִתְיִב, (בְּרֵאשִׁית מֵט) וְזֹאת אֲשֶׁר דִּבֶּר לָהֶם אֲבִיהֶם.

נְבִיא דְהוּהוּ אֲשַׁתְּמוּדַע בְּהַ, צוּחַ וְאָמַר לְמֵאֲרִי תוֹרָה חֲכָמִים בְּאוֹרֵייתָא, וְעֲתִירִין בְּהַ, וּשְׁמַחִים בְּחֻלְקָם. צוּחַ לְגַבִּייהוּ וְאָמַר, (יְרֵמִיָּה ט) כֹּה אָמַר יי' אֵל יִתְהַלֵּל וְגו', כִּי אִם בְּזֹאת יִתְהַלֵּל הַמִּתְהַלֵּל הַשֶּׁפֶל וְיִדַע אוֹתִי. דָּוִד דְּהוּהוּ יָדַע בְּהַ אָמַר, (תְּהִלִּים כו) אִם תִּחְנֶנָּה עָלַי

מִחְנֶנָּה וְגו', בְּזֹאת אֲנִי בּוֹטֵחַ. וְיִרְמְיָה חָזָא גְלוּתָא אֲרִיךְ, וְסָמָא"ל (כֹּא אֲתָא) וְנָחַשׁ וְכָל מְמַנֵּן דְּשִׁבְעִין אוֹמִין בְּרַבּוּ רַבּוּוֹן, דְּנִחְתִּי עַל יִשְׂרָאֵל, וְחָזָא הָאֵי קָרָא דְאָמַר קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, (וִיקְרָא כו) וְאִף גַּם זֹאת בְּהִיּוֹתֶם בְּאֶרֶץ אוֹיְבֵיהֶם וְגו', אָמַר נְבִיא (אֵיכָה א) זֹאת אֲשִׁיב אֵל לְבִי עַל כֵּן אוֹחִיל. וְאֲשֶׁר לְבוֹ גַּם לְזֹאת, עָלֶיהָ אֲתַמֵּר (תְּהִלִּים צב) וְכִסִּיל לֹא יִבִּין אֶת זֹאת. (דְּבָרִים לג) וְזֹאת לִיהוּדָה וַיֹּאמֶר שָׁמַע יי' קוֹל יְהוּדָה, בְּגִין דְּנָטִיר מֵאֵי דְמְנִי לִיהַ אֲבוּי זָכָה לְמַלְכוּ. וְדָוִד בְּגִינָה אֲסַתְלַק לְמַלְכוּ, דְּטָרַח כָּל יוֹמוֹי עָלָהּ.

אָמַר בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, עָלָהּ אֲתַמֵּר, (דְּבָרִים ד) וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׁם מִשֶּׁה וְגו'. בְּהַ אֲזַהֲרָת לְיִשְׂרָאֵל, בְּשַׁעַת מִיתָתָהּ. בְּהַ בְּרַכְתָּ לְיִשְׂרָאֵל, בְּכָל שִׁבְט וְשִׁבְט. הָדָא הוּא

לְיִשְׂרָאֵל, בְּשַׁעַת מִיתָתָהּ. בְּהַ בְּרַכְתָּ לְיִשְׂרָאֵל, בְּכָל שִׁבְט וְשִׁבְט. הָדָא הוּא

ישראל בכל שבת ושבת. זהו שכתוב (שם ל) וזאת הברכה אשר ברוך משה וגו'. ומשום כך פרושה החברים בעלי המשנה, שכתוב (במדבר יט) זאת התורה אדם כי ימות באהל, ואמרו עליה, מה זה פי ימות? אלא אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה, ואין מיתה אלא עני, שעני חשוב כמת.

שהוא קרבן עולה ויורד. מצד של עשיר עולה ודאי, שמתעלה עליו. שכל העשירים, כל טוב שהם עושים, כלם (רמב) לזכותם לעולם הבא, ושם היא פתח על ראשם. הבינוני שעובד כדי לזכות בשני עולמות, הוא מחצית השקל עמו בעולם הבא, כמו המצב שגחלקת, חצייה תחת המפה לאפיקומן אחר הסעודה, וחצייה למצוה קדם סעודה. ומצד זה נאמר באסתר, (אסתר ה) מה שאלתך וינתן לך ומה בקשתך עד חצי המלכות ותעש.

אבל מי שהוא עני, שממית את עצמו בשבילה, כמו שאתה הרוצה הנאמן, היא קרבן עולה ויורד תחתיה, ולמה? כי מי שמשפיל את עצמו בשביל שכינתו, הקדוש ברוך הוא יורד עליו. וזהו שאמר דוד, (תהלים קלח) כי רם ה' ושפל יראה. והנביא אמר, (ישעיה נג) כי כה אמר רם ונשא שכן עד וקדוש שמו וגו', ואת דכא ושפל רוח. שאף על גב שאני מרום וקדוש אשכון, בשביל אותו שנעשה דכא ושפל רוח בעבור שכינתי להעלותה משפלותה עטרה לראשו, אני ארד לדור עמו. ואחר שבעל השכינה יורד על האדם, היא יורדת מעל ראשו, ונותנת המקום של הראש לבעלה ויורדת לרגלי המלך. וסוד הדבר - (ישעיה סו)

דכתיב, (דברים לג) וזאת הברכה אשר ברוך משה וגו', ובגין דא אוקמוה חברייהא מארי מתניתין, דכתיב, (במדבר יט) זאת התורה אדם כי ימות באהל, ואמרו עליה מאי כי ימות באהל, אלא אין התורה מתקיימת, אלא במי שממית עצמו עליה, ולית מיתה אלא עוני, דעני חשוב כמת.

דאיהו קרבן עולה ויורד. מסטרא דעשיר עולה ודאי, דאסתלק עליה. דכל עתירין, כל טיבו דעבדין, פלהון (כ"א רובא דלהו) לזפאה להון לעלמא דאתי, ותמן איהי תגא על רישיהו. בינוני, דפלא למזכי בתרין עלמין, איהו מחצית השקל עמיה בעלמא דאתי, כגון מצה דאתפליג, חצייה תחת המפה לאפיקומן בתר סעודה. וחצייה למצוה קדם סעודה. ומסטרא דא נאמר באסתר, (אסתר ה) מה שאלתך וינתן לך ומה בקשתך עד חצי המלכות ותעש.

אבל מאן דאיהו עני, דממית גרמיה בגינה, כגוונא דילך רעיא מהימנא, איהו קרבן יורד תחותך, ואמאי. בגין דמאן דאשפיל גרמיה בגין שכינתיה, דקודשא בריך הוא איהו נחית עליה, והאי הוא דאמר דוד, (תהלים קלח) כי רם יי' ושפל יראה. והנביא אמר, (ישעיה נז) כי כה אמר רם ונשא שוכן עד וקדוש שמו וגו' ואת דכא ושפל רוח. דאף על גב דאנא מרום וקדוש אשפון, בגין ההוא דאתעביד דכא ושפל רוח בגין שכינתי, לסלקא לה משפלותא דילה עטרא לרישיה, אנא נחית לדיירא עמיה. ובתר דבעלה דשכינתא נחית על בר נש, איהי נחיתת מעל רישיה, ויהיבת אתרא דרישא לבעלה, ונחיתת לרגלוי דמלכא. ורזא דמלה,

השמים פסאי והארץ הדום רגלי.
שמיזם שיורש אדם נשמה
שפלולה מהקדוש ברופך הוא
ושכינתו, מאותה שעה נקרא בן.
אמר תנא אחר, וכי מאותו יום
שיורש אדם נשמה פלולה
מהקדוש ברופך הוא ושכינתו
נקרא בן? מנין לנו? מהפסוק הזה
שאמר דוד בספר תהלים, (תהלים
א) אספירה אל חק ה' אמר אלי בני
אתה אני היום ולדתיך.

אמר לו המנורה הקדושה, רועה
הנאמן, מה זה היום ולדתיך?
אלא בשבילך אמר דוד ברוח
הקדש אני היום ולדתיך. הן עוד
היום גדול, באותו שנאמר בו
(דברים לד) ולא קם נביא עוד
בישראל כמשה. אתה קימת
בשכינה ואהבת את ה' אלהיך
בכל לבבך - שהינו הגוף, ובכל
נפשך - שהינו הנשמה, שחמשה
שמות יש לה: נשמה, רוח, נפש,
חיה, יחידה. ובכל מאדך - בכל
ממונך.

הקדוש ברופך הוא ושכינתו לא
יזוז ממך בכל אלו. אתה חשבת
שאפלו היו כל העולמות תחת
רשותך, היית נותן להקים שכינה
עם הקדוש ברופך הוא ולהמליכו
עם שכינתו על כל הממנים של
אמות העולם, ואחר כך להעלותו
ושכינתו - בדיוקנה פלולה מכל
המדות הטובות, בכל העולמות,
ובמחנות העליונים והתחתונים,
ועל כל ישראל.

מחשבה טובה הקדוש ברופך הוא
מצרפה למעשה. מאחר שאתה
בנו - על כל מה שחשבת לרבוך,
קנים על ידך ולא תזוז ממנו
לעולמים, אלא תהיה בדיוקנו
בכל, ואתה בגלות גנוז מבני
אדם, ואתה מהעולם הזה שליחו
של הקדוש ברופך הוא לומר
דברים אלו לפניך, ואני מצוה

השמים פסאי והארץ הדום רגלי.
דמיומא דירית בר נש נשמתא, פלילא
מקודשא בריך הוא ושכינתיה,
מההיא שעתא אתקרי בן. אמר חד תנא, וכי
מההוא יומא דירית בר נש נשמתא, פלילא
מקודשא בריך הוא ושכינתיה, יתקרי בריה
מנא לן. מהאי קרא דאמר דוד בספר תהלים,
(תהלים ב) אספירה אל חק ה' אמר אלי בני אתה
אני היום ולדתיך.

אמר ליה בוצינא קדישא, רענא מהימנא,
מאי היום ולדתיך. אלא בגינה אמר דוד
ברוח קדשא, אני היום ולדתיך. הן עוד היום
גדול, בההוא דאתמר ביה, (דברים לד) ולא קם
נביא עוד בישראל כמשה. אנת קיימת
בשכינתא ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך,
דהיינו גופא. ובכל נפשך, דהיינו נשמתא.
דחמש שמען אית לה: נשמה. רוח. נפש.
חיה. יחידה. ובכל מאדך, בכל ממונא דילך.
קדשא בריך הוא ושכינתיה לא יזוז מינה בכל
אלין. אנת חשבת, דאפילו הוו כל
עלמין תחות רשותך, הוית זיהב לון לאקמא
לשכינתא בקודשא בריך הוא, ולאמלקא ליה
בשכינתיה על כל ממנן דאומין דעלמא,
ולבתר לסלקא ליה ושכינתיה. בדיוקנא דילך
פלילא מכל מדות טבין, בכל עלמין,
ובמשריין עלאין ותתאין, ועל כל ישראל.

מחשבה (דף קנ"ט ע"א) טובה הקדוש ברופך הוא
מצרפה למעשה. בתר דאנת בריה,
על כל דחשבת למרך, יקיים על ידך, ולא
תזוז מניה לעלמין, אלא תהא בדיוקניה
בכלא. ואתה בגלותא גניז מבני נשא. ואנא
מעלמא דא, שליחא דקודשא בריך הוא
למימר מלין אלין קדמך, ואנא מצווה מניה,

ממנו שלא לזוז ממך בכל עת
ושעה שאתה רוצה, אני וכל
התנאים והאמוראים של
הישיבות. קום השלם מצוות
רבונך.

פתח ואמר, ועשו ארון עצי
שטים. ספר תורה, עמוד
האמצעי. ארונו השכינה. מבית
ומחוץ תצפנו, את הקדוש ברוך
הוא בשכינתו, מבחוץ ומבפנים
(של), והפל אחד. מה שאין פן
בארון של העולם הזה, שתורה
מבפנים מין אחד, והארון מין
אחר. זה בכתיבת דיו, וזה עץ
מצפה זהב. שנדאי התורה
חביבה מהפל. זהו שפתוב, (איוב
כח) לא יערקנה זהב וזכוכית.

ומצד אחר אפלו בעולם הזה
מראה שהפל אחד, דיו ועץ.
(שהדיו) מתפוחים שהם נעשו בעץ.
(וכל דברי הדיו מעץ הם) ועוד, דיו שחר
מבחוץ ולבן מבפנים. כף הם
(חכמים מארי תורה) בעלי תורה
וחכמים - שחרים בעולם הזה,
שהוא מבחוץ, ויפים באותו
העולם הבא, שהוא מבפנים.
ולכן דיו, לשון של דיו לעבד
להיות כרבו. דיו: יו"ד נד"ו,
חכמה ותבונה ודעת, שפתב אדם
בידו בדיו. (ע"כ רעיא מהימנא)

פתח רבי יוסי ואמר, באינון רזין עלאין
הסודות העליונים של המשפן
כתוב, וראה ועשה בתבניתם וגו',
וכתוב והקמת את המשפן
כמשפטו וגו'. למדנו שאמר
הקדוש ברוך הוא למשה כל
התקונים וכל הדיוקנאות של
המשפן, כל אחד ואחד פראוי לו,
שהראה לו את מטטרו"ן
שמשמש כהן גדול לפניו. ואם
תאמר, הרי לא הוקם המשפן
למעלה עד היום שהוקם המשפן
למטה, ולא שמש אותו נער
שלמעלה עד היום שמשו
למטה במשפן האחר הזה.

דלא למזוז מינה בכל עת ושעתא דאנת בעי.
אנא וכל תנאין ואמוראין דמתיבתאן. קום
אשלים פקודין דמרך.

פתח ואמר, (שמות כה) ועשו ארון עצי שטים.
ספר תורה, עמודא דאמצעיתא. ארון
דיליה, שכינתא. מבית ומחוץ תצפנו,
לקודשא בריך הוא בשכינתיה, מלבר ומלגו
(ד"א ל"ג דיליה) וכלא חד. מה דלאו הכי בארון
דהאי עלמא, דאורייתא מלגו מין אחד, וארון
מין אחרא. דא בכתיבת דיו, ודא עץ מצופה
זהב. דודאי אורייתא חביבא מפלא, הדא הוא
דכתיב, (איוב כח) לא יערקנה זהב וזכוכית.

ומסטרך אחרא אפילו בהאי עלמא, אחזי
דכלא חד, דיו ועץ, (דדיו) מתפוחים,
דאתעבידו בעץ אינון, (וכל מילין דדיו עץ אינון) ועוד,
דיו אוכם מלבר, וחרור מלגו. הכי אינון (נ"א
חכמים מארי תורה) מארי תורה וחכמים, אוכמים
בהאי עלמא דאיהו לבר, שפירין בההוא
עלמא דאתי, דאיהו מלגו. ובגין דא, דיו,
לישנא דיו לעבד להיות כרבו. דיו: יו"ד נד"ו,
חכמה ותבונה ודעת דכתב בר נש בידו בדיו.
(ע"כ רעיא מהימנא)

פתח רבי יוסי ואמר, באינון רזין עלאין
דמשפנא פתיב, (שמות כה) וראה ועשה
בתבניתם וגו', וכתיב והקמת את המשפן
כמשפטו וגו', אוליפנא דאמר ליה קדשא
ברוך הוא למשה, פל תקונין, וכל דיוקנין
דמשפנא, פל חד וחד פדקא חזי ליה, דחמא
ליה למטטרו"ן, דקא משמש לכהנא רבא
לגו. ואי תימא, והא לא אתקם משפנא
לעילא, עד יומא דאתקם משפנא לתתא, ולא
שמש ההוא נער דלעילא, עד יומא דשמשו
לתתא, בהאי משפנא אחרא.

אָרְא וְדַאי כִּף זֶה, שֶׁהָרִי הַמְשָׁפֵן
לא הוּקַם לְמַעַלָּה עַד שֶׁהוּקַם
הַמְשָׁפֵן לְמַטָּה, אֲבָל מִשֶּׁהָ רָאָה
אֶת כָּל מַרְאֵה הַמְשָׁפֵן, וְלֹא הָיָה
מִסְתַּדֵּר בְּקִיּוּמֹו, עַד שֶׁהוּקַם
הַמְשָׁפֵן לְמַטָּה, וְרָאָה אֶת
מִטְטְרוּ"ן מְשַׁמֵּשׂ אַחַר כִּפֵּי. לֹא
שֶׁהוּא הָיָה מְשַׁמֵּשׂ, אֲלֵא שֶׁהָיָה
מְשַׁמֵּשׂ אַחַר כִּפֵּי, וְלֹא בְּאוֹתוֹ זְמַן.
אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַשֶּׁה,
רָאָה אֶת הַמְשָׁפֵן וְרָאָה אֶת הַנְּעֵר,
הַכֹּל מִתְעַכֵּב עַד שִׁיּוּקָם כָּאֵן
לְמַטָּה.

וְאִם תֹּאמַר, אִם כִּפֵּי, מִטְטְרוּ"ן
שֶׁהוּא הַמְשַׁמֵּשׂ? אֲלֵא וְדַאי
שֶׁהַמְשָׁפֵן הוּא שְׁלוֹ, וּמִיכָאֵל
הַכֶּהֱן הַגְּדוֹל הוּא שֶׁמְשַׁמֵּשׂ בְּתוֹף
אוֹתוֹ מִשְׁכָּן שֶׁל מִטְטְרוּ"ן, כְּמוֹ
שֶׁמְשַׁמֵּשׂ הַכֶּהֱן הַגְּדוֹל הַעֲלִיּוֹן
לְמַעַלָּה בְּתוֹף מִשְׁכָּן אַחַר הַנְּסַתֵּר
שֶׁלֹּא הַתְּגִלָּה בְּסוּד הָעוֹלָם הַבָּא.
שְׁנֵי מִשְׁכְּנוֹת הֵם; אֶחָד הוּא נְסַתֵּר
לְמַעַלָּה, וְאֶחָד הַמְשָׁפֵן הַזֶּה שֶׁל
מִטְטְרוּ"ן. שְׁנֵי כֶהֱנִים הֵם; אֶחָד
אוֹר רֵאשׁוֹן, וְאֶחָד מִיכָאֵל הַכֶּהֱן
הַגְּדוֹל לְמַטָּה.

מִכָּאֵן סוּדוֹת נְסַתֵּרִים שֶׁל בֵּית
הַמְשָׁפֵן מִפִּי הַמְּנוּרָה. הַמְשָׁפֵן
הַעֲלִיּוֹן נִבְנָה עַל שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה
מְרַגְלִיּוֹת, אִיבְרִים עֲלִיּוֹנִים, זְמִין
וּשְׂמַאֵל, שְׂמַאֵל וְזִמְיִן.

שְׂרֵשֶׁה שְׁמוֹת הֵם כְּלוּלִים כְּאֶחָד,
וְזֶה נִכְנַס בְּזֶה, וְזֶה נִכְנַס בְּזֶה. א"ל
הִרְאִשׁוֹן וּמִסְתַּדֵּר בְּזִמְיִן. א הִיא
רֵאשׁוֹנָה, שֶׁהִיא זִמְיִן, וּמִתְגַּשֵּׁם
וּמִצְטִיר בְּסוּד הַזִּמְיִן, וּכְשֶׁנִּכְנַס
וּמְשַׁמֵּשׂ בְּפָנִים, נֶאֱחָז עִם ל,
וְנִקְרָא בְּסוּדוֹ א"ל, שֶׁהָרִי ל' מִסוּד
שֶׁלְמַעַלָּה בְּתוֹף קִדְשׁ הַקְּדוּשִׁים
זְצֵא.

לֹא שֶׁשֵּׁם הַתְּגַשֵּׁם, אֲלֵא וְדַאי
כְּשִׁי צֵא הַתְּגַשֵּׁם, כְּשֶׁאֵר הַאוֹתִיּוֹת
שֶׁכְּשִׁי צֵאוּ מִסוּד הָעוֹלָם הַבָּא
הַתְּגַשֵּׁמוֹ וְהִצְטִירוֹ. אֵף כִּף הֵל'

אָרְא וְדַאי הָכִי הוּא, דְּהָא מְשַׁפְּנָא לָא אֲתַקַּם
לְעֵילָא, עַד דְּאֲתַקַּם מְשַׁפְּנָא לְתַתָּא, אֲבָל
חֲמָא מִשֶּׁהָ חִיזוּ דְכָל מְשַׁפְּנָא, וְלֹא הָוָה
מִתְסַדֵּר בְּקִיּוּמֵיהּ, עַד דְּאֲתַקַּם מְשַׁפְּנָא לְתַתָּא,
וְחֲמָא לִיהּ לְמִטְטְרוּ"ן מְשַׁמֵּשׂ לְבַתֵּר, לָאו
דְּהָוָה אִיהוּ מְשַׁמֵּשׂ, אֲלֵא דְּהָוָה מְשַׁמֵּשׂ לְבַתֵּר,
וְלָאוּ בְּהָוָה זְמַנָּא. אָמַר לִיהּ קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
לְמַשֶּׁה, חֲמִי מְשַׁפְּנָא, וְחֲמִי נְעֵר, כְּלָא מִתְעַכֵּב
עַד דִּיתַקַּם הָכָא לְתַתָּא.

וְאִי תִימָא, אִי הָכִי, מְטְטְרוּן אִיהוּ דְקָא
מְשַׁמֵּשׂ. אֲלֵא וְדַאי מְשַׁפְּנָא דִּילִיהּ אִיהוּ,
וּמִיכָאֵל כְּהֵנָּא רַבָּא, אִיהוּ דְקָא מְשַׁמֵּשׂ גּו
הֵהוּא מְשַׁפְּנָא דְמִטְטְרוּן. כְּגוּוֹנָא דְמְשַׁמֵּשׂ
כְּהֵנָּא רַבָּא עֲלָאָה לְעֵילָא, גּו מְשַׁפְּנָא אַחְרָא
סְתִימָא דְלָא אֲתַגְלִיָּא, בְּרִזָּא דְעֵלְמָא דְאֲתִי.
תְרִין מְשַׁפְּנִין אֵינּוּן. חַד אִיהוּ סְתִימָא עֲלָאָה.
וְחַד הֵאִי מְשַׁפְּנָא דְמִטְטְרוּן. תְרִי כְהֵנִי אֵינּוּן,
חַד אוֹר קִדְמָאָה. וְחַד מִיכָאֵל כְּהֵנָּא רַבָּא
לְתַתָּא.

מִכָּאֵן רְזִין סְתִימִין דְבֵי מְשַׁפְּנָא, מְפּוּמָּא
דְבוּצִינָא. מְשַׁפְּנָא עֲלָאָה, אֲתַבְנִי עַל
תְרִיסַר מְרַגְלִיטִין, שְׁיִיפִין עֲלָאִין, יְמִינָא
וּשְׂמַאֵלָא, שְׂמַאֵלָא וְיְמִינָא.

תִּלְתָּ שְׂמֵהֶן אֵינּוּן כְּלִילִין כְּחָדָא, וְדָא עֵייל
כְּדָא, וְדָא עֵייל כְּדָא. א"ל, קִדְמָאָה
וְאֲתַסְדֵּר בִּימִינָא. א, אִיהוּ קִדְמָאָה דְאִיהִי
יְמִינָא, וְאַגְלִים וְאֲתַצְיִיר בְּרִזָּא דִימִינָא, וְכַד
עֵייל וְקָא מְשַׁמֵּשׂ לְגוּ אֲתַאֲחַד בְּהַדְיָה ל,
וְאַקְרִי בְּרִזָּא דִּילִיהּ א"ל, דְּהָא ל' מְרִזָּא
דְלְעֵילָא גּו קִדְשׁ הַקְּדוּשִׁים נְפַק.

רָאוּ דְתַמָּן אַגְלִים, אֲלֵא וְדַאי כַד נְפַק אַגְלִים,
כְּשֶׁאֵר אֲתוּוֹן, דְכַד נְפַקוּ מְרִזָּא דְעֵלְמָא
דְאֲתִי, אַגְלִימוֹ וְאֲתַצְיִירוֹ. אוֹף הָכִי הֵאִי ל',

הזו, אף על גב שהיא סוד
שלמעלה, לא התגשמה עד
שיצאה החוצה, ואז א"ל. וזהו
סוד הימין.

השמואל כולל בתוכו את הימין
ונוטל את השם הזה אליו ונכלל
עמו, וכשנכלל עמו הוא נקרא
אלהים. ואם תאמר, הרי הקדים
השמואל בסוד העולם הבא. ודאי
זה פך. אלא כשיצאו הדרגות
בסוד האותיות מתוך העולם
הבא, רצה השם הזה להראות
ולהבנות, להראות על אותו מקום
שיצאו משם, ונבנה שם זה כמו
זה. א"ל בתחלה בצד הימין,
נכלל בתוך השמואל, ונוטל אותו
השמואל, ונקרא אלהים, וזהו סוד
הימין (אמר לו בשם וכו') בשם של
אלהים, ועל סוד זה, בכל מקום
שהוא דין, שם הוא רחמים, שהרי
הוא כולל דין, וזה נבנה ונראה.

אזוהו שיצא משם, אמצעי, נוטל
את שניהם, ומשפלים, ונקרא
אלהינו. הרי פאן השלמות
שנראית מסוד העולם העליון,
והכל נכלל זה בזה. פינן
שהאמצע הזה השפלים, שורה
עליו השם הקדוש, המפתח של
הכל שנקרא יהו"ה, ואז נוטל את
כל הצדדים, מעלה ומטה, זמין
ושמאל, ולכל הצדדים האחרים.
ולכן כשנשפלים מסוד שני
הצדדים, מימין ושמאל, נקרא
אלהינו. הרי פאן זמין ושמאל
ואמצע בכלל השם הזה. וזה
נראה ונבנה. הסוד שהאותיות
יצאו משם, פך נבנה ונראה כל
אחד ואחד.

הרי נכלל זמין בשמואל, ונוטל
השמואל את שם הימין. איפה
כלול הימין בתוך השמואל,
שהימין יטל את סוד השמואל?
אלא כשנכלל זמין בשמואל ונוטל
השמואל את שם סוד הימין,

אף על גב דאיהו רזא דלעילא, לא אגלים, עד
דנפק לבר, וכדין א"ל. ודא רזא דימינא.

שמואלא כליל בגייה לימינא, ונטיל האי
שמוא לגביה, ואתכליל בהדיה, וכד
אתכליל (דף קנ"ט ע"ב) בהדיה אקרי איהו אלהים.
ואי תימא, הא אקדים שמואלא ברזא דעלמא
דאתי. ודאי הכי הוא. אלא, כד נפקו דרגין,
ברזא דאתון מגו עלמא דאתי, בעא שמוא דא
לאתחזאה ולא תבני, לאחזאה על ההוא אתר
דנפקי מתמן, ואתבני שמוא דא, כגוונא דא.
א"ל בקדמיתא בסטרא דימינא, אתכליל גו
שמואלא, ונטיל ליה שמואלא, ואקרי אלהים,
ודא איהו רזא דימינא, (אמר ליה בשמוא וכו') בשמוא
דאלהים, ועל רזא דא, בכל אתר דאיהו דינא,
תמן איהו רחמי, דהא כליל איהו דינא, והא
אתבני ואתחזי.

ההוא דנפק מתמן, אמצעיתא, נטיל
לתרווייהו, ואשתלים, ואקרי
אלהינו. הא הכא שלימו דאתחזי מרזא
דעלמא עלאה, וכלא אתכליל דא בדא. פינן
דהאי אמצעיתא אשתלים, שרא עליה שמוא
קדישא, מפתחא דכלא, דאקרי יהו"ה, וכדין
נטיל לכל סטרין, עילא ותתא, ימינא
ושמואלא, ולכל סטרין אחרנין. ועל דא, כד
אשתלים מרזא דתרין סטרין מימינא
ושמואלא, אקרי אלהינו, הא הכא ימינא
ושמואלא ואמצעיתא בכללא דשמוא דא. ודא
אתחזי ואתבני. רזא דאתון נפקו מתמן,
כגוונא דא אתבני ואתחזי, כל חד וחד.

הא אתכליל ימינא בשמואלא, ונטיל שמואלא
שמוא דימינא, ימינא מאן כליל בגייה
שמואלא, למהוי נטיל ימינא רזא דשמואלא.
אלא, כד אתכליל ימינא בשמואלא, ונטיל

הַיְמִין כּוֹלֵל בְּתוֹכוֹ אֶת הַשְּׂמַאל,
הַשֵּׁם א"ל. וְהוּא הֵי"ם.

רָמַה כֶּף? אֵלָא בְּשַׁעַה שְׁנַבְנָה
אוֹתוֹ מְקוֹם שְׂיִצְאוּ מִשָּׁם, נוֹטֵל
הַשְּׂמַאל שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת. הַיְמִין נוֹטֵל
אֶחָת מִסּוּד הָעוֹלָם הַבָּא. הַשְּׂמַאל
שְׁתֵּים, וְהוּא הֵי"ם. אִזּוֹ הַיְמִין
כּוֹלֵל בְּתוֹכוֹ אֶת הַשְּׂמַאל, וְנוֹטֵל
הָאוֹת הַאֲחֵרוֹנָה ם, וְנוֹטֵל י'
שְׁהִיְתָה בְּשְׂמַאל. ם הִיא בְּשִׁלְמוֹת
מ"ם, וְכִךְ נִבְנָה מ"ם בְּאוֹתוֹ י'
שְׁנוֹטֵל יוֹתֵר. וְאִזּוֹ הַיְמִין כּוֹלֵל אֶת
הַשְּׂמַאל בְּתוֹכוֹ.

אֲחֵר כֶּף נִבְנוֹת הָאוֹתִיּוֹת. א'
שְׁהִיָּה בְּהַתְּחִלָּה בְּצַד הַיְמִין,
הוֹלִידָה וְהוֹצִיָּאָה אֶת הָאוֹת ש',
כּוֹלֵלָה בְּשִׁלְשָׁה צְדָדִים,
וּמִשְׁתַּפֵּט עִם הָאוֹת א', וְנַעֲשׂוֹת
אֲש. עוֹד זְזוֹת הָאוֹתִיּוֹת הִלְלוּ תוֹךְ
הַפָּאָת שְׁנֵי הַצְּדָדִים הִלְלוּ
וּמִתְקָרְבִים כְּאֶחָד בְּמַחְלָקָת,
וּמִתוֹךְ מַחְלָקָת זוֹ שֶׁל מִים בְּאֵשׁ
וְאֵשׁ בְּמִים, מוֹלִידִים אוֹתִיּוֹת,
וּמוֹצִיָּאִים אוֹת ר' וְאוֹת ו' וְאוֹת
ח' וְנַעֲשִׂים רוּחַ. וְנִכְנַס בֵּין שְׁנֵי
צְדָדִים, וְאִזּוֹ מִתְיַשְׁבּוֹת הָאוֹתִיּוֹת
הִרְאִשׁוֹנוֹת בְּמִקוֹמָן, כֹּל אֶחָת
וְאֶחָת בְּשִׁלְמוֹת.

עוֹד זְזוֹת הָאוֹתִיּוֹת וּמִתְגַּלְגְּלוֹת
כְּאֶחָד, א' מוֹצִיָּאָה מ', שְׁהִיא
מִצְדוֹ בְּיָמִין, שְׁהֵרִי בְּיָמִין
מִתְיַשְׁבֵּת. מ' מוֹצִיָּאָה ש', מִשׁוּם
שְׁהֵרִי מ' הִיא כּוֹלֵלָה, בְּרִאשׁוֹנָה
הֵיְתָה מִשְׂמַאל, וְנִכְלָלָת אֲחֵר כֶּף
בְּיָמִין וּמִשְׁתַּלְמֵת בְּשְׁנֵי צְדָדִים.
כִּינֵן שְׁהַשְּׁתַּלְמָה, זְזוֹ וְהוֹלִידוֹ
כְּאֶחָד, וְנִכְלָלוּ בְּשְׁנֵי צְדָדִים.

הַתְּחִלָּה הָאוֹתִיּוֹת אִמ"ש שֶׁלֵּשׁ
אֵלָה, וְהַתְּעַבְרוּ וְהוֹלִידוּ שֶׁלֵּשׁ
אֲחֵרוֹת תוֹךְ הַגְּלִגּוּל. מ' הַתְּפַקְנָה
וְהַתְּעַבְרָה וְהוֹלִידָה ר'. א'
הַתְּעַבְרָה וְהוֹלִידָה ו'. ש'
הַתְּעַבְרָה וְהוֹלִידָה ח', וְהַכֵּל
נִתְקַן. עוֹד הַתְּעַבְרוּ הָאוֹתִיּוֹת

שְׂמַאלָא שְׂמַא רְזָא דִימִינָא, יְמִינָא כְּלִיל בְּגוּיָה
שְׂמַאלָא, שְׂמַא א"ל. וְאִיהוּ הֵי"ם.

אֲמַאי הָכִי. אֵלָא בְּשַׁעַתָּא דְאֲתַבְּנִי הָהוּא אֲתֵר
דְּנַפְקוּ מִתְּמָן, נָטִיל לְשְׂמַאלָא תְרִין
אֲתוּון, יְמִינָא נָטִיל חַד, מְרָזָא דְעֵלְמָא דְאֲתִי.
שְׂמַאלָא תְרִין, וְאִיהוּ הֵי"ם. כְּדִין יְמִינָא כְּלִיל
בְּגוּיָה לְשְׂמַאלָא, וְנָטִיל לְאֵת בְּתֵרָאָה ם, וְנָטִיל
י' דְהוּא בְּשְׂמַאלָא, ם אִיהוּ בְּשְׁלִימוֹ מ"ם,
וְאֲתַבְּנִי הָכִי מִים, בְּהָהוּא י' דְנָטִיל יוֹתֵר. כְּדִין
יְמִינָא כְּלִיל לִיָּה לְשְׂמַאלָא בְּגוּיָה.

לְבַתֵּר אֲתַבְּנוּן אֲתוּון, א' דְהוּא כְּקִדְמִיתָא
בְּסֵטְרָא דִימִינָא, אוֹלִיד וְאֲפִיק אֵת ש',
כְּלִיל בְּתֵלַת סְטְרִין, וְאֲשַׁתְּתַף בְּאֵת א',
וְאֲתַעְבִּיד אֲש. תוֹ אַעְדוֹ אֲתוּון אֵלִין, גּוֹ בְּטִישׁוֹ
דְתְרִין סְטְרִין אֵלִין, וְאֲתַקְרִיבוּ כְּחָדָא
בְּמַחְלוּקָת, וּמַגּוֹ מַחְלוּקָת דָּא דְמִים בְּאֵשׁ,
וְאֵשׁ בְּמִים, אוֹלִידוֹ אֲתוּון וְאֲפִיקוּ אֵת ר' וְאֵת
ו' וְאֵת ח' וְאֲתַעְבִּידוּ רוּחַ, וְעָאֵל בֵּין תְרִין
סְטְרִין, וְכִדִין אֲתִישְׁבוּ אֲתוּון קְדָמָי
בְּדוּכְתִיָּהוּ, כֹּל חַד וְחַד בְּשְׁלִימוֹ.

תוֹ אֲתוּון אַעְדוֹ, וְאֲתַגְּלַגְלוּ כְּחָדָא, א' אֲפִיק
מ', דְאִיהוּ מְסֵטְרָא דִילִיָּה בִימִינָא, דְהָא
בִימִנָא אֲתִישְׁב. מ' אֲפִיק ש' בְּגִין דְהָא מ'
כְּלִילָא אִיְהִי, בְּקִדְמִיתָא הוֹת מִשְׂמַאלָא,
וְאֲתַכְּלִיל לְבַתֵּר בִּימִינָא וְאֲשַׁתְּלִים בְּתְרִין
סְטְרִין, כִּינֵן דְאֲשַׁתְּלִים, אַעְדוֹ וְאוֹלִידוֹ כְּחָדָא,
וְאֲתַכְּלִלוּ בְּתְרִין סְטְרִין.

אֲתַתְּקִפוּ אֲתוּון אִמ"ש תֵּלַת אֵלִין, וְאַעְדוֹ
וְאוֹלִידוֹ תֵּלַת אֲחֵרִינִין, גּוֹ גְלִגּוּלָא.

מ' אֲתַתְּקֵן וְאַעְדִי וְאוֹלִיד ר'. א' אַעְדִי וְאוֹלִיד
ו'. ש' אַעְדִי וְאוֹלִיד ח', וְאֲשַׁתְּכִלֵּל כְּלָא. תוֹ
אַעְדוֹ אֲתוּון אֵלִין רְזָא אִמ"ש, וְאֲתַגְּלַגְלוּ
כְּמַלְקָדְמִין, א' אַעְדִי וְאוֹלִיד וְאֲפִיק אֵת ב'

הִלְלוּ סוּד אִמ"ש, וְהַתְּגַלְגְּלוּ כְּמִקְדָּם. א' הַתְּעַבְרָה וְהוֹלִידָה וְהוֹצִיָאָה אֶת הָאוֹת ב' בְּצַד מַעְרָב, וְאֵז הִיא מִתְיַשְׁבֵּת בְּצַד הַדְּרוֹם. מ' הַתְּעַבְרָה וְהוֹלִידָה וְהוֹצִיָאָה אֶת הָאוֹת ד' בְּצַד הַצָּפוֹן, וְאֵז הִיא מִתְעַלָּה בֵּין צָפוֹן וְדְרוֹם וְתַלוּיָהּ בְּאוּרִי. ש' הַתְּעַבְרָה וְהוֹלִידָה וְהוֹצִיָאָה אוֹת ג', וּמִתְיַשְׁבֵּת בְּצַד הַמְּזֻרָח, וּמִתְעַלָּה בֵּין מַעְרָב וּמְזֻרָח וְתַלוּיָהּ בְּאוּרִי. נִמְצְאוּ שְׁתֵּי אוֹתוֹת מ"ש תְּלוּיֹת בְּאוּרִי. א' שְׁנֵשְׂאָרָה הַתְּעַלָּתָה בְּמִקוּמָהּ, וְעַלְתָּה לְמַעְלָה, וְהַתְּעַטֵּר בַּהּ י"ה. בְּאֵלֶּה הַתְּחִזְקָה וְהַתְּעַבְרָה וְהוֹלִידָה ה'ו' וְעַמְדָה בְּמִקוּמָהּ. אֵז מִתְעַטֵּרֶת וּמֵאִירָה וּפּוֹשֶׁטֶת אוֹר, וּמוֹלִידָה אוֹר, וְהוֹצִיָאָה אֶת הָאוֹת ט', הַמְּכַה שֶׁהִכָּה וְהָאִיר סוּד הָעוֹלָם הַעֲלִיּוֹן בְּאוּרִי.

אֵז מִתְעַלָּה א' וְנוֹטֶלֶת מִתּוֹךְ הָאוֹר אֶת מ"ש, וְהַתְּחַבְּרוּ עִמָּה, וְנִהְיֹת אִמ"ש כְּמִקְדָּם, וּמִתְיַשְׁבֵּת א' בְּצַד דְּרוֹם, ש' בְּצַד מְזֻרָח, מ' בְּצַד צָפוֹן. עוֹלָה ג' שֶׁהִיָּתָה בְּצַד מְזֻרָח, וּמִתְעַבְּרֶת וּמוֹלִידָה צ"ת. בָּאָה ב' שֶׁהִיָּתָה בְּצַד מַעְרָב, וְעוֹלָה וּמִתְחַבְּרֶת בֵּין צ"ת. עוֹלוֹת א' ו', ז' מִצַּד מַעְרָב (דרום) וְזוּ מִצַּד מְזֻרָח, וּמִתְחַבְּרֹת שְׁתֵּיהֶן עִם ב' בֵּין צ"ת, וּמֵאִיר הַשֶּׁם צְבָאוֹת. כְּשֶׁמֵּאִיר הַשֶּׁם הַזֶּה בְּתוֹךְ הַמִּשְׁכָּן, מִתְעַבְּרֹת הָאוֹתוֹת וּמוֹלִידוֹת ז' ב' (ג) נ. עוֹלוֹת אִמ"ש כְּמִקְדָּם, וּמִתְעַבְּרֹת וּמוֹלִידוֹת ס' ע' פ'.

נִשְׂאָרָה ק' יְחִידָה, וְעוֹלָה יוֹרְדָת, וְעוֹמְדָת בְּתוֹךְ נֶקֶב תְּהוֹם רַבָּה. רוֹאָה אוֹתָהּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂמֵת עַרְפֶּכֶת בְּלִי גוֹף וְלֹא צִיּוֹר וְלֹא נִכְנָסֶת לְמִשְׁכָּן, עֲשֵׂה אוֹתָהּ חֲפָה וְכִסּוּי לְמִשְׁכָּן. וּמַה? יְרִיעוֹת עֲזִים לְאֵהֵל עַל הַמִּשְׁכָּן, כְּמוֹ שְׁנֵאֲמַר וְעֲשִׂיתָ יְרִיעַת עֲזִים לְאֵהֵל עַל הַמִּשְׁכָּן, לְאֵהֵל וְלֹא אֵהֵל. קו"ף וְלֹא אָדָם.

בְּסִטְרָא דְּמַעְרָב, כְּדִין אֲתֵיִשְׁב אִיהוּ בְּסִטְרָא דְּרוֹם. מ' אַעֲדִי וְאוֹלִיד וְאַפִּיק אֶת ד' בְּסִטְרָא דְּצָפוֹן, כְּדִין אֲסַתְּלַק אִיהוּ בֵּין צָפוֹן וְדְרוֹם, וְתִלְיָא בְּאוּרִיא. ש' אַעֲדִי וְאוֹלִיד וְאַפִּיק אֶת ג', וְאַתֵּיִשְׁב בְּסִטְרָא דְּמְזֻרָח, וְאִיהוּ אֲסַתְּלַק בֵּין מַעְרָב וּמְזֻרָח, וְתִלְיָא בְּאוּרִיא. אֲשַׁתְּכַחוּ תְּרִין אֲתוּוֹן מ"ש, תְּלִיין בְּאוּרִיא.

א' דְּאַשְׁתָּאֵר, אֲסַתְּלַק בְּדוּכְתִּיָּה, וְסָלִיק לְעֵילָא, וְאַתְּעֵטֵר בִּיהַ י"ה. בְּאַלִּין אֲתַתְּקַף, וְאַעֲדִי וְאוֹלִיד ה"ו, וְקָאִים בְּדוּכְתִּיָּה, כְּדִין אֲתַעֲטֵר, וְאַנְהִיר, וּפְשִׁיט נְהִירוֹ, וְאוֹלִיד נְהִירוֹ, וְאַפִּיק אֶת ט', בְּטִישׁוֹ דְּקָא כְּטֵשׁ וְנְהִיר רְזָא דְּעֵלְמָא עֲלָאָה, (דף ק"ט ע"א) בְּנְהִירוֹ.

כְּדִין אֲסַתְּלַק א', וְנִטִּיל מִגּוֹ אוּרִיא מ"ש, וְאַתְּחַבְּרוּ בְּהִדְיָה, וְהוּוּ אִמ"ש כְּמִלְקַדְמִין, וְאַתֵּיִשְׁב א' בְּסִטְרָא דְּדְרוֹם, ש' בְּסִטְרָא דְּמְזֻרָח, מ' בְּסִטְרָא דְּצָפוֹן. סְלִקָּא ג' דְּהוּוּ בְּסִטְרָא דְּמְזֻרָח, וְאַעֲדִי וְאוֹלִיד צ"ת. אֲתָא ב' דְּהוּוּ בְּסִטְרָא מַעְרָב, וְסָלִיק וְאַתְּחַבְּר בֵּין צ"ת. סָלִיקוּ א' ו', דָּא מִסְטֵר מַעְרָב (ג"א דְּרוֹם) וְדָא מִסְטֵר מְזֻרָח, וְאַתְּחַבְּרוּ תְּרוּוּיָהּוּ בְּהִדְיָ ב' בֵּין צ"ת, וְאַנְהִיר שְׂמָא צְבָאוֹת. כַּד אֲתַנְהִיר שְׂמָא דָּא גוּ מִשְׁכְּנָא, אַעֲדוּ אֲתוּוֹן וְאוֹלִידוּ ז' ב' (ג"א ג) נ'. סָלִיקוּ אִמ"ש כְּמִלְקַדְמִין, וְאַעֲדוּ וְאוֹלִידוּ ס' ע' פ'.

אַשְׁתָּאֵר ק' יְחִידָאִי, וְסָלִקָּא וְנִחְתָּא, קִיִּימָא גוּ נּוּקְבָא דְּתֵהוּמָא רַבָּא, חֲמָא לָהּ קְדָשָׁא כְּרִיף הוּא, דְּקָא מִתְעַרְפֶּכָּא, בְּלֹא גּוּפָא וְלֹא צִיּוֹרָא, וְלֹא עֵייל לְמִשְׁכְּנָא. עֲבַד לָהּ חוּפָאָה לְמִשְׁכְּנָא. וּמֵאִי נִיהוּ. יְרִיעוֹת עֲזִים לְאֵהֵל עַל הַמִּשְׁכָּן, כְּמֵה דְּאַתָּ אֲמַר, (שְׁמוֹת כו) וְעֲשִׂיתָ יְרִיעַת עֲזִים לְאֵהֵל עַל הַמִּשְׁכָּן, לְאֵהֵל וְלֹא אֵהֵל. קו"ף וְלֹא אָדָם.

הו אתגלגלו אתון כמלקדמין, גו עובדא דמשכנא, אמ"ש, ש' אתגלגלא ואתיישבא בסטר מזרח, ואשתאר ג' תלייא באורא. מ' אתגלגלא ואתיישבא בסטר צפון, ונפק ד' ואתחבר גו ש' בההוא סטרא. א' אתגלגל ואתיישב וסליק לגבי י', וסלקא ואתתקפא בהדיה, ונטיל ליה, ואתחבר גו בחבורא חדא שד"י. פד שמא דא אתתקן גו משכנא, פדין קיומא וקיומא איהו מגו משכנא דלתתא.

הו אתון אתגלגלו כמלקדמין, לאתיישבא משכנא, סליקו אתון, א' פרישא, ת' לבתר, א"ת. ב' פרישא, ש' לבתר, אתחלפו אתון, אב"ג ית"ץ, אתגלגלו בגלופי קדשא א' ק'. א' אפיק ק'. לנטרא משכנא. ק', אפיק ר'. ר' אפיק ע' קר"ע.

רזא דא, (בראשית כז) ואת עורות גדיי העזים הלבישה על ידי ועל חלקת צואריו. פגוונא דא, ועשית יריעת עזים לאהל על המשכן. דהא חולקא דא, אצטרין לאחזאה לבר, לנטרא ההיא דלגאו, ועל רזא דא אלבישת ליה ליעקב לבר. שט"ן קר"ע, אתון אינון רשימן לבר, בגין נטורא דמשכנא, דאיהו רזא דברית קדישא, ואתפרעא ערלה לבתר בחופאה דא.

הו אתגלגלו אתון, ואפיק א"ת ב"ש, שקוצי"ת בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ והארץ הייתה תהו ובהו וגו'. בגלגולא דא והארץ הייתה תהו ובהו באתון קר"ע שט"ן. וחשך על פני תהום ג' אפיק ר', ד' ק' עד הכא אתון, אתגלגלו, ובטישו דא בדא לתקוונא גו משכנא. אינון אמ"ש אפיקו תולדין, (ב"א ת) ה' צ' ו' ה' אתון דתליין גו

עוד התגלגלו האותיות כמקדם בתוך מצשה המשכן, אמ"ש. ש' התגלגלה והתישבה בצד מזרח, ונשארה ג' תלויה באויר. מ' התגלגלה והתישבה בצד צפון, ויצאה ד' והתחברה בתוך ש' באותו צד. א' התגלגלה והתישבה ועלתה לי, ועלתה והחזיקה עמו ונטלה אותו, והתחברה בתוכו בחבור אחד שד"י. כשהשם הזה נתתקן בתוך המשכן, אז קיום ועמידה הוא מתוך המשכן שלמטה.

עוד התגלגלו האותיות כמקדם להתישב במשכן, ועלו האותיות - א' בראש, ת' אחר כך, א"ת. ב' בראש, ש' אחר כך. התחלפו האותיות אב"ג ית"ץ, התגלגלו בחקיקות קדש א' ק'. א' הוציאה ק' לשמר את המשכן. ק' הוציאה ר'. ר' הוציעה ע' קר"ע.

הסוד הזה - ואת ערות גדיי העזים הלבישה על ידי ועל חלקת צואריו. כמו זה, ועשית יריעת עזים לאהל על המשכן. שהרי החלק הזה הצטרף להראות בחוץ לשמר את אותו פנים. ועל סוד זה הלבישה את יעקב בחוץ. שט"ן קר"ע, אותן אותיות רשומות בחוץ בשביל שמירת המשכן, שהוא סוד הברית הקדושה, ונפרעה הערלה אחר כך על ידי הפסוי הזה.

עוד התגלגלו האותיות והוציאו א"ת ב"ש, שקוצי"ת בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ והארץ הייתה תהו ובהו וגו'. בגלגול זה והארץ הייתה תהו ובהו, באותיות קר"ע שט"ן. וחשך על פני תהום - ג' הוציאה ר', ד' ק'. עד כאן התגלגלו האותיות והפיו זו בזו לתקון בתוך המשכן. אותן אמ"ש הוציאו תולדות, (n) ה' צ' ו' ה' אותיות

התלויות בתוך האויר, והפּו
באותן אחרות והוציאו את ציור
המשפּן ז' ע'. עד כאן עומד וחשף
על פני תהום, כלם בצדו, ח' באה
ס' והתחברה עמו, אז יהי אור
ויהי אור.

התנגלו האותיות כמקדם אב"ג
ית"ן, התעברו והולידו והוציאו
ציור תוך סודות המשפּן (בכללות)
התנגלו אחד בסוד א' ל' ב' ס',
שהרי האות א' התעברה והולידה
בסוד של פח ותקף את האות ל'.
התגבר בתקפו והתעלה בכבודו,
והוליד את האות ב'. אז התעברו
והולידו האותיות והתחברו
אחרות אלו, א' התחברה
בחקיקתה באות ב'. אז ט"ר
בחבור ט"ת, להיות האותיות
עולות למקומן, תוך צרופי של
סוד המשפּן. את הפיור ואת פנו.

יהי רקיע בתוך המים, דהא מיין סליקו ונחתו
ברזא דאתון א"ל. א' אפיק ו'. ו' אפיק
ק'. את ל' סליק אתגליפו אתון בגלופייהו,
בחבורא חדא, (תהלים כט) קול יי' על המים א"ל
וכו', אלין אתון א"ל, דהא אלין אעדו
ואולידו ואפיקו אתון, גו ציורין דמשפּנא.
אמ"ש אעדו ואולידו ואתגליפו בגלופי רזין
דאתון, לאפקא ציורין דמשפּנא, א' אפיק ג',
ש' (דף ק"ט ע"ב) אפיק ו', לחברא גו את ג' ברזא
גן. תדשא הארץ דשא עשב וגו'. אתגלגלו
אתון כמלקדמין אמ"ש, ברזא ב"ם באלין
פנישו מיא לאתר חד, דכתיב יקוו המים
מתחת השמים אל מקום אחד. (עד כאן מצאתי
בהעתק).

רבי חייא ורבי יוסי היו הולכים
בדרך. עד שהיו הולכים, אמר רבי
יוסי, נפתח בעדוניהם (במלאכים
ובמנים) ונאמר דברי תורה. פתח
רבי יוסי בדברי קריאת שמע

אוירא, ובטישו באינון אחרנין ואפיקו ציורא
דמשפּנא ז' ע'. עד הכא קיימא וחשף על פני
תהום ח' פלהו בסטרוי אתא ס' ואתחבר
בהדיה, פדין יהי אור ויהי אור.

אתגלגלו אתון כמלקדמין, אב"ג ית"ן,
אעדו ואולידו ואפיקו ציורא גו
רזין דמשפּנא, (ס"א בכללא) אתגלגלו חדא ברזא
א' ל' ב' ס', דהא את א' אעדי, ואוליד ברזא
דחילא ותוקפא, את ל'. אתגבר בתוקפיה,
ואסתלק ביקריה, ואוליד את ב', פדין אעדיאו
ואולידו אתון ואתחברו אחרנין אלין א'
אתחבר בגלופיה באת ב', פדין ט"ר בחבורא
ט"ת למהוי אתון סלקין באתרייהו, גו
צרופא דרזא דמשפּנא. (שמות לה) את הפיור ואת
פנו.

יהי רקיע בתוך המים, דהא מיין סליקו ונחתו
ברזא דאתון א"ל. א' אפיק ו'. ו' אפיק
ק'. את ל' סליק אתגליפו אתון בגלופייהו,
בחבורא חדא, (תהלים כט) קול יי' על המים א"ל
וכו', אלין אתון א"ל, דהא אלין אעדו
ואולידו ואפיקו אתון, גו ציורין דמשפּנא.
אמ"ש אעדו ואולידו ואתגליפו בגלופי רזין
דאתון, לאפקא ציורין דמשפּנא, א' אפיק ג',
ש' (דף ק"ט ע"ב) אפיק ו', לחברא גו את ג' ברזא
גן. תדשא הארץ דשא עשב וגו'. אתגלגלו
אתון כמלקדמין אמ"ש, ברזא ב"ם באלין
פנישו מיא לאתר חד, דכתיב יקוו המים
מתחת השמים אל מקום אחד. (עד כאן מצאתי
בהעתק).

רבי חייא ורבי יוסי היו אזלי בארְחא, עד
דהוו אזלי אמר רבי יוסי, נפתח
בעידינין, (נ"א בעירון ובעידינין) ונימא מלי דאורייתא.
פתח רבי יוסי במלי דקריאת שמע ואמר,

וְאָמַר, (כתוב דברים 10) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל
ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד. וְכָתוּב (שם כז)
שְׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיּוֹם הַזֶּה נִהְיִיתָ
לְעַם. וְכָתוּב (שם ט) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל
אִתָּה עָבַר הַיּוֹם אֶת הַיַּרְדֵּן. כָּל
הַשְּׁמַע שְׁמַע הַלְלוּ שְׁאֵמַר מִשֶּׁה
לְשֵׁם מֶה, שְׁהָרִי שְׁמַע יִשְׂרָאֵל שֶׁל
הַיַּחֲדוּד הוּא נֶאֱמָר, (שְׁהָרִי לְדַרְשָׁה הוּא בֵּא)
וְהָאֲחֵרִים הַלְלוּ לְמָה?

אֵלֶּיךָ כָּלֵם בְּאִים לְדַרְשָׁה. שְׁמַע
יִשְׂרָאֵל שֶׁל הַיַּחֲדוּד וְדָאֵי שְׁזָה בֵּא
לְדַרְשָׁה, וְכָאֵן רְמוּז וְנִרְאָה הַיַּחֲדוּד
שֶׁל הַחֲכֻמָּה הַעֲלִיּוֹנָה. שְׁמַע - ע'
הִיא מִהֲאֹתִיּוֹת הַגְּדוּלוֹת, לְמָה?
אֵלֶּיךָ רְמוּז הוּא רְמוּז בְּכָלֵל אֶחָד,
לְכָלֵל מַעֲלָה וּמִטָּה כְּאֶחָד בַּיַּחֲדוּד
אֶחָד. שְׁמַע - שֵׁם ע'. כָּאֵן נִכְלָל
הַשֵּׁם הַזֶּה בְּאוֹתָם שְׁבַעִים שְׁמוֹת
עֲלִיּוֹנִים לְהַכְלִילָם, שְׁהָרִי הַשֵּׁם
מִתְבָּרָךְ מֵהֵם וְנִכְלָל בְּהֵם, וְצָרִיף
לְהַכְלִילָם כְּאֶחָד בַּיַּחֲדוּד אֶחָד,
לְשֵׁם רְצוֹנוֹ בְּהֵם.

שְׁהָרִי וְדָאֵי שְׁבַעִים שְׁמוֹת הֵם
בְּסוּד הַמְּרַכְבָּה הַעֲלִיּוֹנָה,
וּמִהַמְּרַכְבָּה הַעֲלִיּוֹנָה הִזּוּ מִתְבָּרָךְ
הַשֵּׁם הַזֶּה וְנִכְלָל בְּתוֹכָם, וְאַחַר
כִּף יִשְׂרָאֵל בְּכָלֵל. אֲבָל הָרִי שְׁגִינוּ,
זֶה יִשְׂרָאֵל סְבָא, לְהִיּוֹת יִשְׂרָאֵל
בְּכָלֵל אֶחָד, אוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁל
דְּבָקוֹת הַכֹּל. וְעַל זֶה שְׁמַע
יִשְׂרָאֵל. עֲכָשׁוּ נִדְבָקָה הָאִשָּׁה
בְּבַעֲלָהּ, וְנִהְיָה הַכֹּל בְּכָלֵל אֶחָד,
וְזֶה שְׁמַע יִשְׂרָאֵל שֶׁל הַיַּחֲדוּד.
(יִשְׂרָאֵל) אַחַר כִּף מִיַּחַד שְׁלֵשָׁה
צְדָדִים, ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד, לְהִיּוֹת
הַכֹּל אֶחָד.

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל שֶׁל כָּל הַשְּׂאָר אֵינָם
כְּמוֹ זֶה, אֲבָל כָּל הָאֲחֵרִים בָּאוּ
לְדַרְשָׁה, וְכָלֵם בְּמְקוֹם אַחַר נִדְבָקוּ.
שְׁמַע יִשְׂרָאֵל אִתָּה עָבַר הַיּוֹם.
שְׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיּוֹם הַזֶּה נִהְיִיתָ
לְעַם. וְכָלֵם בְּדַרְגָּה תַּחְתּוֹנָה
נִדְבָקוּ.

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיּוֹם הַזֶּה נִהְיִיתָ

בְּתִיב (דברים 1) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד.
וְכָתוּב (דברים כז) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיּוֹם הַזֶּה נִהְיִיתָ
לְעַם. וְכָתוּב (דברים ט) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל אִתָּה עוֹבֵר
הַיּוֹם אֶת הַיַּרְדֵּן. כָּל הַגִּי שְׁמַע שְׁמַע דְּקָאֵמַר
מִשֶּׁה אֲמַאי. דְּהָא שְׁמַע יִשְׂרָאֵל דִּיחֻדָּא יְאוּת.
(דְּהָא לְדַרְשָׁא קִמְתִּי) הַגִּי אַחֲרָנִין אֲמַאי.

אֵלֶּיךָ כָּלֵם לְדַרְשָׁה קִמְתִּי, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל
דִּיחֻדָּא וְדָאֵי הָאֵי לְדַרְשָׁה קָא אִתְּיָא,
וְהָכָא רְמִיז וְאִתְחַזֵּי יַחֲדָא דְחֲכֻמָּתָא עֲלָאָה.
שְׁמַע, ע' מֵאֲתוּוֹן רְבֻרְבָן אִיהִי, אֲמַאי. אֵלֶּיךָ
רְמִיז קָא רְמִיז בְּכָלֵלֵי חָדָא, לְאֲכַלְלָא עֵילָא
וְתַתָּא כְּחָדָא בַּיַּחֲדוּדָא חָדָא, שְׁמַע: שֵׁם ע'.
הָכָא אִתְפְּלִיל הָאֵי שֵׁם בְּאִינוּן שְׁבַעִין שְׁמַהֲן
עֲלֵאֵינ, לְאֲכַלְלָא לוֹן, דְּהָא שֵׁם אִתְבְּרַכָּא
מִנְיָהּ, וְאִתְפְּלִיל בְּהוּ. וְאַצְטְרִיף לְאֲכַלְלָא לוֹן
כְּחָדָא בַּיַּחֲדוּדָא חָד, וְלִשְׁוֹאָה רְעוּתִיהָ בְּהוּ.

דְּהָא וְדָאֵי שְׁבַעִין שְׁמַהֲן אִינוּן בְּרִזָּא דְרִתִּיכָא
עֲלָאָה, וּמִהֲאֵי רִתִּיכָא עֲלָאָה, אִתְבְּרַכָּא
הָאֵי שֵׁם, וְאִתְפְּלִיל בְּגוּוּיָהּ, וְלִבְתֵּר יִשְׂרָאֵל
בְּכָלֵל. אֲבָל הָא תְּנִינָן, דָּא יִשְׂרָאֵל סְבָא, לְמַהוּ
יִשְׂרָאֵל בְּכָלֵלֵי חָדָא, הֵהוּא אִתְרִיבְּקוּתָא
דְּכָלָא. וְעַל דָּא שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, הַשְּׁתָּא אִתְדְּבַקַּת
אִתְתָּא בְּבַעֲלָהּ, וְהוּי כָּלָא בְּכָלֵלֵי חָדָא, וְדָא
שְׁמַע יִשְׂרָאֵל דִּיחֻדָּא. (יִשְׂרָאֵל) לְבַתֵּר קָא מִיַּחַד
תֵּלַת סְטְרִין, יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד, לְמַהוּ כָּלָא
חָד.

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל דְּכָלֵהוּ שְׂאָר, לָאו אִינוּן כְּהָאֵי
גְּוִוְנָא, אֲבָל כָּלֵהוּ אַחֲרָנִין לְדַרְשָׁה
קִמְתִּי, וְכָלֵהוּ בְּאִתְרָא אִתְדְּבַקוּ, שְׁמַע
יִשְׂרָאֵל אִתָּה עָבַר הַיּוֹם. שְׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיּוֹם
הַזֶּה נִהְיִיתָ לְעַם. וְכָלֵהוּ בְּדַרְגָּא תַּתָּאָה
אִתְדְּבַקוּ.

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיּוֹם הַזֶּה נִהְיִיתָ לְעַם, שְׁמַע

לְעַם - שְׁמַע יִשְׂרָאֵל נֶאֱמַר הוּא, אֲבָל הַיּוֹם הַזֶּה נִהְיִיתָ לְעַם מֵהוּ? הֲיֵה צְרִיף לְהִיּוֹת הַיִּיט! מֵה זֶה נִהְיִיתָ? אֵלֶּא בְּכֹל מְקוֹם עִם, כְּשֶׁנִּשְׁבְּרוּ לְבוֹתֵיהֶם לְעִבּוּדָה, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (דְּנִיאל ח) נִהְיִיתִי וְנִחְלִיתִי. וְזֶהוּ שְׁכַתּוּב שְׁמַעוּנִי אַחֵי וְעַמִּי. אִם אַחֵי, לְמָה עַמִּי? וְאִם עַמִּי, לְמָה אַחֵי? אֵלֶּא, אָמַר דָּוִד, אִם בְּרַצוֹן - אַתֶּם אַחֵי. וְאִם לֹא - אַתֶּם עַמִּי, לְשֹׁבֵר לְבָבְכֶם לְעִבּוּדָתִי. כִּי הַיּוֹם הַזֶּה נִהְיִיתָ לְעַם - שְׁכַרְתָּ לְכַף לְעִבּוּדַת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל אֵתָּה עֵבֶר הַיּוֹם אֵת הַיִּרְדֵּן, הַכֹּל הוּא בְּדִרְגָה תַּחְתּוֹנָה, וְשְׁמַע יִשְׂרָאֵל שֶׁל הַיַּחְוֵד הוּא בְּדִרְגָה עֲלִיּוֹנָה. מֵה בֵּין זֶה לְזֶה? אֵלֶּא אוֹתוֹ שְׁמַע יִשְׂרָאֵל שֶׁל הַיַּחְוֵד לֹא הֵיךְ בְּכֹלָם כְּמוֹ זֶה, שְׁתַּרְי הוּא הֵיךְ סוּד שֶׁל מַעְלָה וּמַטָּה (פְּרָאוֹי), (וּבְכָל מְקוֹם חֲסוּד לְקַבֵּל) וְהוּא סוּד לְקַבֵּל עֲלֵיהֶם עַל מַלְכוּת שָׁמַיִם בְּכָל צַד, כְּדֵי שְׁיִצְטַרְף לְאֲדָם לְהִיּוֹת מִזְמַן (בְּאוֹתוֹ שֶׁ) בְּאוֹתָהּ שְׁעָה לִיחַד אֵת שֵׁם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּלְקַבֵּל עֲלָיו עַל מַלְכוּת שָׁמַיִם.

וּבְשַׁעֲתָא דְאַתִּי בַר נָשׁ לְקַבֵּל עָלֶיהָ עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם, אִזּוּ הַשְּׂכִינָה בְּאֵה וְשׁוֹרָה עַל רֵאשׁוֹ, וְעוֹמְדָת עָלָיו כְּעַד לְהַעֲיֵד עֲדוּת לְפָנֵי הַמְּלִיךְ הַקְּדוֹשׁ, שְׁזָהוּ מִי שְׁמִיחַד שְׁמוֹ פְּעַמִּים בְּיוֹם, וְשְׁמוֹ מִתְיַחַד מַעְלָה וּמַטָּה פְּרָאוֹי. וְלִכֵּן עַי מִשְׁמַע יִשְׂרָאֵל הִיא מְהֻאֲתוּת הַגְּדוּלוֹת, וְגַם ד' מְהֻאֲתוּת הַגְּדוּלוֹת, לְהִיּוֹת עַד לְפָנֵי הַמְּלִיךְ הַקְּדוֹשׁ. וְהָרִי פְּרָשׁוּהָ, יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה, וְזֶהוּ סוּד הַיַּחְוֵד בְּשִׁלְשָׁה צְדָדִים, כְּמוֹ שְׁבָאָרוּ הַמְּנוּרָה הַקְּדוּשָׁה וְהַתְּעוֹרָר בּוֹ בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת, וְאִין לָנוּ רְשׁוּת לְהַעֲיֵר בּוֹ יוֹתֵר.

יִשְׂרָאֵל יְאוּת. הַיּוֹם הַזֶּה נִהְיִיתָ לְעַם מֵהוּ. הֲיִיתָ מִיְבַעֵי לֵיהּ, מָאִי נִהְיִיתָ. אֵלֶּא בְּכֹל אֲתָר עִם, כַּד אֲתַבְּרוּ לְבִייהוּ לְפַלְחָנָא, כְּמָה דְאַתָּה אָמַר (דְּנִיאל ח) נִהְיִיתִי וְנִחְלִיתִי. וְדָא הוּא דְכַתִּיב, (דְּבָרֵי הַיָּמִים א כח) שְׁמַעוּנִי אַחֵי וְעַמִּי. אִי אַחֵי, לְמָה עַמִּי, וְאִי עַמִּי, לְמָה אַחֵי. אֵלֶּא אָמַר דָּוִד, אִי בְרַעוּתָא אֲתוֹן אַחֵי, וְאִי לָאו אֲתוֹן עַמִּי, לְתַבְרָא לְבִיִּיכוּ לְפּוֹלְחָנִי. כִּי הַיּוֹם הַזֶּה נִהְיִיתָ לְעַם, תְּבַרְתָּ לְכַף לְפַלְחָנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. שְׁמַע יִשְׂרָאֵל אֵתָּה עוֹבֵר הַיּוֹם אֵת הַיִּרְדֵּן, כְּלָא בְּדִרְגָא תַּתָּא, אִיהוּ, וְשְׁמַע יִשְׂרָאֵל דִּיחֻדָּא הוּא דְרַגָּא עֲלָאָה. מֵה בֵּין הָאִי לְהָאִי. אֵלֶּא הַהוּא שְׁמַע יִשְׂרָאֵל דִּיחֻדָּא, לֹא הוּי בְּכֹלְהוּ כְּהָאִי גּוֹוֹנָא, דְהָא אִיהוּ הוּי רְזָא דְעֵילָא וְתַתָּא. (כְּדָקָא יְאוּת) (נ"א וּבְכָל אֲתָר רָזָא לְקַבֵּל וְכוּ) וְאִיהוּ רְזָא לְקַבֵּל עָלֵיהוּ עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם, בְּכָל סְטָרָא, בְּגִין דִּיִצְטַרְף לֵיהּ לְבַר נָשׁ, לְמַהוּי זְמִין (כְּהוּא שְׁמָא) בְּהִיא שְׁעֵתָא, לִיחַדָּא שְׁמָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּלְקַבֵּל עָלֶיהָ עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם.

וּבְשַׁעֲתָא דְאַתִּי בַר נָשׁ לְקַבֵּל עָלֶיהָ עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם, כְּדִין שְׂכִינְתָא אֲתִיָּא וְשְׂרִיא עַל רִישֵׁיהּ, וְקָאִים עָלֶיהָ כְּסָהִיד, לְסָהִדָא סְהִדוּתָא קָמִי מְלָכָא קְדִישָׁא, דְהָאִי אִיהוּ דְקָא מְיַחַד שְׁמִיָּה תְּרִי זְמַנִּי בְּיוֹמָא, וְשְׁמִיָּה אֲתִיַּיחַד עֵילָא וְתַתָּא כְּדָקָא יְאוּת. וְעַל דָּא עַי מִשְׁמַע יִשְׂרָאֵל מֵאֲתוֹן רְבֻרְבּוֹן, וְד' נְמִי מֵאֲתוֹן רְבֻרְבּוֹן, לְמַהוּי עַד קָמִי מְלָכָא קְדִישָׁא. וְהָא אוּקְמוּהָ, יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה, וְדָא הוּא רְזָא דִיחֻדָּא בְּתַלַּת סְטָרִין, כְּמָה דְאוּקְמוּהָ בּוּצִינָא קְדִישָׁא, וְאַתְעַר בֵּיהּ בְּכַמָּה דּוּכְתִי, וְלִית לָן רְשׁוּ לְאַתְעַרָא בֵּיהּ יְתִיר.

וְרֵא' הַאִישׁ הַזֶּה שֶׁמִּיַּחַד אֶת שֵׁם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מַעֲלֶה וּמַטֵּה כְּרָאוּי, שֶׁשְׂכִינָה בָּאָה וְשׁוֹרָה עַל רֵאשׁוֹ וּמְבָרַכַת אוֹתוֹ בְּשִׁבְעַת בְּרָכוֹת, וְקוֹרְאֵת עָלָיו, (ישעיה מט) וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אַתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאֵר.

רְבִי חֲיִיא פִתַּח אֲבִתְרִיה וְאָמַר, (דברים ד) אַתָּה הִרְאֵת לְדַעַת פִּי ה' הוּא הָאֱלֹהִים וְגו'. בְּפִסּוּק זֶה יֵשׁ לְהִתְבּוֹנֵן, אַתָּה הִרְאֵת - מָה הִרְאֵת? אֵלֹא כְּשִׁינְאוֹ יִשְׂרָאֵל מְמַצְרִים, לֹא הָיוּ מְפִירִים אֶת סוּד הָאֱמוּנָה שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּלוּם, מִשּׁוּם שֶׁכָּלֵם הָיוּ עוֹבְדִים עֲבוּדָה זָרָה בְּגִלוּת, וְשִׁכְחוּ אֶת כָּל עֵקֶר הָאֱמוּנָה שֶׁהָיָה בְּהֵם בְּרֵאשׁוֹנָה, שִׁירְשׁוּ כָּל אוֹתָם שְׁנַיִם עֶשֶׂר שְׁבָטִים מֵאַבְיֵהֶם יַעֲקֹב.

וּבִשְׂבָא מֹשֶׁה וְלִמַּד אוֹתָם שִׁישׁ אֱלֹהִים עֲלִיּוֹן בְּעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְוֵה, וְאַחַר כֵּן רָאוּ כָּל אוֹתָם נִסִּים וְגִבּוּרוֹת עַל הַיָּם וְכָל הַנְּסִים, וְהַגִּבּוּרוֹת שֶׁעָשָׂה לָהֶם בְּמִצְרַיִם, וְאַחַר כֵּן רָאוּ כְּמָה גִבּוּרוֹת בְּמִן וּבַמַּיִם, וְנִתְּנָה לָהֶם תּוֹרָה, וְלִמְדוּ אֶת דְּרָכֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, עַד שֶׁהִגִּיעוּ לְזִמְן הַזֶּה.

אָמַר לָהֶם מֹשֶׁה: עַד כָּאֵן הִצְטַרְכְּתִי לְלַמְדְכֶם כְּמוֹ שֶׁמְלַמְדִים תִּינוּק. (מכאן ולהלאה) וְזֶהוּ אַתָּה הִרְאֵת לְדַעַת, וְלִמְדַת עַד כָּאֵן לְדַעַת וְלִהְתְּבּוֹנֵן וְלִהְפָּנֵס לְסוּד הָאֱמוּנָה, וּמָהי? פִּי ה' הוּא הָאֱלֹהִים.

אִם תֹּאמַר, דְּבַר קִטָּן הוּא לְדַעַת - הָרִי פְּתוּב, וְיַדְעַת הַיּוֹם וְהַשְּׁבֹת אֵל לְבַבְךָ פִּי ה' הוּא הָאֱלֹהִים בְּשָׂמִים מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתַּחַת אֵין עוֹד. כָּאֵן תְּלוּי כָּל סוּד הָאֱמוּנָה לְדַעַת מִתּוֹךְ זֶה סוּד כָּל הַסּוּדוֹת, לְדַעַת סֵתוֹר (סוד של כל) כָּל הַנְּסִימִים, יְהוּ"ה אֱלֹהִים שֵׁם מְלֵא, וְהַכֹּל אַחַד. אַתָּה הִרְאֵת

וְרֵא' הַאִישׁ בֵּר נֶשׁ, דְּקָא מִיַּחַד שְׂמָא (ד' קס"א ע"א) דְּקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא עֵילָא וְתַתָּא כְּדְקָא יְאוּת, שְׂכִינְתָא אַתְיָא וְשְׂרִיא עַל רִישִׁיהָ,

וּמְבָרַךְ לִיה בְּשִׁבְעַת בְּרָכָאן, וְקָרִי עָלֶיהָ, (ישעיה מט) וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אַתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאֵר.

רְבִי חֲיִיא פִתַּח אֲבִתְרִיה וְאָמַר, (דברים ד) אַתָּה הִרְאֵת לְדַעַת פִּי יי' הוּא הָאֱלֹהִים וְגו', הַאִישׁ קָרָא אִית לְאֶסְתְּפִלָּא בֵּיה, אַתָּה הִרְאֵת, מָאי הִרְאֵת. אֵלֹא כַּד נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, לֹא הָיוּ יַדְעֵי בְּרִזָּא דְמַהִימְנוּתָא דְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא כְּלוּם, בְּגִין דְּכִלְהוּ הָיוּ פְּלַחֵי פּוֹלְחָנָא נּוֹכְרָאָה בְּגִלוּתָא, וְאִנְשׁוֹ כָּל עֵקְרָא דְמַהִימְנוּתָא דְהָוָה בְּהוּ בְּקַדְמִיתָא, דִּירִיתוּ כָּל אֵינוֹן תְּרִיסַר שְׁבָטִין מֵאַבּוּהוֹן יַעֲקֹב.

וְכַר אַתָּא מֹשֶׁה, אוֹלִיף לִזְוֹן דְּאִית אֱלוֹהִים עֲלָאָה בְּעֲלָמָא, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ. לְבַתָּר חֲמוּ כָּל אֵינוֹן נִסִּין וְגִבּוּרִין דְּעַל יָמָא, וְכָל נִסִּין וְגִבּוּרִין דְּעַבְד לְהוּ בְּמִצְרַיִם. לְבַתָּר חֲמוּ כְּמָה גִבּוּרִין, בְּמָנָא וּבְמִיָּא וְאַתְיְהִיבַת לִזְוֹן אוֹרִייתָא, וְאוֹלִיפוּ אַרְחֵי דְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, עַד דְּמִטֵּי לְעַדְנָא דָּא.

אָמַר לִזְוֹן מֹשֶׁה, עַד הַשְּׂתָא אֲצַטְרִיכְנָא לְמִילְף לְכוּ, כְּמָה דִּילְפִין לְרַבִּיא. (מכאן ולהלאה) וְדָא הוּא אַתָּה הִרְאֵת לְדַעַת, וְאוֹלִיפַת עַד הָכָא, לְדַעַת לְמַנְדַע וְלְאֶסְתְּפִלָּא וְלִמְיַעַל בְּרִזָּא דְמַהִימְנוּתָא. וּמָאי אִיהִי. פִּי יי' הוּא הָאֱלֹהִים.

אִי תִימָא מְלָה זַעִירָא הִיא לְמַנְדַע, הָא כְּתִיב וְיַדְעַת הַיּוֹם וְהַשְּׁבֹת אֵל לְבַבְךָ פִּי יי' הוּא הָאֱלֹהִים בְּשָׂמִים מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתַּחַת אֵין עוֹד. הָכָא תְּלוּיָא כָּל רִזָּא דְמַהִימְנוּתָא, לְמַנְדַע מְגוּ דָּא, רִזָּא דְכָל רִזִּין, לְמַנְדַע סְתִימוּ (כ"א רז"א רז"ל וכו') דְכָל סְתִימִין, יְהוּ"ה אֱלֹהִים שֵׁם מְלֵא, וְכָלֵא חַד. אַתָּה הִרְאֵת לְדַעַת,

לדעת - כאן סוד הסודות ליוֹדְעֵי
מדין.

אשריהם כל אלו שמשתדלים
בתורה, ובגלל שפשפרא הקדוש
ברוך הוא את העולם, התבונן
בתורה וברא את העולם, ובתורה
נברא העולם, כמו שבארנו,
שפנתוב (משלי ח) ואהיה אצלו
אמון. אל תקרי אמון אלא אמן.
וכי התורה היתה אמן? כן. למלך
שרצה לעשות פלטרין. אם לא
שם אליו אמן, לא יכול לעשות
הפלטרין. כיון שנעשה הארמון,
לא עולה אלא בשמו של המלך.
באותם ארמונות שעשה המלך,
משקיע המלך מחשבה באותם
ארמונות.

כך הקדוש ברוך הוא רצה לברא
את העולם, הסתפל באמן. ואף
על גב שהאמן עשה את הארמון,
לא עולה אלא בשמו של המלך:
אלו הארמונות שעשה המלך;
ודאי המלך בנה הארמונות.
התורה צווחת: ואהיה אצלו
אמון, כי ברא הקדוש ברוך הוא
את העולם! שטרם (אלא עד) (לא
נברא) נברא העולם הקדימתו
התורה אלפים שנים לעולם,
וכשרצה הקדוש ברוך הוא לברא
את העולם, היה מתבונן בתורה
בכל דבר ודבר, ועשה כנגדה
אמנותו של עולם, משום שכל
הדברים והמעשים של כל
העולמות הם בתורה, ולכן
הקדוש ברוך הוא היה מתבונן
בה ובורא את העולם.

לא שהתורה בראה את העולם,
אלא הקדוש ברוך הוא
בהתבוננותו של התורה ברא את
העולם. נמצא שהקדוש ברוך
הוא הוא אמן, והתורה כנגדו
ואליו אמן, שנאמר ואהיה אצלו
אמון. ואהיה אמון לא כתוב,
אלא אצלו. הואיל והקדוש ברוך
הוא התבונן בה, אצלו היתה
אמן.

הכא רזא דרזין לאינון ידעי מדין.
זבאין אינון כל אינון דמשתדלי באורייתא.
ובגין דכד ברא קדשא בריך הוא
עלמא, אסתפל בה באורייתא, וברא עלמא,
ובאורייתא אתברי עלמא, כמה דאוקמוה,
דכתיב, (משלי ט) ואהיה אצלו אמון, אל תקרי
אמון אלא אומן.

וכי אורייתא אומנא הוה. אין. למלכא דבעי
למעבד פלטרין, אי לא שוי לגביה
אומנא, לא יכיל למעבד פלטרין. כיון
דפלטרין אתעבידו, לא סליק שמא, אלא
דמלכא. אליון פלטרין דעבד מלכא, מלכא
שוי באינון פלטרין מחשבה.

כך קדשא בריך הוא, בעי למברי עלמא,
אסתפל באומנא, ואף על גב דאומנא
עבד פלטרין, לא סליק שמא אלא דמלכא,
אליון פלטרין דעבד מלכא, ודאי מלכא בנה
פלטרין. אורייתא צווחת ואהיה אצלו אמון,
כי ברא קדשא בריך הוא עלמא, דעד (נ"א אלא
עד) (כ"א לא אתברי) אתברי עלמא, אקדימת
אורייתא תרין אלפי שנין לעלמא, וכד בעא
קדשא בריך הוא למברי עלמא, הוה מסתפל
בה באורייתא, בכל מלה ומלה, ועבד לקבלה
אומנותא דעלמא. בגין דכל מלין ועובדין
דכל עלמין, באורייתא אינון. ועל דא קדשא
ברוך הוא הוה מסתפל בה, וברא עלמא.

לאו דאורייתא ברא עלמא, אלא קדשא בריך
הוא, באסתפלותא דאורייתא ברא
עלמא. אשתכח דקודשא בריך הוא איהו
אומנא, ואורייתא לקבליה ולגביה אומנא,
שנאמר ואהיה אצלו אמון, ואהיה אמון לא
כתיב, אלא אצלו, הואיל וקודשא בריך הוא
אסתפל בה, אצלו הוה אומנא.

וְאִם תִּמְאָר מֵאֵן יִכִּיל לְמַהוּי אוֹמְנָא לְגַבִּיהַּ. אֵלָא אֶסְתַּפְּלוּתָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּגוּוּנָא דָא, (ר"א אֶתְעִבִיד בְּלֵא בְּלֵא עֵמֶל וַיִּגְעַה דְכְּתִיב בְּדָבָר הַשְּׁמַיִם נִעְשׂוּ וְגו'. בְּגוּוּנָא דָא כְּאֶסְתַּפְּלוּתָא דְלִיָּהּ הִיא אוֹמְנָא) בְּאוּרִייתָא, כְּתִיב בְּהַ, (בְּרֵאשִׁית א) בְּרֵאשִׁית בְּרֵא אֱלֹהִים אֵת הַשְּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ, אֶסְתַּפְּל בְּהַאי מְלָה, וַיְבָרָא אֵת הַשְּׁמַיִם. בְּאוּרִייתָא כְּתִיב בְּהַ, וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר, אֶסְתַּפְּל בְּהַאי מְלָה, וַיְבָרָא אֵת הָאוֹר. וְכֵן בְּכָל מְלָה וּמְלָה דְכְּתִיב בְּהַ בְּאוּרִייתָא, אֶסְתַּפְּל קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְעָבַד הֵהִיא מְלָה, וְעַל דָּא כְּתִיב וְאֶהְיָ אֶצְלוּ אֲמוּן. בְּגוּוּנָא דָא כָּל עֲלֵמָא אֶתְבְּרִי.

בֵּינן דְאֶתְבְּרִי עֲלֵמָא, כָּל מְלָה וּמְלָה לָא הוּהוּ מִתְקִיִּים, עַד דְסָלִיק בְּרַעוּתָא לְמַבְרִי אָדָם, דִּיהוּי מִשְׁתַּדֵּל בְּאוּרִייתָא, וַיִּגְיָנָה אֶתְקִיִּים עֲלֵמָא. הַשְּׁתָא (דף קס"א ע"ב) כָּל מֵאֵן דְאֶסְתַּפְּל בְּהַ בְּאוּרִייתָא, וְאֶשְׁתַּדֵּל בְּהַ, כְּבִיכּוּל, הוּא מְקִיִּים כָּל עֲלֵמָא. קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא אֶסְתַּפְּל בְּאוּרִייתָא, וַיְבָרָא עֲלֵמָא. בְּרַ נָשׁ מִסְתַּפְּל בְּהַ בְּאוּרִייתָא וּמְקִיִּים עֲלֵמָא. אֶשְׁתַּכַּח דְעוּבְדָא וְקִיּוּמָא דְכָל עֲלֵמָא, אוּרִייתָא אִיהִי. בְּגִין כֵּן זַכָּאָה אִיהוּ בְּרַ נָשׁ דְאֶשְׁתַּדֵּל בְּאוּרִייתָא, דְהָא אִיהוּ מְקִיִּים עֲלֵמָא.

בְּשַׁעְתָּא דְסָלִיק בְּרַעוּתָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְמַבְרִי אָדָם, קָאִים קָמִיהּ בְּדִיוקְנִיָּה וְקִיּוּמִיהּ, כְּמָה דְאִיהוּ בְּהַאי עֲלֵמָא. וְאֶפִּילוּ כָּל אֵינוֹן בְּנֵי עֲלֵמָא, עַד לָא יִיתוּן בְּהַאי עֲלֵמָא, כְּלֵהוּ קִיּוּמִין בְּקִיּוּמִיָּהוּ וּבְתַקוּנִיָּהוּ בְּגוּוּנָא דְקִיּוּמִין בְּהַאי עֲלֵמָא, בְּחַד אוּצָר דְתַמְן כָּל נִשְׁמַתִּין דְעֲלֵמָא מִתְלַבְּשִׁין בְּדִיוקְנִיָּהוּ.

וּבְשַׁעְתָּא דְזְמִינִין לְנַחְתָּא בְּהַאי עֲלֵמָא, קָרִי קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא לְחַד מְמָנָא, דִּי מַנִּי קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּרֵשׁוּתִיהּ

בְּשַׁעְתָּא בְּרִיךְ הוּא לְחַד מְמָנָא, עֵמֶל וַיִּגְעַה דְכְּתִיב בְּדָבָר הַשְּׁמַיִם נִעְשׂוּ וְגו'. בְּגוּוּנָא דָא כְּאֶסְתַּפְּלוּתָא דְלִיָּהּ הִיא אוֹמְנָא) בְּאוּרִייתָא, כְּתִיב בְּהַ, (בְּרֵאשִׁית א) בְּרֵאשִׁית בְּרֵא אֱלֹהִים אֵת הַשְּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ, אֶסְתַּפְּל בְּהַאי מְלָה, וַיְבָרָא אֵת הַשְּׁמַיִם. בְּאוּרִייתָא כְּתִיב בְּהַ, וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר, אֶסְתַּפְּל בְּהַאי מְלָה, וַיְבָרָא אֵת הָאוֹר. וְכֵן בְּכָל מְלָה וּמְלָה דְכְּתִיב בְּהַ בְּאוּרִייתָא, אֶסְתַּפְּל קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְעָבַד הֵהִיא מְלָה, וְעַל דָּא כְּתִיב וְאֶהְיָ אֶצְלוּ אֲמוּן. בְּגוּוּנָא דָא כָּל עֲלֵמָא אֶתְבְּרִי.

בֵּינן דְאֶתְבְּרִי עֲלֵמָא, כָּל מְלָה וּמְלָה לָא הוּהוּ מִתְקִיִּים, עַד דְסָלִיק בְּרַעוּתָא לְמַבְרִי אָדָם, דִּיהוּי מִשְׁתַּדֵּל בְּאוּרִייתָא, וַיִּגְיָנָה אֶתְקִיִּים עֲלֵמָא. הַשְּׁתָא (דף קס"א ע"ב) כָּל מֵאֵן דְאֶסְתַּפְּל בְּהַ בְּאוּרִייתָא, וְאֶשְׁתַּדֵּל בְּהַ, כְּבִיכּוּל, הוּא מְקִיִּים כָּל עֲלֵמָא. קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא אֶסְתַּפְּל בְּאוּרִייתָא, וַיְבָרָא עֲלֵמָא. בְּרַ נָשׁ מִסְתַּפְּל בְּהַ בְּאוּרִייתָא וּמְקִיִּים עֲלֵמָא. אֶשְׁתַּכַּח דְעוּבְדָא וְקִיּוּמָא דְכָל עֲלֵמָא, אוּרִייתָא אִיהִי. בְּגִין כֵּן זַכָּאָה אִיהוּ בְּרַ נָשׁ דְאֶשְׁתַּדֵּל בְּאוּרִייתָא, דְהָא אִיהוּ מְקִיִּים עֲלֵמָא.

בְּשַׁעְתָּא דְסָלִיק בְּרַעוּתָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְמַבְרִי אָדָם, קָאִים קָמִיהּ בְּדִיוקְנִיָּה וְקִיּוּמִיהּ, כְּמָה דְאִיהוּ בְּהַאי עֲלֵמָא. וְאֶפִּילוּ כָּל אֵינוֹן בְּנֵי עֲלֵמָא, עַד לָא יִיתוּן בְּהַאי עֲלֵמָא, כְּלֵהוּ קִיּוּמִין בְּקִיּוּמִיָּהוּ וּבְתַקוּנִיָּהוּ בְּגוּוּנָא דְקִיּוּמִין בְּהַאי עֲלֵמָא, בְּחַד אוּצָר דְתַמְן כָּל נִשְׁמַתִּין דְעֲלֵמָא מִתְלַבְּשִׁין בְּדִיוקְנִיָּהוּ.

וּבְשַׁעְתָּא דְזְמִינִין לְנַחְתָּא בְּהַאי עֲלֵמָא, קָרִי קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא לְחַד מְמָנָא, דִּי מַנִּי קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּרֵשׁוּתִיהּ

הוא בְּרִשּׁוֹתוֹ אֶת כָּל הַנְּשֻׁמוֹת
הַעֲמִידוֹת לְרֹדֶת לְעוֹלָם הַזֶּה,
וְאוֹמֵר לוֹ: לֵךְ תִּבְיֵא לִי רִחוֹ שֶׁל
פְּלוֹנִי. בְּאוֹתָהּ שְׁעָה בָּאָה אוֹתָהּ
נִשְׁמָה מִלְּבַשְׁת בְּדַמוֹת שֶׁל
הָעוֹלָם הַזֶּה, וְאוֹתוֹ מְמַנָּה מֵרָאָה
אוֹתָהּ לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹמֵר לוֹ
וּמְשַׁבֵּיעַ אוֹתָהּ, שֶׁכְּשֶׁתֵּרֵד לְעוֹלָם
הַזֶּה, שֶׁתִּשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה לְדַעַת
אוֹתוֹ וְלְדַעַת אֶת סוּד הָאֱמוּנָה.
שֶׁכָּל מִי שֶׁהִיָּה בְּעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא
הִשְׁתַּדֵּל לְדַעַת אוֹתוֹ - טוֹב לוֹ
שֶׁלֹּא יִבְרָא. מִשּׁוּם כֶּף נִרְאָה לְפָנֵי
הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ לְדַעַת אֶת הָעוֹלָם
הַזֶּה, וְלִהְיוֹת שֶׁתֵּדַל בְּקְדוּשׁ בְּרוּךְ-
הוּא בְּסוּד הָאֱמוּנָה.

וְהוּוֹ שֶׁכְּתוּב (דברים ד) אֶתָּה הִרְאֵתָ
לְדַעַת. הִרְאִיתָ עַל יְדֵי אוֹתוֹ
הַמְּמַנָּה לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.
לְדַעַת - לְדַעַת וְלִהְיוֹת כֹּפֵל בְּעוֹלָם
הַזֶּה בְּסוּד הָאֱמוּנָה וּבְסוּד
הַתּוֹרָה. וְכָל מִי שֶׁהִיָּה בְּעוֹלָם הַזֶּה
וְלֹא הִשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה לְהַפְּיֵרוֹ, טוֹב
לוֹ שֶׁלֹּא נִבְרָא, שֶׁהָרִי בְּשִׁבִיל זֶה
הִבְיֵאוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת
הָאָדָם לְעוֹלָם הַזֶּה.

לְדַעַת כִּי ה' הוּא הָאֱלֹהִים. זֶהוּ
הַכֶּלֶל שֶׁל כָּל סוּד הָאֱמוּנָה, (כָּלל)
שֶׁל כָּל הַתּוֹרָה, כָּלֵל שֶׁלְמַעְלָה
וּמִטָּה. וְסוּד זֶה הוּא הַכֶּלֶל שֶׁל כָּל
סוּד הָאֱמוּנָה, וְכֵן זֶה וְדָאֵי. הַכֶּלֶל
שֶׁל כָּל הַתּוֹרָה זֶהוּ סוּד הַתּוֹרָה
שֶׁבְּכַתָּב, וְזֶהוּ סוּד הַתּוֹרָה שֶׁבְּעַל
פֶּה, וְהַכֵּל אֶחָד, הַכֶּלֶל שֶׁל סוּד
הָאֱמוּנָה, בְּשִׁבִיל שֶׁהוּא שֵׁם מְלֵא,
שֶׁהוּא סוּד הָאֱמוּנָה, וּמִיָּהוּ? ה'
אֶחָד וְשֵׁמוֹ אֶחָד. ה' אֶחָד - שְׁמַע
יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד. זֶהוּ
יְחִיד אֶחָד. וְשֵׁמוֹ אֶחָד, בְּרוּךְ שֵׁם
כְּבוֹד מְלָכוֹתוֹ לְעוֹלָם וָעַד - הָרִי
יְחִיד אֶחָד לְהִיּוֹת שְׁמוֹ אֶחָד. וְסוּד

כָּל נִשְׁמָתִין דְּזַמְיָנִין לְנַחְתָּא לְהָאֵי עֲלָמָא,
וְאָמַר לֵיהּ, זֵיל אֵייתִי לִי רוּחַ פְּלוֹנִי. בַּהֲהִיא
שְׁעָתָא אֲתֵיָא הֵהִיא נִשְׁמָתָא, מִתְּלַבְּשָׁא
בְּדִיוֹקְנָא דְהָאֵי עֲלָמָא, וְהֵהוּא מְמַנָּא אַחְזִי לָהּ
קָמִי מְלַפָּא קְדִישָׁא.

קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר לָהּ, וְאוֹמֵי לָהּ, דְכִד
תִּיחֹת לְהָאֵי עֲלָמָא, דְתִשְׁתַּדֵּל
בְּאוֹרֵייתָא לְמַנְדַּע לֵיהּ, וְלְמַנְדַּע בְּרִזָּא
דְמַהִימְנוּתָא. דְכָל מָאן דְהָוִי בְּהָאֵי עֲלָמָא, וְלֹא
אֲשְׁתַּדֵּל לְמַנְדַּע לֵיהּ, טַב לֵיהּ דְלֹא יתְבַרֵי. בְּגִין
כֶּף אַתְחִזִי קָמִי מְלַפָּא קְדִישָׁא, לְמַנְדַּע בְּהָאֵי
עֲלָמָא, וְלֹאֲשְׁתַּדֵּלָא בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
בְּרִזָּא דְמַהִימְנוּתָא.

הִרְאֵה הוּא דְכְּתִיב, (דברים ד) אֶתָּה הִרְאֵתָ לְדַעַת,
אַתְחִזִּיאַת עַל יְדָא דְהֵהוּא מְמַנָּא, קָמִי
קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא. לְדַעַת לְמַנְדַּע וְלֹאֲסַתְפֵּלָא
בְּהָאֵי עֲלָמָא, בְּרִזָּא דְמַהִימְנוּתָא, בְּרִזָּא
דְאוֹרֵייתָא. וְכָל מָאן דְהָוִי בְּהָאֵי עֲלָמָא, וְלֹא
אֲשְׁתַּדֵּל בְּאוֹרֵייתָא לְמַנְדַּע לֵיהּ, טַב לֵיהּ דְלֹא
אַתְבַּרֵי, דְהָא בְּגִין דָּא אֵייתִי לֵיהּ קְדִישָׁא בְּרִיךְ
הוּא לְבַר נֶשׁ בְּהָאֵי עֲלָמָא.

לְדַעַת כִּי יי' הוּא הָאֱלֹהִים. דָּא אִיהוּ כָּלְלָא
דְכָל רִזָּא דְמַהִימְנוּתָא, (נ"א כָּלְלָא) דְכָל
אוֹרֵייתָא, כָּלְלָא דְעִילָא וְתַתָּא, וְרִזָּא דָּא אִיהוּ
כָּלְלָא דְכָל רִזָּא דְמַהִימְנוּתָא, וְהָכִי הוּא וְדָאֵי.
כָּלְלָא דְכָל אוֹרֵייתָא, דָּא אִיהוּ רִזָּא דְתּוֹרָה
שֶׁבְּכַתָּב, וְדָא אִיהוּ רִזָּא דְתּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה,
וְכָלְלָא חַד, כָּלְלָא דְרִזָּא דְמַהִימְנוּתָא, בְּגִין
דְאִיהוּ שֵׁם מְלֵא, דְאִיהוּ רִזָּא דְמַהִימְנוּתָא,
וּמָאן אִיהוּ. ה' אֶחָד וְשֵׁמוֹ אֶחָד, יי' אֶחָד שְׁמַע
יִשְׂרָאֵל יי' אֱלֹהֵינוּ יי' אֶחָד. דָּא אִיהוּ יְחִוּדָא
חַד. וְשֵׁמוֹ אֶחָד, בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלָכוֹתוֹ
לְעוֹלָם וָעַד, הָא יְחִוּדָא אַחְרָא לְמַהִי שְׁמִיהּ חַד. וְרִזָּא דָּא (מַלְכִים א יח) יי' הוּא

זֶה - ה' הוּא הָאֱלֹהִים, זֶה פְּתוּב
כְּשֶׁהֵם בִּיחוד אֶחָד.

וְאִם תֹּאמַר, אִם כֵּן, כְּדָגְמַת מַה
שֶׁפְּתוּב (זכריה יד) ה' אֶחָד וְשִׁמּוֹ
אֶחָד, לֹא הוּא ה' הוּא הָאֱלֹהִים,
שָׂאֵם הִיָּה כְּתוּב (ה' הוּא וְשִׁמּוֹ אֶחָד) ה'
אֶחָד וְשִׁמּוֹ הוּא אֶחָד, הִיִּיתִי אוֹמֵר
כִּף. אֲבָל לֹא כְּתוּב אֶלֶּא ה' אֶחָד
וְשִׁמּוֹ אֶחָד, וְצָרִיף לוֹמַר, כְּדָגְמַת
זֶה ה' הוּא הָאֱלֹהִים הוּא, וְנִרְאָה
ה' אֶחָד וְשִׁמּוֹ אֶחָד.

אֲרָא הַכֹּל אֶחָד. שֶׁשִּׁמְשֵׁמִיחֵדִים
שְׁנֵי הַשְּׁמוֹת הִלְלוּ, זֶה בִּיחוד אֶחָד
וְזֶה בִּיחוד אֶחָד, אִז שְׁנֵי הַשְּׁמוֹת
הִלְלוּ נַעֲשִׂים אֶחָד וְנִכְלָלִים זֶה
בְּזֶה, וְנִהְיָה הַכֹּל שֵׁם שְׁלֵם בִּיחוד
אֶחָד, וּבִכֵּן ה' הוּא הָאֱלֹהִים,
שֶׁהָרִי אִז הַכֹּל נִכְלָל זֶה בְּזֶה לְהִיּוֹת
אֶחָד. וְטָרַם שִׁמְשֵׁמִיחֵדִים כֹּל אֶחָד,
זֶה בְּלַבְדּוֹ וְזֶה בְּלַבְדּוֹ, לֹא נִכְלָלִים
זֶה בְּזֶה לְהִיּוֹת הַכֹּל אֶחָד.

הַבְּרָרָה שֶׁל כֹּל הַתּוֹרָה כִּף הוּא
וְדָאִי. שֶׁהָרִי הַתּוֹרָה הִיא תּוֹרָה
שֶׁבְּכַתֵּב וְהוּא תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה.
תּוֹרָה שֶׁבְּכַתֵּב, זֶהוּ שֶׁכְּתוּב ה'.
תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, זֶהוּ שֶׁכְּתוּב
הָאֱלֹהִים. וּמִשּׁוֹם שֶׁהַתּוֹרָה הִיא
סוּד שֶׁל הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ, נִקְרָאת כִּף
- תּוֹרָה שֶׁבְּכַתֵּב וְתּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה,
זֶה כֹּלל וְזֶה פָּרֻט. הַכֹּלל צָרִיף אֶת
הַפָּרֻט, וְהַפָּרֻט צָרִיף אֶת הַכֹּלל,
וּמִתְיַחֲדִים זֶה עִם זֶה לְהִיּוֹת הַכֹּל
אֶחָד.

וְעַל זֶה הַכֹּלל שֶׁל הַתּוֹרָה הוּא
הַכֹּלל שֶׁל מַעֲלָה וּמַטָּה, מִשּׁוֹם
שֶׁשֵּׁם זֶה לְמַעֲלָה וְשֵׁם זֶה לְמַטָּה
זֶה סוּד שֶׁל הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן, וְזֶה
סוּד שֶׁל הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן, וְעַל זֶה
כְּתוּב אֶתְּהָה הָרֵאֶת לְדַעַת כִּי ה'
הוּא הָאֱלֹהִים. זֶהוּ הַכֹּלל שֶׁל הַכֹּל,
וְזֶה צָרִיף אֶדָם לְדַעַת בְּעוֹלָם הַזֶּה.
וְאִם תֹּאמַר, אֵיפֹה הֵן מִצּוֹת
הַתּוֹרָה כֵּאֵן בְּכֹלל הַזֶּה? אֶלֶּא זֶהוּ
זְכוֹר וְזֶהוּ שְׁמוֹר, וְכֹל מִצּוֹת

הָאֱלֹהִים, דָּא כְּתִיב, כִּד אֵינּוֹן בִּיחוד אֶחָד.
וְאִי תִימָא, אִי הָכִי, כְּגוֹנוֹא דְכְּתִיב, (זכריה י"ד) יי'
אֶחָד וְשִׁמּוֹ אֶחָד, לָאו אִיהוּ יי' הוּא
הָאֱלֹהִים, דָּאִי כְּתִיב (נ"א יי' הוּא וְשִׁמּוֹ אֶחָד) יי' אֶחָד
וְשִׁמּוֹ הוּא אֶחָד, הָוָה אֲמִינָא הָכִי. אֲבָל לֹא
כְּתִיב, אֶלֶּא יי' אֶחָד, וְשִׁמּוֹ אֶחָד, וְאַצְטְרִיף
לְמִימַר כְּגוֹנוֹא דָּא יי' הוּא, הָאֱלֹהִים הוּא,
וְאַתְחִיזִי יי' אֶחָד וְשִׁמּוֹ אֶחָד.

אֲרָא כֹּלֵא חַד, דְּכִד מִתְיַחֲדֵן תְּרִין שְׁמֵהֵן
אֵלִין, דָּא בִּיחוד אֶחָד חַד, וְדָא בִּיחוד אֶחָד חַד,
כְּדִין תְּרִין שְׁמֵהֵן אֵלִין אֶתְעַבִּידוּ חַד,
וְאַתְפְּלִילוּ דָּא בְּדָא, וְהָוִי כֹּלֵא שְׁמָא שְׁלִים,
בִּיחוד אֶחָד חַד, וּבִכֵּן יי' הוּא הָאֱלֹהִים, דְּהָא
כְּדִין אֶתְפְּלִיל כֹּלֵא דָּא בְּדָא, לְמַהוּי חַד. וְעַד
דְּאַתְיַחֲדוּ כֹל חַד, דָּא בְּלַחֲדוּי, וְדָא בְּלַחֲדוּי,
לֹא אֶתְפְּלִילוּ דָּא בְּדָא, לְמַהוּי כֹּלֵא חַד.

בְּרָרָא דְכֹל אוֹרִייתָא הָכִי אִיהוּ וְדָאִי, דְּהָא
אוֹרִייתָא אִיהִי תּוֹרָה שֶׁבְּכַתֵּב, וְאִיהוּ
תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה. תּוֹרָה שֶׁבְּכַתֵּב, דָּא אִיהוּ
דְּכְתִיב יי'. תּוֹרָה דְּבְעַל פֶּה, דָּא הוּא דְּכְתִיב
הָאֱלֹהִים. וּבְגִין דְּאוֹרִייתָא אִיהוּ רְזָא דְשְׁמָא
קְדִישָׁא, אִקְרִי הָכִי תּוֹרָה שֶׁבְּכַתֵּב וְתּוֹרָה דְּבְעַל
פֶּה, דָּא כֹּלל, וְדָא פָּרֻט. כֹּלל אֶצְטְרִיף לְפָרֻט,
וּפָרֻט אֶצְטְרִיף לְכֹלל, וְאַתְיַחֲדוּ דָּא בְּדָא,
לְמַהוּי כֹּלֵא חַד.

וְעַל דָּא, כֹּלֵלֵא דְאוֹרִייתָא אִיהוּ כֹּלֵלֵא דְעִילָא
וְתַתָּא, בְּגִין דְשְׁמָא דָּא לְעִילָא, וְשְׁמָא דָּא
לְתַתָּא, דָּא רְזָא דְעֵלְמָא עֲלָאָה, וְדָא רְזָא
דְעֵלְמָא תַתָּאָה, וְעַל דָּא כְּתִיב, אֶתְהָה הָרֵאֶת
לְדַעַת כִּי יי' הוּא (דף קס"ב ע"א) הָאֱלֹהִים. דָּא אִיהוּ
כֹּלֵלֵא דְכֹלֵא, וְדָא אֶצְטְרִיף כֹּלֵלֵא לְמַנְדַּע
בְּהָאִי עֵלְמָא.

וְאִי תִימָא, פְּקוּדֵי אוֹרִייתָא אֵן אֵינּוֹן הַכָּא

התורה כלולים באלה, בסוד של זכור ושמור, והכל הוא אחד.

פתח רבי יוסי ואמר, זה ששנינו שתפלת ערבית חובה - חובה היא ודאי, משום שקריאת שמע של ערבית חובה, והקדוש ברוך הוא מת אחד בלילה כמו שמת אחד ביום, ומדת לילה נכללת ביום, ומדת יום נכללת בלילה, ונעשה יחוד אחד. ומי שאמר רשות - משום אמורים ופדרים שמתאכלים בלילה, והרי בארנו. בתוב, (דברים 1) ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך וגו'. פסוק זה בארנוהו ופרשוהו החברים, אבל יש לשאל, אם ביחוד הזה של שמע ישראל נכלל הכל - ימין ושמאל, למה (בתוב) אחר כך ואהבת, (שם יא) והיה אם שמוע, שהרי ביחוד נכללו? אבל שם בכלל, וכאן בפרט, וכך צריך. ובסוד היחוד הזה הערנו בו, היחוד הזה הוא כמו של התפלין של ראש ותפלין של זרוע. בתפלי הראש ארבע פרשיות, והרי נתבאר, וכאן שלשה שמות הם. שם בתפלין של ראש, ארבע פרשיות, כל אחת ואחת לבדה, וכאן שלשה שמות. מה בין זה לזה?

אלא, אותן ארבע פרשיות הרי העירו בהן, אחת נקדה ראשונה עליונה, ואחת סוד העולם הבא, ואחת ימין, ואחת שמאל. אלו סוד תפלין של ראש. וכאן בסוד היחוד הזה שלשה שמות, והם כמו שאותן ארבע פרשיות. ה' הראשון זו נקדה עליונה, ראשית הכל. אלהינו - סוד העולם הבא. ה' האחרון - כלל של ימין ושמאל פאחד בכלל אחד, ואלה הן

בכלל דא. אלא דא איהו זכור, ודא איהו שמור, וכל פקודי אורייתא בהני כלילין, ברזא דזכור וברזא דשמור, וכלא איהו חד.

פתח רבי יוסי ואמר, הא דתנינן דצלותא דערבית חובה, חובה איהי ודאי, בגין דקריאת שמע דערבית חובה, וקודשא בריך הוא אתיחד בליליא, פמה דאתיחד ביממא, ומדת ליליא אתפליל ביממא, ומדת יממא אתפליל בליליא, ואתעביד יחודא חדא. ומאן דאמר רשות, בגין אמורין ופדרין דמתאפלי בליליא והא אוקימנא.

בתוב (דברים 1) ואהבת את יי' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך וגו', האי קרא אוקימנא ליה, ואוקמוה חברייא. אבל אית לשאלא, אי בהאי יחודא דשמע ישראל, אתפליל כלא, ימינא ושמאלא, אמאי (בתוב) לבתר ואהבת (דברים יא) והיה אם שמוע, דהא ביחודא אתפלילו. אבל התם בכלל, והכא בפרט, והכי אצטריך.

וברזא דיחודא דא אתערנא ביה, יחודא דא איהו פגוונא דתפלין דרישא, ותפלין דדרועא. בתפלין דרישא ארבעה פרשיין, והא אתמר, והכא תלת שמהן אינון. התם בתפלין דרישא, ארבעה פרשיין, כל חד וחד בלחודוי, והכא תלת שמהן, מה בין האי להאי.

אלא אינון ארבעה פרשיין, הא אתערו בהו, חד, נקודה קדמאה עלאה. וחד, רזא דעלמא דאתי. וחד, ימינא. וחד, שמאלא. אליון רזא דתפלין דרישא. והכא, ברזא דיחודא דא, תלת שמהן, ואינון פגוונא דאינון ארבעה פרשיות. יי' קדמאה, דא נקודה עלאה, ראשיתא דכלא. אלהינו רזא דעלמא דאתי. יי' בתראה,

תפלין של ראש, וזהו היחוד הראשון.

תפלין של זרוע, הפלל של כל אלה כאחד, וזהו סוד ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. כאן הפלל של אותן תפלין של ראש שנקללו בתוך תפלין של זרוע.

וסוד זה, ברוך - זה סוד הנקדה העליונה, שהוא ברוך, שכל הברכות נובעות משם. ואם תאמר, העולם הבא הוא שנקרא ברוך - לא כן! שגרי הנקדה העליונה היא זכר, העולם הבא נקבה. הוא ברוך והיא ברכה. ברוך זכר, ברכה נקבה. ולכן ברוך הוא נקדה עליונה. שם - זה העולם הבא, שהוא שם גדול, כמו שנאמר (יהושע ז) ומה תעשה לשמך הגדול. כבוד - זה הכבוד העליון שהוא ימין ושמאל.

ובכ"ם פלילים בתפלה זו של יד, שהיא מלכותו, ונוטלת הכל לתוכה. ובמלכותו הזו נכללים כל העולמות לזון אותם ולספק להם בכל מה שצריכים, ועל זה לעולם ועד.

וזהו היחוד של תפלין של ראש ותפלין של זרוע, וכמו שסוד היחוד של התפלין - כן הוא היחוד של הכל, וזהו ברור הדבר. והרי סדרנו היחוד הזה לפני המנורה הקדושה, ואמר לי, שגרי בארבעה גונים הסתדר היחוד, וזהו המבחר מפלם, וכך הוא ודאי, וככל סוד האמונה. אבל סודר התפלין זהו היחוד העליון בראוי.

ובתוך שנקללו ימין ושמאל בסוד השם הקדוש בדרך פלל, צריך אחר כך להוציאם בדרך פרט, אבל לא בדרך יחוד, שגרי היחוד בפסוק הוא ראשון, להיות

פלל דימינא ושמאלא כחדא, בכללא חדא, ואלין אינון תפלין דרישא, ודא איהו יחודא קדמאה.

תפלין דדרועא, פללא דכל הני כחדא, ודא איהו רזא ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. הכא כללא דאינון תפלין דרישא, דאתפלילו גו תפלין דדרועא.

ורזא דא, ברוך: דא רזא דנקודה עלאה, דאיהו ברוך, דכל ברכאן נבעין מתמן. ואי תימא עלמא דאתי אקרי ברוך. לאו הכי, דהא נקודה עלאה איהו דבר, עלמא דאתי נוקבא. איהו ברוך ואיהי ברכה. ברוך דבר. ברכה נוקבא. ועל דא ברוך איהו נקודה עלאה, שם: דא עלמא דאתי, דאיהו שם גדול, כמה דאת אמר (יהושע ז) ומה תעשה לשמך הגדול. כבוד: דא כבוד עלאה, דאיהו ימינא ושמאלא.

וברהו פליין בהאי תפלה של יד, דאיהו מלכותו, ונטיל פלא בגויה, ובהאי מלכותו אתפלילין ביה עלמין פלהו, למיזן לזון, ולספקא לזון, בכל מה דאצטריכו ועל דא לעולם ועד.

ודא איהו יחודא דתפלין דרישא, ותפלין דדרועא, וכגוונא דרזא דיחודא דתפלין, הכי איהו יחודא דכללא, ודא איהו ברירא דמלה. והא סדרנא יחודא דא קמי בוצינא קדישא, ואמר לי, דהא בארבע גוונין אתסדר יחודא, ודא ברירא מפלהו, והכי איהו ודאי, וכלהו רזא דמהימנותא, אבל סדורא דתפלין, דא איהו יחודא עלאה, פדקא יאות. ומגו דאתפלילו ימינא ושמאלא ברזא דשמא קדישא בארז פלל, אצטריך לבתר

לאפקא לזון בארז פרט, אבל לאו בארז יחודא, דהא יחודא בקרא

יהו"ה אחד בתפלין של ראש, ושמו אחד בתפלין של זרוע, ונהיה הכל אחד. פיון שהיחוד הזה מסתדר הכל בכלל מהראש של הנקדה העליונה, (שהוא ראשית הכל) צריך אחר כך להעיר מהראש (מהסוד) של האור הראשון, שהוא ראש הכל.

ואהבה - זו ראשית הימין, לאהב את הקדוש ברוך הוא באהבה של הדבקות שלו, ומיהו? (האהבה של התעוררות הימין) הימין, שהוא מעורר האהבה. מי שאוהב את הקדוש ברוך הוא, הוא מעיר את ימינו אליו ומקבלו באהבה. כל דברי העולם לא תלויים אלא ברצון, רוח ממשיכה רוח ומביאה רוח, וסימנה זה - (איוב לד) אם ישים אליו לבו רוחו ונשמתו אליו יאסף. בשמעורר האדם אהבה לקדוש ברוך הוא, התעוררות הימין לא נעוזה אלא בשלשה גונים, כמו שנאמר (דברים ו) בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך. הרי פאן שלשה גונים. שלא תאמר או זה או זה, שהרי לא כתוב או בכל לבבך או בכל נפשך או בכל מאדך. אלא צריך את כלם, לב ונפש וממון. ואז הקדוש ברוך הוא מעיר את ימינו אליו, ופושט אותה כנגדו ומקבל אותה.

ועל זה כתוב, (תהלים ק) נאם ה' לאדני שב לימיני. וסוד הפתוב הזה הרי הערנו בו, שדוד המלך על דרגתו אמר, כשנקשר בימין. שלש עשרה מצוות פאן בימין: ואהבת את ה' אלהיך - הרי אחת. בכל לבבך - שתיים. ובכל נפשך - שלש. ובכל מאדך - ארבע. ושננתם לבניך - חמש. ודברת בם - הרי שש. בשבתך בביתך - הרי שבע. ובכלתך בדרךך - שמונה. ובשכבך - הרי תשע. ובקומך - הרי עשר. וקשרתם לאות על ירך

קדמאה איהו, למהוי יהו"ה אחד בתפלין דרישא, ושמו אחד בתפלין דדרועא, והוי כלא חד. פיון דיחודא דא אתסדר כלא בכללא מרישא דנקודה עלאה, (כ"א דאיהו ראשיתא דכלא) אצטריך לבתר לאתערא מרישא (כ"א מרוא) דנהורא קדמאה, דאיהו רישא דכלא.

ואהבת דא ראשיתא דימינא, למרחם ליה לקודשא בריך הוא ברחימו דאתדבקוּתא דיליה, ומאן איהו. (נ"א רחימו דאתער ימינא) דאיהו אתער רחימו. מאן דרחים ליה לקודשא בריך הוא, איהו אתער ימינא דיליה לגביה. ומקבל ליה (דף קס"ב ע"ב) ברחימו. כל מלין דעלמא לא תליין אלא ברעותא, רוח אמשיך רוח ואייתי רוח וסימנה דא (איוב לד) אם ישים אליו לבו רוחו ונשמתו אליו יאסף.

בר אתער בר נש רחימו לגבי קדשא בריך הוא, אתערותא דימינא לא אתער, אלא בתלת גוונים, כמה דאת אמר, (דברים ו) בכל לבבך. ובכל נפשך. ובכל מאדך. הא תלת גוונים הכא. דלא תימא או האי או האי, דהא לא כתיב או בכל לבבך, או בכל נפשך, או בכל מאדך. אלא כלהו אצטריך, לבא ונפשא וממונא. וכדין קדשא בריך הוא אתער ימיניה לגביה, ופשיט ליה לקבליה, ומקבלא ליה.

ועל דא כתיב, (תהלים ק) נאם יי' לאדני שב לימיני. ורזא דהאי קרא, הא אתערנא ביה, דדוד מלפא על דרגא דיליה קאמר, פד אתקשר בימינא. תליסר פקודין הכא בימינא, ואהבת את יי' אלהיך, הא חדא. בכל לבבך, תרין. ובכל נפשך, תלת. ובכל מאדך, ארבע. ושננתם לבניך, חמשא. ודברת בם, הא שיתא. בשבתך בביתך, הא שבעה. ובכלתך בדרךך, הא תמניא. ובשכבך, הא תשעה.

- הרי אחת עשרה. והיו לטטפת בין עיניך - הרי שתיים עשרה. וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך - הרי שלש עשרה.

ש"ש עשרה המצוות הללו תלויות בימין, והשמאל נכלל בימין, וכך צריך. ובכל זמן שמתעורר השמאל, הימין מתחיל בראש. ולכן אם יזכו, השמאל נכלל בימין. ואם לא, הימין נכלל בשמאל, ושולט השמאל. וסימן לזה, אם בראש, כמו אם בחקתי תלכו. ובכל מקום השמאל מתעורר באהבה בסוד הימין, אחר כך מתחזק דינו כמו שצריך. וכך צריך בכל מקום, וזה העירו החברים בדרברים הללו. בא רבי חייא ונשקו.

פתח ואמר, ואת המשפך תעשה עשר יריעת וגו'. הרי כאן סוד היחוד, שהרי תקונו של המשפך הוא מפמה דרגות, שכתוב בו והיה המשפך אחד. להראות שכל האיברים של הגוף כלם בסוד של גוף אחד. באדם יש כמה איברים עליונים ותחתונים, אלה פנימיים לפנים, ואלה בגלוי לחוץ, וכלם נקראים גוף אחד, ונקרא אדם אחד בחבור אחד. אף כך המשפך כל האיברים כמו שלמעלה, וכשכלם מתחברים כאחד, אז כתוב והיה המשפך אחד. (פדגמח

האדם).

מצוות התורה כלם איברים בסוד של מעלה. וכשכלם מתחברים כאחד, אז כלם עולים לסוד אחד. סוד המשפך, שהוא פרקים ואיברים, כלם עולים לסוד של אדם, כמו שמצוות התורה, שהרי מצוות התורה כלם בסוד של אדם, זכר ונקבה, שכשמתחברים כאחד הם בסוד של אדם.

דכד מתחברן כחדא, אינון חד, רזא דאדם. מאן דגרע אפילו פקודא חדא

ובקומך, הא עשרה. וקשרתם לאות על ידך, הא חד סר. והיו לטטפת בין עיניך, הא תריסר. וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך, הא תליסר.

תליסר פקודין אלין, תליין בימינא, ושמאלא אתפליל בימינא, והכי אצטריך, ובכל זמנא דשמאלא אתער, ימינא שארי ביה ברישא. ובגין דא, אם יזכון, שמאלא אתפליל בימינא. ואי לאו, ימינא אתפליל בשמאלא, ושלטא שמאלא. וסימנא דא, אם ברישא, כגון (ויקרא כו) אם בחוקתי תלכו. ובכל אתר, שמאלא אתער ברחימו ברזא דימינא, ולבתר אתתקף דיניה, כמה דאצטריך. וכך אצטריך בכל אתר, והא אתערו חבריאי, בהגי מלין. אתא רבי חייא ונשקיה.

פתח ואמר (שמות כו) ואת המשפך תעשה עשר יריעות וגו', הא הכא רזא דיחודא, דהא תקינא דמשפנא מפמה דרגין איהו, דכתיב ביה והיה המשפך אחד. לאתחזאה דכל שייפין דגופא, פלהו רזא דגופא חד. כבר נש אית ביה כמה שייפין עלאין ותתאין, אלין פנימאין לגו, ואלין באתגלגלא לבר, וכלהו אקרון גופא חדא, ואקרי בר נש חד, בחבורא חדא. אוף הכי משפנא, פלהו שייפין פגוונא דלעילא, וכד אתחברו פלא כחדא, פדין כתיב והיה המשפך אחד. (נ"א כגוונא דאדם).

פקודי אורייתא, פלא שייפין ואברין, ברזא דלעילא. וכד מתחברין פלהו כחד, פדין פלהו סלקן לרזא חד. רזא דמשפנא, דאיהו אברין ושייפין, פלהו סלקין לרזא דאדם, פגוונא דפקודי אורייתא, דהא פקודי אורייתא, פלהו ברזא דאדם, דכר ונוקבא,

מי שפונגם אפלו מצוה אחת של התורה, כאלו פגם בדמות האמונה, שהרי כל הפרקים והאיברים בדמות אדם, ולכן הכל עולה בסוד היחוד. ועל זה ישראל הם גוי אחד, שפתוב (יחזקאל לד) ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם. וכתוב (שמואל ב ז) מי כעמך פישראל וגו'.

רבי יצחק היה שכיח קמיה דרבי אלעזר, אמר ליה, ודאי רחימו דקודשא בריך הוא, דבר נש רחים ליה, לא אתער אלא מלבא, בגין דלבא איהו אתערוותא לאתערא לגביה רחימו, (ורחמנא לבא בעי) אי הכי, אמאי פתיב בכל לבבך, ולבתר ובכל נפשך. דמשמע דתרין גוונין אינון, חד לבא, וחד נפשא, אי לבא הוא עקרא, מאי בעי נפשא. אמר ליה, ודאי לבא ונפשא תרין אינון, ואתאחדן לחד. דהא לבא ונפשא וממונא, בלהו אתאחדן דא בדא, ולבא איהו עקרא ויסודא דכלא. והא דאתמר בכל לבבך, בתרין ליבן איהו, דאינהו תרין יצרין, חד יצרא טבא, וחד יצרא בישא, ותרין אלין כל חד וחד אקרי לב, דא (דקס"ג ע"א) אקרי לב טוב, ודא אקרי לב רע. ובגין כן איהו לבבך, דאינון תרין, יצר הטוב ויצר הרע.

וזה שנאמר בכל לבבך, בשני לבבות הוא, שהם שני יצרים, אחד יצר טוב ואחד יצר רע. ושני אלה, כל אחד ואחד נקרא לב. זה נקרא לב טוב, וזה נקרא לב רע. ומשום כן הוא לבבך, שהם שנים, יצר הטוב ויצר הרע.

ובבבך נפשך? ובנפשך היה צריך להיות! מה זה ובבבך נפשך? הבבבך הזה לשם מה? אלא להכליל נפש ורוח ונשמה. זהו ובבבך נפשך, ובכל מאדך, שאוחזת הנפש הזו. ובכל מאדך, אף כן כמה מינים הם של ממון, כלם משנים אלה מאלה, ועל זה פתוב בכל. אהבת הקדוש ברוך הוא למסר לו כל זה, לאהב אותו בכל אחד ואחד.

ואם תאמר, ביצר הרע איך אדם יכול לאהב אותו, שהרי יצר הרע

דאורייתא, כאלו גרע דיוקנא דמהימנותא, דהא כלהו שייפין ואברין בדיוקנא דאדם, ובגין כן כלא סלקא ברזא דיחודא. ועל דא, ישראל אינון גוי אחד, דכתיב, (יחזקאל לד) ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם. וכתוב (שמואל ב ז) מי כעמך פישראל וגו'.

רבי יצחק היה שכיח קמיה דרבי אלעזר, אמר ליה, ודאי רחימו דקודשא בריך הוא, דבר נש רחים ליה, לא אתער אלא מלבא, בגין דלבא איהו אתערוותא לאתערא לגביה רחימו, (ורחמנא לבא בעי) אי הכי, אמאי פתיב בכל לבבך, ולבתר ובכל נפשך. דמשמע דתרין גוונין אינון, חד לבא, וחד נפשא, אי לבא הוא עקרא, מאי בעי נפשא. אמר ליה, ודאי לבא ונפשא תרין אינון, ואתאחדן לחד. דהא לבא ונפשא וממונא, בלהו אתאחדן דא בדא, ולבא איהו עקרא ויסודא דכלא.

והא דאתמר בכל לבבך, בתרין ליבן איהו, דאינהו תרין יצרין, חד יצרא טבא, וחד יצרא בישא, ותרין אלין כל חד וחד אקרי לב, דא (דקס"ג ע"א) אקרי לב טוב, ודא אקרי לב רע. ובגין כן איהו לבבך, דאינון תרין, יצר הטוב ויצר הרע.

ובבבך נפשך, ובנפשך מיבעי ליה, מאי ובבבך נפשך, האי בכל אמאי. אלא לאכללא נפש ורוח ונשמה, דא איהו ובבבך נפשך, בכל מה דאחיד האי נפש. ובבבך מאדך, אוף הכי כמה זינין אינון דממונא, בלהו משניין אלין מאלין, ועל דא כתיב בכל. רחימו דקודשא בריך הוא, לממסר ליה כל דא, למרחם ליה בכל חד וחד.

ואי תימא, ביצר הרע היך יכול בר נש למרחם ליה, דהא יצר הרע מקטרגא איהו, דלא

הוא מקטרג שלא יקרב אדם לעבודת הקדוש ברוך הוא, ואיך יאהב אותו בו? אלא זוהי עבודת הקדוש ברוך הוא יותר, כשהיצר הזה נכנע לו משום האהבה שאוהב את הקדוש ברוך הוא. שפשיצר הרע הזה נכנע והאדם הזה שוכר אותו, זוהי אהבת הקדוש ברוך הוא, משום שיודע לקרב את אותו יצר הרע לעבודת הקדוש ברוך הוא.

באן הוא סוד לבצלי הדין. כל מה שעושה הקדוש ברוך הוא מעלה ומטה, הכל הוא כדי להראות כבודו, והכל הוא לעבודתו. וכי מי ראה עבד שמקטרג את אדונו, ובכל מה שרצון אדונו נעשה הוא מקטרג? ! רצון הקדוש ברוך הוא הוא שיהיו האנשים תמיד בעבודתו וילכו בדרך אמת כדי לזכותם בכמה טובות. הואיל ורצונו של הקדוש ברוך הוא בזה, איך בא עבד רע ונמצא מקטרג מתוך רצון אדונו ומסטה את בני האדם לדרך רעה, ודוחה אותם מדרך טובה, ועושה להם שלא יעשו את רצון אדונם ומסטה את בני האדם לדרך רעה?

א"א ודאי שרצון אדונו הוא עושה. למלך שהיה לו בן יחידי והיה אוהב אותו ביותר, וצוה עליו באהבה שלא יקריב את עצמו לאשה רעה, משום שכל מי שקרב אליה, אינו כדאי להפגס להיכל המלך. הודה לו אותו הבן לעשות רצון אביו באהבה.

בבית המלך בחוץ היה זונה אחת נאה למראה ויפת תאר. לימים אמר המלך, אני רוצה לראות את רצונו של בני אלי. קרא לאותה הזונה ואמר לה: לכי ותפתי את

בחיזו, ושפירא בריוא. ליומין אמר מלפא, בעינא למחמי

יקרב בר נש לפולחנא דקודשא בריך הוא, והיך ירחים ליה ביה. אלא, דא איהו פולחנא דקודשא בריך הוא יתיר, פד האי יצר הרע אתפפיא ליה, בגין רחימו דקא מרחם ליה לקודשא בריך הוא. דכד האי יצר הרע אתפפיא, ותבר ליה ההוא בר נש, דא איהו רחימו דקודשא בריך הוא, בגין דידיע לקרבא לההוא יצר הרע, לפולחנא דקודשא בריך הוא.

הבא איהו רזא למארי מדין. פל מה דעבד קדשא בריך הוא עילא ותתא, פלא איהו בגין לאחזאה יקרא דיליה, וכלא איהו לפולחניה. וכי מאן חמי עבדא, דלהוי מקטרגא דמאריה, ובכל מה דרעותיה דמאריה, אתעביד איהו מקטרגא, רעותיה דקודשא בריך הוא, דיהוין בני נשא תדיר בפולחניה, ויהכון בארץ קשוט, בגין למזפי לון בכמה טבין, הואיל ורעותיה דקודשא בריך הוא בהאי, היך אתיא עבדא בישא, ואשתכח מקטרגא מגו רעותיה דמאריה, ואסטי לבני נשא לארץ ביש, ואדחי לון מארץ טב, ועביד לון דלא יעבדון רעותא דמאריהון, ואסטי לבני נשא לארץ ביש.

א"א, ודאי רעותיה דמאריה עביד. למלפא דהוה ליה בר יחידאי, והוה רחים ליה יתיר, ופקיד עליה ברחימו, דלא יקרב גרמיה לאתתא בישא, בגין דכל מאן דיקרב לגבה, לאו כדאי איהו לאעלא גו פלטרין דמלפא. אודי ליה ההוא ברא, למעבד רעותיה דאבוי ברחימו.

בביתא דמלפא, לבר, הות חדא זונה, יאה בחיזו, ושפירא בריוא. ליומין אמר מלפא, בעינא למחמי

בני, כְּדֵי לְרֹאוֹת אֶת רְצוֹן בְּנֵי אֱלֹהִים.
מִה עֲשֵׂתָה אוֹתָהּ זֹנָה? הֲלֹכָה
אֲחֵר בֶּן הַמֶּלֶךְ וְהַתְּחִילָה לְחַבֵּק
וּלְנַשֵּׁק אוֹתוֹ וּלְפַתּוֹתוֹ בְּכַמָּה
פְּתוּיִים. אִם אוֹתוֹ בֶּן יָאֵה וּמְצִיַת
לְמַצּוֹת אָבִיו - גּוֹעֵר בָּהּ וְלֹא מְצִיַת
לָהּ וְדוֹחָה אוֹתָהּ מִמֶּנּוּ. וְאִז אָבִיו
שִׂמַּח בְּבָנָהּ וּמְכַנִּיסוֹ לְתוֹךְ הַפְּרָגוֹד
שֶׁל הַיְכָלוֹ, וְנוֹתֵן לוֹ מַתָּנוֹת
וְאוֹצְרוֹת וְכְבוֹד רַב. מִי גֵרַם אֶת
כָּל הַכְּבוֹד הַזֶּה לְבֶן הַזֶּה? הֲיֵה
אוֹמֵר, אוֹתָהּ הַזֹּנָה.

וְאוֹתָהּ הַזֹּנָה יֵשׁ לָהּ בְּזֵה שְׂבַח
אוֹ לֹא? וְדַאי שְׂיֵשׁ לָהּ שְׂבַח מִכָּל
הַצְּדִידִים. אַחַד - שֶׁעֲשֵׂתָה אֶת רְצוֹן
הַמֶּלֶךְ. וְאַחַד - שֶׁגִּרְמָהּ לְאוֹתוֹ
הַבֶּן כָּל אוֹתוֹ הַטּוֹב וּלְכָל הָאֲהָבָה
הַזֶּה שֶׁל הַמֶּלֶךְ אֵלָיו. וְעַל זֶה פְּתוּב
(בראשית א) וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד. וְהִנֵּה
טוֹב - זֶה מִלֶּאֱךָ הַחַיִּים. מְאֹד -
זֶה מִלֶּאֱךָ הַמְּוֹת, שֶׁהוּא וְדַאי טוֹב
מְאֹד לְמִי שֶׁמְצִיַת לְמַצּוֹת רַבּוֹנוֹ.
וּבֹא רְאֵה, אִם לֹא יִהְיֶה הַמְּקַטְרֵג
הַזֶּה, לֹא הָיוּ יוֹרְשִׁים הַצְּדִיקִים אֶת
הַגְּנוּזִים הָעֲלִיוֹנִים הַלָּלוּ,
שֶׁעֲתִידִים לְרִשֵׁת עוֹלָם הַבָּא.

אֲשֶׁרֵיהֶם שֶׁנִּפְגְּשׁוּ בַּמְּקַטְרֵג הַזֶּה,
וְאֲשֶׁרֵיהֶם שֶׁלֹּא פָּגְשׁוּ בוֹ.
אֲשֶׁרֵיהֶם שֶׁפָּגְשׁוּ בוֹ וְנִצְלוּ מִמֶּנּוּ,
שֶׁבִשְׂבִילוֹ יוֹרְשִׁים כָּל אוֹתָן
טוֹבוֹת וְכָל אוֹתָם עֲדוֹנִים וְכָל
אוֹתָן תְּשׁוּקוֹת שֶׁל הָעוֹלָם הַבָּא,
שֶׁעֲלִיו כְּתוּב (ישעיה טד) עֵינַי לֹא
רָאִתָה אֱלֹהִים זוֹלָתְךָ.

וְאֲשֶׁרֵי אוֹתָם שֶׁלֹּא פָּגְשׁוּ בוֹ,
שֶׁבִשְׂבִילוֹ יוֹרְשִׁים גִּיהֶנָם וְנִטְרְדוּ
מֵאֶרֶץ הַחַיִּים, שֶׁתְּהִי אוֹתָם
הַרְשָׁעִים שֶׁפָּגְשׁוּ אוֹתוֹ, הָיוּ
מְצִיַתִּים לוֹ וְנִמְשְׁכוּ אַחֲרָיו, וְעַל
זֶה יֵשׁ לְצְדִיקִים לְהַחְזִיק לוֹ טוֹבָה,
שֶׁתְּהִי בְּגִלְלוֹ יוֹרְשִׁים כָּל אוֹתָן
הַטּוֹבוֹת וְעֲדוֹנִים וְתְשׁוּקוֹת
לְעוֹלָם הַבָּא.

רְעוּתִיהָ דְבָרֵי לְגַבְאֵי. קָרָא לָהּ לְהֵיחֵא זֹנָה,
וְאָמַר לָהּ זִילִי וְתַפְתִּי לְבָרִי, לְמַחְמֵי רְעוּתִיהָ
דְבָרֵי לְגַבְאֵי. הֵיחֵא זֹנָה מְאִי עַבְדָּתָא, אֲזִלְתָּ
אַבְתְּרִיהָ דְבָרִיהָ דְּמִלְפָּא שְׂרָאָת לְחַבְּקָא לִיָּה
וּלְנַשֵּׁקָא לִיָּה, וּלְפַתִּי לִיָּה בְּכַמָּה פְּתוּיִין. אִי
הֵהוּא בְּרָא יְאוֹת, וְאֲצִיַת לְפְקוּדָא דְאָבוּי, גְּעַר
בָּהּ, וְלֹא אֲצִיַת לָהּ, וְדָחִי לָהּ מִנִּיהָ. כְּדֵין אָבוּי
חֲדַי בְּבָרִיהָ, וְאֲעִיל לִיָּה לְגוֹ פְּרָגוּדָא
דְּהֵיכָלִיָּה, וְיִהִיב לִיָּה מַתָּנָן וְנִבְזָבְזָא וְיִקָּר
סְגִיָּא. מֵאֵן גְּרִים כָּל הָאִי יִקָּר לְהָאִי בְּרָא, הָוִי
אִימָא הֵיחֵא זֹנָה.

וְהֵיחֵא זֹנָה אִית לָהּ שְׂבַחָא בְּהָאִי אוֹ לָאו.
וְדַאי שְׂבַחָא אִית לָהּ מִכָּל סְטָרִין. חַד,
דְּעַבְדָּתָא פְּקוּדָא דְּמִלְפָּא. וְחַד, דְּגִרְמָתָא לִיָּה
לְהֵהוּא בְּרָא, לְכָל הֵהוּא טִיבוֹ, לְכָל הָאִי
רְחִימוֹ דְּמִלְפָּא לְגַבִּיָּה. וְעַל דָּא כְּתִיב, (בראשית א)
וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד. וְהִנֵּה טוֹב, דָּא מִלֶּאֱךָ חַיִּים.
מְאֹד, דָּא מִלֶּאֱךָ הַמְּוֹת, דְּאִיהוּ וְדַאי טוֹב מְאֹד,
לְמֵאֵן דְּאֲצִיַת פְּקוּדִין דְּמֵאֲרִיָּה. וְתָא חֲזִי, אִי
לֹא יִהָא הָאִי מְקַטְרֵגָא, לֹא יִרְתוֹן צְדִיקָא הַנִּי
גְּנֻזִיא עֲלֵאִין, דְּזְמִינִין לִירְתָא לְעֵלְמָא דְאֲתִי.

וְכַאֲוִן אֵינּוֹן דְּאֲעֲרֵעוּ בְּהָאִי מְקַטְרֵגָא, וְזַפְאִין
אֵינּוֹן דְּלֹא אֲעֲרֵעוּ בֵּיהּ. וְזַפְאִין אֵינּוֹן
דְּאֲעֲרֵעוּ בֵּיהּ, וְאֲשִׁתְּזִיבוּ מִנִּיהָ, דְּבְּגִינִיהָ יִרְתִּין
כָּל אֵינּוֹן טְבִין, וְכָל אֵינּוֹן עֲדוֹנִין, וְכָל אֵינּוֹן
פְּסוּפִין דְּעֵלְמָא דְאֲתִי, דְּעֵלִיָּה כְּתִיב (ישעיה טד)
עֵינַי לֹא רָאִתָה אֱלֹהִים זוֹלָתְךָ.

וְזַכְאִין אֵינּוֹן דְּלֹא אֲעֲרֵעוּ בֵּיהּ, דְּבְּגִינִיהָ יִרְתִּין
גִּיהֶנָם, וְאֲטְרְדוּ מֵאֶרֶץ הַחַיִּים, דְּהָא
אֵינּוֹן חֲתִיבָא דְּאֲעֲרֵעוּ בֵּיהּ, הָוֹ צִיַתִּין לִיָּה,
וְאֲתַמְשְׁכוּ אַבְתְּרִיהָ. וְעַל דָּא אִית לְצְדִיקָא
לְמַחְזֵק לִיָּה טְבִין דְּהָא בְּגִינִיהָ יִרְתִּין כָּל אֵינּוֹן
טְבָאן וְעֲדוֹנִין וְכְסוּפִין לְעֵלְמָא דְאֲתִי.

מְהוּ תוֹעֲלֶתוֹ שֶׁל הַמְקַטְרֵג הַזֶּה כַּאֲשֶׁר הִרְשָׁעִים מְצִיִּיתִים לוֹ? אֵלֶּא אֲפִי עַל גַּב שְׂאִין בּוֹ תוֹעֲלֶת, מְצוֹת אֲדוֹנוֹ הוּא עוֹשֶׂה. וְעוֹד, שֶׁהָרִי מִתְחַזֵּק בְּשִׁבִיל זֶה. הוּאִיל וְהוּא רַע, הוּא מִתְחַזֵּק כִּשְׁהוּא עוֹשֶׂה רַע. הִרְשָׁע אֵינּוּ מִתְחַזֵּק, עַד שֶׁהוֹרֵג אָדָם. פִּינּוֹן שֶׁהֵרֵג בְּנֵי אָדָם, אִזּוֹ מִתְחַזֵּק וּמִתְגַּבֵּר בְּכַחוֹ וַיֵּשׁ לוֹ נַחַת. כִּי אוֹתוֹ מְקַטְרֵג שְׂנֵאֲרָא מִלֵּאֲפֵי הַמּוֹת לֹא מִתְגַּבֵּר בְּכַחוֹ, עַד שֶׁמִּסְטָה אֶת בְּנֵי הָאָדָם וּמְקַטְרֵג לָהֶם וְהוֹרֵג אוֹתָם, וְאִזּוֹ יֵשׁ לוֹ נַחַת וּמִתְחַזֵּק וּמִתְגַּבֵּר בְּכַחוֹ.

כְּמוֹ שֶׁמִּתְחַזֵּק צַד הַחַיִּים כְּשֶׁבְנֵי אָדָם הֵם טוֹבִים וְיִלְכוּ בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל, אֲפִי כִּי הַמְקַטְרֵג הַזֶּה מִתְחַזֵּק וּמִתְגַּבֵּר כִּשְׁהִרְשָׁעִים מְצִיִּיתִים לוֹ, וְהוּא שׁוֹלֵט עֲלֵיהֶם. הִרְחַמְנָן יַצִּילֵנוּ. וְאֲשֶׁרֵי אוֹתָם שְׂזוּכִים לְנִצְחוֹ וְלִהְיוֹתֵנוּ וְלִזְכוּת בְּשִׁבִילוֹ לְעוֹלָם הַבָּא, וּמִתְחַזֵּק אָדָם בְּמִלְכָּה הַקְּדוּשׁ תְּמִיד. עַל זֶה וְדַאי נֶאֱמַר, (תהלים פד) אֲשֶׁרֵי אָדָם עוֹז לוֹ כִּי מְסֻלוֹת בְּלִבָּם. אֲשֶׁרֵיהֶם בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

רַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי חֲזִיָּא הֵיוּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ. פִּגְשׁ בְּהֵם רַבִּי אֶלְעָזָר. עַד שֶׁרָאוּ אוֹתוֹ, יָרְדוּ כֻלָּם מִן הַחֲמוּרִים. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְדַאי פְּנֵי הַשְּׂכִינָה רְאִיתִי, שֶׁהָרִי כִּשְׂרוּאָה אָדָם צְדִיקִים אוֹ זִכָּאִים שֶׁבְדוֹר וּפּוֹגֵשׁ בְּהֵם, וְדַאי הֵם פְּנֵי הַשְּׂכִינָה. וְלָמָּה נִקְרְאוּ פְּנֵי הַשְּׂכִינָה? מִשּׁוּם שֶׁשְּׂכִינָה מְסַתְּרֶת בְּתוֹכָם, הִיא בְּסֵתֵר, וְהֵם בְּגִלוּי. מִשּׁוּם שֶׁהֵם קְרוֹבִים שֶׁל הַשְּׂכִינָה, הֵם נִקְרְאִים פְּנִים שְׁלָה. וּמִי הֵם? אוֹתָם שֶׁהִיא הַתְּתַקְנָה עִמָּם לְהִרְאוֹת אֶצֶל הַמֶּלֶךְ הַעֲלִיּוֹן. וְהוּאִיל וְאֵתָם כָּאֵן,

תוֹעֲלֶתָא דְהָאִי מְקַטְרֵגָא. כִּד חֲזִיבִיא צִיִּיתִין לִיה (דף קס"ג ע"ב) מָאִי אִיהִי. אֵלֶּא, אֲפִי עַל גַּב דְּלִית לִיה תוֹעֲלֶתָא, פְּקוּדָא דְמֵאִרְיָה אִיהוּ עֶבֶיד. וְתוֹ, דְהָא אֲתַתְּקָא בְּגִין הָאִי, הוּאִיל וְאִיהוּ רַע, אֲתַתְּקָא כִּד עֶבֶיד בִּישׁ. חֲזִיבִיא לֹא אֲתַתְּקָא עַד דְּקָטִיל בְּרֵי נֶשׁ, פִּינּוֹן דְּקָטִיל בְּנֵי נֶשׂא, כִּדִּין אֲתַתְּקָא וְאֲתַגְבֵּר בְּחִילִיה, וְאִית לִיה נִיחָא. כִּי הוּא מְקַטְרֵגָא, דְּאֲתַקְרִי מִלֵּאֲפֵי הַמּוֹת, לֹא אֲתַגְבֵּר בְּחִילִיה, עַד דְּאֲסִי לְבַנֵּי נֶשׂא, וּמְקַטְרֵג לוֹן, וְקָטִיל לוֹן, כִּדִּין אִית לִיה נִיחָא, וְאֲתַתְּקָא וְאֲתַגְבֵּר בְּחִילִיה.

בְּמָה דְּאֲתַתְּקָא סְטָרָא דְחַיִּים, כִּד בְּנֵי נֶשׂא טְבִין, וְיִהְיוּ בְּאַרְחָ מִיִּשְׂרָאֵל. אוֹף הָכִי, הָאִי מְקַטְרֵגָא אֲתַתְּקָא וְאֲתַגְבֵּר, כִּד חֲזִיבִיא צִיִּיתִין לִיה, וְשִׁלֵּט עֲלֵיהּ. רַחֲמָנָא לִישְׁזַבְּנָן. וְזָכָאִין אֵינּוֹן דְּזָכָאִין לְנִצְחָא לִיה, וְלֹאֲכַפִּיא לִיה, לְמִזְפֵי בְּגִינִיה לְעֵלְמָא דְאַתִּי, וְאֲתַתְּקָא בְּרֵי נֶשׁ בְּמִלְכָּא קְדִישָׁא תְּדִיר, עַל דָּא וְדַאי אֲתַמַּר, (תהלים פד) אֲשֶׁרֵי אָדָם עוֹז לוֹ כִּי מְסֻלוֹת בְּלִבָּם, זָכָאִין אֵינּוֹן בְּהָאִי עֵלְמָא וּבְעֵלְמָא דְאַתִּי.

רַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי חֲזִיָּא, הוּוּ אֶזְלִי בְּאַרְחָא, פִּגְשׁ בְּהוּ רַבִּי אֶלְעָזָר, עַד דְּחָמוּ לִיה, נַחְתּוּ מִן חֲמָרִי כְּלָהוּ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְדַאי אֲנָפִי שְׂכִינְתָא חֲמִינָא, דְהָא כִּד חֲמִי בְּרֵי נֶשׁ צְדִיקָא, אוֹ זָכָאִין דִּי בְּדָרָא, וְאֶעֱרַע בְּהוּ, וְדַאי אֵינּוֹן אֲנָפִי שְׂכִינְתָא. וְאֵמָאִי אֶקְרוּן אֲנָפִי שְׂכִינְתָא. בְּגִין דְּשְׂכִינְתָא אֲסַתְּרֶת בְּגוּוּיָהּ, אִיהִי בְּסֵתִימוּ, וְאֵינּוֹן בְּאַתְגְּלִיא. בְּגִין דְּשְׂכִינְתָא אֵינּוֹן דְּקָרִיבִין לָהּ, אֶקְרוּן פְּנִים דִּילָהּ. וּמָאֵן אֵינּוֹן. אֵינּוֹן דְּאִיהִי אֲתַתְּקָנָת בְּהַדִּיָּהּ, לְאַתְחַזָּא לְגַבִּי מִלְכָּא עֵלְאָה. וְהוּאִיל וְאֵתָן הָכָא, וְדַאי

בְּהַדִּיָּהּ, לְאַתְחַזָּא לְגַבִּי מִלְכָּא עֵלְאָה. וְהוּאִיל וְאֵתָן הָכָא, וְדַאי

וְדַאי שְׁשִׁכְיָנָה הַתְּתַקְנָה עֲלֵיכֶם
וְאַתֶּם פְּנִיָּה. (ופגש בהם ודאי רואה פני
השכינה, משום שהשכינה מסתתרת בתוככם,
היא בסתר והם בגלוי, והיא נתקנת עמם להראות
לפני המלך. והואיל ואתם כאן שלשה, ודאי
שהשכינה נתקנה עליכם ושורה בתוכם).

פְּתַח וְאָמַר, (בראשית לג) קַח נָא אֶת
בְּרַכְתֵּי אֲשֶׁר הִבָּאת לָךְ וְגו'.
כְּשֶׁרָאָה יַעֲקֹב אֶת סַמְאֵל מְקַטְרֵג
בְּאוֹתוֹ לִילָה, רָאָה אוֹתוֹ בְּדְמוּת
עֶשׂוֹ, וְלֹא הִפִּיר בּוֹ עַד שֶׁעָלָה
הַבִּקְרָה. כִּינּוּן שֶׁעָלָה הַבִּקְרָה וְהַשְּׂגִיחַ
בוֹ, רָאָה אוֹתוֹ בְּפָנִים נִסְתָּרִים
וְגִלְיוּנֵים. הַתְּבוּנָה בְּאוֹתָהּ דְמוּת
שֶׁהִיָּתָה כְּדְמוּת עֶשׂוֹ, מִיַּד הַשְּׂגִיחַ
וְיָדַע שֶׁהִיא מְמַנָּה שֶׁל עֶשׂוֹ
וְהַחֲזִיק בוֹ. מַה כְּתוּב? (שם לה)
וַיֹּאמֶר שְׁלַחֲנִי כִּי עָלָה הַשַּׁחַר.
וְהַחֲבָרִים הַעִירוּ, שֶׁבִשְׂבִיל
שֶׁהִגִּיעַ זְמַנּוֹ לִזְמַר וּלְשַׁבַּח אֶת
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְעַל זֶה כִּי עָלָה
הַשַּׁחַר.

וְכַאֵן יֵשׁ לְהַסְתַּכֵּל, שְׂוֹדַאי
שֶׁלְטוֹנוֹ אֵינוֹ אֶלָּא בְּלִילָה בְּתוֹךְ
הַחֲשֶׁכָה, וְסוּד זֶה - מִפְּחַד
בְּלִילוֹת, זֶה פְּחַד הַגִּיהֶנֶם. וְמַה
שֶׁאָמַר בְּלִילוֹת, רְצָה לִזְמַר הוּא
וּנְקַבְתּוּ. וּבִשְׂבִיל כֶּף לֹא שׁוֹלֵט
אֶלָּא בְּלִילָה.

וְזֶה שֶׁאָמַר וַיֹּאמֶר שְׁלַחֲנִי כִּי עָלָה
הַשַּׁחַר. מַה זֶה כִּי עָלָה הַשַּׁחַר?
מִשׁוּם שֶׁכְּשֶׁמִּגִּיעַ הַבִּקְרָה וְעוֹבֵר
שֶׁלְטוֹנוֹ שֶׁל הַחֲשֶׁךְ שֶׁל הַלֵּילָה,
אֲזַי נִכְנָס הוּא וְאוֹכְלוֹסִיו בְּנֻקַּב
תְּהוֹם רַבָּה שֶׁלְצַד צְפוֹן, עַד
שֶׁנִּכְנָס הַלֵּילָה, וְנִשְׁאָרִים
הַכְּלָבִים, וְשׁוֹלְטִים וּמְשׁוֹטְטִים
בְּלִילָה (בְּעוֹלָם) עַד שֶׁבָּא הַבִּקְרָה.
וְלִכֵּן הָיָה דוֹחֵק לִזְמַר, שְׁלַחֲנִי כִּי
עָלָה הַשַּׁחַר, שֶׁהָרִי לֹא שׁוֹלֵט
בַּיּוֹם.

כְּמוֹ זֶה גְלוּתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שֶׁהִיא
בְּלִילָה וְנִקְרָאת לֵילָה. מִלֶּךְ עוֹבְדֵי
כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת רָשָׁע שׁוֹלֵט עַל

שְׁכִינְתָא אֲתַתְּקַנְתָּ עֲלֵיכֶם, וְאַתּוֹן פְּנִים דִּילָה.
(ס"א) וְאַעֲרַע בְּהוּ וְדַאי חֲמֵי אֲנִפֵּי שְׁכִינְתָא כְּגוֹן דְּשְׁכִינְתָא אֲסַתְתַּר בְּגוּיָהוּ
אִיהִי בְּסִתְמוֹ וְאִינּוֹן בְּאַתְגְּלִיָּיא וְאִיהִי אֲתַתְּקַנְתָּ בְּתַרְיָהוּ לְאַתְחִנּוּחָא קִמֵּי
מַלְכָא וְהוּאִיל וְאַתּוֹן הִבָּא תְּלַתָּא וְדַאי שְׁכִינְתָא אֲתַתְּקַנְתָּ עֲלֵיכֶם וְשְׂרִיָּיא
בְּגוּיָיבּוּ).

פְּתַח וְאָמַר, (בראשית לג) קַח נָא אֶת
בְּרַכְתֵּי אֲשֶׁר
הִבָּאת לָךְ וְגו', כִּד חֲמָא יַעֲקֹב לְסַמְאֵל,
מְקַטְרֵגָא בְּהֵהוּא לִילְיָא, חֲמָא לִיה בְּהֵהוּא
דִּיוֹקְנָא דְעֶשׂוֹ, וְלֹא אֲשַׁתְּמוּדַע בֵּיה עַד דְּסָלִיק
צַפְרָא. כִּינּוּן דְּסָלִיק צַפְרָא, וְאַשְׁגַּח בֵּיה, חֲמָא
לִיה בְּאַנְפִּין סְתִימִין וְאַתְגְּלִיָּין. אֲסַתְּפַל בְּהֵהוּא
דִּיוֹקְנָא, דְּהָוָה כְּדִיוֹקְנָא דְעֶשׂוֹ, מִיַּד אֲשַׁגַּח
וְיָדַע דְּהָוָה מְמַנָּא דְעֶשׂוֹ. אֲתַקִּיף בֵּיה מַה
כְּתִיב, (בראשית לב) וַיֹּאמֶר שְׁלַחֲנִי כִּי עָלָה הַשַּׁחַר.
וְחַבְרִיָּיא אֲתַעְרוּ, דְּכַגִּין דְּמִטָּא זְמַנִּיה לְזַמְרָא
וּלְשַׁבְּחָא לִיה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְעַל דָּא כִּי
עָלָה הַשַּׁחַר.

וְהָבָא אִית לְאַסְתַּכְּלָא, דְּוִדַאי שֶׁלְטוֹנוֹתָא דִּילִיה
לָאו אִיהוּ אֶלָּא בְּלִילְיָא, גּוֹ חֲשׂוּכָא,
וְרָזָא דָּא (שִׁיר הַשִּׁירִים ג) מִפְּחַד בְּלִילוֹת דָּא פְּחַדָּא
דְּגִיהֶנֶם. וְמַה דְּאָמַר בְּלִילוֹת. רְצוֹנוֹ לֵאמֹר
אִיהוּ וְנִיבְקִיבִיה. וּבְגִינֵי כֶּף לֹא שְׁלִיט אֶלָּא
בְּלִילְיָא.

וְדַאי דְּאָמַר וַיֹּאמֶר שְׁלַחֲנִי כִּי עָלָה הַשַּׁחַר. מָאִי
כִּי עָלָה הַשַּׁחַר. בְּגִין דְּכִד אֲתִי צַפְרָא,
וְאַתְעֵבֵר שֶׁלְטוֹנוֹ דְּחֲשׂוּכָא דְּלִילְיָא, פְּדִין עָאל
אִיהוּ וְאוֹכְלוֹסִיָּה בְּנוֹקְבָא דְּתְהוּמָא רַבָּא,
דְּלִסְטֵר צְפוֹן, עַד דְּעָאל לִילְיָא, וְאַשְׁתְּרוּ
פְּלָבִי, וְשְׁלִטֵי וּמְשֻׁטְטֵי בְּלִילְיָא, (ר"א בְּעֻלְמָא) עַד
דְּאֲתִי צַפְרָא. וְעַל דָּא הָוָה דְּחִיק לִזְמַר, שְׁלַחֲנִי
כִּי עָלָה הַשַּׁחַר, דְּהָא לֹא שְׁלִיט בִּימְמָא.

בְּגוּזוֹנָא דָּא גְלוּתָא דִּישְׂרָאֵל, דְּאִיהוּ בְּלִילְיָא,
וְאַקְרִי לִילָה. מַלְכָּא עֲבוּדַת פּוֹכְבִים

יִשְׂרָאֵל, עַד שְׂיָבֵא הַבְּקָר וַיֵּאִיר
לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וַיַּעֲבֹר
שְׁלֹטוֹנָם, וְעַל זֶה כִּי עָלָה הַשַּׁחַר,
דְּחֹק הָיָה בִּידוֹ וְתִשֵּׁשׁ כַּחוֹ, שֶׁהָרִי
עָבַר הַלֵּילָה. וְעַל זֶה יַעֲקֹב הִחְזִיק
בּוֹ וַרְאָה דְיוֹקְנֹו פְּדִיוֹקְנֹו שֶׁל עֶשׂוֹ,
אָבֵל לֹא כָּל כֶּף בְּגִלּוּי, וְאֵז הוֹדָה
לוֹ עַל הַבְּרָכוֹת.

מה פתוב אחרי זה? (שם לג) כי על
כן ראיתי פניך פראת פני אלהים
ותרצני. שראה באותם הפנים של
עשו פדמות שנראה לו סמאל
ממש, שהרי בכל מקום שאדם
נקשר, כך נראים פניו. ואתם
קדושים עליונים, שכינה עמכם,
ופניכם פאותם הפנים שלה,
אשריכם! אמר, אם בדרך זה
הייתי הולך עמכם, הייתי יושב
עמכם. כעת שאתם לדרךכם ואני
לדרכי, אפרד מכם בדברי תורה.
פתח ואמר, (תהלים קכז) שיר
המעלות לשלמה אם ה' לא יבנה
בית שוא עמלו בוניו בו אם ה'
לא ישמר עיר שוא שקד שומר.
וכי שלמה אמר התשבחת זהו
כשבנה את בית המקדש? לא כך,
שהרי דוד המלך אמר לו בשביל
שלמה בנו, כשבא נתן אצלו
ואמר לו על שלמה שהוא יבנה
את בית המקדש. ואחר כך דוד
המלך הראה לשלמה בנו את
דיוקן בית המקדש. פיון שראה
דוד את דיוקן בית המקדש וכל
תקוניו, אמר שירה על שלמה
בנו, ואמר אם ה' לא יבנה בית
וגו'.

דבר אחר שיר המעלות לשלמה
- למלך שהשלום שלו. ושירה זו
היא שירה ותשבחת על כל שאר
השירה, ושירה זו עולה על כלן.
אם ה' לא יבנה בית - שראה דוד
המלך את כל אותם שבעת
העמודים שהבית הזה עומד
עליהם שעומדים שורות שורות

ומזלות חייבא שלטא עלייהו דישראל, עד
דייתי צפרא וינהיר לון קדשא ברין הוא,
ויתעבר שלטניהון, ועל דא כי עלה השחר,
דחיק הוה בידיה, ותשש חיליה, דהא אתעבר
ליליא ועל דא אתתקף יעקב ביה, וחקא
דיוקניה פדיוקנא דעשו, אבל לא באתגליתא
כל כף. וכדין אודי ליה על ברפאן.

מה פתיב לבתר, (בראשית לג) כי על כן ראיתי פניך
פראות פני אלהים ותרצני. דחקא באינון
אנפין דעשו פדיוקנא דאתחזי ליה סמאל
ממש, דהא בכל אתר דבר נש אתקשר, הכי
אתחזי באנפוי. ואתון קדישי עליונין שכינתא
בהדיכו, ואנפין דלכון פאינון אנפין דילה,
זכאין אתון. אמר אי ארחא חדא הוינא אזלי
בהדיכו, הוינא נתבי עמכון, השתא דאתון
לארחיכו, ואנא לארחי, אתפרש מנייכו
במילי (דף קס"ד ע"א) דאורייתא.

פתח ואמר (תהלים קכז) שיר המעלות לשלמה אם
יי' לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו אם
יי' לא ישמר עיר שוא שקד שומר. וכי שלמה
אמר תושבחתא דא כד בנה בי מקדשא. לאו
הכי, דהא דוד מלפא אמר ליה בגין שלמה
מלפא בריה, כד אתא נתן לגביה, ואמר ליה
על שלמה דאיהו יבני בי מקדשא. ולבתר דוד
מלפא אחזי לשלמה בריה דיוקנא דבי
מקדשא. פיון דחקא דוד דיוקנא דבי
מקדשא, וכל תקונוי, אמר שירתא על שלמה
בריה, ואמר אם יי' לא יבנה בית וגו'.

דבר אחר שיר המעלות לשלמה, למלפא
דשלמא דיליה. והאי שירתא איהו
שירתא ותושבחתא על כל שאר שירתא,
ושירתא הדא סלקא על פלהו. אם יי' לא יבנה
בית, דחקא דוד מלפא, כל אינון עמודין

לכנות את הבית הזה. מעל כלם עומד בעל הבית שהולך על גביהם, ונותן להם כח ותקף לכל אחד ואחד פראוי.

ועד זה אמר דוד, אם המלך הזה שכל השלום שלו, שהוא בעל הבית, לא בונה את הבית הזה - שוא עמלו בוניו בו, אותם עמודים שעומדים לכנות על הבית הזה. אם ה' לא ישמר עיר - זה המלך שכל השלום שלו. שוא שקד שומר - זהו עמוד אחד שהעולם התפקן עליו, ומיהו? צדיק, שהרי הוא שומר את אותה העיר.

המושכן שעשה משה, תמיד היה יהושע עומד ושומר אותו, שהרי אין שמירתו - רק בזה שנקרא נער, שכתוב (שמות לג) ומשרתו יהושע בן נון נער לא ימיש מתוך האהל. אחר כך משפן זה לא היה שומר אלא בשביל נער אחר, שכתוב (שמואל א ג) והנער שמואל משרת. (והיה מסדר שם) משום שאין שמירת המשפן אלא בנער. (אבל בית המקדש אינו כן, שאין שמירתו אלא בקדוש ברוך הוא, שכתוב אם ה' לא ישמר עיר שוא שקד שומר) ומיהו השומר הזה? אותו השומר המשפן שנקרא כף: נער מטטרו"ן.

אבל אתם קדושים עליונים, אין שמירתכם כמו שמירת המשפן, אלא שמירתכם כשמירת בית המקדש, הקדוש ברוך הוא לבדו, שכתוב אם ה' לא ישמר עיר שוא שקד שומר. שהרי בכל זמן שצדיקים הולכים בדרך, הקדוש ברוך הוא שומר אותם תמיד, שכתוב ה' ישמר צאתך ובוואך.

הלכו אחריו, ולוו אותו שלשה מילים, וחרו לדרבם. קראו עליו, (תהלים צא) כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך, על פנים

שבעה, דהאי בית קאים עלייהו, דאינון קיימי שורין שורין, למבני האי בית. לעילא מפלהו קיימא מאריה דביתא דאזיל על גבייהו, ויהיב לון חילא ותוקפא, לכל חד וחד פדקא יאות. ועד דא אמר דוד, אי האי מלפא דשלמא כלא דיליה, דאיהו מאריה דביתא, לא בני להאי ביתא, שוא עמלו בוניו בו, אינון (פ' עמודים) קיימין דקיימין למבני על האי ביתא. אם יי' לא ישמר עיר, דא מלפא דשלמא כלא דיליה. שוא שקד שומר, דא איהו חד קיימא דעלמא אתתקן עליה, ומנו. צדיק, דהא איהו נטיר לה להאי עיר.

מושכנא דעבד משה, יהושע הוה קאים תדיר ונטיר ליה, דהא לית נטירו דיליה בר ביה דאקרי נער, דכתיב, (שמות לג) ומשרתו יהושע בן נון נער לא ימיש מתוך האהל. לבתר האי משכנא לא הוה נטיר, אלא בגין נער אחרא, דכתיב, (שמואל א ג) והנער שמואל משרת, (והוה מסדר תמין) בגין דלית נטירו דמשכנא, אלא בנער. (אבל כי מקדשא לאו הכי ולא נטירו דיליה אלא בקודשא ברוך הוא דכתיב אם יי' לא ישמר עיר שוא שקד שומר) ומאן איהו שומר דא. ההוא הנטיר משכנא דאקרי הכי נער מטטרו"ן.

אבל אתון קדישי עליונים, לאו נטירו דלכון כנטירו דמשכנא, אלא נטירו דלכון כנטירו דבי מקדשא, קדשא בריך הוא בלחודוי, דכתיב אם יי' לא ישמר עיר שוא שקד שומר, דהא בכל זמנא דצדיקיא אזלי בארשא, קדשא בריך הוא נטיר לון תדיר, דכתיב, (תהלים קכא) יי' ישמר צאתך ובוואך.

אזלו אבתריה, ואוזפוהו תלת מלין, ואהדרו לארחייהו קרו עליה, (תהלים צא) כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך, על פנים

יִשְׂאוּנָהּ וְגו' (משלי כג) יִשְׂמַח אָבִיךָ
וְאִמָּךָ וְתִגַּל יוֹלְדֶתָךְ.

וְאֵת הַמְשָׁפָן תַּעֲשֶׂה עֶשֶׂר יְרִיעַת
וְגו' רַבִּי יְהוּדָה פֶּתַח, (שם יד) בָּרַב
עִם הַדֶּרֶת מְלֶךְ וּבִכְאֶפֶס לֹאִם
מִחַתֶּת רְזוּן. בָּרַב עִם הַדֶּרֶת מְלֶךְ
- אֵלֶּה הֵם יִשְׂרָאֵל, שְׁכָתוּב בָּהֶם
(דברים ז) כִּי עִם קְדוּשׁ אֲתָה לֵה'
אֱלֹהֶיךָ. וְהֵם עִם שְׁעוּלִים לְכַמָּה
אֲלָפִים וּלְכַמָּה רַבּוּת, וּכְשֵׁהֶם
רַבִּים בְּחֻשְׁבוֹנָם, זֶהוּ כְבוֹדוֹ שֶׁל
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁהָרִי עֲלִיּוֹנִים
וְתַחְתּוֹנִים מְשַׁבְּחִים אֶת שְׁמוֹ שֶׁל
הַמֶּלֶךְ הַעֲלִיּוֹן וּמְשַׁבְּחִים אוֹתוֹ
בְּשִׁבְלֵי הָעַם הַקְּדוּשׁ הַזֶּה. זֶהוּ
שְׁכָתוּב (שם ד) רַק עִם חֲכָם וְנִבּוֹן
הַגּוֹי הַגָּדוֹל הַזֶּה.

וְאִם תֹּאמְרוּ, הָרִי כְתוּב (שם ז) כִּי
אֲתֶם הַמַּעֲט מִכָּל הָעַמִּים - אֲלֵא,
מִכָּל הָעַמִּים וְדָאִי, אֲבָל מֵעַם אֶחָד
הֵם יוֹתֵר רַבִּים. שֶׁהָרִי אֵין עִם בְּכָל
הָעוֹלָם גָּדוֹל וְרַב כִּי־יִשְׂרָאֵל. וְאִם
תֹּאמְרוּ, הָרִי בְּנֵי יִשְׁמַעֲאֵל וְהָרִי בְּנֵי
אֲדוּם הָרִי כְּמָה הֵם - וְדָאִי כֶּף
רַבִּים הֵם, אֲבָל כָּל שְׂאֵר הָעַמִּים,
כָּלֵם מְעַרְבִים אֵלֶּה בְּאֵלֶּה, בְּנִים
יֵשׁ לָעַם זֶה בְּעַם זֶה, וּלְאֵלֶּה בְּנִים
בְּעַם אַחֵר וּלְאֵלֶּה בְּאֵחֵר. וּמִשּׁוּם
כֶּף אֵין עִם בְּכָל הָעוֹלָם גָּדוֹל וְרַב
כִּי־יִשְׂרָאֵל, עִם נִבְחָר וַיְחִידִי, אֵלֶּה
בְּאֵלֶּה בְּלִי עַרְבוּבִיָּה אַחֲרַת כָּלֵל,
שְׁכָתוּב כִּי עִם קְדוּשׁ אֲתָה לֵה'
אֱלֹהֶיךָ וּבְךָ בָּחַר ה', וְעַל זֶה בָּרַב
עִם הַדֶּרֶת מְלֶךְ, הַדּוֹר הוּא לְמֶלֶךְ
הַעֲלִיּוֹן בְּקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

עוֹד, בְּזִמְנֵן שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
בְּאֵלֵי תְּהִיב הַכְּנֶסֶת (שְׁהוּא מְקֻדָּשׁ מֵעַט)
וְכָל הָעַם הוֹלְכִים כְּאֶחָד
וּמִתְפַּלְלִים וּמוֹדִים וּמְשַׁבְּחִים אֶת
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֲזַי הוּא הַדּוֹר
שֶׁל מְלֶךְ, שְׁמֶלֶךְ סֵתָם זֶה מְלֶךְ
הַקְּדוּשׁ (הַמְשִׁיחַ), שֶׁהִתְתַּקֵּן בִּיפִי
וְתִקּוֹן לְעֻלּוֹת לְמַעְלָה.

יִשְׂאוּנָהּ וְגו' (משלי כג) יִשְׂמַח אָבִיךָ וְאִמָּךָ וְתִגַּל
יוֹלְדֶתָךְ.

וְאֵת הַמְשָׁפָן תַּעֲשֶׂה עֶשֶׂר יְרִיעַת וְגו' (שמות כו)
רַבִּי יְהוּדָה פֶּתַח, (משלי יד) בָּרַב עִם הַדֶּרֶת
מְלֶךְ וּבִכְאֶפֶס לֹאִם מִחַתֶּת רְזוּן. בָּרַב עִם הַדֶּרֶת
מְלֶךְ, אֵלֵין אֵינוֹן יִשְׂרָאֵל, דְּכְתִיב בְּהוּ (דברים ז)
כִּי עִם קְדוּשׁ אֲתָה לֵיְי' אֱלֹהֶיךָ. וְאֵינוֹן עֲמָא
דְּסִלְקִין לְכַמָּה אֲלָפִין, וּלְכַמָּה רַבּוּן, וְכַד
אֵינוֹן סְגִיאִין בְּחוּשְׁבִּנְיָהוֹן, יְקָרָא דְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא אִיהוּ. דְּהָא עֲלָאִין וְתַתָּאִין מְשַׁבְּחִין
שְׁמִיָּה דְּמִלְּפָא עֲלָאָה, וּמְשַׁבְּחִין לִיָּה בְּגִין עֲמָא
קְדִישָׁא דָּא. הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (דברים ד) רַק עִם
חֲכָם וְנִבּוֹן הַגּוֹי הַגָּדוֹל הַזֶּה.

וְאִי תִימָא, הָא כְּתִיב, (דברים ז) כִּי אֲתֶם הַמַּעֲט
מִכָּל הָעַמִּים, אֲלֵא, מִכָּל הָעַמִּים וְדָאִי,
אֲבָל מֵעַמָּא חַד יִתִּיר סְגִיאִין אֵינוֹן. דְּהָא לִית
עֲמָא בְּכָל עֲלָמָא רַב וְסְגִי כִי־יִשְׂרָאֵל. וְאִי תִימָא
הָא בְּנֵי יִשְׁמַעֲאֵל, וְהָא בְּנֵי אֲדוּם, הָא כְּמָה
אֵינוֹן. וְדָאִי הָכִי סְגִיאִין אֵינוֹן, אֲבָל כָּל שְׂאֵר
עַמִּין כִּלְהוּ מִתְעַרְבֵי אֵלֵין בְּאֵלֵין, בְּנִין אִית
לָעַם דָּא, בְּעַם דָּא, וּלְאֵלֵין בְּנִין בְּעַם אַחֲרָא,
וְאֵלֵין בְּאַחֲרָא. וּבְגִין כֶּף לִית עֲמָא כְּכָל עֲלָמָא,
רַב סְגִי כִי־יִשְׂרָאֵל, עֲמָא בְּרִירָא וַיְחִידָאָהּ, אֵלֵין
בְּאֵלֵין, בְּלֵא עַרְבוּבִיָּא אַחֲרָא כָּלֵל, דְּכְתִיב כִּי
עִם קְדוּשׁ אֲתָה לֵיְי' אֱלֹהֶיךָ, וּבְךָ בָּחַר יְי', וְעַל
דָּא בָּרַב עִם הַדֶּרֶת מְלֶךְ, הַדּוֹרָא אִיהוּ דְּמִלְּפָא
עֲלָאָה קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא.

הוּוּ בְּזִמְנָא (דף קס"ד ע"ב) דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתִי
לְבִי פְּנִישְׁתָּא, (דִּאִיהוּ מְקֻדָּשׁ מֵעַט) וְכָל עֲמָא אֲתִינִין
פְּחֻדָּא, וּמְצֻלָּאן, וְאוּדוֹן, וּמְשַׁבְּחִין לִיָּה
לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּדִין הַדּוֹרָא דְּמֶלֶךְ אִיהוּ,
דְּמֶלֶךְ סֵתָם דָּא מִלְּפָא קְדִישָׁא. (ר"א מְשִׁיחָא)
דְּאֲתַתְּקוֹן בְּשִׁפְרֵוֹ וּבְתַקּוּנָא לְסִלְקָא לְעִילָא.

וּבְאֶפֶס לֹא־מִחַתַּת רְזוּן - וּכְשֶׁהוּא מְקַדִּים לְבֵית הַכְּנֶסֶת וְהַעֵם לֹא בָאִים לְהַתְּפַלֵּל וּלְשַׁבַּח אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֲזַי כָּל אוֹתוֹ שְׁלֹטוֹן שְׁלֹמְעֵלָה וְכָל אוֹתָם מְמַנִּים וּמְחַנּוֹת עֲלִיוֹנִים, כָּל־מִשְׁבָּרִים (מְעַבְרִים) מְאוֹתוֹ עֲלוּי שְׁמֵתִיקָנִים בְּתַקּוּנֵי אוֹתוֹ הַמְּלִךְ. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שְׁבֹאוֹתָה שְׁעָה שִׁישְׂרָאֵל לְמִטָּה מְסֻדְרִים תְּפִלוֹתֵיהֶם וּבִקְשׁוֹתֵיהֶם וּמְשַׁבְּחִים אֶת הַמְּלִךְ הַעֲלִיּוֹן, כָּל אוֹתָם מְחַנּוֹת עֲלִיוֹנִים מְסֻדְרִים שְׁבָחִים וּמְתַקְּנִים בְּאוֹתוֹ תְּקוּן קְדוֹשׁ, מִשּׁוּם שְׁכָל הַמְּחַנּוֹת הַעֲלִיוֹנִים כָּל־חֲבָרִים עִם יִשְׂרָאֵל לְמִטָּה לְשַׁבַּח אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּאֶחָד, לְהִיּוֹת עֲלִיתוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְעַלָּה וּמְטָה כְּאֶחָד.

וּכְשֶׁהֵם מְזַדְמָנִים לְהִיּוֹת חֲבָרִים עִם יִשְׂרָאֵל, וְיִשְׂרָאֵל לְמִטָּה לֹא בָאִים לְסֻדֵּר תְּפִלָּתָם וּבִקְשָׁתָם וּלְשַׁבַּח אֶת אֲדוֹנָם - כָּל הַמְּחַנּוֹת הַקְּדוֹשִׁים שֶׁל הַשְּׁלֹטוֹן הַעֲלִיּוֹן נְשַׁבְּרִים (מְעַבְרִים) מִתְּקוּנֵיהֶם, שְׁהָרִי לֹא עוֹלִים בְּעֲלִיָּה וְלֹא יְכוּלִים לְשַׁבַּח אֶת רְבוּנָם כְּרְאוּי. מִשּׁוּם שְׁשַׁבְּחֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא צְרִיכִים לְהִיּוֹת כְּאֶחָד מְעַלָּה וּמְטָה, עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים בְּשַׁעֲרֵי אַחַת, וְעַל זֶה מְחַתַּת רְזוּן וְלֹא מְחַתַּת מְלִךְ.

וְאֶפְרָיִם דְּלֹא אֶסְגִּיאוּ בְּכִי כְּנִישְׂתָא, אֵלָא עֲשָׂרָה, בְּאִינוֹן עֲשָׂרָה מְזַדְמָנִין מְשַׁרְיִין עֲלָאִין, לְמַהּוֹי עֲמַהוֹן חֲבָרִים. מְאִי טַעְמָא בְּגִין דְּכָל תְּקוּנֵי דְהַהוּא מְלִךְ, אִינוֹן בְּעֲשָׂרָה, וְעַל דָּא דִּי בְּעֲשָׂרָה, אִי לָאוּ אִינוֹן יִתִּיר.

וְהָא חֲזִי בְּמִשְׁכָּן מָה כְּתִיב, (שְׁמוֹת כו) וְאֵת הַמִּשְׁכָּן תַּעֲשֶׂה עֶשֶׂר יְרִיעוֹת, עֶשֶׂר: בְּגִין דְּתַקּוּנָא דְּמִשְׁכָּנָא, (נ"א דְּשִׁכְנֵיהָ) בְּעֲשָׂרָה אִיהוּ,

וּבְאֶפֶס לֹא־מִחַתַּת רְזוּן, וְכַד אִיהוּ אֶקְדִּים לְבִי כְּנִישְׂתָא, וְעַמָּא לָא אֶתִּיין לְצִלְאָה וּלְשַׁבְּחָא לִיהַ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּדִין כָּל הַהוּא שְׁלֹטְנוֹתָא דְלַעֲלִילָא, וְכָל אִינוֹן מְמַנִּין וּמְשַׁרְיִין עֲלָאִין, כְּלַהוּ אֶתְבְּרוּ (ס"א אֶתְעַבְרוּ) מִהַהוּא עֲלוּיָא דְּמִתְתַּקְּנֵי בְּתַקּוּנֵי הַהוּא מְלִךְ. מְאִי טַעְמָא. בְּגִין דְּבַהֲהִיא שְׁעֵתָא, דִּישְׂרָאֵל לְתַתָּא קָא מְסֻדְרֵי צְלוֹתְהוֹן וּבְעוֹתְהוֹן, וּמְשַׁבְּחִין לְמִלְכָּא עֲלָאֵה. כָּל אִינוֹן מְשַׁרְיִין עֲלָאִין, מְסֻדְרִין שְׁבָחִין, וּמְתַקְּנִין בְּהַהוּא תְּקוּנָא קְדִישָׁא, בְּגִין דְּמְשַׁרְיִין עֲלָאִין כְּלַהוּ חֲבָרִין אִינוֹן בְּיִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, לְשַׁבְּחָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּחָדָא, לְמַהּוֹי סְלוּקָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלָא וְתַתָּא כְּחָדָא.

וְכַד אִינוֹן מְזַדְמָנִין לְמַהּוֹי חֲבָרִים בְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל, וְיִשְׂרָאֵל לְתַתָּא לָא אֶתִּיין לְסֻדְרָא צְלוֹתְהוֹן וּבְעוֹתְהוֹן וּלְשַׁבְּחָא לְמַאֲרִיָּהוֹן, כְּלַהוּ מְשַׁרְיִין קְדִישִׁין, שְׁלֹטְנוֹתָא עֲלָאֵה אֶתְבְּרוּ (אֶתְעַבְרוּ) מִתְּקוּנֵיהוֹן, דְּהָא לָא סְלִקִין בְּסְלוּקָא, וְלֹא יְכַלִּין לְשַׁבְּחָא לְמַאֲרִיָּהוֹן כְּדְקָא יְאוּת. בְּגִין דְּשַׁבְּחֵי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֶצְטְרִיךְ לְמַהּוֹי כְּחָדָא עֲלָא וְתַתָּא, עֲלָאִין וְתַתָּאִין בְּשַׁעֲרֵי חָדָא, וְעַל דָּא מְחַתַּת רְזוּן וְלֹא מְחַתַּת מְלִךְ.

וְהָא חֲזִי בְּמִשְׁכָּן מָה כְּתִיב, (שְׁמוֹת כו) וְאֵת הַמִּשְׁכָּן תַּעֲשֶׂה עֶשֶׂר יְרִיעוֹת, עֶשֶׂר: בְּגִין דְּתַקּוּנָא דְּמִשְׁכָּנָא, (נ"א דְּשִׁכְנֵיהָ) בְּעֲשָׂרָה אִיהוּ,

הטעם עֶשֶׂר וְלֹא עֶשְׂרֵה? אֵלֶּא עֶשֶׂר בְּכֹל מְקוֹם הוּא בְּלִי שְׂכִינָה, שְׂאִינָה בְּחֻשְׁבּוֹן, כְּגוֹן זֶה (מַלְכִּים-א) עֲמַד עַל שְׁנֵי עֶשֶׂר בְּקָר. הַשְׂכִּינָה אֵינָה בְּחֻשְׁבּוֹן, שְׁהָרִי הִיא עוֹמֶדֶת לְמַעְלָה, שְׂפָתוֹב (שם) וְהֵימָּם עֲלֵיהֶם מְלַמְעֵלָה. וּבְמִקּוֹמוֹת הַלְלוּ שֶׁל רְמִזִּים לְסוֹד שְׁלֹמְעֵלָה שְׁחָסַר מֵהֶם (ה'), הָרִי שְׂכִינָה יִתְּרָה עַל אוֹתוֹ חֻשְׁבּוֹן, שְׂאִינָה בְּחֻשְׁבּוֹן. לְצַד הָאֲחֵר נּוֹתְנִים חֻשְׁבּוֹן יוֹתֵר. וְהִיא בְּמִנְיָן בְּגִרְעוֹת, וְלֹא תֹאמֵר חֻשְׁבּוֹן יוֹתֵר, אֵלֶּא תּוֹסֶפֶת אוֹת, וְהַחֻשְׁבּוֹן בְּגִרְעוֹת) כְּמוֹ עֲשֵׁתִי, וְהָרִי פְּרִשׁוּהָ. וּבְכֹל מְקוֹם שְׁנוֹסְפוֹת אוֹתוֹת כְּגוֹן זֶה, זֶה לְגִרְעוֹת. כְּמוֹ הָאֲמִינוֹן אַחִיד, שְׂמִסְפִּיק אֲמִינוֹן. וּבְצַד הַקְּדוּשָׁה גּוֹרֵעַ אוֹת, וְהִיא תּוֹסֶפֶת.

רְבִי חִיָּא פִּתַּח וְאָמַר, (תְּהִלִּים קד) עֵטָה אוֹר כְּשֶׁלְמָה נוֹטָה שְׁמַיִם כְּפִרְיעָה. פְּסוּק זֶה פְּרִשׁוּהוּ, שְׂכַשְׁבְּרָא הַקְּדוּשׁ בְּרִיךְ הוּא אֵת הָעוֹלָם, הַתְּעִטָּף בְּאוֹתוֹ אוֹר קְדָמוֹן וּבְרָא בּוֹ שְׁמַיִם.

וְכֹא רָאָה, אוֹר וְחֻשְׁף (לֹא) הָיוּ כְּאֶחָד. אוֹר מְצַד הַיָּמִין, וְחֻשְׁף מְצַד הַשְּׂמָאל. מֶה עָשָׂה הַקְּדוּשׁ בְּרִיךְ הוּא? שְׂתַפֵּס כְּאֶחָד וּבְרָא מֵהֶם שְׁמַיִם. מֶה זֶה שְׁמַיִם? אֵשׁ וּמַיִם שְׂתַפֵּס כְּאֶחָד וְעָשָׂה שְׁלוֹם בֵּינֵיהֶם. וּכְשֶׁנִּתְקַנּוּ כְּאֶחָד וּמִתַּח אוֹתָם, מִתַּח אוֹתָם כְּפִרְיעָה וְעָשָׂה מֵהֶם אוֹת ו', וְזוֹ נִקְרָאת יְרִיעָה. יְרִיעוֹת, שְׁהָרִי מֵאוֹת זֶה הַתְּפִשֵׁט אוֹר וְנַעֲשׂוּ יְרִיעוֹת. זֶהוּ שְׂפָתוֹב וְאֵת הַמִּשְׁכָּן תַּעֲשֶׂה עֶשֶׂר יְרִיעוֹת. וְשִׁבְעָה רְקִיעִים הֵם מִתּוֹחִים, גְּנוּזִים בְּגִיזָה עֲלִיוֹנָה, כְּמוֹ שְׂבָאוֹהָ, וְרְקִיעַ אֶחָד שְׁעוֹמֵד עֲלֵיהֶם. וְלֹאוֹתוֹ רְקִיעַ אֵין גּוֹן וְאֵין

לְמַהוּי כְּדָקָא יְאוּת. עֶשֶׂר, מְאִי טַעְמָא עֶשֶׂר, וְלֹא עֶשְׂרֵה. אֵלֶּא עֶשֶׂר, בְּכֹל אֲתֵר אִיהוּ בְּלֹא שְׂכִינְתָּא, דְּלֹאוּ אִיהִי בְּחוּשְׁבְּנָא כְּגוֹוֵנָא דָּא (מַלְכִּים א ז) עוֹמֵד עַל שְׁנֵי עֶשֶׂר בְּקָר, שְׂכִינְתָּא לָאוּ אִיהִי בְּחוּשְׁבְּנָא, דְּהָא אִיהִי קְיַימָא לְעִילָא, דְּכַתִּיב, (מַלְכִּים א ז) וְהֵימָּם עֲלֵיהֶם מְלַמְעֵלָה. וּבְאֵלִין דְּוִכְתִּי דְרַמִּיזִי לְרִזָּא דְלְעִילָא דְחָסַר מִנְהוֹן, (ס"א ה') הָא שְׂכִינְתָּא יִתִּיר עַל הַהוּא חֻשְׁבְּנָא, דְּלֹאוּ אִיהִי בְּחוּשְׁבְּנָא.

לְסַטְרָא אַחְרָא, יְהִי חֻשְׁבְּנָא יִתִּיר, וְאִיהִי בְּמִנְיָנָא בְּגִרְעוֹ, (ד"א ל) לֹא תִימָא חֻשְׁבְּנָא יִתִּיר אֵלֶּא תּוֹסֶפֶת אֵת וְחוּשְׁבְּנָא בְּגִרְעוֹ) כְּגוֹן עֲשֵׁתִי, וְהָא אוּקְמוּהָ. וּבְכֹל אֲתֵר דְאֲתוּוֹן אֲתוּסְפֵן, כְּגוֹוֵנָא דָּא, אִיהוּ לְגִרְעוֹתָא. כְּגוֹן (שְׂמוּאֵל ב יג) הָאֲמִינוֹן אַחִיד, דְּסִגְיָא אֲמִינוֹן. וּבְסַטְרָא דְקְדוּשָׁא, גִּרְעָא אֵת וְאִיהוּ תּוֹסֶפֶת.

רְבִי חִיָּא פִּתַּח וְאָמַר, (תְּהִלִּים קד) עוֹטָה אוֹר כְּשֶׁלְמָה נוֹטָה שְׁמַיִם כְּפִרְיעָה. הָאִי קָרָא אוּקְמוּהָ, דְכֵד בְּרָא קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא עֲלֵמָא, אֲתַעֲטָף בְּהוּא אוֹר קְדָמָאָה, וּבְרָא בֵּיה שְׁמַיִם.

וְהָא חִזִּי, אוֹר וְחֻשְׁף (ד"א לֹאוּ) כְּפַחְדָּא הוּוּ. אוֹר מְסַטְרָא דִימִינָא, וְחֻשְׁף מְסַטְרָא דְשְׂמָאלָא. מְאִי עֵבֵד קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא, שְׂתַף לּוֹן כְּפַחְדָּא, וּבְרָא מִנְהוֹן שְׁמַיִם. מְאִי שְׁמַיִם. אֵשׁ וּמַיִם. שְׂתַפֵּן כְּפַחְדָּא, וְעֵבֵד שְׁלֹם בֵּינֵיהוּ. וְכֵד אֲתַפְּלִילוּ כְּפַחְדָּא, וּמִתַּח לּוֹן, כְּפִרְיעָה מִתַּח לּוֹן, וְעֵבֵד מִנְהוֹן אֵת ו' וְדָא אַקְרִי יְרִיעָה. יְרִיעוֹת, דְּהָא אֵת דָּא אֲתַפְּשִׁיט מִנִּיה נְהִירוֹ, וְאֲתַעֲבִידוּ יְרִיעוֹת, הַדָּא הוּא דְכַתִּיב וְאֵת הַמִּשְׁכָּן תַּעֲשֶׂה עֶשֶׂר יְרִיעוֹת.

וְשִׁבְעַת רְקִיעִין אֵינוֹן מִתִּיחִין, גְּנִיזִין בְּגִיזוֹ עֲלָאָה, כְּמָה דְאוּקְמוּהָ. וְחֵד

לו מקום בגלוי, ולא עומד להתבונן בו (אלא בתבונה), והרקיע הזה גנוז ומאיר לכלם, ומסיע אותם למסעיהם, כל אחד ואחד כראוי לו. אלא עומד בהשכל. מהרקיע הזה והלאה אין מי שידע וישגיח, ויש לאדם לסתם פיו ולא לדבר ולהתבונן בהשכל. מי שישתכל חוזר לאחור, שאין מי שיכול לדעת.

עשר יריעות הן, שהם עשרה רקיעים. ומי הם יריעות המשפן שהן עשר ועומדות להודיע לחכמי הלב? מי שידע בהן, מסתכל בחכמה רבה ובסודות של העולם, ומסתכל למעלה באותו מקום, שכל אחד ואחד נדבק בו, פרט לשני אלה שעומדים בימין ובשמאל, והם גנוזים עם השכינה.

רבי יוסי אמר, תשעה רקיעים הם, ושכינה היא עשירית. שאם תאמר בשביל שכתוב עשר - הוא חוץ מהשכינה. אם כן, השכינה היא אחת עשרה שעומדת על עשר. אלא ודאי שתשע הן, והם תשעה ימים שבין ראש השנה ליום הכפורים, והיא העשירית. כמו זה המשפן הוא עשר יריעות. אותם עשרה רקיעים סוד הסודות שלא נמסר, רק ליודעי החכמה, והכל הוא בסודות של המנורה הקדושה, שהוא גלה סוד כל רקיע ורקיע, והם שמשים שממשים בכל אחד ואחד. שבעה רקיעים הם למעלה, ושבעה רקיעים הם למטה, כמו שלמעלה. שבעה רקיעים הם שבהם כוכבים ומזלות להנהיג העולם הזה כפי דרכו וכמו שצריך לו.

אינון לתתא, כגוונא דלעילא. שבעה רקיעין אינון, דבהו ככביא ומזלי לאנהגא עלמא דא כפום ארחיה, כמה דאצטריך ליה.

רקיעא דקיימא עליהו, ויהוא רקיע לית ביה גוון, ולית ליה אתר באתגליתא ולא קיימא לאסתכלא ביה, (ס"א אלא בסוכלתנו) והאי רקיע איהו גניז, ונהיר לכלהו, ונטיל לון במטלניהו, כל חד וחד פדקא חזי ליה. אלא קיימא בסוכלתנו.

מהאי רקיע ולהלאה, לית מאן דיידע וישגח, ואית ליה לבר נש למסתם פומיה, ודלא למללא ולאסתכלא בסוכלתנו. מאן דיסתכל אהדר לאחורא, דלית מאן דיכיל למנדע.

עשר יריעות אינון, דאינון עשרה רקיעין. ומאן אינון יריעות דמשפנא דאינון עשר. וקיימן למנדע לחכמי לבא. מאן דינדע בהו, אסתכל בחכמתא סגיא, וברזין דעלמא, ואסתכל (ד קס"ה ע"א) לעילא בההוא אתר, דכל חד וחד אתדבק ביה, בר תרין אינון דקיימן בימינא ובשמאלא, ואינון גניזין בהדי שכינתא.

רבי יוסי אמר תשע רקיעין אינון, ושכינתא איהי עשיראה. דאי תימא בגין דכתיב עשר, בר משכינתא איהו. אי הכי, שכינתא חד סרי איהי דקיימא על עשר. אלא ודאי תשע אינון, ואינון תשע יומין שבין ראש השנה ליום הכפורים, ואיהי עשיראה. כגוונא דא, משפן איהו עשר יריעות.

אינון עשר רקיעין רזא דרזין דלא אתמסר בר לאינון דיידעי חכמתא, וכלא איהו ברזין דבוצינא קדישא, דאיהו גלי רזא דכל רקיעא ורקיעא, ואינון שמשין דמשמשי בכל חד וחד. שבעה רקיעין אינון לעילא, שבעה רקיעין אינון לתתא, כגוונא דלעילא. שבעה רקיעין אינון, דבהו ככביא ומזלי לאנהגא עלמא דא כפום ארחיה, כמה דאצטריך ליה.

בְּכֹהֵן הַשְּׂבִיעִי עֲדִיף, חוץ מן השמיני שמנהיג את כלם ועומד על כלם. פתוב סלו לרכב בערבות. מי רוכב בערבות, ומי הן הערבות? אלא ערבות זה הרקיע השביעי, ולמה נקרא ערבות? על שהוא כלול מאש ומים כאחד, ומצד הדרום, ומצד הצפון, והוא מערב משני צדדים. ואם תאמר, אם כן, שתי הערבות שמתחברות בלולב, ושנינו ערבות? זהו שכתוב (תהלים סח) סלו לרכב בערבות. אם כן, מי נותן ירכים בגוף, או גוף בירכים? שהרי זה עושה פרות ונצנים, וזה לא עושה פרות ונצנים.

אלא ודאי שהכל הוא סוד של ערבות שבלולב. אותם ערבות שבלולב, אחד אש ואחד מים. בסוד הזה של כלם, והוא שביעי, הוא אש ומים כלולים כאחד בסוד אחד, ומשום שערבות הוא סוד הכלל של כל ששת האחרונים, הוא סוד המרכבה העליונה, והקדוש ברנף הוא רוצה ברקיע הזה יותר מכל הרקיעים, ותשוקתו תמיד לתקן אותו הרקיע ביפי עליון. ועל זה סלו לרכב בערבות, לאותו שרוכב בערבות, ומיהו? אותו הרקיע טמיר וגנוז שעומד על גב החיות, שהוא רוכב בערבות.

ועליו לפניו. לא כתוב מלפניו, אלא לפניו, שהרי אין מי שידע בו כלום. אבל לפניו, מי שנכנס אצל הרקיע הזה, צריך להכנס בשמחה ולא בעצב כלל, משום שהרקיע הזה גורם, ששם לא שורה עצב ורגז כלל, שהרי שם הכל בשמחה.

ועל זה, פהן גדול שעומד לפניו לא היה נכנס לבית הקדש - רק

בְּכֹהֵן שְׂבִיעָא עֲדִיף, בר תמינאה, דקא מדבר לכלהו, וקיימא על פלהו. פתיב (תהלים סח) סלו לרוכב בערבות, מאן רוכב בערבות, ומאן אינון ערבות. אלא, ערבות דא רקיעא שביעאה, אמאי אתקרי ערבות. על דאיהו כליל מאשא ומיא כחדא, ומסטרא דדרום, ומסטרא דצפון, ואיהו מעורב מתרין סטרין.

ואי תימא, אי הכי, שתי ערבות דקא מתחברן בלולב, ותנינן ערבות, הדא הוא דכתיב סלו לרוכב בערבות. אי הכי, מאן יהיב ירפין בגופא, או גופא בירפין, דהא דא עביד פרין ואיבין, ודא לא עביד פרין ואיבין.

אלא, ודאי כלא הוא רזא דערבות דבלולב, אינון ערבות דבלולב, חד אש, וחד מים. ברזא דא דכלהו, ואיהו שביעאה איהו אש ומים כליל כחדא, ברזא חדא, ובגין דערבות איהו רזא כללא דכלהו שית אתרנין, איהו רזא דרתיכא עלאה, וקודשא בריה הוא אתרעי בהאי רקיעא, יתיר מפלהו רקיעין, ותיאובתיה תדיר לאתקנא לההוא רקיעא, בשפירו עלאה. ועל דא, סלו לרכב בערבות לההוא דרכב בערבות. ומאן איהו. ההוא רקיע טמיר וגניז, דקיימא על גבי חיותא, דאיהו רכב בערבות.

ועליו לפניו. מלפניו לא כתיב, אלא לפניו, דהא לית מאן דינדע ביה כלום. אבל לפניו, מאן העייל לקמיה דהאי רקיע, אצטריך למיעל בחדוה, ולא בעציבו כלל, בגין דהאי רקיעא גרים, דתמן לא שריא עציבו ורוגזא כלל, דהא תמן כלא איהו בחדוה.

ועל דא, פהן גדול דקיימא לקמיה, לא הוה עאל לבי קדשא, בר בחדוה,

בְּשִׂמְחָה וּלְהִרְאוֹת שִׂמְחָה, שֶׁהָרִי
הַמְּקוּם גֹּרֵם. וְעַל זֶה כְּתוּב (תהלים
ק) עֲבַדְוּ אֶת ה' בְּשִׂמְחָה בְּאוֹר לִפְנֵי
בְּרִנָּה. שֶׁהָרִי צָרִיךְ שֶׁלֹּא לְהִרְאוֹת
בּוֹ עֶצְבוֹ.

וְאִם תֹּאמַר, אִם כֶּף, מִי שֶׁהוּא
בְּצַעַר וְדַחַק, שֶׁלֹּא יְכוּל לְשַׂמַּח
אֶת לְבוֹ, וּמִתּוֹךְ דְּחָקוֹ יֵשׁ לוֹ
לְבַקֵּשׁ רַחֲמִים לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ
הָעֶלְיוֹן. אִם כֶּף, לֹא יִתְפַּלֵּל תְּפִלָּה
כָּלֵל, וְלֹא יִכְנַס בְּעֶצֶב כָּלֵל, שֶׁהָרִי
לֹא יְכוּל לְשַׂמַּח אֶת לְבוֹ וּלְהַכְנִס
לִפְנֵי בְּשִׂמְחָה. מָה הַתְּקוּנָה שֶׁיֵּשׁ
לְאָדָם הַזֶּה?

אָרְא וְדָאִי הָרִי שְׁנִינּוּ, כֵּל
הַשְּׁעָרִים נִנְעָלוּ וְנִסְגְּרוּ, וְשַׁעֲרֵי
דְּמַעוֹת לֹא נִסְגְּרוּ, וְאִין דְּמַעָּה
אֵלֶּא מִתּוֹךְ צַעַר וְעֶצֶב, וְכָל אוֹתָם
הַמְּמַנִּים עַל אוֹתָם הַשְּׁעָרִים, כָּלֵם
מִשְׁבָּרִים חֲתִיכוֹת קְשׁוֹת
וּמְנַעוּלִים וּמְכַנְיָסִים אוֹתָן
דְּמַעוֹת, וְאוֹתָהּ תְּפִלָּה נִכְנַסְתָּ לִפְנֵי
הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ.

וְאִי לְאוֹתוֹ מְקוּם יֵשׁ דַּחַק מֵאוֹתוֹ
עֶצֶב וְדַחַק שֶׁל אוֹתוֹ אָדָם, כְּמוֹ
שְׁנַאֲמַר (ישעיה טו) בְּכָל צָרְתֶם לֹא
(ט) צָר. תְּשׁוּקַת אוֹתוֹ הָעוֹלָם
הָעֶלְיוֹן לְמְקוּם הַזֶּה, פְּזוּר
שֶׁתְּשׁוּקָתוֹ תְּמִיד אֵל הַנְּקָבָה.
כְּשֶׁנִּכְנַס הַמֶּלֶךְ לְגַבִּירָה וּמוֹצֵא
אוֹתָהּ בְּעֶצֶב, אִזְּכָר מִה שֶׁהִיא
רוֹצֵה, נִמְסַר בִּידֵיהֶ, וְאוֹתוֹ אָדָם
וְאוֹתָהּ תְּפִלָּה לֹא חוֹזֶרֶת רִיקָם,
וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא חָס עֲלוֹ. וְשֶׁ
אֲשֶׁרִי חִלְקוֹ שֶׁל אוֹתוֹ אָדָם
שֶׁשׁוּפָךְ דְּמַעוֹת לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא בְּתַפְּלָתוֹ.

כְּמוֹ זֶה בְּשַׁבָּת, מִי שֶׁיּוֹשֵׁב
בְּתַעֲנִית בְּשַׁבָּת, מִתּוֹךְ צַעַר
מֵרָאֵה עֶצֶב, וּבְשַׁבָּת שׁוֹלֵט אוֹתוֹ
רְקִיעַ עֲלִיּוֹן, אוֹתוֹ שְׁנִרְאֵה
בְּשִׂמְחָה, שֶׁהוּא שִׂמְחָה וּמְשַׂמַּח

וּלְאַחֲזָאָה חֲדוּהָ, דִּהְיָ אֲתֵרָא גְרִים. וְעַל דָּא
כְּתִיב, (תהלים ק) עֲבַדְוּ אֶת יי' בְּשִׂמְחָה בְּאוֹר לִפְנֵי
בְּרִנָּה. דִּהְיָ אֲצַטְרִיךְ דְּלֹא לְאַחֲזָאָה בָּהּ
עֶצְבוֹ.

וְאִי תִימָא, אִי הָכִי, הָאִי מָאן דְּאִיהוּ בְּצַעֲרָא
וּבְדוּחָקָא, דְּלֹא יְכִיל לְמַחְדֵי לְבִיָּהּ, וּמִגּוֹ
דוּחָקִיה אֵית לִיה לְמַתְבַּע רַחֲמִין, קָמִי מְלָכָא
עֲלָאָה, אִי הָכִי, לֹא יִצְלִי צְלוֹתָא כָּלֵל, וְלֹא
יִיעוּל בְּעֶצְבוֹ כָּלֵל, דִּהְיָ לֹא יְכִיל לְמַחְדֵי
לְבִיָּהּ, וּלְאַעֲלָא קָמִיה בְּחֲדוּהָ, מְאִי תְּקוּנָא אֵית
לִיה לְהָאִי בְר נָשׁ.

אָרְא וְדָאִי הָא תְּגִינּוּן, כֵּל תְּרַעִין נִנְעָלוּ
וְאֲסִגְרוּ, וְתְרַעִין דְּדְמַעִין לֹא אֲסִגְרוּ,
וְלִית דְּמַעָּה אֵלֶּא מִגּוֹ צַעֲרָא וְעֶצְבוֹ. וְכָל אִינוּן
דְּמִמְנָן עַל אִינוּן תְּרַעִין, כְּלָהוּ מִתְבָּרִין גְּזִיזִין
וּמְנַעוּלִין, וְעִיזִילִין אִינוּן דְּמַעִין, וְהִיא צְלוֹתָא
עֲאֵלַת קָמִי מְלָכָא קְדִישָׁא.

כְּדִין הֵהוּא אֲתֵר אֵית לִיה דוּחָקָא, מֵהֵהוּא
עֶצְבוֹ וְדוּחָקָא דֵּהֵהוּא בְר נָשׁ, כְּמָה
דְּאֵת אָמַר (ישעיה טו) בְּכָל צָרְתֶם לֹא צָר.
תִּיאוּבְתִיָּה דֵּהֵהוּא עֲלָמָא עֲלָאָה, לְגַבִּי הָאִי
אֲתֵר, כְּדוּרָא דְתִיאוּבְתִיָּה תְדִיר לְגַבִּי
דְנוּקְבָא. כְּדִ מְלָכָא עֲאֵל לְגַבִּי מְטְרוֹנִיתָא,
אֲשַׁפַּח לָהּ בְּעֶצְבוֹ, כְּדִין כֵּל מָה דְּאִיהִי בְּעֵאת,
בִּידֵהָ אֲתִמְסַר, וְהֵהוּא בְר נָשׁ, וְהִיא
צְלוֹתָא, לֹא אֲהֲדֵר בְּרִיקְנִיא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא חֵיִים (דף קס"ה ע"ב) עֲלִיהָ. זְכָאָה חוּלְקִיָּה
דֵּהֵהוּא בְר נָשׁ, דְּאוּשִׁיד דְּמַעִין קָמִי קְדִישָׁא
בְּרִיךְ הוּא, בְּצְלוֹתִיָּהּ.

בְּגוּזָא דָּא בְּשַׁבָּת, מָאן דִּיתִיב בְּתַעֲנִיתָא
בְּשַׁבָּת, מִגּוֹ צַעֲרִיָּה אַחְזִי עֶצְיָבָא,
וּבְשַׁבָּת שְׁלֵטָא הֵהוּא רְקִיעָא עֲלָאָה, הֵהוּא
דְּאַתְחִזִי בְּחֲדוּהָ, וְאִיהוּ חֲדוּהָ וְחֲדִי לְכֵלָא. הֵהוּא דִּיתִיב בְּעֶצְבוֹ, בְּגִין

לכל. אותו שיושב בעצב, משום שהוא שולט, מוציא את אותו האדם מאותו הענש שנגזר עליו, והרי נאמר סלו - הבו כבוד ורוממות לאותו שרוכב בערכות, שהוא שמחה ומשמח לכל, הרקיע שעל גבי החיות בי"ה שמו ודאי, שהרי באותו מקום השם הזה נכלל. ועלזו לפניו - משום שלא צריך להראות לפניו עצב, כמו שנתבאר.

רבי אלעזר אמר, פסוק זה כף צריך לומר: סלו לרוכב על ערכות. מה זה בערכות? ביה שמו, ביה הוא היה צריך להיות! מה זה שמו? אלא פסוק זה על נסתר כל הנסתרים, עתיק כל העתיקים נאמר, אותו שלא התגלה ולא נודע כלל שהוא רוכב בערכות. ואם תאמר שהוא בא ורוכב בו, אם כן, אף על גב שהוא נסתר, במקום הזה עומד להתגלות.

א"ל סלו לרוכב בערכות, זהו עתיק של כל העתיקים, נסתר כל הנסתרים, שלא ידוע. ובמה הוא רוכב? בערכות, בי"ה, שהוא סוד קדמון שיצא לפניו (ממנו), וזהו שמו. מאותו נסתר שלא ידוע שמו הוא י"ה. לא שהוא הוא, אלא הוא הוא, בשביל שאותה פרכת שנופרסה ויצאה מלפניו. אבל הפרכת הזו היא שמו, וזהו מרפכתו, ולא נודע כלל.

וזהו שמו הגדול, משום שיש שמו שאינו כל כף גדול כמו זה אף על גב שיש בו תוספת אותיות. זהו השם הגדול, ולכן בשם הזה אנו מוציאים אמן, שהוא ממנו. בזה הולך אמן בכל הזמן, ובשם אחר לא כן.

אמן יהא שמיה רבא מברך, שפאשר השם הזה מתתקן - הכל

דאיהו שלטא, אפיק לההוא בר נש מההוא עונשא דאתגזר עליה, והא אתמר, סלו: הבו יקר, ורוממו לההוא דרוכב בערכות, דאיהו חדוה וחדוי כלא, רקיעא על גבי חיותא בי"ה שמו ודאי, דהא בההוא אתר שמא דא אתכליל. ועלזו לפניו, בגין דלא אצטריך לאחזאה קמיה עציבו, כמה דאתמר.

רבי אלעזר אמר, האי קרא, הכי אצטריך למימר, סלו לרוכב על ערכות, מאי בערכות. ביה שמו, ביה הוא מיבעי ליה, מאי שמו. אלא האי קרא, על סתימא דכל סתימין, עתיקא דכל עתיקין אתמר. ההוא דלא אתגליא, ולא אתידע כלל, דאיהו רוכב בערכות. ואי תימא, דאיהו אתיא ורכיב ביה, אי הכי, אף על גב דסתים הוא באתר דא קיימא לאתגליא.

א"ל סלו לרוכב בערכות, דא איהו עתיקא דכל עתיקין, סתימא דכל סתימין, דלא ידיע. ובמה איהו רוכב, בערכות, בי"ה, דאיהו רזא קדמאה דנפיק קמיה (ר"א מניה) ודא איהו שמיה, מההוא סתימא, דלא ידיע, שמא (ויקרא כ"ט) דיליה הוא י"ה. לאו דאיהו הוא, אלא איהו הוא, בגין דההוא פרוכתא דאתפרסא ונפיק מקמיה. אבל האי פרוכתא איהו שמו, ודא איהו רתיקא דיליה, ולא אתידע כלל.

ודא איהו שמו הגדול, בגין דאית שמיה דלאו איהו כל כף גדול, כהאי אף על גב דאית ביה תוספת אתוון. דא איהו שמא רבא, ועל דא כהאי שמא, אגן מפיקין אמן, דאיהו מגיה. כהאי אזלא אמן בכל זמנא, ובשמא אחרא לאו הכי.

אמן יהא שמיה רבא מברך, דכד האי שמא אתתקן, כלא איהו בשלימו,

בשלמות, וכל העולמות שמחים בשמחה. בשם הזה כלולים עליונים ותחתונים. בשם הזה כלולים שש מאות ושלוש עשרה מצוות של התורה שהן הפלל של כל הסודות העליונים והתחתונים. הפלל של עולם הזכר למעלה, והפלל של עולם הנקבה למטה.

וכך המצוות כלין פרקים ואיברים, להראות בהן את סוד האמונה. מי שלא ישיג ולא יתבונן בסודות של מצוות התורה, לא ידע ולא יתבונן אף מתקנים האיברים בסוד עליון. כל איברי הגוף מתקנים על הסוד של מצוות התורה, ואף על גב שיש איברים שהם גדולים ועליונים, כלם קטנים וגדולים, אם נטל מהם אחד, אפלו הקטן ביותר של האדם, הוא נקרא בעל מום. כל שכן וכל שכן אותו שפוגם אפלו מצוה אחת מאותן מצוות התורה, שמטיל מום במקום שלא צריך.

בא וראה מה כתוב, (בראשית ב) ויקח ה' אלהים את האדם ויניחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה. וישנונו, לעבדה ולשמרה - אלו קרבנות, והכל אחד. אבל הסוד הזה של מצוות התורה, לעבדה - אלו רמ"ח איברים עליונים. ולשמרה - אלו שלש מאות וששים וחמשה איברים תחתונים. אלה העליונים של זכור, ואלה התחתונים של שמור, והכל אחד.

אשרי מי שזוכה להשלים אותם. מצוות התורה גורמות לאדם להשלים רוחו ונשמתו בעולם הזה ובעולם הבא. התורה מזכה את האדם לרשת שני עולמות, עולם הזה ועולם הבא. כל מי שמשתדל בתורה, משתדל בחיים. חיים בעולם הזה, וחיים

וְכָל עֲלָמִין חֲדָאן בְּחֵדוּ. בְּהַאי שְׁמָא, כְּלִילָן עֲלָאִין וְתַתְּאִין. בְּהַאי שְׁמָא, כְּלִילָן שִׁית מְאָה וְתַלְיָסָר פְּקוּדֵי אֹרִייתָא, דְּאִינוּן כְּלָלָא דְכָל רִזִין עֲלָאִין וְתַתְּאִין. כְּלָלָא דְעֲלָמָא דְדְכּוּרָא לְעֵילָא, וְכְלָלָא דְעֲלָמָא דְנוּקְבָא לְתַתְּא.

וְכִלְהוּ פְּקוּדֵין, כְּלֵהוּ שְׁיִיפִין וְאַבְרִין, לְאַתְחַזְזָא בְּהוּ רִזָּא דְמַהִימְנוּתָא. מָאן דְלֹא יִשְׁגַח וְלֹא אֶסְתַּכַּל בְּרִזִין דְּפְקוּדֵי אֹרִייתָא, לֹא יָדַע, וְלֹא אֶסְתַּכַּל, הֵיךְ מִתְתַּקֵּן שְׁיִיפִין בְּרִזָּא עֲלָאָה. שְׁיִיפִין דְּגוּפָא כְּלֵהוּ, מִתְתַּקֵּן עַל רִזָּא דְּפְקוּדֵי אֹרִייתָא, וְאִף עַל גַּב דְּאִית שְׁיִיפִין, דְּאִינוּן רַבְרַבִּין וְעֲלָאִין, כְּלֵהוּ זְעִירִין וְרַבְרַבִּין, אִי אֶתְנַטִּיל חֵד מְנַיְיהוּ, אֶפִּילוּ זְעִירָא דְּבַר נֶשׁ, אֶקְרִי מְאָרִיָּה דְּמוּמָא, כֹּל שְׁכָן וְכֹל שְׁכָן הֵהוּא דְּגָרַע אֶפִּילוּ חֵד פְּקוּדָא מְאִינוּן פְּקוּדֵי אֹרִייתָא, דְּאֶטִּיל מוּמָא בְּאַתְרָא דְלֹא אֶצְטְרִיךְ.

הָא חֲזִי, מַה כְּתִיב, (בראשית ב) ויקח יי' אלהים את האדם ויניחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה. ותנינו, לעבדה ולשמרה אלין קרבנין, וכלא חד. אבל דא רזא דפקודי אורייתא, לעבדה: אלין רמ"ח שייפין עלאין. ולשמרה: אלין תלת מאה ושתין וחמש שייפין תתאין. אלין עלאין דזכור. ואלין תתאין דשמור, וכלא חד.

זבאה איהו מאן דזכי לאשלמא לון. פקודין דאורייתא, גרים לבר נש לאשלמא רוחיה ונשמתייה בהאי עלמא, ובעלמא דאתי. אורייתא מזכה לבר נש, לאחסנא תרין עלמין, עלמא דא ועלמא דאתי. כל מאן דאשתדל באורייתא, אשתדל בחיים. חיים בהאי עלמא, וחיים בעלמא דאתי. אשתזיב מפל עונשין בישיין, דלא יכלין לשלטאה עליה. אי

בעולם הבא. נצול מכל הענשים הרעים שלא יכולים לשלט עלינו. אם בהשתדלות כף, כל שכן מי שעושה מעשה.

רבי חייא ורבי אבא היו שרויים בבית מארחיהם, וקמו בחצות הלילה להשתדל בתורה. בת המארח קמה והאירה להם נר, ואחר כך עמדה אחריהם לשמע דברי תורה.

פתח רבי יוסי ואמר, (משלי ו) כי נר מצוה ותורה אור ודרך חיים תוכחות מוסר. כי נר מצוה - כל מי שמשתדל בעולם הזה באותן מצוות התורה, מסתדר לפניו בכל מצוה ומצוה נר אחד להאיר לו באותו העולם. ותורה אור - מי שמתעסק בתורה, זוכה לאותו אור עליון שנדלק ממנו הנר, שהרי נר בלי אור אינו כלום. אור בלי נר אף כף לא יכול להאיר. נמצא שכלם צריכים זה את זה. צריך מעשה לתקן הנר, וצריך ללמד תורה להאיר הנר. אשרי מי שמתעסק בה באור ובנר.

ודרך חיים תוכחות מוסר - דרך חיים להכנס בה לעולם הבא, אותן תוכחות שמקבל אדם להסיר את עצמו מדרך רעה וללכת בדרך טובה. עוד ודרך חיים - אותם תוכחות מוסר, שמביא הקדוש ברוך הוא על האדם לטהרו מחטאיו באותן תוכחות. אשרי מי שמקבל אותן ברצון הלב.

דבר אחר כי נר מצוה - (תקון הנר) זה נר המנורה של דוד, שהוא נר מצוה תורה שבעל פה, שצריכה להתפקן תמיד, ואינה מאירה אלא מתוך תורה שבכתב, שהרי אין לתורה שבעל פה אור אלא מתוך תורה שבכתב, שהיא האור להאיר.

באשתדלותא הכי. כל שפן מאן דעביד עובדא.

רבי חייא ורבי אבא, שרו בבי אושפיזיהו, קמו בפלגות ליליא, (דף קס"ו ע"א) לאשתדלא באורייתא. ברתיא דאושפיזא, קמת ואנהירת לון שרגא, ולבתר קיימת אבתרייהו למשמע מלין דאורייתא.

פתח רבי יוסי ואמר, (משלי ו) כי נר מצוה ותורה אור ודרך חיים תוכחות מוסר. כי נר מצוה, כל מאן דאשתדל בהאי עלמא, באינון פקודין דאורייתא, אתסדר קמיה בכל פקודא ופקודא חד שרגא, לאנהרא ליה בההוא עלמא. ותורה אור, מאן דאתעסק באורייתא, זכי לההוא נהורא עלאה, דאדליקת שרגא מגיה, דהא שרגא בלא נהורא לא כלום. נהורא בלא שרגא, אוף הכי לא יכיל לאנהרא. אשתכח דכלא דא לדא אצטריף. אצטריף עובדא לאתקנא שרגא. ואצטריף למלעי באורייתא, לאנהרא שרגא. זכאה איהו מאן דאתעסק בה בנהורא ובשרגא.

ודרך חיים תוכחות מוסר, ארח חיים לאעלא ביה לעלמא דאתי, אינון תוכחות, דמקבל פר נש לאעדאה גרמיה מארח ביש, ולמיהו בארחא טבא. תו ודרך חיים, אינון תוכחות מוסר, דאייתי קדשא בריף הוא עליה דבר נש, לדכאה ליה מחובוי באינון תוכחות. זכאה איהו מאן דקביל להו ברעו דלבא.

דבר אחר כי נר מצוה, (תקוים דשרגא) דא שרגא בוצינא דדוד, דאיהו נר מצוה אורייתא דבעל פה, דאצטריף לאתתקנא תדיר, ואיהי לא נהרא אלא מגו תורה שבכתב, דהא אורייתא דבעל פה לית לה נהירו, אלא מגו תורה שבכתב, דאיהי אור לאנהרא.

גודל השכר והזכות בהוראת אצבע

הגר"א במשלי (יב, יד), מבאר גודל הזכות שיש למזכי הרבים ומוכיח את חבירו, אם שמע, מקבל שכר על כל מה שיעשה לדורות, וגם אם לא שמע, אז מקבל כל חלקו הטוב, וזה שלא שמע לוקח ממנו את חלק הגיהנום שלו.

הידעת? ברגע אחת אתה יכול לזכות לעולמות נצח! "עין לא ראתה.."
 - עתה הכול בידך - אתה יכול לחלק ס' "ערכה של שעה", שמעודד ומעורר ללמוד זה"ק בכל יום. וכל הלומד שעה זה"ק בשבת עולה לו למאה מיליון שנה תורה, ואם תכפיל בכל שבתות השנה ויו"ט, לכל ימי חייו, תגיע ל' 640 מיליארד שנה תורה. ואם בזכותך יתארגן שיעור לעשר יהודים, תגיע ל' 6 טריליון ו' 400 מיליארד שנה תורה. ובזה"ק (פ' ויצא קס"א). כתוב: שכל מה שנותנים משמים הוא באלף, ועוד כידוע כל עשרה ביה שכינה שריה, אתה מכפיל כל מנין יהודים באלף. תגיע ל' 6 זיליון ו' 400 טריליון שנה תורה. - ומי יוכל לחשב את גודל השכר הנצחי שיש לך מכך בוודאות!!!

החפץ חיים והחזון איש זי"ע

במכתבי מרן החפץ חיים זצ"ל (דף יד אות ג'), שספר בנו הר' אריה ליב על אביו, שהחזיק מאד בחכמת הקבלה באמרו כי הוא אחד מחלקי תורה היותר נעלים, ומרגלא בפומיה תמיד כי בלי סתרי תורה מגששים אנו באפלה, ובס' "מאיר עיני ישראל" (כ"ג ע' תקנ"ו), שרבי שלמה ספר לו על רבו החפץ חיים, שכל שבת קודש למד את הזהר של הפרשה, גם היה אומר לאחרים שילמדו הזהר של הפרשה, אפילו בחורים. והיה אומר שרבו כמדרש. (אור הזהר דף 82). ובספר מעשה איש (חלק ג' ע' צ"ח): שמרן החזון איש זצ"ל אמר להג' ר' שמריהו גריינימן זצ"ל, שאין ספר מוסר כל כך טוב כמו ספר הזהר. (מפעל הזהר העולמי - 0548436784)

שהם בחינת ראש וּחב"ד היו האורות מועטים מאד, והיו נחשבים לבחינת ראש בלי גוף, שאין בו אלא אורות דנפש. כי יש ערך הפוך בין כלים לאורות, כי בכלים הכלל הוא, שהכלים הראשונים נגדלים בכל פרצוף מתחלה, ובאורות הוא להפך, שאורות התחתונים מתלבשים בפרצוף מתחלה. ונמצא, כל עוד שאין בכלים רק העליונים לבד, דהינו כלים דחב"ד, יורדים שם להתלבש רק אורות דנפש, שהם האורות התחתונים ביותר. וזה שאמרו על שתי אלפים ראשונים שהם בבחינת תהו. ובשתי אלפים השניים של העולם, דהם בחינת חג"ת דכלים, ירד ונתלבש אור הרוח בעולם, שהוא סוד תורה. ועל כן אמרו על שתי אלפים האמצעים שהם תורה. ושתי אלפים האחרונים הם נהי"מ [נצ"ח הו"ד וסו"ד מלכו"ת] דכלים, ועל כן מתלבש בעולם בזמן שהוא אור דנשמה, שהוא האור היותר גדול, ועל כן הם ימות המשיח.

גם הדרך הוא בכל פרצוף פרטי, שבכלים דחב"ד חג"ת עד החזה שלו, האורות מכסים, ואינם מתחילים להאיר חסדים המגלים, שפרושו התגלות הארת חכמה עליונה, אלא מחזה ולמטה, דהינו בנהי"מ שלו. והוא הסבה שמטרים התחילו להתגלות הכלים דנהי"מ בפרצוף העולם, שהם ב' אלפים האחרונים, היתה חכמת הזהר בכל וחכמת הקבלה בפרט מכסה מן העולם, אלא בזמן האר"י זכרוננו לברכה, שכבר נתקרב זמן השלמת הכלים שמחזה ולמטה, נתגלתה אז הארת חכמה העליונה בהעלם על ידי נשמת האלקי רבי יצחק לורי זכרוננו לברכה, שהיה מוכן לקבל האור הגדול הזה. ועל כן גלה העקרים שבספר הזהר וגם חכמת הקבלה, עד שהעמיד בצד כל הראשונים שקדמוהו.

ועם כל זה כיון שהכלים האלו עוד לא נשלמו לגמרי (שהוא נפטר בזמן ה' אלפים של"ב פנודע), על כן לא היה העולם עוד ראוי שיתגלו דבריו, ולא היו דבריו הקדושים אלא קנין ליחידי סגלה מועטים, שלא נתנה להם הרשות לגלותם בעולם. וכעת בדורנו זה, אחר שכבר קרובים אנו לגמור ב' אלפים האחרונים, לפיכך נתנה עתה הרשות לגלות דבריו זכרוננו לברכה ודברי הזהר

בעולם בשעור חשוב מאד, באפן שמדורנו זה ואילך יתחילו להתגלות דברי הזהר בכל פעם יותר ויותר, עד שיתגלה כל השעור השלם שבחפץ השם יתברך.

(הקדמת ה"סלם" לספר הזהר)

אבל אם חס ושלום להפך, שהאדם מישראל, משפיל מעלת פנימיות התורה וסודותיה, הדנה בדרכי נשמותינו ומדרגותיהן, וכן בחלק השכל וטעמי מצוה, כלפי מעלת חיצוניות התורה הדנה בחלק המעשה בלבד. ואפלו אם עוסק פעם בפנימיות התורה, הרי הוא מקציב לה שעה מועטת מזמנו, בשעה שלא יום ולא לילה, כמו שהיתה חס ושלום, דבר שאין צורך בו, הוא נמצא גורם בזה להשפיל ולהוריד מטה מטה את פנימיות העולם, שהם בני ישראל, ולהגביר את חיצוניות העולם עליהם, שהם אמות העולם, וישפילו ויבזו את בני ישראל כמו שהיו דבר מיתר בעולם, ואין לעולם חפץ בהם חס ושלום.

(הקדמת ה"סלם" לספר הזהר)

— לימוד היומי - ז אדר —

הם עושים כל החרבנות והשחיטות האמים, שבני דורנו היו עדי ראיה להם, השם ישמרנו מכאן ואילך... וכל ירידתם של בני ישראל, הם מחמת שעזבו את פנימיות התורה, והשפילו מעלתה מטה מטה, ועשו אותה כמו היתה חס ושלום דבר שאין צורך בו כלל.

(הקדמת ה"סלם" לספר הזהר)

אוי להם לאותם אנשים הגורמים, שרוחו של משיח יסתלק וילך לו מן העולם, ולא יוכל לשוב לעולם, שהמה הם העושים את התורה ליבשה, כלומר בלי משהו לחלוחית של שכל ודעת, כי מצטמצמים רק בחלק המעשי של התורה, ואינם רוצים להשתדל להבין בחכמת הקבלה, לידע ולהשפיל בסודות התורה וטעמי מצוה. אוי להם, שהם גורמים במעשיהם הללו, שיהיו עניות וחרב וחמס ובזה והריגות והשמדות בעולם.

(הקדמת ה"סלם" לספר הזהר)

ב) רבי יצחק דלטאש בפסקו המפרסם יצא להגן על הזהר מפני מתנגדיו, ומאז נתפרסם בעולם ביותר

ספר הזהר נתחבר ונכתב בדורו של רבי שמעון בן יוחאי, שהספימו בו מן השמים, כי היה ראוי לכהן, וגלגלו זכות על ידו ועל ידי חבריו הזכאים, כדי שבסוף הימים, בדורות של משיח בקרבת הישועה, בזכות זה יגאלו ישראל. וכמו שבמצרים היה צריך לזכות ישראל בדם פסח ובדם מילה כדי להוציאם מאותו הגלות כו', כן כדי להוציא ישראל מהגלות הזו צריך שיזכו בידיעת הנסתר, כי כל הנביאים לא נבאו לימות המשיח אלא על זה כו'. הלא תראה רש"י זכרונו לברכה בפירוש שיר השירים בדגמא מפסוק ישקני מנשיקות פיהו, זה לשונו: ומבטחים מאתו להופיע עוד עליהם לבאר להם סוד טעמיה ומסתור צפונותיה, ומחלים פניו לקיים דברו, וזהו "ישקני מנשיקות פיהו".

וכל שכן עתה, שקרובה הישועה להגלות כו', כי לפי דברי הזהר זכות למוד ספרו הוא המלאך הגואל, וזה לשונו: וכמה בני נשא לתתא יתפרנסון מהאי חבורא דילך, כד יתגלי לתתא בדרא בתראה בסוף יומיא, ובגיניה (ויקרא כה י) "ויקראתם דרור בארץ" וגומר.

ובמקום אחר זה לשונו: אמר ליה אליהו לרבי שמעון, רבי רבי, כמה זכאה אנת דמהאי חבורא דילך יתפרנסון כמה עלאי עד דאתגליא לתתאי בסוף יומיא, ובגיניה "ושבתם איש אל אחזתו ואיש אל משפחתו תשובו" וכו'. הרי לך מבאר שזכות העיון בספר הזהר מספיק להשיב שבותנו ולהעביר גלותנו, ועליו אמרו זכו אחישנה, כי בעבורו יהיה ישראל נגאלין ויקרא דרור בארץ, שיהיו כל בני העולם בני חורין בשלוח שאין כמוהו.

— לימוד היומי - ח אדר —

ובמקום אחר יבשר הזהר, שבדור שעתיד המשיח להתגלות, בו יתן הרשות להתגלות ספרו וחבורו. וזה לשונו בפתיחה גדולה

בתקונינם: והמשפילים יזהירו וגו' (דניאל יב ג), והמשפילים אליו רבי שמעון וחברייא כו' לגלגלה לון רזין טמירין דלא אתיהיב רשו לגלגלה לון עד דיייתי דרא דמלפא משיחא וכו'. ואל תגמגם לומר שאין רשות לגלותם עד אחר ביאת המשיח, שזה שקר וטעות גדול. דיקא נמי דקאמר "עד דיייתי דרא דמלפא משיחא", ולא קאמר עד דיייתי מלפא משיחא, וכל זה פשוט.

(פסק הגאון והחכם הכולל הנעלה כבוד מורינו הרב רבי יצחק דלטאש, נדפס בריש ספר הזהר)

פטר הדבר: בשנת שי"ח רצו להדפיס ספרי הזהר הקדוש, וקמו אז גדולים ורבים שהרעישו לבלתי לפרץ גדר הראשונים להוציא לאור דברים סתומים וחתומים אשר נגנזו ולא ראו אור מימים קדמונים, ובלשון הרב רבי יצחק דלטאש בפסק דין הנזכר לעיל: "ארץ רעשה אף שמים, וינועו אמות הספים מקול הקורא ואומר שאין טוב להוציא הדברים הסתומים והחתומים אל הפרסום, ולפרץ גדר הראשונים אשר גנזום באוצרותיהם ובית נכאתם, לא ראו אור מימים קדמונים", וגם מפני קדשתו הגדולה והנוראה לא כלם ראויים אליו.

הגדולים הנזכרים לעיל הביאו ראיות לדבריהם ממאמרי חכמינו זכרונם לברכה ומדברי רבי שמעון בן יוחאי בעצמו בזהר הקדוש, שאין לגלות ולפרסם סתרי תורה.

והעיר השם את רוחו של הרב רבי יצחק דלטאש, שהיה אחד מיחידי גאוני הדור ההוא, ואזר חיל וכתב פסק דין "לתקן המענות והדורים לישר, להשיב אמרים נכוחים, דברים המתישבים על הלב", ומשיב על כל דברי המקשים, ומבקשם "אל תבטח על שקר ואל תשען על משענת קנה רצוץ", ומשיבן מליו ואת טענותיהם מכחישן אחת לאחת.

אחר שיצא פסק דינו הנזכר שקטו עולם, קימו וקבלו עליהם את פסק-הדין, והדפיסו אז את ספרי הזהר, ולכן זכה ונדפס פסק דין זה בריש ספרי הזהר.

וְכַתֵּב הַחֵיד"א (שם הגדולים, מערכת ספרים, ערך ספר חשק שלמה), שְׁהֵרֵב מִשֶּׁה זְכוּתָא כּוֹתֵב בְּשֵׁם מוֹרֵינוּ הֵרֵב חַיִּים וַיִּטְאַל זְכוּרוֹנוֹ לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא, וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: אָמַר לִי מוֹרֵי זְכוּרוֹנוֹ לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא [הָאֵר"י זְכוּרוֹנוֹ לְבִרְכָה], שֶׁהַחֶכֶם שֶׁעָשָׂה פֶּסֶק לְהַדְפִּיס הַזֵּהר הִיָּה נִיצוֹץ שֶׁל צְדִיק וְחֹסִיד גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ וְרֵאוּי לְכָל טוֹב, וְלָכֵן עָלָה קִנְאָה בְּלִבּוֹ וְכַתֵּב אוֹתוֹ פֶּסֶק כְּדִי לְהוֹצִיא לְאוֹר סֵפֶר הַזֵּהר, עַד כָּאֵן לְשׁוֹנוֹ.

כֵּד יִהְיֶה קָרִיב לְיוֹמֵי מְשִׁיחָא אֶפִּילוּ רַבֵּי דְעֲלָמָא זְמִינִין לְאַשְׁפָּחָא טְמִירִין דְּחֻכְמָתָא [נְעָרִים קִטְנִים יִמְצְאוּ אוֹצְרוֹת סְפָרִים חֲשׁוּבִים מְסוּדוֹת, כִּי אִז תִּתְמַלֵּא הָאָרֶץ דְּעָה, דְּרַךְ אֲמֵת].
(זהר חלק א' דף קי"ח.)

לימוד היומי - ט אדר

ג) הֵרֵב חַיִּים וַיִּטְאַל אוֹדוֹת הַחַיּוֹב וְהַשְּׁלִיכָה לְלִמּוּד הַזֵּהר – לֹא נִבְרָא הָאָדָם אֶלָּא כְּדִי שִׁילְמוֹד חֻכְמַת הַקְּבֵלָה

וּכְנֻגַּד כַּת הַמִּתְעַסְקִים בְּרֵזִי הַתּוֹרָה וּבְחֻכְמוֹת הַזֵּהר, אֲשֶׁר הֵם נִקְרָאִים אָדָם, כַּנֶּזְכָּר בְּסֵפֶר הַתְּקוּנִין דְּרַךְ אֲמֵת, אֶפְרוּחִים אֵלֶּיךָ מֵאֲרֵי מִשְׁנָה, בְּנִים אֵלֶּיךָ מֵאֲרֵי קְבֵלָה, עֲלִיָּהֶם נֶאֱמַר רְאִיתִי וְהִנֵּה הָאָדָם, וְלֹא אָמַר אָדָם, אֶלָּא הָאָדָם, יְרָצָה, כִּי גַם שֶׁהוּא עוֹסֵק בְּחֻכְמָה הַזֹּאת, וְלָכֵן נִקְרָא אָדָם, עִם כָּל זֶה אֵינְנוּ הָאָדָם הַמֵּיחַד הָרֵאוּי לְהַתְעַסֵּק בָּהּ, כִּי אֵין לָהֶם שְׂרָשִׁים וְהַקְּדָמוֹת לְהַבִּין דְּבָרָיו, וְכִמוֹ שֶׁבְּאֲרָנוּ לְעִיל בְּאֲמָרוֹ בְּנִים סְכָלִים הֵמָּה וְלֹא נְבוֹנִים, אֲבָל הָאָדָם הַמֵּיחַד אֵינְנוּ בְּעוֹלָם הַזֵּה, וְאֶנְחֵנוּ בְּזֹאת הַחֻכְמָה מְגַשְׂשִׁים כְּעוֹרִים קִיר, כִּי חֻכְמֵי הָאֲמֵת סְעוּ הֵמָּה לְמִנּוּחוֹת, עֲזָבוּ אוֹתָנוּ לְאֶנְחוֹת, וְכֹאֲשֶׁר אֵין הָאָדָם הַנֶּזְכָּר נִמְצָא לְלַמֵּד הַחֻכְמָה, הִנֵּה אִז גַּם עוֹפוֹת הַשָּׁמַיִם, אֵלוֹ הַתְּלַמִּידִים אֲשֶׁר נִגַּע הַשֵּׁם בְּלִבָּם, הַחֲפָצִים לְעוֹף הַשָּׁמַיִם, בְּלִי כִנְפִים, וְאוֹמְרִים: "מִי יִתֵּן לָנוּ אֶבֶר כִּיּוֹנָה, נְעוֹפָה וְנִשְׁכָּנָה בְּאֵהֲלֵי הַחֻכְמָה הַזֹּאת".

וְהֵרֵב נִתְבָּאָרוּ כָּל הַכְּתוּבֹת אֲשֶׁר בְּעַם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר כָּלָם כְּאֶחָד נִמְנְעוּ מִלְּהַחְזִיק בְּחֻכְמָה הַזֹּאת, כָּל אֶחָד כְּפִי סִבָּתוֹ וּפְנִיתוֹ,

עד שנתקיים בנו בעוונותינו הרבים אין מנהל לה מכל בנים ילדה וכו', פירוש, כי עם היותם בנים מארי קבלה, עם כל זה נתיאשו מלהתעסק בחכמה הזאת. ואין ספק כי דברים אלו בנבואה נאמרו על דורות אלו האחרונים. שלא כסברת חכמי דורותינו אלה, החושבים בדעתם כי כבר השיגו מה שצריך להם ושמים בחלקם, והנה הפתוב מעיד וירא כי אין איש וישתומם כי אין מפגיע, בלשון שלילה, אוי לאזנים שפך שומעות ואוי לעינים שפך רואות, עדותו יתברך עלינו, ואין לנו לב לדעת לחזר ולהתעסק בחכמה הזאת, להחזיק יתברך, כמו שפתוב ואביט ואין עזר ואשתומם ואין סומך. והוא בהיותנו עסוקים בחכמה הזאת, כי על ידה תתקרב הגאולה, וכביכול ישועתה לשכינת עזו היינו ממהרים להצמיחה, כמו שפתוב ותושע לי זרעי, לי ממש כביכול, וכנזכר לעיל במאמר שהתחלנו בהקדמתנו זאת, **כי הכל תלוי בעסק החכמה הזאת, ומניעתנו מלהתעסק בה היא גורמת אחור ועכוב בנין בית מקדשנו ותפארתנו המכנה ונקרא הדר הפרמל, כמו שאמר הפתוב "ראשך עליך כפרמל"**.

וזה מה שאמר הפתוב: ראיתי והנה הפרמל המדבר, כי לסבות הנזכרים לעיל הנה הפרמל מדבר שמים בעוונותינו הרבים, כנזכר לעיל כי כל דור שלא נבנה בית המקדש בימיו, הרי הוא כאלו נחרב בימיו, וכל עריו הם ערי יהודה נתצו גם הם וכל הרעה הזאת היא מפני השם מפני חרון אפו, פירוש מפני החכמה הזאת, אשר עסקה להורות, כי כל התורה שמותיו של הקדוש ברוך הוא, וזה שפתוב מפני השם, היא החכמה, שאין מתעסק בה, וגם ומפני חרון אפו, פירוש, **כי אין לו להקדוש ברוך הוא קורת רוח בעולמו, אלא כאשר עוסקים בחכמה זו.**

— לימוד היומי - י אדר —

וכמו שפתוב בתלמוד (חגיגה י"ד): **בכל אותם המעשים של רבן יוחנן בן זכאי ושל רבי אלעזר בן ערף ורבי יוסי הכהן, כשהיו דורשים במעשה מרכבה, ירדה אש שכינתו יתברך וסבבה על האילנות, מה שאין כן בהיותם עוסקים בפשטים, וכמו שפתוב**

במדרש משלי על פסוק לא ירעיב השם נפש צדיק, וזה לשונו: אמר רבי ישמעאל, בא וראה כמה קשה יום הדין וכו'. הנה רבי ישמעאל אומר, אוי לה לאותה בושה אוי לה לאותה כלימה וכו', בא מי שיש בידו מקרא ואין בידו משנה וכו', בא מי שיש בידו שתי סדרים וכו', בא מי שיש בידו הלכות וכו', בא מי שיש בידו תורת כהנים וכו', בא מי שיש בידו חמשה חמשי תורה וכו', בא מי שיש בידו אגדה, בא מי שיש בידו תלמוד וכו', והקדוש ברוך הוא אומר לו, בני, הואיל ונתעסקת בתלמוד, צפית במרכבה, צפית בגאות שלי, שאין הנאה לי בעולם אלא בשעה שתלמידי חכמים יושבים ועוסקים ומביטים ומציצים ורואים והוגים המון התלמוד הזה, פסא כבודי היאך עומד וכו', חשמל היאך עומד וכו', ברק היאך עומד וכו', כרוב וכו', וגדולה מכלם, מצפנני ועד קדקדי וכו', וכי לא זה הוא הדרי זה הוא גדלתי זהו הדר יפיי, שבני מפירין את כבודי וכו'.

הרי מבאר בפרוש אף בדברי התנאים, שאין האדם יוצא ידי חובתו לגמרי בעסק המקרא והמשנה והאגדה והתלמוד בלבד, אלא הוא מחיב לעסק בכל יכלתו בסתרי תורה ובמעשה מרכבה, כי אין הנאה להקדוש ברוך הוא מכל מה שברא בעולמו, רק בהיות בניו למטה עוסקים ברצי התורה, להכיר גדלתו ויפיו ומעלתו. כי בפשטי התורה ובספוריה ובדיניה ובמצוותיה, בהיותם כפשטם, אין בהם שום הכר וידיעה לידע את בוראם יתברך, אדרבה יש בהם מצוות וחקים שאין הדעת סובלם וכל אמות העולם מונין את ישראל ואומרים להם, כי מה התורה הזאת אשר צוה אלקיכם אתכם, דברים שנראין פחידות ומשלים, לקח קרן פרה ולתקע בו ביום ראש השנה, ואתם אומרים שעל ידי כן שטן הרוחני המקטרג העליון מתערב, וכיוצא מדברים אלו כמעט רב מצוות התורה, ובפרט פרטי דיניהם, אין השכל סובלם. ואם כן היכן הוא הדר התורה ויפיה וגדלתה. ועל כיוצא בזה נאמר אם צדקת מה תתן לו ואם חטאת מה תפעל בו, כי השכר והענש אשר עליהם הוא לך לבדך.

אמנם בסודות התורה ובעסק פונת המצוות, על זה נאמר בהפך, אם בטובה נאמר תנו עז לאלקים, ואם ברעה נאמר צור ילדך תשי, ונאמר ויצאו וראו בפגרי האנשים הפשעים בי, בי דיקא, ולא לי, בי ממש כביכול. ודברי אלו מבארים לאשר נגע אלקים בלבם.

וזה סוד מה שפתוב לעיל, כי הקורא במשנה ובתלמוד נקרא עבד המשמש את רבו על מנת לקבל פרס, מה שאין כן בחכמת האמת, כי הוא מתקן כביכול ונותן עז וכח למעלה, וזהו נקרא עוסק בתורה לשמה בלי ספק.

ולא עוד, אלא שלא נברא האדם אלא כדי שילמד חכמת הקבלה, אלא שצריך שיהיה גופו נקי בתחלה על ידי המצוות המעשיות, שכל תכליתן לדבר זה והם מכרחים על כל פנים, ואחר כך תוכל הנשמה הנקראת נר השם נשמת אדם להאיר בגוף הזה, כנר הנתונה תוך עששית זכוכית ומאירה, ונותנת לו כח להבין סתרי התורה ומגלה עמקות מני חשך.

(הקדמת הרב חיים ויטאל לעץ חיים)

— פָּרָק יָד —

גְּדוּלֵי הַחֲסִידוֹת בְּשִׁבְחַת לְמוֹד הַזֶּהר

א) וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יוֹצְאִים בְּיַד רָמָה, בְּרִי"ש גְּלִי – רֵאשִׁי
הַבּוֹת ר' בֵּי ש'מֵעוֹן בֶּן יוֹחָאֵי

'וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יוֹצְאִים בְּיַד רָמָה' (שְׁמוֹת יד ח), וְתַרְגּוּמוֹ: 'וּבְנֵי
יִשְׂרָאֵל נִפְקִין בְּרִישׁ גְּלִיה, עַל דְּרַךְ דְּאִיתָא בְּזֶהר הַקְּדוֹשׁ בְּסַפְרָא
דָּא יִפְקוֹן מִן גְּלוּתָא, וְעֵין שָׁם שְׁמַבְאָר עוֹד יוֹתֵר כְּשִׁיתְגַּלְהַּ הַסֵּפֶר
הַזֶּהר בְּדָא יִפְקוֹן מִן גְּלוּתָא.

וְזֶהוּ שְׁמַרְמִזוּ בְּפִסּוּק וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יוֹצְאִים, הֵינּוּ מִן הַגְּלוּת,
כְּנֹזֵכַר לְעִיל, בְּיַד רָמָה, וְתַרְגּוּמוֹ בְּרִישׁ גְּלִי, בְּרִי"ש רֵאשִׁי תְבוֹת ר' בֵּי
ש'מֵעוֹן בֶּן יוֹחָאֵי, גְּלִי, כְּשִׁיתְגַּלְהַּ סֵּפֶרוֹ הַקְּדוֹשׁ סֵּפֶר הַזֶּהר, אֶז
בְּדָא יִפְקוֹן מִן גְּלוּתָא, וְהֵבֵן.

(דָּגַל מַחְנֶה אֶפְרַיִם פְּרִשְׁת בְּשַׁלַּח)

ב) מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף יַחֲיֶה וַיִּתְקַיֵּם עַל יְדֵי לְמוֹד רְזִין
דְּאֹרִיתָא

עַל יְדֵי עֶסֶק יִשְׂרָאֵל בְּסוּדוֹת הַתּוֹרָה יָבּוֹא מְשִׁיחַ צְדֻקְנוּ
בְּמַהֲרָה בְּיַמֵּינוּ אֲמֵן כְּמַבְאָר בְּזֶהר הַקְּדוֹשׁ. וְסִימָן לְדַבֵּר סו"ד בְּמַלּוּי
סַמ"ך ו"ו דַּל"ת גִּימַטְרִיָּה מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף בְּמַכְנֹן, שְׂאֵף מְשִׁיחַ בֶּן
יוֹסֵף יַחֲיֶה וַיִּתְקַיֵּם עַל יְדֵי זְכוּת לְמוֹד רְזִין דְּאֹרִיתָא.

(סֵפֶר קִהְלֵת יַעֲקֹב לְבַעַל מֵלֵא הַרְוּעִים עַרְךְ סוּד)

ג) אור בגימטריא ר"ז

עקר הגאלה הוא מרזי דאורייתא, כי אור גימטריה ר"ז, וזה נקרא כ"ן שגימטריה סו"ד מיסוד. וזה שפתוב במדרש, אני אמרתי יהי כן, והרשעים אומרים לא כן, שהם אומרים שאין בתורה אלא הפשט, על כ"ן לא יקומו. ועקר היא חכמת התורה ורזיה שיתגלה לנו במהרה בימינו כו', ועל דור שלנו נאמר משד עניים גופייהו, עתה אקום, בזכות אמרות השם המזקקות שבעתים, אך השם ישמרנו מהרשעים אשר סביב יתהלכו ואינם רוצים ברזי וסודות התורה, שהם כרם זלות, דברים העומדים ברומו של עולם והקדוש ברוף הוא ירומם.

(אור ישראל על תקוני זהר להפגיד מקאזניץ זכותו יגן עלינו - תקון ל"ו - דף ע"ז:)

ד) אור בגימטריא אי"ן סו"ף; אדו"ן עול"ם; ר"ז

'קומי אורי כי בא אנרף' (ישעיה ס א), אור בגימטריה אי"ן סו"ף, אדו"ן עול"ם, ובגימטריה ר"ז, שהוא סודות התורה אשר הוא אור לנו. וזהו קומי אנר"י, שיתגלה כבוד מלכות אדו"ן עול"ם, כי בא אנר"ף, כי כבר נתגלה להם חכמת סודות התורה שהוא ר"ז, אור התורה, ועל ידי זה תהיה גאלה להתגלות בסוד מלכותו כנודע.

(אגרא דכלה למורינו הרב צבי אלימלך מדינוב הפטרת פרשת תבוא)

ה) שמחת סיום ספר הזהר מעין שמחת תורה

הרבי רבי ברוך מפזיבוז זכותו יגן עלינו, נכדו של הבעל שם טוב, היה נוהג לעשות בל"ג בעומר של כל שנה שמחת סיום של למוד בספר הזהר, ומשנעשה הסיום לקחו לספר הזהר בידו ורקד עמו כמה שעות רצופות בהתלהבות ובדבקות עצומה, והיה לו יום זה מעין שמחת תורה.

(הרבי רבי ברוך מפזיבוז זכותו יגן עלינו - ספר התודעה ל"ג בעומר)